

राष्ट्रीय परीक्षा एजेंसी
National Testing Agency
Excellence in Assessment







राष्ट्रीय पात्रता सह प्रवेश परीक्षा (युजी)

NEET (UG) - 2020



माहिती व आधिक्रुत अहवाल

पदवी पुर्व वैद्यकिय अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशाकरीता

दृष्टी

राष्ट्रीय परीक्षा एजन्सी एक आद्य तज्ञ व स्वायत्त आत्मनिर्भर संस्था असून भारताला तिच्या लोकसंख्याशास्त्रीय तरफबल प्राप्त करण्याकरिता त्यातील उच्च शिक्षण व संशोधन संस्थांमध्ये सक्षम अर्जदारांची निवड करण्यास मदत करते.

कार्य

भारतात उच्च शिक्षण व संशोधन नि:पक्षपातीपणे आणि गुणवत्ता सुधारण्यासाठी त्यात प्रवेश व भरतीसाठी उमेदवारांच्या क्षमतांचे मूल्यांकन करण्यासाठी कार्यक्षमता पारदर्शकता व त्रूटीहीन या आंतरराष्ट्रीय मूल्यांकन साधनांचा वापर करून सुधारणा करणार
उत्तम विषय तज्ञांची मानसशास्त्रज्ञांची आयटी वितरण व सुरक्षा व्यावसायिकांची सेवा वापरुन सध्याच्या मूल्यांकन यंत्रणेतील तफावत ओळखून त्यातील त्रुटी काढणे.
व्यवसायिक विकास मानकांची व शैक्षणिक संशोधनाची माहिती तयार करणे व त्याचा प्रसार करणे

मूलभूत मूल्य

एन टी ए ला तिचे कार्य करण्याकरिता मार्गदर्शक मूलभूत मूल्ये

- मूल्यांकनाची केंद्रे गुणवत्ता कार्यक्षमता परिणामकारकता निःपक्षपाणीपणा आणि सुरक्षा.
- भागधारकांशी संवाद उदाहरणार्थ विद्यार्थी पालक शिक्षक तज्ञ आणि भागीदार संस्था यांचा प्रणालीवर विश्वास.
- मूल्यांकनाची अद्यावत व त्याचे निरंतर नाविण्य राखण्याकरिता संशोधनाची हमी घेणे.
- शास्त्रीयदृष्ट्या तयार केलेली व योग्य रित्या वितरित केलेली मूल्यांकन पद्धती वर्गातील अध्यापन अध्ययन प्रक्रिया सुधारू शकतात .

संक्षेपाची यादी

AACC	आयुश प्रवेश केंद्रीय समुपदेशन समीती
AIIMS	भारतीय वैद्यक शास्त्र संस्था
BAMS	आयुर्वेद शास्त्र व शस्त्र क्रिया पदवी
AMU	अलिगड मुस्लिम विद्यापीठ
BDS	दंत शस्त्रक्रिया प्रथम पदवी
BHU	बनारस हिंदू विद्यापीठ
BHMS	होमीओप्याथी शास्त्र व शस्त्र क्रिया पदवी
BHU	बनारस हिंदू विद्‌यापीठ
BHMS	केंद्रीय होमीओपयाथी परीशद मंडळ
BUMS	सिद्ध औषध व शस्त्र क्रिया पदवी
CCIM	युनानी औषध व शस्त्र क्रिया पदवी
CCIM	भारतीय औषध केंद्रीय प्रशासकिय मंडळ
DCI	भारतीय दंत मंडळ
DGHS	आरोग्य सेवा आयुक्तालय, भारत सरकार
DU	दिल्ली विद्यापीठ
ESIC	नोकरदारांची राज्य जीवन विमा नगरपालिका
EWS	आर्थिक दुर्बल विभाग
JIPMER	वैद्यकीय शिक्षण व संशोधनाचे जवाहरलाल नेहरु संस्था
MBBS	औषधाची प्रथम पदवी व शस्त्रक्रियेची प्रथम पदवी

MCC	**आरोग्य सेवा आयुक्तालयाची वैद्यकीय सल्लागार समिती**
MCI	**भारतीय वैद्यकीय सल्लागार**
MoA	**आयुष मंत्रालय**
MoH&FW	**आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय**
NEETUG	**पदवीपूर्व अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता प्रवेश परिक्षा**
NMC	**राष्ट्रीय वैद्यक मंडळ**
OBC/NCL	**इतर मागासवर्ग/क्रिमी नसलेला थर**
PwD	**विकलांगता असणारी माणसे**
SC	**अनुसूचित जाती**
ST	**अनुसूचित जमाती**
UT	**राज्य संघक्षेत्र**

राष्ट्रीय वैद्यक मंडळ व आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय यांनी पदवीपूर्व वैद्यकीय शिक्षणाच्या प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता प्रवेश परिक्षा २०१९ घेण्याच्या जबाबदारी एनटीए कडे दिलेली आहे.

एका नजरेत महत्वाच्या तारखा व माहिती

(कृपया माहिती साठी अधिकृत निवेदन पहा)

1. महत्वाच्या तारखा व शुल्क तपशील

ऑनलाइन प्रवेश अर्ज प्रस्तुत करणे		**02 डिसेंबर 2019 ते 31 डिसेंबर 2019 (रात्री ११.५० पर्यंत)**
शुल्काच्या यशस्वी व्यवहाराची अंतिम तारीख क्रेडिट / डेबिट मार्फत / नेट बँकिंग/ यूपी आय पी		**02 डिसेंबर 2019 ते 01 जानेवारी 2020 (रात्री ११.५० पर्यंत)**
उमेदवारांचे शुल्क व्यवहार	**जनरल,**	**रु. 1500/-**
	जनरल ईडब्ल्युएस, जनरल ओबीसी एन सी एल	**रु. 1400/-**
	अनुसूचित जाती/जमाती/पीडब्ल्युडी	**रु. 800/-**
प्रक्रिया शुल्क आणि वस्तू व सेवा कर जीएसटी उमेदवाराने भरावे लागतील		
प्रवेश अर्जातील तपशिलामध्ये दुरुस्ती फक्त वेबसाईटवरच		**15 जानेवारी 2020 ते 31 जानेवारी 2020**
फक्त एन टी ए च्या वेबसाइटवरून प्रवेश पत्र डाऊनलोड करणे		**27/3/2020**
परीक्षेची तारीख		**03/05/2020**
परीक्षेचा कालावधी		**180 मिनिटे (3 तास)**
परीक्षेची वेळ		**दुपारी 2.00 ते सायंकाळी 5.00**
NEET (UG) 2020 **परीक्षेचे केंद्र**		**ॲडमिट कार्डवर सूचित केल्याप्रमाणे**
अभिलेखात व प्रतिसाद व उत्तर सूचीचे प्रदर्शन		**संकेत स्थळावर नंतर सूचित होईल**
संकेतस्थळ		www.nta.ac.in ntaneet.nic.in
NTA **संकेतस्थळावरील निकालाची घोषणा**		**04 जुन, 2020**

** ओबीसी - एन सी एफ (इतर मागासवर्गीय) एनसीएफ (क्रिमी लेअर मध्ये नसलेले) राष्ट्रीय मागासवर्ग आयोगाच्या इतर मागासवर्गीयांच्या केंद्रीय यादीनुसार या यादीमध्ये येणारे उमेदवार वर्ग स्तंभात ओबीसी एनसीएल चा उल्लेख करु शकतात. राज्य यादी ओबीसी एन*

सी एल (ओ बी सी - एन सी एल) नसलेल्या उमेदवारांना (केंद्रीय यादीत) सामान्य निवडणे आवश्यक आहे.

1) **उमेदवार फक्त "ऑनलाईन" पध्दतीने एन ई ई टी (यूजी) 2020 साठी अर्ज भरु शकतात.**
2) **ऑनलाईन अर्ज एन टी ए चे संकेत स्थळ ntaneet.nic.in वापरुन करता येईल. इतर कोणत्याही मोड मधील अर्ज स्विकारला जाणार नाही.**
3) **उमेदवाराने फक्त एकच अर्ज सादर करावा.**
4) **उमेदवाराने एन टी ए च्या संकेतस्थळावर व माहिती बुलेटिन वर दिलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करणे आवश्यक आहे. थोडक्यात सूचनांचे पालन न करणा-या उमेदवारांना अपात्र करण्यात येइल.**
5) **उमेदवारांनी हे सुनिश्चित करणे आवश्यक आहे की ऑनलाईन अर्जामध्ये प्रदान केलेला ई-मेल पत्ता आणि मोबाईल क्रमांक त्यांचा स्वतःचा आहे, सर्व माहिती/संप्रेषण एन टी ए मार्फत नोंदणीकृत ई-मेल पत्त्यावर किंवा नोंदणीकृत मोबाईल क्रमांकावर एसएमएस द्वारे पाठविली जाईल.**
6) **ऑनलाईन अर्ज भरण्यासाठी सूचनाः-**
   - **ऑनलाईन अर्ज भरण्याकरिता खालील सूचना पाळा**
   - **सर्व माहिती बुलेटिन व भरलेल्या अर्जाची प्रत डाऊनलोड करा. आपली पात्रता सर्व काळजीपूर्वक वाचून सुनिश्चित करा. जर एका उमेदवाराने एका पेक्षा जास्त अर्ज भरलेले आढळले तर प्रवेशपत्र रोखले जाईल.**
   - **ऑनलाईन अर्ज करण्यासाठी खाली दिलेल्या चरणांचे अनुसरण कराः-**

पायरी 1 - अनन्य ई मेल आयडी आणि मोबाईल क्रमांक वापरुन ऑनलाईन नोंदणीसाठी अर्ज करा.

पायरी 2. ऑन लाईन अर्जात दिलेली माहिती सर्व सूचनांचे पालन करुन भरा व अर्ज अनुक्रम (सिस्टिमद्वारे तयार झालेला) नमूद करुन ठेवा.

पायरी 3. उमेदवारांचे छायाचित्र (फाईल आकार 10 केबी - 200 केबी) च्या स्कॅन केलेल्या प्रतिमा अपलोड करा. चेहरा फोकस्ड असणे आवश्यक आहे (80% चेहरा कव्हरेज, कान स्पष्टपणे दिसतील, पांढ-या पार्श्वभूमीवर फोटा असावा)

पायरी 4. डेबिट कार्ड/क्रेडिट कार्ड/नेट बँकिंग/युपीआय मार्फत एसबीआय/ सिंडिकेट/एचडीएफसी/आयसीआय/पेटीएम पेमेंट गेटवेचा वापर करुन फी भरा आणि भरलेल्या शुल्काचा पुरावा भविष्यातील संदर्भांतील सुरक्षित ठेवा. जर फी भरल्या नंतर ही कन्फर्मेशन पृष्ठ तयार केले गेले नाही तर व्यवहार रद्द केला जाईल आणि उमेदवाराच्या खात्यावर रक्कम परत केली जाईल. तथापि, उमेदवारास आणखी एक

व्यवहार करावा लागेल. कन्फर्मेशन पृष्ठ तयार झाले तर शुल्काच्या यशस्वी पुष्टीकरण पुष्टीकरण पृष्ठाच्या सेव्ह आणि प्रिंट प्रती डाऊनलोड करा आणि भविष्यातील संदर्भासाठी प्रती सुरक्षित ठेवा.

या सर्व चार पाय-या एकाच वेळी पूर्ण करु शकता किंवा वेगवेगळ्या वेळी एकत्र केल्या जाऊ शकतात.

7) उमेदवारांनी नवीन अद्यावत माहितीसाठी वेळोवेळी एन टी ए च्या संकेतस्थळास भेट देणे आवश्यक आहे. तसेच स्वतःचा इ मेल नियमितपणे तपासण्याचा सल्ला दिला जातो.

8) उमेदवारांना स्वतःच्या खर्चाने एन टी ए ने दिलेल्या केंद्रावर परीक्षा देण्यास प्रवेशपत्रावर दिलेल्या सत्रात व तारखेस उपस्थित रहावे लागेल.

9) प्रवेशपत्रात दिलेले परीक्षा केंद्र, तारीख व वेळ बदलण्याची कोणतीही विनंती कोणत्याही परिस्थितीत अंतर्गत विचारात घेतली जाणार नाही.

10) विद्यार्थ्यांना सुचविण्यात येते की पांढरया पृष्ठाभागावर रंगीत पासपोर्ट आकाराचे ६ ते ८ फोटो व पोस्टयकार्ड आकाराचे ४ ते ६ फोटो (४६ इंच) घ्यावेत.
पासपोर्ट आकाराचे फोटो ऑनलाईन अर्ज अपलोड करताना व समुपदेशन , प्रवेशाचे वेळी वापरावेत.

टीपः-

1) पायरी 3 आणि पायरी 4 पूर्ण न केल्यास अंतिम ऑनलाईन अर्ज भरणे अपूर्ण राहील. असे अर्ज नाकारण्यात येतील आणि खात्यावर कोणत्याही पत्रव्यवहाराची दखल घेतली जाणार नाही.

2) उमेदवाराने एकदा भरलेली फी परत करण्याची विनंती, एन टी ए कडून कोणत्याही परिस्थितीत परत केली जाणार नाही.

*3) **एनईईटी (यूजी)** 2020 ची संपूर्ण अर्ज प्रक्रिया ऑनलाईन आहे. स्कॅन केलेल्या प्रतिमा अपलोड करणे, फी भरणे आणि पुष्टीकरण पृष्ठ मुद्रित करणे आवश्यक आहे. **उमेदवारांनी एनटीए कडे पोस्ट / फॅक्सद्वारे/स्वतःई मेल द्वारे पृष्टीकरण पृष्ठासह कोणतेही दस्तऐवज पाठविणे/सादर करणे आवश्यक नाही.***

परिक्षा केंद्रात परिक्षार्थींना भूमिती साहित्य, पेन्सील बॉक्स, हँडबॅग पर्स, कोणत्याही प्रकारचा कागद/ स्टेशनरी / मजकूर आदी साहित्य (मुद्रित किंवा लेखी साहित्य) खाण्याचे कोणतेही पदार्थ आणि पाणी (सैल किंवा पॅक केलेले) नेण्यास परवानगी नाही. तसेच मोबाईल फोन/इयर फोन/मायक्रोफोन/ पेजर/कॅल्क्युलेटर, डॉक्युपेन, स्लाईड पट्टी, लॉग टेबलस्, कॅमेरा, टेप रेकॉर्डर, इलेक्ट्रॉनिक घड्याळे, कॅल्क्युलेटरच्या सोयीसह, कोणतीही धातूची वस्तू किंवा इलेक्ट्रॉनिक गॅझेट / उपकरणे परीक्षा हॉल / कक्षात नेता येणार नाही. मधुमेहाच्या विद्यार्थ्यांना साखरेच्या गोळ्या / फळ (केळी/ सफरचंद / संत्र) आणि पारदर्शक पाण्याची बाटली परीक्षा कक्षातक नेण्यास परवानगी आहे. तथापि

चॉकलेट/कँडी/सँडविच इ. सारखे पॅक केलेले पदार्थ ठेवण्यास परवानगी दिली जाणार नाही. सखोल सुचनेसाठी प्रकरण 5 व प्रकरण ९ पहावे.
अस्वीकृतीकरणः **1. उमेदवारानीं सूचना बुलेटिन काळजीपूर्वक वाचून व एन ई ई टी (यूजी) 2020 वेबसाईटवर दिले जाणारे ऑनलाईन अर्ज भरण्याच्या सूचनांद्वारे जाण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. ह्या ते एन टी ए च्या संकेत स्थळावर www.nta.ac.in, ntaneet.nic.in वर पाहू शकतात.** **2. उमेदवारांना ऑनलाईन नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान प्रविष्ट केलेली सर्व माहिती बरोबर असल्याची खात्री करुन घ्यावी.** **3. उमेदवाराची दिलेली नावे, संपर्क/ पत्त्याचे तपशील, प्रवर्ग, पीडब्ल्युडी स्थिती यासारख्या ऑनलाईन माहिती दिलेली, शैक्षणिक पात्रता तपशील, जन्मतारीख इ. बरोबर/ अंतिम मानले जाईल.** **4. नोंदणी प्रक्रिये दरम्यान उमेदवाराने दिलेल्या चुकीच्या माहितीमुळे उद्भवू शकणारी कोणतीही जबाबदारी एनटीए अस्विकृत करते.** **5. कोणत्याही परिस्थितीत अर्ज प्रक्रिया पूर्ण झाल्यानंतर उमेदवारांकडून प्रविष्ट केलेली केलेली कोणतीही माहिती एनटीए संपादित/ सुधारित/ बदलत नाही. त्यानंतर माहितीत बदल करण्याच्या कोणत्याही विनंतीचे मनोरंजन/ दखल घेतली जाणार नाही, म्हणूनच उमेदवारांनी डेटा आणि माहितीच्या अर्जामध्ये अचूक तपशील भरण्यासाठी अत्यंत सावधगिरी बाळगण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे.**

प्रदान केलेल्या माहीतीचा असा वापर होऊ शकतोः

अर्जात भरलेली माहिती एन टी ए अंतर्गत हेतूसाठी वापरु शकते.
(प्रशिक्षण, संशोधन विकास, विश्लेषण आणि इतर परवानग्या उद्देशासहित)

अनुक्रमणिका

अनुक्रमांक	तपशील	पान क्रमांक
प्रकरण 1 – प्रस्तावना		
1.1	एन टी बद्दल माहिती	
प्रकरण - 2 राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा एनईईटी 2020		
2.3	प्रवेश चाचणीची तारीख	
2.4	महत्वाची संकेत स्थळे	
2.5	कायदेशीर कार्यक्षेत्र	
प्रकरण - 3 सर्वसाधारण माहिती		
3.1	सर्वसाधारण सूचना	
3.2	परीक्षेचा आराखडा	
3.3	परीक्षेची रीत	
3.4	प्रश्न पत्रिकेचे माध्यम	
3.5	परीक्षेचा अभ्यासक्रम	
3.6	चाचणी केंद्रासाठी एनईईटी (यूजी) 2020 परीक्षा शहर	
प्रकरण - 4 पात्रता व शैक्षणिक अर्हता		
4.1	एनईईटी (युजी) 2020 साठीची पात्रता	
4.2	अंतर्गत जागा, पात्रता, दिल्ली विद्यापीठ (डीयू) यासह राज्ये/डीम्ड विद्यापीठे/केंद्रीय विद्यापीठे/ई एसआयसी आणि आणि ए एफ एम सी चे नियंत्रण, बीएचयू व एएमयू/केंद्रीय जागांचा तपशील	
4.3	15% अखिल भारतीय कोटातल्या जागा पात्रतेचा तपशील	
4.4	पात्रता व पात्रता परीक्षेचे कोड	
प्रकरण - 5 प्रवेश व आरक्षण प्रक्रिया		
5.1	प्रवेश प्रक्रिया	
5.2	आरक्षण धोरण	
प्रकरण - 6 अर्ज कसा करावा (अर्ज भरण्याची प्रक्रिया)		
6.1	अर्ज भरण्यासाठी लागणारी तयारी	
6.2	ऑनलाईन अर्ज भरण्यासाठी सूचना	
6.3	अर्ज भरण्यासाठी लागणारी तपास सूची	

6.4	शुल्क भरण्यासाठीची सविस्तर माहिती	
प्रकरण-7 ऑनलाईन अर्ज भरण्याचा सविस्तर तपशील		
प्रकरण - 8 प्रतिबंधीत वस्तू आणि पेहराव नियम		
8.1	प्रतिबंधीत वस्तू	
8.2	ड्रेस कोड	
प्रकरण - 9 पालकांसाठी सूचना व माहिती		
प्रकरण - 10 ॲडमिट कार्ड (प्रवेश पत्र)		
प्रकरण - 11 परीक्षा केंद्रात अनुसरण्याचे निर्देश		
प्रकरण - 12 परीक्षा नियमांचे उल्लंघन व गैरप्रकार		
12.1	गैरप्रकार केल्याबद्दलची कार्यवाही	
12.2	निकाल रद्द होणे	
प्रकरण -13 गुणवत्ता व पात्रता निकष		
13.1	पात्रता निकष	
13.2	टाय ब्रेकींग करीता अंतर्गत माहितीच्या आधारे उमेदवाराची गुणवत्ता.	
13.3	15% अखिल भारतीय कोटा- समुपदेशनासाठीची गुंणवत्ता गुंणवत्ता यादी.	
13.4	15% अखिल भारतीय कोटा सोडून राहिलेल्या जागांसाठी समुपदेशनासाठीची गुणवत्ता यादी	
प्रकरण - 14 समुपदेशनासाठीच्या सूचना		
14.1	15% अखिल भारतीय कोटा आणि सर्व ए एफएम सी, ई एसआय, दिल्ली विद्यापीठ (डीयू) बीएचयू व एएमयूआणि एएमयूआणि डीम्ड विद्यापीठांतील व मध्यवर्ती संस्थामध्ये संस्थामध्ये असलेल्या जागांसाठी समुपदेशन.	
14.2	15% अखिल भारतीय कोटा व्यतिरिक्त अन्य जागांसाठी समुपदेशन	
प्रकरण - 15 परीक्षे नंतरची प्रक्रिया व निकालाची घोषणा		
15.1	संकेत स्थळावर OMR शीट व प्रतिसादाची माहिती प्रदर्शित करणे.	
15.2	आव्हानासाठी उत्तरसूची प्रदर्शित करणे.	
15.3	निकालाची घोषणा	

15.4	उत्तरपत्रिकांचे पुनःतपासणी / पुनःमूल्याकन	
15.5	इतर संस्थाकडून इनईईटी (यूजी) 2020 च्या निकालाचा वापर.	
15.6	नियमांचे निराकरण करणे.	
प्रकरण - 16 सामान्य सेवा केंद्र/सुविधा केंद्र		
प्रकरण - 17 प्रश्न व निराकरण (क्यू आर एस)		

परिशिष्ट

1	*परिशिष्ट -I*	अभ्यासक्रम	
2	*परिशिष्ट-II*	राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश चाचणी (यूजी) 2020 ची परिक्षा शहरांची राज्यवार यादी	
3	*परिशिष्ट – III*	जम्मू आणि काश्मीर राज्यांतील उमेदवारांसाठी सेल्फ डिक्लरेशन प्रोफार्मा	
4	*परिशिष्ट-III*	राज्य वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय आणि ज्या कार्यालयांमध्ये समुपदेशन संबंधित माहिती उपलब्ध असेल.	
5	*परिशिष्ट – IV*	राज्य कोड्सची यादी	
6	*परिशिष्ट-V*	व्यवसाय, पात्रता व उत्पन्नाची यादी	
7	*परिशिष्ट-VI*	इयत्ता बारावी शालेय शिक्षण मंडळाच्या कोडची यादी	
8	*परिशिष्ट -VII*	वैद्यकीय/दंत, आयुर्वेद / सिध्दा / युनानी / होमिओपथी महाविद्यालयांची माहिती	
9	*परिशिष्ट – VIII*	अपंगत्व प्रमाणपत्र	
10	*परिशिष्ट – IX*	अनुसूचित जाती व जमातीसाठीची प्रमाणपत्रासाठीची औपचारिकता	
11	*परिशिष्ट – X*	इतरमागासवर्गीय (ओबीसी, एनसीएल) प्रमाणपत्रासाठीची औपचारिकता	
12	*परिशिष्ट – XI*	अपंगश्रेणी (पीडब्ल्युडी) च्या उमेदवारांचे प्रमाणपत्र स्वरुप	
13	*परिशिष्ट- XII*	हमीपत्र स्वतःच्या हस्ताक्षरात	
14	*परिशिष्ट- XIII*	एक कन्या आपतयाचे प्रतिज्ञापत्र	

15	*परिशिष्ट- II*	**अल्पसंख्यांक समुदयातील विद्यार्थ्यांने अल्पसंख्यांक समुदयाची घोषणापत्र देणे**	
16	*परिशिष्ट- III*	**भारतीय राजपत्र (राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोग अधिनियम)**	
17	*परिशिष्ट–IV*	**अर्जाची प्रतिकृती**	
		नोंद घेण्यासाठीचे महत्वाचे मुद्दे	

सर्व परिशिष्टांसाठी क्रुपया NEET (UG) 2020 IB इंग्रजीमध्ये पहावे.

*** एन टी ए चे एक लिंग विशिष्ट समावेशक धोरण आहे.**

एनटीए च्या कोणत्याही दस्ताऐवजात, संप्रेषणामध्ये वापरलेल्या एक लिंग विशिष्ट शब्द, सर्व लिंग पुरुष / महिला / ट्रान्सजेंडरला दर्शवतो**.**

अधिकृत अहवाल
राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा
(NEET) (UG) 2020

प्रकरण 1 : परिचय

राष्ट्रीय चाचणी एजन्सी बद्दल (NTA)

भारत सरकारच्या मानव संसाधन विकास मंत्रालयाने (GOI) राष्ट्रीय चाचणी एजन्सी (NTA) ची स्थापना केली आहे. सोसायटी नोंदणी अधिनियम 1860 अंतर्गत, स्वतंत्र म्हणून नोंदणीकृत आहे.

उद्दिष्टांसोबत इतर समाविष्ट गोष्टी या प्रमाणे आहेत.

i) प्रवेशासाठी उमेदवारांच्या योगयतेचे मूल्यांकन करण्यासाठी कार्यक्षम, पारदर्शक आणि आंतरराष्ट्रीय मानक चाचण्या आयोजित करणे.

ii) ज्ञान प्रणालीतील तफावत ओळखण्यासाठी आणि त्या दूर करण्यासाठी पावले उचलण्यासाठी शैक्षणिक, व्यावसायिक आणि चाचणी प्रणालीवर संशोधन करणे.

iii) शिक्षण अणि व्यावसायिक विकासाच्या मानदंडावर माहिती आणि संशोधन प्रसारित करणे.

पदवीपूर्व वैदयकिय शिक्षणाच्याण प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता परीक्षा - प्रवेश परीक्षा (NEET 2020) NTA कडून घेण्या त येईल.

प्रकरण 2 : राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा

(NEET) (UG) 2020

2.1 राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षेबद्दल

राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोगाचा 2019 चा कायदा राष्ट्रपतींनी 8 औगस्ट 2019 ला मंजूर केल्यानंतर, राष्टीय वैद्यकीय आयोगातील कलम - 14 नुसार एम.बी.बी. एस आभ्यासक्रम ए आय आय एम एस नवी दिल्ली, जे.आय.पी एम ई आर आणि इतर कोणत्याही कायद्या आनुसार संचालित होण्याचा सर्व वैद्यकीय महविद्यालयांमधे पद्वीपूर्व आभ्यासक्रमांत प्रवेश घेण्यासाठी, एक समान राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा घेण्यात येईल.

2.2) एनईईटी (युजी) २०२० मध्,ये एन्. टी. ए. चे कार्य केंद्र सरकारने प्रवेश परीक्षा घेण्यासाठी राष्ट्रीय चाचणी एजन्सीची स्थापना केली आहे. उच्च शैक्षणिक संस्थांमध्ये संस्थांमध्ये प्रवेश/फेलोशिपसाठी उच्च शिक्षण विभाग, मनुष्यबळ विकास मंत्रालय, GOI यांचे पत्र क्रमांक F. No. 195/2014-TS - 1 दिनांक 6 जुलै, 2018 रोजी NTA ला NEET (UG) २०१९ पासून.

आनलाईन अर्ज मागवणे, प्रवेश परिक्षा घेणे, निकाल लावणे, पुर्ण भारतातील रन्क सामान्य आरोग्य प्रशासन संचालनालय कुटुंब कल्याण व आरोग्य मंत्रालय, भारतसरकार एवढीच जबाबदारी NTA ची आहे.

a) पद्वीपूर्व वैद्यकिय अभ्यसक्रमांच्या सर्व जागांच्या जागा NEET (UG) 2020 तर्फ़े होतील. वेगवेगळ्या कोट्यमधील जागा खालील प्रमाणे असतील.

1. अखिल भारतीय कोटा जागा
2. राज्य सरकारच्या कोटा जागा
3. केंद्रीय संस्था/विद्यापीठे/डीम्ड विद्यापीठे
4. राज्य/व्यवस्थापन/खासगी/होमिओथी कालेज व खासगी विद्यापीठे.
5. केंद्रीय एकत्रित कोटा
6. एन.आर.आय, तसेच व्यवस्थापन कोटा व खासगी विनाआनुदानित, आनुदानित / अल्पसंख्यांकन / वैद्यकिय महविद्यालयातील सर्व जागांना प्रवेश NEET (UG) 2020 च्या गुणवत्तेनुसार मिळतील

b) भारता बाहेरील नागरिक यांना भारताबाहेरील मेडिकल, डेन्टल कॉलेजस् मध्ये वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए प्रवेश घेण्याकरीता NEET (UG) 2020 पात्रता आवश्यक आहे.

c) दिल्ली विद्यापीठ (डीयू), बीएचयू व एएमयू, एलएलएमएस, जेआयपीएमईआर, यासह 15% खाली असलेल्या अखिल भारतीय कोटा जागांसाठी आणि डिम्ड विद्यापीठे/केंद्रीय विद्यापीठे / संस्था यांच्या नियंत्रणा खाली असलेल्या जागांमध्ये प्रवेशासाठी एमसीसी/ डीजीएचएस वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए समुपदेशन संबंधित अधिकायांनी स्वतंत्रपणे जारी केलेल्या अधिसूचने नुसार केले जाईल.

d) NEET (UG) 2020 चा निकाल केंद्रीय/राज्य सरकारच्या इतर संस्थाकडून यांच्या नियमानुसार प्रवेश उद्देशासाठी लागू होतो.

e) समुपदेशना दरम्यान, पात्र उमेदवारांच्या पात्रता निकष - स्वतःची घोषणापत्र, विविध कागदपत्रे इत्यादी संबंधित अधिकारी आणि /किंवा वैद्यकीय /डेन्टल आयुर्वेद/सिध्दा/ युनानी/होमिओपथी महाविद्यालये कॉलेजेस.

iv) राज्य/व्यवस्थापन/खासगी वैद्यकीय/दंत महाविद्यालये किंवा कोणत्याही खाजगी विद्यापीठातील.

v) केंद्रीय एकत्रीत कोटा (सीट्स) जागा.

स्त्रोत पत्र क्र. एम ई डी १०१९/सी आर ३५९/ईडीयू-२ दिनांक २२ ऑक्टोबर २०१९

2.3) प्रवेश चाचणीच्या तारखाः

NEET (UG) 2020 दिनांक 3 मे 2020 रोजी (रविवारी) दुपारी 2.00 ते संध्याकाळी 5.00 वाजेपर्यंत घेण्यात येईल. चाचणीचा कालावधी तीन तास असेल. सार्वजनिक सुट्टी जाहीर केली. तरी सुध्दा चाचणीची तारीख, वेळापत्रक अबाधित राहील.

2.4) महत्वाच्या वेबसाईट्स (संकेतस्थळे) :

i) राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षे (UG) साठी एनटीएची अधिकृत वेबसाईट (संकेतस्थळ) ntaneet.nic.in असून चाचणीशी संबंधित सर्व माहिती उपलब्ध असेल.

ii) 15% अखिल भारतीय जागा, केंद्रीय संस्था डिम्ड विद्यापीठांशी संबंधित माहितीचे माहितीचे अधिकृत वेबसाईट खालीलप्रमाणे.

एमबीबीएस आणि बीडीएस कोर्सेसकरिता

- *आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालयः* **www.mohfw.gov.in आणि**
- *वैद्यकीय समुपदेशन समिती* **www.mcc.nic.in येथे आहेत.**

बीएएमएस/ बीएसएमएस/ बीयुएमएस/बीएचएमएस कोर्ससाठी

आयुष मंत्रालयः- www.ayush.gov.in

मध्यवर्ती समुपदेशन समिती आयुष प्रवेशः- www.aacc.gov.in

iii) इतर जागांसाठी कृपया संबंधित राज्ये/संस्था च्या संकेतस्थळांवर मिळतील ते तपासावे.

iv) माहिती बुलेटिनमध्ये काहीही असले तरी, एनटीए/एमओएच एफडब्ल्यू /एनएमसी/ डीजीएचएस / डीसीआय एमओ ए/ सी सी आय एम/ बी ओ जी सी सी एच यांना निर्णय अंतिम आणि बंधनकारक असेल.

2.5) कायदेशीर कार्यक्षेत्र

परीक्षा घेण्याबाबत आणि जागा वाटपाशी संबंधित सर्व वाद फक्त दिल्लीच्या हद्दीत येतील, एनटीए चे वरिष्ठ संचालक / संचालक (प्रशासन) ज्याच्या नावावर एनटीए दावा करु शकतो किंवा त्याचा खटला भरला जाऊ शकतो.

नोंद -

१. पदवीपूर्व वैद्यकिय अभ्या सक्रमासाठी वैदयकिय / दंत / बीएएमएस / बीएसएमएस / बीयुएमएस / बीएचएमएस अभ्यासक्रम पहावा

२. बरयाचशा संस्थाए / राज्यव सरकार यांनी सुचित केलेल्या माहितीसाठी परिशिष्ट १६ पहावे. उमेदवारास शेवटच्यां माहितीसाठी त्यास त्याु संस्ो्ेलेच्यास / राज्यर सरकारच्या वेबसाईटला नियमितपणे भेट देण्याशस सुचित करण्याीत येत आहे.

प्रकरण 3 : सर्वसामान्य माहिती

३.१. सामान्य सूचना

राष्ट्रीय पात्रता सह प्रवेश परीक्षा एन ई ई टी (यु जी) २०२० राष्ट्रीय वैद्यकीय आयोग अधिनियम २०१९, भारतीय अधिनियम १९५६ आणि दंतचिकित्सा अधिनियम १९४८ च्या भारतीय नियमानुसार खरया व लागू असलेल्याव कायदया प्रमाणेघेण्यात येईल.

- **NEET (UG) 2020 ला फक्त हजर राहणे व पात्र ठरणे ही उमेदवाराला वैद्यकीय पदवी पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए अभ्यासक्रमात प्रवेश घेण्याचा कोणताही हक्क देत नाही. वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए कार्सेस देण्यास मान्यता मिळालेल्या कोणत्याही वैद्यकीय संस्थामधील एमबीबीएस/बीडीएस जागांची निवड आणि प्रवेश निकष, पात्रता, गुणवत्ता यादीतील रॅंक, वैद्यकीय फिटनेस आणि इतर निकष पूर्ण करण्याच्या अधीन आहेत, संबंधित राज्ये विद्यापीठे, संस्था आणि वैद्यकीय/ दंत/ आयुर्वेद /सिध्दा/ युनानी/ होमीओपथी महाविद्यालयाशी संबंधीत.**
- **जे उमेदवार खोटी आणि बनावटी माहिती दाखल करतील त्या उमेदवारांचे अर्ज नाकारले जातील आणि अशा उमेदवारांना NTA च्या परिक्षांवर बंदी असेल ते परीक्षा देऊ शकणार नाहीत. अशा विदयार्थ्यां□ना कायदयाने उचित व योग्यल असलेली शिक्षा केली जाईल.**
- **अपूर्ण अर्ज आणि सूचनांनुसार न आलेले अर्ज यापुढे कोणतीही माहिती न देता फेटाळले जाऊ शकतात.**
- **एकदा जमा केलेले परीक्षा शुल्क परत केली जाणार नाही. शुल्क भविष्यातील परीक्षेसाठी वापरले जाणार नाही किंवा परत केले जाणार नाही. ऑनलाईन अर्ज जमा करण्याची व शुल्क पाठविण्याची मुदत मुख्यपृष्ठावर दिलेल्या वेळापत्रका नुसार बंद होईल आणि मुदतवाढीसाठी कोणतीही विनंती स्विकारली जाणार नाही.**

- **एकदा सादर केलेले अर्ज मागे घेता येणार नाहीत. उमेदवारांनी हे लक्षात घेतले पाहिजे की बँक खात्यातून केवळ फी कपात करणे ही फी भरल्याचा पुरावा नाही. फी भरणे व पृष्टीकरण पृष्टाची निर्मिती द्वारे देय दिले पाहिजे.**
- **एनटीए आणि इतर अधिका-यांनी वेळोवेळी घेतलेल्या निर्णयाच्या आधारे माहिती बुलेटिन मधील सूचनस बदलू शकतात. पुढील माहितीसाठी उमेदवारांनी वेळोवेळी नियमितपणे ntaneet.nic.in या संकेतस्थळावरुन घ्यावी.**
- **एनटीए ने रोल क्रमांक व प्रवेशपत्र जारी केले असेल तरीही एनईटी (युजी) 2020 मध्ये प्रवेश करण्यास पात्र नसलेल्या कोणत्याही उमेदवारास, जाणीवपूर्वक न मिळाल्यास परवानगी मागे घेण्याचा अधिकार एनटीए कडे आहे.**
- **एनईईटी (युजी) 2020 साठी उमेदवाराची पात्रता पूर्णपणे तात्पुरती आहे आणि ते एमओएच आणि एफडब्लु एनएमसी / डीसीआय / एनटीए/एमसीसी/ एमओ ए/ सी सी आय एम/ बी ओ जी सी सी एच इतर प्रवेश संस्था यांनी निश्चित केलेल्या पात्रता निकषांच्या पूर्ततेस पात्र आहे.**
- **पात्रतेचे निर्धारण/परीक्षेचे आयोजन /उमेदवारांची नोंदणी / त्या संबंधीची माहिती व या संदर्भातील कोणत्याही सूचना/नियम/ निकषांच्या स्पष्टीकरणात काही अस्पष्टता असल्यास एनटीएचे/एमसीसी/ एम ओ एच आणि एफ डब्ल्यु /एमसी आय/ एन एम सी/ डी सी आय/ इतर प्रवेश संस्था लागू असल्यास स्पष्टीकरण अंतिम आणि बंधनकारक असेल.**
- **एनईईटी (युजी) 2020 ची परिक्षा छायाचित्रणात घेतली जाईल. उमेदवारांनी त्यांची डोके सरळ स्थितीत ठेवून व्हिडीओग्राफी दरम्यान कॅमे-याचा सामना करणे आवश्यक आहे. जेणे करुन त्यांची ओळख स्पष्टपणे प्रस्थापित होईल.**
  उमेदवार परीक्षेच्याे वेळी चित्रीकरणास तयार असला पाहिजे.

3.2) एनईईटी (युजी) 2020 परिक्षेचा आराखडा

विषय	प्रश्नांचा प्रकार	कालावधी	प्रश्नांची संख्या	गुण
भौतिकशास्त्र	बहुपर्यायी प्रश्न	दु. 2 ते सं. 5.00	45	180
रसायन शास्त्र	(मल्टीपल चॉईस प्रश्न)		45	180
जीवशास्त्र (वनस्पती	(MCQ) चार पर्यायांसह		90	360

शास्त्र व प्राणीशास्त्र	**आणि एकच अचूक**			
	उत्तर/ सर्वात			
एकुण गुण	**योग्य पर्याय**		**180**	**720**

महत्वाची टीपः

- *प्रत्येक प्रश्नाला चार गुण असतील.*
- *प्रत्येक योग्य उत्तचरासाठी / उत्त म पर्यायासाठी उमेदवारास चार गुण मिळतील.*
- *प्रत्येक चुकीच्या उत्तरास 01 गुण (एक) एकूण गुणांतून वजा करण्यात येईल.*
- *प्रश्नाचे उत्तर देण्यासाठी, उमेदवाराला योग्य उत्त)म पर्यायाशी संबंधित एक सर्वात योग्य पर्याय निवडण्याची आवश्यकता आहे.*
- *तथापि उत्तर सूचीच्या आव्हान प्रक्रियेनंतर जर एकापेक्षा जास्तल पर्याय योग्यब असतील तर सर्व / अनेक उत्तथरातील एक / उत्त म पर्याय निवडल्याि स चार गुण दिले जातील (+4) चिन्हांकीत केलेल्या चुकीच्या पर्यायाला वजा एक देण्यात येईल (-1) अनुत्तरीत/ न सोडविलेल्या प्रश्नांना मार्क्स दिले जाणार नाहीत. जर एखादा प्रश्न सोडला/दुर्लक्षित केला गेला तर सर्व उमेदवारांना चार गुण (+4) दिले जातील. जरी उमेदवारांनी प्रश्न सोडवण्याचा प्रयत्न केला गेला असेल किंवा नसेल हे विचारात न घेता गुण दिले जातील.*

3.3) परीक्षा पध्दतीः

एनईईटी (यूजी) 2020 पेन आणि पेपर - आधारित चाचणी आहे. बॉल पॉईंट पेन वापरुन खास डिझाइन केलेल्या मशीन ग्रेडेबल शीटवर उत्तर घ्यावे लागेल.

3.4) परीक्षेचा कालावधी

परीक्षेचा कालावधी तीन तास असेल.

3.5) प्रश्न पत्रिकेचे माध्यम

i) उमेदवार खालील पैकी 11 भाषांपैकी कोणत्याही एकामध्ये प्रश्नपत्रिका निवडू शकतात.

इंग्रजी	**हिन्दी**	**आसामी**	**बंगाली**	**गुजराती**	**कन्नडा**
मराठी	**ओडिया**	**तमिळ**	**तेलगू**	**ऊर्दू**	**--**

ii) उमेदवारांनी माध्यम निवडताना काळजीपूर्वक निवडले पाहिजे नंतर पर्याय बदलला जाऊ शकत नाही.

iii) ज्या उमेदवारांनी इंग्रजी माध्यम निवडले आहे त्यांना फक्त इंग्रजीतील प्रश्न पत्रिका दिली जाईल.

iv) हिन्दी माध्यमाची निवड केलेल्या उमेदवारांना इंग्रजी व हिन्दी द्विभाषी चाचणी पुस्तिका पुरविली जाईल.

v) प्रादेशिक भाषा निवडलेल्या उमेदवारांना प्रादेशिक भाषा व इंग्रजी मध्ये द्विभाषी चाचणी पुस्तिका पुरविण्यात येईल.

vi) जर भाषांतरात काही तफावत असेल तर इंग्रजी भाषेतील प्रश्न अंतिम बरोबर म्हणून ग्राह्य धरला जाईल.

vii) प्रादेशिक भाषांचा पर्याय फक्त खालील तक्त्यानुसारच उपलब्ध असेल.

अ. क्र.	प्रश्न पत्रिकेचे माध्यम	परीक्षा केंद्र
1	इंग्रजी	सर्व परीक्षा केंद्र
2	हिन्दी	सर्व परीक्षा केंद्र
3	इंग्रजी आणि आसामी	आसाम मधील परीक्षा केंद्र
4	इंग्रजी आणि बंगाली	पश्चिम बंगाल व त्रिपूरातील परीक्षा केंद्र
5	इंग्रजी आणि गुजराती	गुजरात, दमणआणि दीव, दादरा व नगर हवेलीतील परिक्षा केंद्र
6	इंग्रजी आणि कन्नड	कर्नाटकातील परीक्षा केंद्र
7	इंग्रजी आणि मराठी	महाराष्ट्रातील परीक्षा केंद्र
8	इंग्रजी आणि ओडिया	ओडिसातील परीक्षा केंद्र
9	इंग्रजी आणि तामिळ	तामिळनाडू येथील परीक्षा केंद्र
10	इंग्रजी आणि तेलगू	आंध्रप्रदेश आणि तेलंगणा (तेलंगणा) मधील परीक्षा केंद्र
11	इंग्रजी आणि ऊर्दू	सर्व परीक्षा केंद्रे

viii) जे उमेदवार एन ई ई टी यु जी 2020 पात्र होतील ते अखिल भारतीय कोटा व राज्य सरकारी/ संस्थांतर्गत इतर कोट्यासाठी पात्र असतील. यात माध्यमाची दखल घेतली जाणार नाही. इतर पात्रतेच्या निकषांच्या आधारावर पात्र असेल.

3.6) परीक्षेचा अभ्यासक्रम

चाचणीसाठी प्रश्न पत्रिका भारतीय वैद्यकीय परिषदेने अधिसूचित केलेल्या सामान्य अभ्यासक्रमावर आधारित असतील. या संकेत स्थळावर ह्या उपलब्ध असतील www.nmciindia.org कृपया अधिक माहितीसाठी परिशिष्ट -1 पहा.

3.7) एनईईटी (यूजी) 2020 परीक्षेची केंद्रे व शहरे.

i) एनईईटी (यूजी) 2020 परीक्षा केंद्रे/शहरे कोडसह शहरांची यादी परिशिष्ट II मध्ये दिली आहे.

ii) ऑनलाईन अर्ज करताना उमेदवारांनी त्यांच्या प्राथमिकते नुसार केंद्र शहर निवडावा त्यांनी चार सोयीस्कर शहर कोड निवडावेत.

iii) उमेदवारांनी त्यांच्या सोयीसाठी असे शहर कोड निवडावेत जे त्यांच्या स्वतःच्या शहरात किंवा शेजारील शहरांत असतील. जे फक्त रहिवाशी राज्यांतील असतील व त्यांच्या शहरापासून लांब नसतील आणि इतर राज्यातील नसतील. उमेदवारांकडून शहराच्या कोडची चुकीची निवड झाल्यास कोणत्याही गैरसोईसाठी एन टी ए जबाबदार राहणार नाही.

iv) जर एखादया शहराची निवड करणा-या उमेदवारांची संख्या खूपच कमी असेल तर एन टी ए त्या शहरात केंद्र वाटपाचा हक्क राखून ठेवते व त्याच्या ऐवजी त्या उमेदवारांना दुसरे केंद्र मिळू शकते.

v) जर क्षेत्रीय भाषेच्या (इंग्रजी व हिंदी व्यतिरिक्त) निवड केलेल्या केंद्रात उमेदवारांची संख्या कमी असेल तर उमेदवाराने निवडलेल्या शहराची दखल न घेता त्याला दुस-या शहरातील केंद्र मिळू शकते.

vi) तरीही, उमेदवाराने निवडलेल्या शहरांपैकी एका दिवसाचे केंद्र वाटपाचा सर्वतोपरी प्रयत्न केला जाईल. परंतु एन टी ए उमेदवारांच्या पसंती व्यतिरिक्त व्यतिरिक्त शहरातील केंद्र देण्याचा अधिकार ठेवते.

vii) केंद्र वाटप संगणकाव्दारे केले जाईल, तेथे कोणताही मानवी हस्तक्षेप होणार नाही

टीपः- केंद्राचे वाटप करताना पी डब्ल्यु डी उमेदवारांसह सर्व उमेदवारांची सोय व सुविधांचा विचार एन टी ए कडून सर्वोतोपरी केला जाईल.

प्रकरण 4 : योग्यता आणि शैक्षणिक पात्रताः

4) योग्यता आणि शैक्षणिक पात्रताः-

4.1 एन ई ई टी (यू जी) 2020 ला बसण्याची पात्रता संबंधित नियमानुसार पात्रता खालील प्रमाणे आहे.

i. प्रवेश घेते वेळी उमेदवाराचे वय 17 वर्षे पूर्ण असावे किंवा एम बी बी एस/बीडीएसच्या पहिल्या वर्षीच्या प्रवेशाच्या सालाच्या 31 डिसेंबरच्या आत किंवा ते साल संपण्यापूर्वी 17 वर्ष पुर्ण केले असावे. प्रथम वर्षांच्या वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस/ बी डी एस अभ्यासक्रम आणि ए ए सी सी सी/ एम ओ ए व्दारे एन ई ई टी (यू जी) साठी

ii. एन ई ई टी (यू जी) च्या प्रवेशाच्या वेळी उमेदवाराची उच्च वयोमर्यादा 25 वर्ष आहे. तसेच एस सी/ एस टी/ ओ बी सी-एन सी एल प्रवर्गातील उमेदवारांना आणि पी डब्ल्यु डी उमेदवारासाठी वयोमर्यादेची अट 5 वर्ष शिथिल केली आहे.

टीप :- पदवीधर वैद्यकीय शिक्षण १९९७ च्या नियमावलीनुसार दिनांक २२/१/२०१८ रोजीच्या दुरस्तीनुसार उच्च वयोमर्यादा माननीय उच्च न्यायालयासमोर, दिल्ली उच्च न्यायालयास आव्हान देण्यात आले आहे आणि उच्च वयोमर्यादा मर्यादित ठेवण्यात आली. डब्ल्यु पी मध्ये ११/५/२०१८ रोजी दिलेला निकाल क्रमांक १८/३/२०१८ आणि इतर जोडलेल्या बाबींचा दिनांक ११/५/२०१८ रोजीच्या निर्णयाला एसएलपी (८) क्रमांक १४३०/२०१८ आणि इतर जोडलेल्या बाबीमधील माननीय सर्वोच्च न्यायालयासमोर दिनांक २९/११/२०१८ ज्या उमेदवारांकडे वय २५ वर्षेकिंवा त्यापेक्षा जास्त असेल त्यांना या प्रकरणाच्या अंतिम निकालाच्या अधीन एन ई ई टी (युजी) २०२० मध्ये हजेरी लावण्याची परवानगी दिली होती. त्यानंतर माननीय सुप्रीम कोर्टाने दिनांक २०/४/२०१९ रोजीच्या आदेशानुसार उमेदवरांना प्रकरणाच्या निकालाच्या अधीन समुपदेशनास हजर राहण्याची परवानगी दिली होती. वरील बाबींविषयी भारतीय माननीय सर्वोच्च न्यायालयासमोर निर्णय प्रलंबिक आहे आणि एन ई ई टी (युजी) २०२० साठी मंजुर होणाऱ्या कोणत्याही आदेशाचे अधिकार पालन करतील
अशाप्रकारे २५ वर्षावरील उमेदवारांना तात्पुरते हजर राहण्याची परवानगी आहे आणि त्यांची उमेदवारी माननीय सर्वोच्च न्यायालयासमोर प्रलंबित याचिकांच्या निकालाच्या अधीन आहे.

त्यानुसार वयोमर्यादा संबंधित पात्रता अटी खालीलप्रमाणे सुधारित करण्यात आल्या आहेत.

जनरल (यू आर) आणि जनरल-ई डब्ल्युएस उमेदवारांसाठी	31/12/2003 ला किंवा त्याअगोदर चा जन्म असावा.
एससी/एसटी/ ओबीसी-एन सी एल/ पीडब्ल्यु डी प्रवर्गातील उमेदवारांसाठी	

iii. परदेशी वैद्यकीय /दंत वैद्यकीय संस्थामधून एम बी बी एस/बी डी एस ला प्रवेश मिळविण्याच्या हेतूने भारतीय नागरिकत्व/ भारता बाहेरील नागरिकत्व असलेल्या उमेदवारांना एन ई ई टी (यू जी) पात्र असणे आवश्यक आहे.

4.2) दिल्ली विद्यापीठ (डी यू) बी एच यू आणि ए एम यू/केंद्रीय कोटा ए आय आय एम एस, जे आय पी एम ई आय, पी जी आय धरुन राज्य/डीम्ड विद्यापीठे/ केंद्रीय विद्यापीठे/ ई एस आय सी आणि ए एफ एम सी च्या नियंत्रणाखाली असलेल्या जागांसाठीची पात्रता

i. भारतीय नागरिक, अनिवासी भारतीय नागरिक (एन आय आर) भारताबाहेरील नागरिक (ओ सी आय) भारतीय मूळ असलेल्या व्यक्ती (पी आय ओ) आणि परदेशीर परदेशीर नागरिकांना नियमांच्या अधीन असलेल्या वैद्यकीय /दंत आयुर्वेद /सिध्दा / युनानी /होमिओपथी महाविद्यालयात प्रवेश घेण्यास पात्र आहेत. संबंधित राज्य सरकार, संस्था आणि भारत सरकार यांनी तयार केलेले नियम जसे आहेत तसे पाळणा-या संस्थामध्ये.

ii. परदेशी नागरिक संबंधित वैद्यकीय / दंत / आयुर्वेद /सिध्दा / युनानी /होमिओपथी महाविद्यालयात/ राज्य यांच्याकडून त्यांच्या पात्रतेची पुष्टी करु शकतात. शकतात.

iii. वर दर्शविल्याय व्यजतिरीक्तNEET (UG) साठी हजर होण्यादची पात्रता संबंधीत AIIMS सारख्या् INI येथे प्रवेशासाठी इच्छुक असणारयांना योग्य आहेत.

4.3 अखिल भारतीय 15% कोटयासाठीची पात्रताः

a) भारतीय नागरिक, अनिवासी भारतीय नागरिक (एन आर आय) भारता बाहेरील नागरिक (ओ सी आय) भारतीय मूळ असलेल्या व्यक्ती (पी आय ओ) आणि परदेशी नागरिक अखिल भारतीय 15% कोटा सीट साठी पात्र आहेत.

b) केंद्र शासित प्रदेश जम्मू-काश्मिर व केंद्र शासित प्रदेश लडाखमधील उमेदवारः-

i) केंद्रशासित प्रदेश जम्मू-काश्मिर व केंद्र शासित प्रदेश लडाख मधील उमेदवार अखिल भारतीय 15% कोटा जागांसाठी पात्र नाहीत, कारण केंद्र शासित प्रदेश जम्मू-काश्मिर व केंद्र शासित प्रदेश लडाख त्यांच्या स्थापनेपासून त्यांनी अखिल भारतीय योजनेतून बाहेर आहेत. जर त्यांनी पात्रतेचा दावा केला असेल तर त्यांनी ऑनलाईन सेल्फ डिक्लरेशन सादर करणे आवश्यक आहे जे रेकॉर्डसाठी पृष्टीकरण पृष्ठासह स्वयंचलितपणे व्युत्पन्न केले जाईल व मुद्रित केले जाईल आणि समुपदेशंना दरम्यान त्यांना ते सादर करणे आवश्यक आहे. परिशिष्ट III मध्ये सेल्फ डिक्लरेशन फॉर्म दिलेला आहे.

ii) अखिल भारतीय कोटा जागांकरिता केंद्र शासित प्रवेश जम्मू काश्मिर व लडाख संदर्भात असे सूचित करण्यात येते की जम्मू काश्मिर ने आखिल भारतीय कोटा

जागांमधून बाहेर राहण्याचा निर्णय दिला, आत्तापर्यंत जम्मू काश्मिर मधील कोणत्याही विद्याथ्र्यार्ला आखिल भारतीय कोटा जगांमधून प्रवेश दिलेला नव्हता. जम्मू काश्मिर पुनरर्चना कायदा 2019 नुसार केंद्र शासित प्रदेश आमलात आल्यानंतर जम्मू काश्मिरला आखिल भारतीय कोटा जागांमध्ये येण्यास सांगितले असता, या बाबत केंद्र शासित प्रशासनाने कोणताही निर्णय दिलेला नाही. तसेच केंद्र शासित प्रदेश लडाख येथे कोणतेही वैद्याकिय महविद्यालय नसल्याकारणाने या केंद्र शासित प्रदेशांच्या सहभागा बद्दल निर्णय पुढील काळात दिला जाईल.

iii) **उमेदवाराने सादर केलेला सेल्फ डिक्लरेशन फार्म समुपदेशनाच्या वेळी पडताळला जाईल. ही घोषणा केव्हाही चुकीची असल्याचे आढळल्यास अशा उमेदवारांची उमेदवारी/प्रवेश रद्द करण्यात येईल आणि अशा उमेदवारांविरुध्द फौजदारी कारवाई सुरु केली जाऊ शकते.**

iv) **पात्रता अटींची पूर्तता असल्यास केंद्र शासित प्रदेश जम्मू-काश्मिर व केंद्रशासित प्रदेश लडाख येथील उमेदवार खासगी वैद्यकीय/दंत / आयुर्वेद/सिध्दा / युनानी /होमिओपथी /होमिओपथी वैद्यकीय महाविद्यालय/डीम्ड विद्यापीठे आणि सशक्त सेना वैद्यकीय महाविद्यालय (पुणे) ए आय आय एम एस (AIIMS) एस एस, जे आय पी एम ई आर (JIPMER) च्या प्रवेशासाठी नी ई ई टी (यू जी) 2020 ला बसू शकतात.**

4.4 पात्रता आणि पात्रता परीक्षा कोडस्

एन ई ई टी (यू जी) 2020 ला पात्र होण्यासाठी पात्रतेच्या निकषासाठी खालील सारणी चा संदर्भ घेणे आवश्यक आहे.

कोड 1	**जो उमेदवार पात्रता परीक्षेस बसला असेल म्हणजे ज्याचा 12 वी 2020, व ज्याचा निकाल प्रतिक्षेत आहे, तो अर्ज करुन परीक्षेस बसू शकतो. परंतु तो /ती प्रवेशाच्या पहिल्या फेरीच्या समुपदेशनाच्या वेळी जर उच्च/वरिष्ठ माध्यमिक परीक्षा किंवा 10+2/वरीष्ठ माध्यमिक परीक्षेच्या समकक्ष असलेल्या भारतीय शालेय प्रमाणपत्र परीक्षा आवश्यकतेच्या टक्केवारीसह, पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण होत नाही. तो पर्यंत ती/तो एम बी बी एस किंवा बी डी एस अभ्यासक्रम आणि जे AACCC/Noa बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यू एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम चालवतात च्या प्रवेशास पात्र होत नाही.** **पात्रता परिक्षेत हजर असलेले व हजर असणाऱ्या उमेदवारांनी मुख्य विषय**

	इंग्रजी, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र हया विषयांची परीक्षा आवश्यक असलेल्या टक्केवारीसह उत्तीर्ण होण्याची अपेक्षा आहे. उमेदवार अर्ज करण्यास पात्र आहे आणि स्पर्धा प्रवेश परीखेस हजर राहण्यास तथापि, त्यांना आवश्यक विषय आणि गुणांची टक्केवारी सह पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण झाल्याचा कागदोपत्री पुरावा दिल्यासच त्यांच्या उमेदवारीचा विचार केला जाईल.
किंवा	
कोड-2	**उच्च /वरिष्ठ माध्यमिक परीक्षा किंवा भारतीय शाळा प्रमाणपत्र परीक्षा जी 10+2 उच्च/वरिष्ठ सेकंडरी परीक्षेच्या समान आहे व 12 वर्षांच्या अभ्यासाच्या कालावधीच्या शेवटच्या दोन वर्षांच्या अभ्यासात समाविष्ठ असलेले भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/ जैव तंत्र ज्ञान (ज्या विषयात प्रात्यक्षिक परीक्षेचा समावेश आहे असे विषय) व गणित किंवा इंग्रजीसह कोणत्याही वैकल्पिक विषयाचा अभ्यासक्रम इंग्रजीसाठी कोर कोर्सच्या पेक्षा कमी नसलेले राष्ट्रीय परिषद शैक्षणिक शोध व प्रशिक्षणाने विहीत केलेले व ज्याची शैक्षणिक रचना राष्ट्रीय शैक्षणिक समितीने शिफारस केलेली आहे.** **10+2 मुक्त शाळेतून (ओपन स्कूल) किंवा** *खाजगी उमेदवार म्हणून उत्तीर्ण राष्ट्रीय पात्रता प्रवेश परीक्षा देण्यास पात्र असणार नाहीत. या व्यतिरिक्त 10-12 स्तरावर जीवशास्त्र/ जैवतंत्रज्ञान अतिरिक्त विषयाचा अभ्यास असलेल्यांना अनुज्ञा दिली जाणार नाही.* **जे उमेदवार १०+२ शैक्षणिक संरचना जीवशास्त्र, हा विषय अतिरिक्त घेऊन उत्तीर्ण उत्तीर्ण आहे ते देखील एम बी बी एस प्रवेश परीक्षेस पात्र असतील (लेखी याचिका याचिका नं. ६७७३२००९ मध्ये माननीय उच्च न्यायालयाच्या आदेश क्रमांक २३४१डब्ल्यु/डीएचसी// दिनांक २४/९/२०१९ नुसार)** **जर संस्थेने भारतीय विद्यापीठ किंवा परदेशी/ विद्यापीठाची परीक्षा १०+२ योजना/इंटरमिजिएट सायन्सच्या १२ वी च्या समतुल्य असावी. असेल तर त्या परीक्षेचा विचार करावा लागेल. संबंधित भारतीय विद्यापीठाचे असोसिएशनचे प्रमाणपत्र/ती उत्तीर्ण झालेली परीक्षा १०+२ योजना/इंटरमिडिएट सायन्स परीक्षा अंतर्गत १२ वी च्या समकक्ष मानली जाते उमेदवाराला त्याचे प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल.** **(टिप) इटॅलिक्स मध्ये दिलेल्या शर्ती सन्माननीय दिल्ली उच्च न्यायालय अलाहाबाद, सन्माननीय उच्च न्यायालय, लखनऊ खंडपीठ व जबलपूर**

	येथील माननीय उच्च न्यायालयासमोर आव्हानात्मक विषय आहे. ओपन स्कूल बोर्डाच्या मान्यता प्राप्त उमेदवारांना आणि जीवशास्त्र/जैवतंत्रज्ञान अतिरिक्त विषय म्हणून अभ्यास केलेल्या उमेदवारांचा अपात्र ठरविण्यात आले आहे. भारतीय मेडिकल कौन्सिलने माननीय सर्वोच्च न्यायालयासमोर विशेष याचिका आणि मानवीय उच्च न्यायालयामधील अपिल यांना प्राधान्य दिले आहे. भारतीय मेडिकल कॉन्सिलने माननीय सर्वोच्च न्यायालयासमोर विशेष याचिका आणि माननीय उच्च न्यायालयामधील अपील यांना प्राधान्य दिले आहे. म्हणून एन ई ई टी (यू जी) 2020 पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण झालेले उमेदवार म्हणजेच नॅशनल इन्स्टिटयुट ऑफ ओपन स्कुलींग किंवा स्टेट ओपन स्कूल मधून किंवा मान मान्यताप्राप्त राज्य मंडळाचे खाजगी उमेदवार म्हणून किंवा जीवशास्त्र/जैवतंत्रज्ञान असणा-या उमेदवारांना उमेदवारी अतिरिक्त विषयाला परवानगी असेल परंतु परंतु भारतीय मेडिकल कौन्सिलने दाखल केलेल्या विशेष याचिका/ अपिलाच्या निकालाच्या अधीन
किंवा	
कोड-3	**विज्ञानातील इंटरमिडिएट/प्री डिग्री परीक्षा** **भारतीय विद्यापीठ /बोर्ड किंवा भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/ जैवतंत्रज्ञानासह इतर मान्यता प्राप्त परीक्षा संस्था (ज्यात या विषयामध्ये प्रात्यक्षिक चाचणीचा समावेश आहे) आणि इंग्रजी विषय अनिवार्य असेल.**
किंवा	
कोड-4	**पूर्व व्यावसायिक/पूर्व वैद्यकीय परीक्षा ज्यात भौतिक शास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/जैवतंत्रज्ञान आणि इंग्रजी विषय आहेत आणि या विषयांच्यात प्रात्यक्षिक परीक्षेचा समावेश आहे. उच्च माध्यमिक किंवा पूर्व विद्यापीठ किंवा त्यासमान परीक्षा उत्तीर्ण झाल्यानंतर**
किंवा	
कोड-5	**मान्यता प्राप्त विद्यापीठातील तीन वर्षांच्या पदवी अभ्यासक्रमातील पहिले वर्ष भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/जैव तंत्रज्ञान हे विषय प्रात्येक्षिक प्रात्येक्षिक चाचणीसहित विद्यापीठ परीक्षा व त्या अगोदर पात्रता परीक्षा भौतिकशास्त्र,/ रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/जैव तंत्रज्ञान आणि इंग्रजी कोर कोर्स कोर्स पेक्षा कमी बसलेला असेल.**
किंवा	
कोड-6	**भारतीय विद्यापीठातील बी एस सी परीक्षा (कमीत कमी दोन) विषय**

	भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र (वनस्पतीशास्त्र प्राणीशास्त्र) परीक्षा उत्तीर्ण असावी. व त्यापूर्वीची पात्रता परीक्षा भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र आणि इंग्रजी उत्तीर्ण असावी.
किंवा	
कोड-7	इतर कोणतीही परीक्षा ज्याची व्याप्ती आणि मानक (10+2) वर्ष आणि त्याची शेवटची दोन वर्ष भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र जीवशास्त्र/जैव तंत्रज्ञान ज्यात प्रात्यक्षिक चाचणीचा समावेश आहे) आणि तसेच समतुल्य असलेल्या भारतीय विद्यापीठ/ बोर्डाची डंटरमिडिएट सायन्स, परीक्षा, ज्यात ज्यात भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/ जैव तंत्रज्ञान हे विषय ज्यात ज्यात प्रात्यक्षिक चाचणीचा समावेश असेल व इंग्रजी विषय अनिवार्य असेल.

- एन ई ई टी (यू जी) 2020 साठी पात्र होण्यासाठी देखील उमेदवाराने भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/ जैवतंत्रज्ञान आणि इंग्रजी विषय स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण होणे आवश्यक आहे. आणि पात्रता परीक्षेत भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र जीवशास्त्र/ जैवतंत्रज्ञान जैवतंत्रज्ञान या विषयात एकत्रित 50% गुण असावेत. 2018 मध्ये सुधारित केल्याप्रमाणे पदव्युत्तर वैद्यकीय शिक्षण विनिमय 1997 च्या नियम 4 च्या कलम 2 मध्ये नमुद केनुसार पात्रता परिक्षेत एम बी बी एस/ बीडीएस अभ्यासक्रमासाठी आणि AACCC/Noa बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यू एम एस/ बी एच एम एस प्रवेश मिळण्यासाठी त्यांना एन ई ई टी (यु जी) च्या गुणवत्ता यादीमध्ये स्थान मिळाले असावे.

एमबीबीएस अभ्याुसक्रमासाठी पात्र असण्यातसाठी असलेले कमीत कमी गुण संबंधीत INI साठी सुध्दा उचित आहेत.

टीप :- इतर सर्व प्रकरणांमध्ये जी राज्ये/संस्था वर नमूद केलेल्या कट ऑफ मार्कापेक्षा वेगळी असतील त्यांनी त्यांच्या स्वतःच्या निकर्षांचे अनुकरण केले पाहिजे.

- अनुसुचित जाती, अनुसूचित जमाती किंवा इतर मागास प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत, पात्रता परीक्षेत एकत्रित केलेले भौतिकशास्त्र रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र/ जेवतंत्रज्ञान या या विषयात किमान गुण अनारक्षित व सामान्य ई डब्ल्यु एस चे किमान गुण 50% ऐवजी 40% गुण असतील. एन एम सी ccim AND bOg- cch च्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार पी डब्ल्यु डी उमेदवारांच्या संदर्भात भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र जीवशास्त्र (किंवा जीवशास्त्र आणि प्राणीशास्त्र) / जैवतंत्रज्ञान आणि इंग्रजी या विषयांमध्ये 12 वी मध्ये 50% ऐवजी 45% गुण असणे आवश्यक आहे.

- **परंतु जर परदेशात शिक्षण घेतलेल्या विद्यार्थ्यांना भारतातील वैद्यकीय महाविद्यालयांत प्रवेश प्रवेश घ्यायचा असेल तर त्यांना 12 वीत भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र/ जैवतंत्रज्ञान व इंग्रजी या विषयांत 50% गुण मिळवून उत्तीर्ण असावे लागेल. त्याची समानती मेडिकल कौन्सिल ऑफ इंडिया आणि संबंधित विद्यापीठाच्या नियमांनुसार असोसिएशनने निश्चित केली आहे.**
- **भारतीय विद्यापीठांचे (एआययू) उमेदवार कोड नंबर** 01-07 **नुसार ठरवलेल्या पात्रतेमध्ये येत नसेल नसेल तर पात्रता निश्चित करण्यासाठी त्याने / तिने पूर्ण तपशील द्यावा**.

टीपः

- *प्री-मेडिकल कोर्स वैद्यकीय महाविद्यालयात किंवा विज्ञान महाविद्यालयात घेण्यात येऊ शकतो.*
- *एमबीबीएस / बीडीएस अभ्यासक्रमांच्या प्रवेश पात्रतेसाठी गणितामध्ये प्राप्त केलेल्या गुणांचा विचार केला जाणार नाही.*
- *ज्या विद्यार्थ्यांनी परदेशी / आंतरराष्ट्रीय बोर्डमधून शिक्षण घेतले आहे त्यांनी कोड: 07 मध्ये स्पष्ट केल्यानुसार पात्रता परीक्षा उत्तीर्ण आणि प्रमाणित असल्याचे सुनिश्चित केले पाहिजे.*

प्रकरण 5 : प्रवेश आणि आरक्षण

5.1 प्रवेश प्रक्रिया

पात्र उमेदवारांची अखिल भारतीय गुणवत्ता यादी एनईईटी (यूजी) - २०२० च्या गुणवत्ता यादीमध्ये अखिल भारतीय रँक आणि राज्य रँकच्या आधारे तयार केली जाईल आणि उमेदवारांना फक्त एमबीबीएस / बीडीएस AACCC/Noa बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यू एम एस/ बी एच एम एस कोर्समध्येच विद्यमान आरक्षण धोरणासह नमूद केले जाईल. एनटीए केवळ उमेदवारांना अखिल भारतीय रँक व राज्य रँक देईल, तर मान्यताप्राप्त प्राधिकरण समुपदेशनासाठी अर्ज मागवतील आणि प्रवेशपत्र अधिकृत अधिकारानुसार अखिल भारतीय रँकवर आधारित गुणवत्ता गुणवत्ता यादी काढली जाईल. एनईईटी (यूजी) - २०२० च्या गुणवत्ता यादीनुसार संबंधित विभागांमधील वैद्यकीय पदवीपूर्व वैद्यकीय अभ्याक्रमाकरीता प्रवेश संपूर्ण ऑल इंडिया रँकवर आधारित असतील.

(a) राज्य वैद्यकीय महाविद्यालये / विद्यापीठे / संस्था / खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये 15% व्यतिरिक्त इतर जागांसाठी प्रवेश.

i) राज्य कोटा सीट अंतर्गत प्रवेश आरक्षण धोरण आणि पात्रतेच्या अधीन असेल.

ii) संबंधित राज्य / केंद्रशासित प्रदेशद्वारा वेळोवेळी अधिसूचित केलेल्या राज्य / केंद्रशासित प्रदेशात प्रचलित निकष संबंधित राज्यांमधील खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयांमधील जागांचे आरक्षण संबंधित राज्य / केंद्रशासित प्रदेशात लागू असलेल्या कायद्यानुसार असेल खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयांमध्ये

iii) खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालयामध्ये वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम , एए सी सी सी / एम ओ ए) प्रवेश भारत सरकार/राज्य केंद्रशासित प्रदेशांच्या धोरणांच्या अधीन असतील.

iv) १५% अखिल भारतीय कोटयात प्रवेश, एम सी आय/एन एम सी/ डी सी आय च्या वैधानिक नियम, भारतीय माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या निकालांच्या आणि एम जी सी ने डी जी एच एस अंतर्गत विहित केलेल्या प्रक्रियेनुसार करण्यात येईल. त्याचप्रमाणे ८५% राज्य कोटयात प्रवेश घेण्यासाठी एम सी आय/ एन एम सी/ डी सी आय च्या वैधानिक नियमांच्या तरतुदीनुसार, माननीय सर्वोच्च न्यायालयाने निर्णय आणि राज्य/केंद्र सरकारच्या विहितेनुसार असेल. किंवा त्याच्या नियुक्त प्राधिकरणाव्दारे असेल.

(b) AIIMS / JIPMER / डीम्ड युनिव्हर्सिटीज / सेंट्रल युनिव्हर्सिटी / ईएसआयसी आणि एएफएमसीच्या बीएचयू व एएमयूच्या सीट्ससाठी प्रवेश.

i) एम बी बी एस/बी डी एस अभ्यासक्रमासाठी डीम्ड/केंद्रीय विद्यापीठे/ एक्स आय सी आणि ए ए एफ एम सी मधील प्रवेशासाठी उमेदवारांनी एम सी सी च्या संकेतस्थळावर नोंदणी करावी आणि वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए यासाठी डीम्ड विद्यापीठे/ केंद्रीय विद्यापीठे/ राष्ट्रीय संस्थामध्ये प्रवेशासाठी ए ए सी सी सी च्या संकेतस्थळावर नोंदणी करावी.

ii) एएफएमसी, पुणे येथे प्रवेश संचालनालयाने आणि जनरल ऑफ सशस्त्र सेना वैद्यकीय वैद्यकीय सेवा, संरक्षण मंत्रालय, भारत सरकार यांनी ठरवलेल्या निकषांच्या अधीन असेल. एनईईटी (यूजी) - 2020 आणि / किंवा एएफएमसी मध्ये प्रवेश घेण्यासाठी अर्ज करणारे उमेदवारांनी www.afmc.nic.in/ www.afmcdg1d.gov.in वर अर्ज करणे आवश्यक आहे. सूचीबद्ध उमेदवारांनी एएफएमसी द्वारा घेतलेल्या दुसर्या टप्प्यातील स्क्रिनिंग टेस्टसाठी उपस्थित राहणे आवश्यक आहे. अधिक आणि अचूक तपशीलांसाठी उमेदवारांना एएफएमसी शी संपर्क साधण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. समुपदेशन डीजीएचएस द्वारे केले जाईल.

iii) डीम्ड विद्यापीठे/ केंद्रीय विद्यापीठे/ ई एस आय सी वैद्यकीय महाविद्यालये/ ए एफ एम सी/बी सी/बी एच यु/ ए एम यु मधील प्रवेश, भारतीय माननीय सर्वोच्च न्यायालयाच्या निर्णय आणि विहीत प्रक्रियेच्या एम सी आय/ एन एम सी/डी सी आय च्या वैधानिक नियमांच्या तरतुदीनुसास असतील. आरोग्य सेवा महासंचालनालय (डी जी एच एस) अंतर्गत वैद्यकीय समुपदेशन समिती (एम सी सी) व्दारे

iv) MCI नियमाप्रमाणे दिलेल्याम वेळापत्रकानुसार DGHS, INI संबंधीत MBBS अभ्याCसक्रमाचे प्रवेशासाठीचे समुपदेशन करेल.

c) सर्व संस्थामध्ये, एम सी सी व्दारे ठी जी एच एस अंतर्गत समुपदेशन केले जाते, तर उमेदवार एम सी सी ने प्रकाशित केलेल्या वारंवार विचारण्यात येणाऱ्या प्रश्नांचा संदर्भ घेऊ शकतात जेणेकरुन पुढील फेऱ्यांसाठी समुपदेशनात भाग घेण्याची त्यांची पात्रता अथवा अपात्रता निश्चित करण्यात येईल. पदवीधर वैद्यकीय शिक्षण, १९९७ च्या नियमन ५५(४) च्या अटींनुसार समुपदेशनाच्या मागील फेऱ्यांमध्ये जागा वाटपांचे परिशिष्ट-एफ च्या अटीनुसार एम बी बी एस कोर्समध्ये प्रवेशासाठी सर्व साधारण समुपदेशनात जागा रोखण्यास प्रतिबंध आहे.

d) सर्व संघटनांसाठी, जयात राज्य, केंद्र सरकारमार्फत समुपदेशन केले जाते. किंवा तयास नियुक्त केलेले प्राधिकरण, उमेदवार राज्य/केंद्र शासनाने जारी केलेल्या समुपदेशन सूचनांचा सूचनांचा संदर्भ घेऊ शकतात. किंवा त्याच्या नियुक्त प्राधिकरणास, जेणेकरुन

पीडब्ल्युडी उमेदवारांचे आरक्षण धोरण :बी ए एम एस/ बी एस एम एस/ बी यु एम एस मध्ये दिनांक ५/२/२०१९ च्या राजपत्रातील एम बी बी एस प्रवेशासंदर्भात अपंग व्यक्तींचा हक्क अधिनियम २०१६ अंतर्गत विशिष्ट अपंग' असलेल्या विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशासंदर्भात दिनांक १८/६/२०१९ च्या राजपत्र अधिसूचनेनुसार आणि बी एच एम एस मध्ये दिनांक १९/६/२०१९ च्या राजपत्र अधिसूचनेनुसार

5.2 आरक्षण धोरण

भारत सरकारचे आरक्षण धोरण एनईईटी (यूजी) परीक्षेला लागू आहे. यानुसार, केंद्रीय विद्यापीठे आणि संस्थांमध्ये १०% जागा सर्वसाधारण-आर्थिकदृष्ट्या दुर्बल विभाग (जीईएन-ईडब्ल्यूएस) प्रवर्गासाठी आरक्षित आहेत, 15% जागा अनुसूचित जाती प्रवर्गासाठी आरक्षित आहेत. (एससी), अनुसूचित जमाती (एसटी) प्रवर्गासाठी 7.5% आणि नॉन क्रीमी लेयर (ओबीसी-एनसीएल) संबंधित इतर मागासवर्गीय श्रेणीसाठी 27% आहेत. जर राज्य वैद्यकीय महाविद्यालय/ विद्यापीठे/ संस्था/ खाजगी वैद्यकीय महाविद्यालये यांनी इतर 15% भारतातील राखीव जागा भरल्या, तर संबंधित राज्य सरकार राखीव जागांची पॉलिसी वापरेल.

पीडब्ल्यूडी उमेदवारांचे आरक्षण धोरण

अपंगत्व असलेल्या उमेदवारांना वैद्यकीय अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश देण्याचा विचार, पदवी वैद्यकीय वैद्यकीय शिक्षण नियमन, १९९७ १४/५/२०१९ ला सुधारित केल्याप्रमाणे प्रवेश देण्याकरिता संदर्भ घेतला जाईल.

पदवी वैद्यकीय शिक्षण नियमन १९९७, १४/५/२०१९ ला सुधारित केल्याप्रमाणे अपंगत्व असलेल्या उमेदवारांना वैद्यकीय अभ्यासक्रमात प्रवेश देण्यासाठी, त्यातील मार्गदर्शक सूचनांचा संदर्भ घेतला

जाईल तसेच अपंग व्यक्ती अधिकार अधिनियम २०१६ अंतर्गत विशिष्ट अपंगत्वानुसार एम बी बी एस अभ्यासक्रमासाठी संदर्भ टेबल-१ पान (परिशिष्ट H-१) (कृपया परिशिष्ट IX पहा)

दिनांक 05/02/2019 च्या राजपत्रानुसार एमबीबीएसमध्ये प्रवेशासंदर्भात अपंग व्यक्तींचा हक्क कायदा 2016 अंतर्गत "विशिष्ट अपंगत्व" असलेल्या विद्यार्थ्यांच्या प्रवेशासंदर्भ मार्गदर्शक सूचना

ए आय आय एम एस करिता पी डब्ल्यु डी २०१६ कायदयाच्या अधिकारानुसार क्षेतिज आणि श्रेणीवर आरक्षण करण्याकरिता वैद्यकीय मंडळाच्या सूचनांनुसार पात्रता ठरविली जाईल.

१. "अपंगत्वाचे प्रमाणपत्र" अपंग व्यक्तींच्या हक्कांच्या 2017 नियमांनुसार जारी केले जाईल. 15 जून 2017 रोजी सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालयाने [दिव्यांगजन सशक्तीकरण विभाग (दिव्यांगजन) यांनी भारतीय राजपत्रात अधिसूचित केले आहे.]

२. एखाद्या व्यक्तीमधील "निर्दिष्ट अपंगत्व" अपंग व्यक्तींचा हक्क अधिनियम, 2016 अंतर्गत अंतर्गत समाविष्ट (2016 चा 49) च्या मर्यादेनुसार त्याचे मूल्यांकन केले जाईल. ह्यामध्ये व्यक्तीच्या निर्दिष्ट केलेल्या अक्षमतेच्या प्रमाणात मूल्यांकन करण्याच्या उद्देशाने मार्गदर्शकतत्त्वे अधिसूचित केली गेली आहेत.

4. **जानेवारी** 2018 **रोजी सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रालयाने** [**दिव्यांग व्यक्तींच्या सशक्तीकरण विभाग** (**दिव्यांगजन**)] **च्या राजपत्रात नमूद केले गेले आहे**.

- **उमेदवारांना कोणत्याही वैद्यकीय महाविद्यालय/जिल्हा रुग्णालय/ शासकीय रुग्णालय स्वतःची स्वतःची तपासणी करुन त्यांची पात्रता सुनिश्चित करण्याची सूचना देण्यात येईल. ही शासकीय शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय /जिल्हा रुग्णालय/शासकीय रुग्णालये अपंगत्व प्रमाणपत्र अध्याय-७ ला संदर्भ अनुसरुन देतील. ज्यात अपंग व्यक्तींच्या हक्क कायदयांतर्गत समाविष्ट असलेला एखादया व्यक्तीमध्ये निर्दिष्ट केलेल्या अपंगत्वाच्या व्याप्तीचे मुल्यांकन करण्याच्या करण्याच्या मार्गदर्शक सूचनेनुसार असे अपंगत्व प्रमाणपत्र जारी केले आहे. ४ जानेवारी २०१८ रोजी सामाजिक न्याय व अधिकारिता मंत्रलयाने (दिव्यांगजन सशक्तीकरण विभाग) व्दारा भारताच्या राजपत्रात अधिसूचित केले आणि पी डब्ल्यु डी कोआ अंतर्गत वैद्यकीय अभ्यासक्रमात प्रवेश घेण्यासाठी प्रमाणपत्र मिळेल जे उमेदवार एन टी ए ला एम ई ई टी (यूजी) २०२० मध्ये पी डब्ल्युडी कोटा साठी अर्ज करु शकतात.**
- **त्यानंतर, पी डब्ल्यु डी प्रवर्गाअंतर्गत निवड झाल्यानंतर उमेदवारांना अपंग मूल्यांकन मंडळाने जारी केलेल अपंगत्व प्रमाणपत्र सादर करावे लागेल. ज्याने १३/५/२०१९ रोजी सुधारित पदवीधर वैद्यकीय शिक्षण १९९७. निकाल जाहीर झाल्यानंतर उमेदवारांना अपंगत्व निर्धारण मंडळासामोर हजर रहावे लागेल जेणेकरुन ते वैद्यकीय अभ्यासक्रमाच्या प्रवेशासाठी सामान्य ऑनलाईन समुपदेशनात नोंदणी करु शकतात. किंवा त्यात सहभागी होऊ शकतात.**

- **१४/५/२०१९ च्या नियमांनुसार विहित केलेल्या निकषांच्या संदर्भात दिव्यांगता निर्धारण मंडळाव्दारे उमेदवार अपात्र असल्याचे आढळल्यास ते सामान्य ऑनलाईन समुपदेशन किंवा कोणत्याही ऑनलाईन तरतुदीमध्ये नोंदणी करु शकत नाही किंवा भाग घेऊ शकत नाहीत. दिव्यांगता निधारण मंडळाव्दारे दिलेली प्रमाणपत्रेच वैद्यकीय अभ्यासक्रमात प्रवेश घेण्यास ग्राहय धरली जातील इतर कोणत्याही शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालये /जिल्हा रुग्णालय/शासकीय इस्पीतळाने दिलेली प्रमाणपत्रे ग्राह धरली जाणार नाहीत. १४/५/२०१९ च्या नियमांनुसार विहित केलेल्या निकषांच्या संदर्भात, वैद्यकीय अभ्यासक्रम आणि इतर कोणत्याही शासकीय वैद्यकीय महाविद्यालय/जिल्हा रुग्णालय/शासकीय रुग्णालयाव्दारे जारी जारी केलेले कोणतेही प्रमाणपत्र अपंगत्व प्रमाणपत्र स्वीकारले जाणार नाही. अपंग मूल्यांकन मंडळाने जारी केले, वैद्यकीय समुपदेशन समितीने डी जी एच एसल ला आपल्या वेबसाईटवर सूचित केले एम सी सी, जी जी एचएस करुन समुपदेशन करण्याच्या अधीन असलेल्या अखिल भारतीय कोटयातील उमेदवारांसाठी आणि वैद्यकीय संस्थांसाठी सामान्य समुपदेशन त्याचप्रमाणे राज्य केंद्र शासित प्रदेश सरकारच्या नियुक्त समुपदेशन प्राधिकरणांनी पदवीधर वैद्यकीय शिक्षण १९९७, १४/५/२०१९ ला सुधारित केल्याप्रमाणे**
- **उमेदवारांच्या संदर्भातील उपयुक्त तेथे मूल्यांकन करण्यासाठी अपंग मूल्यांकन बोर्ड स्थापन केले आहेत. आणि ते त्यांच्या वेबसाईटवर सूचित करतील.**

आरपीडब्ल्यूडी अधिनियम, 201च्या कलम २ (आर) नुसार परिभाषित केलेल्या बेंचमार्क अपंगत्व असलेल्या कोणत्याही व्यक्तीस लेखी मर्यादा असेल किंवा गती कमी असेल तर त्याला / तिला इच्छित असल्यास लेखक / वाचक / लॅब सहाय्यकाच्या सुविधेस परवानगी असेल.

अंधत्व, लोकोमोटर अपंगत्व (दोन्ही हात प्रभावित - बीए) आणि सेरेब्रल पाल्सी या प्रकारात बेंचमार्क अपंगत्व असलेल्या व्यक्तींच्या बाबतीत इच्छित असल्यास लेखी / वाचक / लॅब सहाय्यकाची सुविधा सुविधा दिली जाईल.

बेंचमार्क अपंगत्व असलेल्या इतर प्रकारातील व्यक्तींच्या बाबतीत, जेव्हा संबंधित व्यक्तीला लिहिण्यासाठी शारीरिक मर्यादा असू शकते आणि त्याला लेखी परीक्षा लिहिणे आवश्यक असते. अशा व्यक्तींनी मुख्य वैद्यकीय अधिकारी / सिव्हिल सर्जन / सरकारी आरोग्य सेवा संस्थेचे वैद्यकीय अधीक्षक इ. यांचे यांचे प्रमाणपत्र सादर केल्यानंतर लेखन करणारा/ वाचक/लॅब सहायकाची तरतूद करण्यास परवानगी दिली जाउ शकते. परिशिष्ट XII मधील नमुन्याप्रमाणे

या आदेशाद्वारे उमेदवाराला त्यांच्या स्वत:च्या लेखकाची / वाचकाची निवड करण्याची परवानगी देण्यात आली आहे. परंतु परीक्षा देणार्या उमेदवाराच्या पात्रतेच्या एक पातळी कमी लेखकाची पात्रता

असेल. बेंचमार्क अपंगत्व असणार्या ज्या उमेदवारांनी स्वत:च्या लेखक / वाचकाची निवड केली आहे, त्यांनी त्यांचा लेखी तपशील परिशिष्ट XII प्रमाणे सादर करावा.

ज्यांना लेखनीकाची आवश्यकता वाटते त्यांनी आपल्या केंद्रात परीक्षेच्या एक दिवस अगोदर संपर्क साधावा.

टीप :- **१) लेखनीकाने फार्ममध्ये नमूद केल्याप्रमाणे प्राथमिक सरकारी वैद्य ओळख पुरावा घेऊन घेऊन येणे आवश्यक आहे**

२) लेखनिकाला दोन पासपोर्ट आकाराचे फोटोग्राफ्स आणण्याची आवश्यकता आहे.

लेखी / वाचक / लॅब सहाय्यकाची सुविधा घेणार्या उमेदवारांना परीक्षेच्या कालावधीसाठी प्रति तास वीस (२०) मिनिटे भरपाईची वेळ देखील दिली जाईल.

शासनाने वेळोवेळी ठरविलेल्या आरक्षणाचे धोरण प्रवेश संस्थांकडून घेण्यात येईल. प्रवेशाच्या वेळी तपशीलांची माहिती घेण्याचा सल्ला उमेदवारांना देण्यात आला आहे.

महत्वाची टीपः एनटीएटी (एनजी) -2020 **नोंदणीसाठी एनटीएने निर्दिष्ट केलेल्या अंतिम तारखेनंतर प्रकारात कोणताही बदल केला जाणार नाही आणि एनटीए एनईईटी (यूजी) स्कोअर** 2020 **घोषित केल्यानंतर त्यानंतर कोणतेही बदल प्रभावी होणार नाहीत.**

प्रकरण 6 : अर्ज जमा करणे व फी भरणे.

6. अर्ज जमा करणे व फी भरणे.

6.1) अर्ज भरण्याची तयारी

उमेदवार ntaneet.nic.in **वर लॉग इन करून NEET (UG) - 2020 साठी अर्ज करू शकतो.**

अर्ज सादर करण्यापूर्वी खालील तयारी कराः

- **ऑनलाईन अर्जामध्ये भरावयाची माहिती जसे की योग्य शब्दलेखन असलेले वडील / आई आणि उमेदवारांची नावे, आधार क्रमांक (शेवटचे** 4 **अंक) / इयत्ता १२ वी चा रोल नंबर /निवडणूक कार्ड (ईपीआयसी क्रमांक) / पासपोर्ट क्रमांक / रेशन कार्ड नंबर / बँक खाते क्रमांक / इतर वैध सरकार ओळखपत्र क्रमांक, जन्मतारीख, पत्ता, मोबाइल नंबर, ईमेल आयडी इत्यादी गोष्टी तयार ठेवल्या जाऊ शकतात. उमेदवारांना प्रत्यक्ष अर्ज भरण्यापूर्वी अर्जाशी मिळती जुळती अशी सराव अर्जपत्रिका परिशिष्ट**-XIV **तपासण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे. आहे.**
- **उमेदवारांना खाली दिलेली कोणतीही एक ओळख तपशील प्रदान करणे आवश्यक आहे:**

उमेदवारांचे वर्ग	**मान्यताप्राप्त ओळखपत्रांचे प्रकार**
सर्व राज्यांचे भारतीय नागरिक	**आधार क्रमांक (शेवटचे** 4 **अंक), निवडणूक कार्ड (ईपीआयसी**

	क्रमांक), प्रमाण; कार्ड, छायाचित्र असलेले बँक खाते पासबुक, पासपोर्ट क्रमांक किंवा शासनातर्फे जारी केलेल्या इतर कोणत्याही ओळखपत्राचा क्रमांक.
अनिवासी भारतीय (NRIs)	पासपोर्ट क्रमांक, आधार क्रमांक (शेवटचे 4 अंक)
परदेशी नागरिक /ओसीएल / पीआयओ	पासपोर्ट क्रमांक

- उमेदवाराने त्यामचा/ तिचा ऑनलाईअर्ज सादर करताना अपलोड करताना फक्त् जेपीजी / जेपीइजी पध्दतीत स्कॅन केला असला पाहिजे.
- पासपोर्ट (नवीन) आकाराचे छायाचित्र केवळ उमेदवाराने आपले नवीन छायाचित्र (१० केबी ते २०० केबी)
- पोस्ट कार्ड आकाराचे छायाचित्र (4 इंच x 6 इंच) (आकार: 100 केबी ते 500केबी पर्यंत)
- स्वाक्षरी (आकार: 4 केबी ते 30 केबी)
- डाव्या हाताच्या अंगठ्याचा ठसा (जर काही कारणाने डाव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा अशकय असेल तर उजव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा वापरावा) (आकार: १० केबी ते ५० केबी)

6.2) ऑनलाईन अर्ज भरण्याच्या सूचना

a) उमेदवाराने ऑनलाईन अर्ज सादर करण्यापूर्वी परीक्षेस बसण्याची पात्रता निश्चित केली पाहिजे. उमेदवाराने माहिती बुलेटिन काळजीपूर्वक पाहाणे आवश्यक आहे आणि अर्ज भरण्याच्या संदर्भात सर्व आवश्यक गोष्टींबद्दल स्पष्ट असणे देखील आवश्यक आहे.

b) उमेदवाराने भविष्यातील पत्रव्यवहारासाठी पिन कोड आणि ई-मेल पत्त्यासह संपूर्ण पोस्टल पत्ता /भ्रमणध्वी क्र. स्वतःचा व पालकांचा भरावा

c) उमेदवारांनी हे सुनिश्चित केले पाहिजे की ऑनलाईन अर्जात भरलेला मोबाइल नंबर आणि ई-ई-मेल आयडी त्यांचे स्वतःचे किंवा फक्त् पालकांचे आहेत कारण एनटीए फक्त दिलेल्या मोबाइल नंबर आणि ई-मेल आयडीवर एसएमएस किंवा ई-मेलद्वारे संवाद साधेल.

d) उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जात कोचिंग सेंटरचा पोस्टल पत्ता, संपर्क क्रमांक, भ्रमणध्वनी क्रमांक व ई-मेल आयडी देऊ नये.

e) उत्तीर्ण उमेदवारांनी पात्रता परिक्षेच्या कॉलमच्या समोरील कोड [02 ते 07] भरावा. जर उमेदवार कोड नंबर 02 ते 07 नुसार विहित केलेल्या पात्रतेमध्ये येत नसेल तर उमेदवाराने स्तंभ 'इतर' अंतर्गत पूर्ण तपशील सादर करणे आवश्यक आहे.

f) 2020 मध्ये बारावीला बसलेल्या उमेदवारांनी पात्रता कोड 01 म्हणून निवडले पाहिजे.

g) **ऑनलाइन मोडमध्ये भरलेल्या फॉर्मशिवाय अन्य अर्ज स्वीकारला जाणार नाही. उमेदवारांना ऑनलाईन अर्ज फॉर्मचे पुष्टीकरण किंवा इतर कोणतेही कागदपत्र एनटीएकडे पाठविणे आवश्यक नाही. तथापि, उमेदवारास सल्ला देण्यात येतो की कोणत्याही पुष्टीकरणच्या कमीतकमी चार प्रती भविष्यातील संदर्भासाठी भरलेल्या शुल्काच्या पुराव्यासह जतन करा.**

h) **जम्मू-काश्मीर आणि लडाखच्या केंद्रशासित प्रदेशातील उमेदवारांना** 15% **अखिल भारतीय कोटा अंतर्गत जागांसाठी ऑनलाईन स्व-घोषणापत्र पॅरा** - 3(**बी**) **अध्याय**-3 **मध्ये नमूद केल्याप्रमाणे सादर करणे आवश्यक आहे**.

टिप

i) ऑनलाईन अर्जात कोणत्याही तपशिलात बदल करण्याची विनंती कोणत्याही परिस्थितीत मान्य केली जाणार नाही.

ii) अपूर्ण अर्ज नाकारले जातील.

iii) जर उमेदवाराने एकापेक्षा जास्त अर्ज जमा केले तर त्याची उमेदवारी रद्द केली जाईल.

iv) **परिक्षेच्या काळात जर शंका आली कि उमेदवाराने अनेक अर्ज भरलेले आहेत , प्रयत्न् केला आहे, खरी माहिती भरलेली नाही, खोटी माहिती भरलेली आहे तेव्हा कोणत्याही वेळी व पत्राची सिध्दता विचारली जाईल.**

v) निकाल जाहीर झाल्या नंतर कोणत्याही टप्प्यावर जर असे आढळले की उमेदवाराने डुप्लिकेट फॉर्म सादर केला आहे किंवा तोतयागिरी किंवा बनाटीचा कोणत्याही प्रकारात गुंतलेले असतील तर अशा उमेदवारास एन टी ए ची परिक्षा देण्यास मनाई करण्यात येईल तो पुढील तीन वर्षेपरीक्षा देऊ शकणार नाही व तो कठोर शिक्षेस पात्र असेल असा उमेदवार देशाच्या कायदयानुसार गुनहयास पात्र असेल.

vi) एनईईटी (**यूजी**) – 2020 **वेबसाइटवर ऑनलाईन व्यवहार संकेतशब्द** (**ओटीपी**) **हा फॉर्म नोंदविणे / सबमिट करणे यासाठी केवळ** 15 **मिनिटेच वैध असेल. त्या नंतर या कालावधीत नवीन ओटीपी व्युत्पन्न करण्यासाठी उमेदवारांना "रेसेंड ओटीपी" दुव्यावर क्लिक करणे आवश्यक आहे**.

पायरी १ नोंदणी पृष्ठ्

पायरी १ नोंदणी

नोंदणी उमेदवार एन ई ई टी (**यूजी**) **२०२० साठी फक्त** ntaneet.nic.in **या संकेत स्थळावर अर्ज करु शकतो**.

(i) **उमेदवाराचे नाव / आईचे नाव / वडिलांचे नाव माध्यमिक परीक्षा किंवा समकक्ष बोर्ड / विद्यापीठाचे प्रमाणपत्र हे सर्व कॅपिटल लिपीत लिहा**.

(ii) **माध्यमिक शाळा परीक्षा समकक्ष बोर्ड / विद्यापीठाच्या प्रमाणपत्रात नोंदल्यानुसार डीडी /**

एमएम / वायवायवायवाय स्वरूपात जन्म तारीख लिहा.

iii) ओळखीचे प्रकार :- उमेदवारांना खाली दिलेल्या कोणतेही एक ओळखीचा प्रकार पुरवणे बंधनकारक आहे.

उमेदवाराची श्रेणी	परवानगी दिलेला ओळखीचा प्रकार
सर्व राज्यातील भारतीय नागरिक	आधार क्र. (शेवटचे ४ अंक) , इ. १२ वी चा रोल नंबर, निवडणूक कार्ड (EPIC No) रेशन कार्ड छायाचित्रासह बँक खाते पुस्तकाचे पान, पासपोर्ट नंबर किंवा कोणतेही छायाचित्र असलेले सरकारी ओळखपत्र
अनिवासी भारतीय	पासपोर्ट नंबर आधार कार्ड क्रमांक (शेवटचे ४ अंक)
परदेशी नागरिक /ओ सी आय/ पी आय ओ	पासपोर्ट नंबर/ आधार कार्ड क्रमांक (शेवटचे ४ अंक)

(iv) मोबाइल नंबर आणि ई-मेल पत्ता - उमेदवारांनी स्वतःचा किंवा पालकांचा मोबाइल नंबर आणि मेल पत्ता प्रदान करणे आवश्यक आहे.

iv) पुढील पत्रव्यवहारासाठी पिन-कोड (पोस्टल पत्ता तसेच कायमचा पत्ता) संपूर्ण पोस्टल पत्ता /कायमचा पत्ता प्रदान करावा, पिनकोड दिलेल्या जागेत भरावा.

टीप: एका अर्जासाठी फक्त एक ई-मेल पत्ता आणि एक मोबाइल नंबर वैध आहे.

पायरी 2 संपूर्ण अर्ज भरा.

संपूर्ण अर्ज भरा.

१. **पायरी एक मध्ये दिलेला तपशील मोबाईल क्रमांक व ई-मेल पत्ता सोडून (जो पायरी १ नंतर बदलता येणार नाही) अर्ज (दाखल करण्यापूर्वी संपादित केला जाऊ शकतो.) अंतिम सादर करण्यापुर्वी बदलु शकतात.**

२. **२. श्रेणी- जनरल, जनरल ई डब्ल्यु एस, एस सी, एसटी आणि ओ बी सी- एन सी एल ड्रॉप डाऊन यादीमधील श्रेणी सत्रात उपलब्ध आहेत. कोणताही जातीचा दाखला एन ई ईटी (यूजी) २०२० च्या ऑनलाईन अर्जात अपलोड करता येणार नाही. जाती आणि समुदाय संबंधित दस्ताऐवज केंद्र/राज्य समुपदेशन प्राधिकरणामध्ये सत्यपित केला जाईल.**

३. **३. राष्ट्रीयत्व : भारतीय नागरिक, रहिवासी भारतीय एन आर आय भारताबाहेरील नागरिक (ओसी) भारतीय मूळ असलेले लोक (पी आय ओ) आणि विदेशी नागरिक एनईईटी (यूजी) २०२० ला हजर राहण्यास पात्र आहेत.**

४. **४. राज्य/ युटी कोड :- उमेदवारांनी एन ई ई टी (यू जी) २०२० साठी ऑनलाईन नोंदणी करते वेळी परिशिष्ट 5 प्रमाणे त्यांयचा राज्य/ युटी कोड सादर करावा. निकाल जाहि**

झाल्यानंतर एन टी ए, उमेदवारांचा कोणताही तपशील बदलणार नाही.

५. ५. पी डब्ल्यु डी स्थिती :- 'पी डब्ल्यु डी' म्हणजे अपंग व्यक्तींच्या हक्कांच्या तरतुदीनुसार तरतुदीनुसार आणि एम सी आय च्या मार्गदर्शक सूचनांनुसार खंडपीठातील अपंग व्यक्तींनी पी डब्ल्यु डी प्रवर्गातील सवलतींचा दावा केल्यास सक्षम प्राधिकरण पीडब्ल्यु डी प्रमाणपत्र देते.

६. ६. परिक्षा केंद्राच्या शहराची निवड :- उमेदवाराने परिशिष्ट-२ मध्ये दिलेल्या एन ई ई टी (यू जी) २०२० साठी दिलेल्या केंद्राच्या यादीतील, परीक्षेसाठी त्याच्या पसंतीची कोणतीही चार शहरे निवडणे जरुरी आहेत. केंद्राचे वाटप संगणकाव्दारे केले जाते तेथे कोणताही मानवी हस्तक्षेप होत नाही.

७. ७. प्रश्नपत्रिकेचे माध्यम उमेदवारांनी जर प्रश्न पत्रिकेचे माध्यम इंग्रजी निवडले असेल तर तर त्यांना केवळ इंग्रजी मधील चाचणी पुस्तिका दिली जाईल. हिंदी/प्रादेशिक भाषेसाठी निवड करणाऱ्या उमेदवारांना हिंदी/प्रादेशिक भाषेमध्ये आणि इंग्रजीमध्ये व्दिभाषिक चाचणी पुस्तिका दिली जाईल. प्रश्नांच्या अनुवादामध्ये काही अस्पष्टता असभ्यास त्याची त्याची इंग्रजी आवृत्ती अंतिम मानली जाईल.

८. ८. शैक्षणिक तपशील (आणि) उमेदवाराला (आणि)/ पात्रता परिक्षेची संपूर्ण शैक्षणिक माहिती भरावी लागेल. उत्तीर्ण उमेदवारांनी पात्रता परिक्षा रकान्यात (कोड ०२ ते ०७) मध्ये भरावा. उमेदवाराने जर कोड क्रमांक ०२ ते ०७ नुसरा ठरवलेल्या पात्रतेमध्ये बसत नसेल तर उमेदवाराने इतर' संभ्नुसार संपूर्ण तपशील सादर करणे आवश्यक आहे. २०२० मध्ये बारावी परीक्षेस बसणाऱ्या उमेदवारांनी कोड-१ हा पात्रता कोड निवडला पाहिजे.

९. ९. एकल मुलगी आपत्या :- उमेदवाराने लिंग स्तंभात "महिला" हा पर्याय निवडला असेल तरच पुढभ्ल पर्याय दिसून येईल. कुटुंबातील भाऊ, बहिणीविना सिंगल गर्ल चाईल्ड हा पर्याय निवडू शकाल. कुटुंबातील जुळी मुलगी/बंधु कन्या देखील हा पर्याय निवडणू शकतात (परिशिष्ट -14)

१०. १०. अल्पसंख्यांक :- जर उचित असे तर उमेदवाराने अल्पसंख्यांक समुदयापैकी एखादा पर्याय निवडला पाहिजे. कायदा १९९२ कलम २ नुसार अल्पसंख्यांक समुदयाखाली अधिसूचित मुस्लिम, ख्रिश्चन, शीख, बौध, जेन आणि पारसी अल्पसंख्यांक उमेदवारांना समर्थन देण्यासाठी अल्पसंख्यांक स्वघोषणा परिशिष्ट १५ मध्ये तपशील देण्यात आला आहे.

११. ११. आई/ वडील / संरक्षक यांचा तपशीलया संदर्भात पालकांनी नोकरी/ पगार/ पात्रत यांची माहिती कॉलममध्ये भरावी

टीप :-

- उमेदवाराने फक्त एकच अर्ज सादर करावा.

- **एकदा सादर केलेला अर्जातील तपशील, तपासणी खिडकी** (correction window) **तील विशिष्ट जागेमध्ये बदल करु शकतो त्यानंतर सदर बाबतीत कोणताही संवाद होऊ शकत नाही.**
- **ज्यावेळी शुल्क बँक खात्यातून भरली जाते तेव्हा पुष्टीकरण पृष्ठ तयार होते व त्यानंतरच नोंदणी पूर्ण होते. अन्यथा नोंदणी रद्द होते.**
- **उमेदवाराने कोणतीही पुष्टीकरण पृष्ठाची प्रत एन टी ए कडे पाठवायची नाही. उमेदवारांनी पुढील प्रक्रियेसाठी, पुरावा म्हणून पुष्टीकरण पृष्ठी स्वतःकडे ठेवणे आवश्यक आहे.**

बँक खात्यातून शुल्क आकारले गेले ही नोंदणी पूर्ण झाल्याची हमी नाही तर पुष्टीकरण पृष्ठ तयार तयार झाले तरच नोंदणी पूर्ण झाली असे समजावे असे झाले तरच योग्यरितीने अर्ज भरल्याचा पुरावा राहील.

पायरी 3 : स्कॅन केलेल्या प्रतिमा अपलोड करणे.

उमेदवाराचा फोटो अपलोड करणे.

पासपोर्ट आकाराचे छायाचित्र (आकार १० केबी ते २०० केबी आकाराचे).

पोस्टरकार्डआकाराचे छायाचित्र (4 x 6 इंच) (आकार 100 केबी ते 500 केबी आकाराचे).

- 01.09.2019 **रोजी किंवा त्यानंतर छायाचित्र घ्यावे, जास्तीकरून छायाचित्र काढलेल्या तारखेसह उमेदवाराचे नाव स्पष्टपणे दिसावे. कॅप किंवा गॉगल घालून छायाचित्र काढू नये. फोकस चेहर्यावर असणे आवश्यक आहे** (80% **चेहरा कव्हरेज, कान स्पष्टपणे दिसतील, पांढरी पार्श्वभूमी असे**)
- **चष्मा नियमितपणे वापरल्यासच छायाचित्रात अनुमत आहे.**
- **पोलरॉइड आणि संगणकाद्वारे व्युत्पन्न केलेले फोटो स्वीकार्य नाहीत.**
- **या सूचनांचे पालन न करणारे किंवा अस्पष्ट फोटोग्राफ्स नाकारले जाऊ शकतात.**
- **छायाचित्रांशिवाय अर्ज नाकारला जाईल.**
- **छायाचित्र सत्यापित करणे आवश्यक नाही. उमेदवारांना पांढ-या पार्श्वभूमीसह** 6 **ते** 8 **पासपोर्ट** 4 **ते 6 पोस्टकार्ड साईज रंगीत छायाचित्रे घेण्याचा सल्ला दिला जातो.**
- **उमेदवारांनी नोंद घ्यावी की अपलोड केलेले छायाचित्र बनावट असल्याचे आढळल्यास म्हणजे आकार हाताने बनवलेला किंवा संगणकाद्वारे केलेला दिसल्यास, उमेदवाराचा अर्ज नाकारला जाईल आणि त्यास चुकीचा मार्ग वापरल्या बद्दल उमेदवारीचा गैरव्यवहार मानला जाईल.**

जर दुस-या एखादयाचे छायाचित्र अपलोड झाले तर उमेदवारी रद्द होईल व ती बाब यु एम आय वापरली असे होईल. देशाच्या कायदयान्वये गुन्हा नोंदवला जाईल.

टीप: ऑनलाईन अर्जदारासह अपलोड करण्यासाठी तसेच परीक्षा केंद्रावरील उपस्थिती पत्रकावर लावण्यासाठी, समुपदेशनासाठी/ प्रवेशासाठी समान पासपोर्ट आकाराचा फोटो वापरायचा आहे

उमेदवारास आठवण करण्यात येते की 6 ते 8 पासपोर्ट आकारचे व ४ ते ६ पोस्टेकार्ड आकाराचे पांढ-या पृष्ठकभागावरील रंगीत छायाचित्र ठेवावेत.

ii) उमेदवाराची सही अपलोड करणे.

- उमेदवाराने संपूर्ण स्वाक्षरी रनिंग लिपीत लिहिणे आवश्यक आहे [कॅपिटल लिपीत नाही]
- ब्लॅक इंक पेनसह पांढरा कागद वापरा आणि अपलोड करण्यासाठी स्कॅन करा.

फाइल आकार 4 केबी ते 30 केबी दरम्यान असणे आवश्यक आहे

- स्वाक्षरी न केलेले ऑनलाईन अर्ज फॉर्म नाकारले जातील.

जर दुस-या एखादयाचे छायाचित्र अपलोड झाले तर उमेदवारी रद्द होईल व ती बाब यु एम आय वापरली असे होईल. देशाच्या कायदयान्वये गुन्हा नोंदवला जाईल.

iii) उमेदवाराचा डाव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा अपलोड करणे :-

उमेदवाराने त्याचा/तिचा डाव्या हाताच्या अंगठयाच्या ठसा पांढऱ्या कागदावर निळया शाईने उमटवावा व त्याला स्कॅन करुन ते अपलोड करावे.

- फाईल आकार हा 10 के बी ते 50 के बी दरम्यान असणे आवश्यक आहे.
- अस्पष्ट अंगठयाचा ठसा असल्यास ऑनलाईन अर्ज नाकारला जाईल.
- टीपः अपलोड केलेल्या प्रतिमा स्वच्छ आणि स्पष्ट असली पाहिजे जर डावा अंगठा नसेल तर उजव्या हाताचा अंगठयाचा ठसा वापरावा.

IV: फी भरणे आणि फीसह ऑनलाईन अर्ज भरल्याची स्थितीः

ऑनलाईन अर्जात पायरी ३ पूर्ण केल्यानंतर उमेदवार परीक्षा फी पाठवू शकतो.

पायरी ४:- मधले खालील पैकी पर्याय निवडू शकतो.

- डेबिट/क्रेडिट कार्ड, नेट बँकींग प्रक्रिया/युपीआय मोड पेटी एम सेवा शुल्क व जी एस टी (१८% लागणार) (उमेदवाराने भरावे) व दिलेल्या सूचनांनुसार पायरी पूर्ण करावी.
- पायरी ४ नुसार पे टी एम मधुन भरल्यानंतर पुष्टीकरण पृष्ठ तयार होते व त्याची प्रत घेणे. म्हणजेच डेबिट/क्रेडिट कार्ड, नेट बँकींग प्रक्रिया/युपीआय स्टेट बँक ऑफ इंडिया/सिंडीकेट बँक/ एचडीएफसी बँक/आयसीआयसीआय बँक/ पेटीएम सेवा पुरवठाव्दारे
- जर उमेदवाराने पायरी ४ मधील सूचनेनुसार पूर्ण प्रक्रिया केली जात नाही तर अंतिम ऑनलाईन अर्ज अपूर्ण आणि अवैदय असेल.
- पुष्टीकरण पृष्ठ निर्मिती झाल्यानंतर अर्ज सबमिट करावा. जर पुष्टीकरण पृष्ठ यशस्वीरित्या यशस्वीरित्या निर्माण झाले नाही तर अर्ज यशस्वीरित्या सबमिट होत नाही.

टीप :

जर शुल्क क्रेडिट/डेबिट कार्डातून भरले असेल आणि स्टेटस 'नॉट ओके' असेल तर व्यवहार रद्द झाला आहे असे समजावे. अशावेळी उमेदवारांना परत शुल्क भरावे व फी स्टेटस ओके झाले का हे पहावे. रद्द झालेल्या व्यवहारातील रक्कम आपोआप संबंधित क्रेडिट/डेबिट कार्ड खातयात

ऑनलाईन अर्ज भरण्याच्या शेवटच्या तारखेनंतर /शुल्क सलोख्याच्या प्रक्रियेतून परत केली जाते.

6.3) ऑनलाईन अर्ज भरण्यासाठी यादीः

ऑनलाईन अप्लिकेशन फॉर्म सबमिट करण्यापूर्वी उमेदवारांनी खालील बाबींची खात्री करुन घ्यावी: (i) ते चाचणीसाठी विहित पात्रतेच्या अटी पूर्ण करतात की नाही. (ii) त्यांनी त्यांचे लिंग, पुरुष/स्त्री / ट्रान्सजेंडर योग्यरितीने निवडलेले आहेत. (iii) संबंधित श्रेणीमध्ये सामान्य / जनरल-ईडब्ल्यूएस / ओबीसी-एनसीएल (नॉन क्रिमी लेयर) / एससी / एसटी योग्यरित्या श्रेणी निवडली आहे. (iv) अपंग व्यक्ती (पीडब्ल्यूडी) उमेदवाराने ऑनलाइन अर्ज फॉर्ममध्ये संबंधित कॉलम भरला आहे. आहे. केवळ पीडब्ल्यूडी उमेदवारांना हा कॉलम भरायचा आहे तर इतरांनी हा कॉलम रिक्त सोडावा. (v)त्यांनी त्यांच्या स्वतःसाठी अर्जाचा प्रिंटआउट (पुष्टीकरण प्रत) ठेवली आहे की नाही हे तपासणे.

6.4 फीचा तपशील :

उमेदवाराने भरावयाची फी	जनरल	रू 1500/-
	जनरल-ईडब्ल्यूएस / ओबीसी एनसीएल	रू 1400/-
	एससी / एसटी / पीडब्ल्यूडी / ट्रान्सजेंडर	रू 800/-
प्रक्रिया शुल्क आणि वस्तू व सेवा कर (जीएसटी) उमेदवाराने भरावे लागतील,		

प्रकरण 7 : ऑनलाईन अर्जात भरल्या जाणाऱ्या बाबी

उमेदवाराने ऑनलाईन अर्जामध्ये खालील तपशील भरावे:

- राष्ट्रीयता
- स्व-घोषणा (परिशिष्ट III))
- लिंग
- श्रेणी
- कायमचा पत्ता /पत्रासाठी पत्ता
- पासपोर्ट क्रमांक / रेशन कार्ड क्रमांक / बँक खाते क्रमांक / इतर कोणत्याही वैध सरकारी आयडी क्रमांक / आधार क्रमांक शेवटचे 4 अंक) / इ. १२ वी चा मंडळाचा क्रमांक निवडणूक कार्ड (ईपीआयसी क्रमांक)
- जन्म झाला ते राज्य /जिल्हा
- वडिलांचा / पालकांचा / आईचा व्यवसाय (परिशिष्ट VI)
- वडिलांची / पालकांची / आईची शैक्षणिक पात्रता (परिशिष्ट VI) वडिलांचे / पालकांचे / आईचे एकूण वार्षिक उत्पन्न (परिशिष्ट VI)
- प्रश्नपत्रिकेचे माध्यम

* इयत्ता बारावीचे वर्ष / समतुल्य, उत्तीर्ण / प्रविष्ट
* गुणांची टक्केचवारी / इ. १० वी श्रेणी/ इ. १० वी व समतुल्य
* दहावीचे, बारावीचे, समतुल्य परीक्षेचे राज्य / जिल्हा
* धर्म
* अल्पसंख्याक स्थिती
* अपंगत्व स्थिती NMC च्या मार्गदर्शक तत्वानुसार
* बारावी / समतुल्य इयत्तेच्या संस्थेचा प्रकार
* ग्रामीण / शहरी भागात वास्तव्य
* नीट (युजी) तयारीसाठीचा प्रकार
* अर्जदाराचे राज्य (परिशिष्ट V)
* पात्रता परीक्षा कोडचा भाग (कलम 4 मधील कलम (4.4) पहा)
* शालेय शिक्षण मंडळ (परिशिष्ट VII) परीक्षा केंद्रांची/ शहरांची निवड (परिशिष्ट II)

प्रकरण 8 : प्रतिबंधित वस्तू आणि ड्रेस कोड

8.1) प्रतिबंधित वस्तू

कोणत्याही परिस्थितीत उमेदवारांना खालील बाबी परीक्षा केंद्रात ठेवण्याची परवानगी नाही. अत्यंत संवेदनशील मेटल डिटेक्टरांच्या मदतीने परीक्षा केंद्रात प्रवेश करण्यापूर्वी उमेदवारांना व्यापक आणि सक्तीच्या फ्रिस्किंगला सामोरे जावे लागेल.

अ) मजकूर सामग्री (मुद्रित किंवा लिखित) कोणतीही स्टेशनरी वस्तू. कागदपत्रांचे तुकडे, भूमिती / पेन्सिल बॉक्स, प्लास्टिक पाउच, कॅल्क्युलेटर, पेन, स्केल, लेखन पॅड, पेन ड्राइव्हस्, इरेझर, कॅल्क्युलेटर, लॉग टेबल, इलेक्ट्रॉनिक पेन / स्कॅनर इ.

ब) मोबाइल फोन, ब्लूटूथ, इयरफोन, मायक्रोफोन, पेजर सारखे कोणतेही संप्रेषण साधन

क) हेल्थ बॅन्ड वगैरे इतर वस्तू जसे की वॉलेट, गॉगल, हँडबॅग, बेल्ट, कॅप इत्यादी

ड) कोणतेही घड्याळ / मनगट घड्याळ, ब्रेसलेट, कॅमेरा इ.

इ) कोणतीही दागदागिने

फ) कोणतेही खाद्यपदार्थ उघडलेले किंवा पॅक केलेले, पाण्याची बाटली

ग) मायक्रोचिप, कॅमेरा, ब्लूटूथ डिव्हाइस इत्यादी संप्रेषण साधने लपवणे गैरमार्गाने वापरल्या जाणा-या इतर कोणत्याही वस्तू

टिपः उमेदवार, विशेषत: कारा आणि किर्पण इत्यादी वस्तूं बाळगणार आहेत, त्यांनी गेट बंद होण्याच्या वेळेच्या दीड तासाच्या आधी संबंधित परीक्षा केंद्रांवर अहवाल द्यावा, ज्यामुळे वेळेवर तपासणी / फ्रिसकिंग आणि परीक्षा हॉलमध्ये प्रवेश निश्चित करता येईल. यासाठी जर परीक्षा केंद्रात पडताळणी केली गेली आणि असे आढळले आहे की कोणताही उमेदवार प्रत्यक्षात 'कारा' मधून किर्पण', एक संशयित यंत्र नेत आहे, तर

त्याला परीक्षा हॉलमधे न घेण्यास सांगितले जाऊ शकते (माननीय दिल्ली उच्च न्यायालयाने दिनांक 03.05.2018 Order च्या wp(c) 7550/2017 मधील आदेशानुसार

उमेदवारांचे कोणतेही सामान/ वस्तू ठेवण्यासाठी केंद्रावर कोणतीही व्यवस्था केली जाणार नाही.

जर कोणत्याही उमेदवाराने केंद्राच्या अंतर्गत कोणत्याही प्रतिबंधित वस्तू नेल्यास त्या अनुचित वापर मानल्या जातील आणि संबंधित तरतुदीनुसार उमेदवाराविरूद्ध कारवाई केली जाईल.

8.2) ड्रेसकोडः

एनईईटी (यूजी) २०२० साठी ड्रेस कोडनुसार उमेदवारांना सूचना देण्यात आल्या आहेत अ) अर्ध्या आस्तीन असलेले हलके कपडे (लांब बाहीस परवानगी नाही). तथापि, उमेदवार परीक्षा केंद्रात सांस्कृतिक / नेहमीच्या पोशाखात येतात, त्यांनी शेवटच्या अहवालाच्या वेळेच्या (दुपारी 12.30 च्या) कमीतकमी एक तास आधी अहवाल द्यावा जेणेकरुन परीक्षेचे पावित्र्य राखताना उमेदवाराची कोणतीही गैरसोय न करता योग्य तपासणीस पुरेसा वेळ मिळेल.

ब) चप्पल, कमी टाच असलेल्या सँडलला परवानगी आहे. शूजला परवानगी नाही

अशी आशा आहे की, उमेदवारांनी एनटीएने बजावलेल्या सूचनांचे काटेकोरपणे पालन करावे. यामुळे परीक्षेच्या निष्पक्ष आचरणात एनटीएला मदत होईल.

क) जर टाळता न येणा-या परिस्थितीत (वैद्यकीय इ.) प्रवेश पत्र मिळण्यापुर्वी एनटीए कडून कडून विशेष मान्यता घ्यावी.

टीपः एनटीए परीक्षणाचे आयोजन करण्याच्या पवित्रतेवर आणि चांगुलपणावर विश्वास ठेवतो, तथापि, तो परीक्षार्थी मुलींची मानसिकता लक्षात घेत, परीक्षा केंद्रातील कर्मचारी आणि इतर अधिका-यांना सर्वसमावेशक सूचना काढेल.

प्रकरण 9 : पालकांसाठी माहिती

1) अशी अपेक्षा आहे की पालक, नीट (यूजी) -2020 मध्ये हजर राहताना आपल्या पाल्यास घर सोडण्यापूर्वी खालील बाबींवर योग्य प्रकारे मार्गदर्शन करतील -

अ) उमेदवाराला दुपारी 1:30 नंतर परीक्षा केंद्रात प्रवेश घेण्यास परवानगी दिली जाणार नाही, म्हणून रहदारी, केंद्राचे स्थान आणि हवामान परिस्थिती इत्यादी बाबी विचारात घेतल्यास उमेदवार आगाऊ घर सोडेल.

ब) उमेदवार सर्व सूचनांचे पालन करेल आणि परीक्षेत शिस्त पाळेल.

क) परीक्षेच्या कोणत्याही नियमांचा भंग करू नका

ड) परीक्षेच्या वेळी उमेदवार कोणतेही अनुचित कृत्य करणार नाही.

इ) परीक्षेत, एखाद्या उमेदवारास, दुसरा उमेदवार अनुचित कृत्य करताना सापडला, तर तो तो तातडीने कर्तव्यावर असलेल्या पर्यवेक्षकास कळवेल.

फ) प्रवेश केंद्रावर फक्त खालील बाबी आणाव्यात

* पासपोर्ट आकाराच्या छायाचित्रासह प्रवेश पत्र.
* हजेरीपत्रावर लावण्यासाठी एक पासपोर्ट आकाराचा फोटो.
* वैध ओळखीचा पुरावा. PWD प्रमाण पत्र आवश्यक असेल तर

ग) उमेदवार केंद्रावर कोणतीही बंदी घातलेली वस्तू आणणार नाही.

ह) उमेदवार परीक्षा केंद्रावरील कर्मचा-यांना तपासणी करण्यास सहकार्य करतील.

ई) उमेदवार परीक्षा केंद्रात वेळेच्या आधी जाऊन, अनिवार्य शारीरिक फ्रिस्किंगसाठी स्वत: ला उपलब्ध करुन देतील .

ज) उमेदवार एनईईटी (यूजी) २०२० परीक्षेस हजर राहण्यासाठी ड्रेस कोडचे अनुसरण करेल. जर उमेदवारांनी नेहमीचा पोशाख घातला असेल तर त्यांनी नोंदविण्यात आलेल्या परीक्षा केंद्रात परीक्षेच्या दिवशी दुपारी १२. 30 च्या आधी अहवाल द्यावा लागेल.

के) उमेदवाराने नियमीत पणे वेबसाईटला (नीट ***) भेट द्यावी व परीक्षे संबंधी नोंदणी केलेला ई-मेल / एस.एम.एस कोणत्याही माहीतीसाठी तपासावा.

2) जर आपल्या पाल्याकडून वरीलपैकी कोणत्याही प्रकारचा भंग झाल्याचे आढळले तर उमेदवाराला परीक्षा केंद्रात प्रवेश घेण्यास परवानगी दिली जाणार नाही आणि परीक्षेत भाग घेण्यास परवानगी दिली जाणार नाही.

3) जर तुमचा पाल्य कोणत्याही अवांछित कार्यात गुंतला असेल तर एनटीएच्या नियमाप्रमाणे, त्याला परीक्षा देण्यास मनाई करण्यात येईल आणि फौजदारी कारवाई आणि / किंवा इतर कोणत्याही कारवाईस तो पात्र असेल.

4) परीक्षेच्या दिवशी आपला पाल्य दुपारी 01:30 च्या आधी परीक्षेला पोचला आहे याची खात्री करुन घ्या. त्याकरिता रहदारी, केंद्राचे ठिकाण आणि हवामानाची परिस्थिती इत्यादींचा विचार करून आपला पाल्य अगोदरच घरातून निघावा. परीक्षेच्या एक दिवस आधी केंद्राला भेट देणे योग्य ठरेल की ठिकाण, अंतर इत्यादींची पुष्टी करता येईल येईल जेणेकरून केंद्रावर उशीरा पोहोचण्यास आणि नंतर परीक्षेस बसू न देण्याची, कोणतीही अडचण येऊ नये.

प्रकरण 10 : प्रवेश पत्र

पात्रतेच्या शर्तींच्या पूर्ततेनुसार उमेदवारास तात्पुरते प्रवेश पत्र दिले जाते.

उमेदवाराने 27 मार्च २०२० पासून एनटीएच्या संकेतस्थळावरुन प्रवेशपत्र डाउनलोड करावे व आणि त्यांच्या प्रवेश पत्रात दर्शविलेल्या तारीख व शिफ्ट (टायमिंग) नुसार, दिलेल्या केंद्रावर परीक्षा द्यावी.

कोणत्याही उमेदवाराला त्यांना प्रवेश पत्रात दिलेली तारीख आणि वेळेच्या व्यतिरिक्त इतर कोणत्याही परीक्षा केंद्रात हजर राहण्याची परवानगी नाही.

वेबसाइटवरून उमेदवारांना प्रवेश पत्रे डाउनलोड करण्यात अक्षम असल्यास उमेदवाराने २ मार्च २०२० ते १० एप्रिल २०२० या कालावधीत सकाळी 10.00 ते संध्याकाळी 05.00 या वेळेत हेल्पलाईनवर संपर्क साधावा.

उमेदवारांनो माहीती पत्रकातील सूचना काळजीपूर्वक वाचा आणि परीक्षेच्या वेळी त्यांचे अनुसरण करा.

प्रवेशपत्र आणि कन्फर्मेशन पृष्ठामध्ये उमेदवाराची माहिती किंवा तिचे छायाचित्र व स्वाक्षर्या दाखविलेल्या तपशिलांमध्ये काही फरक असल्यास, उमेदवार ताबडतोब 27 मार्च 2020 ते 10 एप्रिल 2020 दरम्यान सकाळी 10.00 ते सायंकाळी 5.00 या वेळेत हेल्पलाईनवर संपर्क साधू शकेल. अशा परिस्थितीत उमेदवार आधीपासूनच डाउनलोड केलेले प्रवेश पत्र घेऊन परीक्षेस बसतील. तथापि, नंतर नोंदी दुरुस्त करण्यासाठी एनटीए आवश्यक कारवाई करेल.

टीपः अ) उमेदवार कृपया नोंद घ्या की प्रवेश पत्रे पोस्टाने पाठविली जात नाहीत

ब) कोणत्याही परिस्थितीत, एनईईटी (यूजी) -२०२० चे डुप्लिकेट प्रवेश पत्र परीक्षा केंद्रावर दिले जाणार नाही.

क) उमेदवाराने प्रवेश पत्र तोडू नये किंवा त्यामध्ये केलेली कोणतीही नोंद बदलू नये.

ड) उमेदवारांना त्यांची ॲडमिट कार्ड चांगल्या स्थितीत जतन करुन ठेवण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे.

इ) ज्या उमेदवाराचे अर्ज कोणत्याही कारणास्तव अपूर्ण असल्याचे दिसून आले (ज्यामध्ये अस्पष्ट / संशयास्पद छायाचित्रे / स्वाक्षरी नसलेल्या अर्जासह) किंवा परीक्षेसाठी पात्रता निकष पूर्ण करीत नाहीत अशा उमेदवारांना प्रवेश पत्र देण्यात येणार नाही,

फ) तथापि, प्रवेशपत्र मिळाले म्हणजे पात्रतेची स्वीकृती असा अर्थ नाही. आवश्यकते नुसार प्रवेश प्रक्रियेच्या नंतरच्या टप्प्यावर पुढील छाननी केली जाईल.

प्रकरण 11 : परीक्षा हॉल मध्ये पाळावयाच्या करण्याच्या सूचना

जनरल

अ) परीक्षा केंद्र चाचणी सुरू होण्यापूर्वी दोन (०२) तासांपूर्वी उघडेल. कोणत्याही उमेदवाराला दुपारी 1.30 नंतर परीक्षा केंद्रात प्रवेश देता येणार नाही म्हणून उमेदवारांनी, रहदारी, केंद्राचे ठिकाण, हवामानाची परिस्थिती इत्यादी सर्व बाबींचा विचार करून, आगाऊ घर सोडावे. उमेदवारांनी, परीक्षा हॉल उघडल्यानंतर लगेचच जागा घेण्याची अपेक्षा केली जाते.

परीक्षेची तारीख.	03.05.2020 (रविवार)
परीक्षा वेळ व परीक्षेचा कालावधी	दुपारी 2 ते 5 (3 तास)
परीक्षा केंद्रातील शेवटचा प्रवेश.	दुपारी 1.30.
परीक्षा हॉल / कक्षातील आसनावर बसणे.	दुपारी 1.15
महत्वाच्या सूचनांची घोषणा व इन्व्हिजिलेटरने अर्जदाराच्या प्रवेशपत्राची तपासणी.	दुपारी 1.30-1.45.
इन्व्हिजिलेटरने चाचणी पुस्तिका वाटप करणे.	दुपारी 1.45
उमेदवाराने बुकलेटवर तपशील लिहिणे.	दुपारी 1.50
टेस्ट सुरू.	दुपारी 2.00
टेस्ट समाप्ती.	दुपारी 5.00

ब) उमेदवाराने, मागणीनुसार, प्रवेशासाठी प्रवेश पत्र दाखवावे. परीक्षेत ज्या उमेदवाराकडे वैध प्रवेश पत्र नाही, त्याला केंद्राच्या अधीक्षकांनी परीक्षा हॉलमध्ये प्रवेश देऊ नये.

क) प्रत्येक उमेदवाराला रोल नंबर असलेली जागा देण्यात येईल. उमेदवारांनी त्यांची वाटप केलेली जागा शोधून ती ताब्यात घ्यायला हवी. एखादा उमेदवार वाटप केलेल्या जागा सोडून इतर जागा किंवा खोलीतून परीक्षेस बसत असल्याचे आढळल्यास, उमेदवारी अर्ज रद्द केला जाईल

ड) परीक्षेच्या वेळी, इन्व्हिजिलेटर प्रत्येक उमेदवाराची ओळख निश्चित करण्यासाठी उमेदवारांचे प्रवेश पत्र तपासेल. इनव्हिजिलेटर स्वत: ची स्वाक्षरी उत्तरपत्रिकेतील जागेत तसेच अटेंडन्स शीटवर करेल.

इ) दुपारी 01:30 नंतर येणा-या उमेदवाराला कोणत्याही परिस्थितीत परीक्षा केंद्रात प्रवेश करण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.

फ) चाचणी केंद्रात परीक्षेच्या दिवशी उमेदवार फक्त पुढील कागदपत्रे आणतील. जे उमेदवार ही कागदपत्रे घेऊन येणार नाहीत त्यांना परीक्षेस बसू दिले जाणार नाही.

वेळापत्रकानुसार चाचणी संपेपर्यंत कोणताही उमेदवार आपली जागा अथवा परीक्षा कक्ष/हॉल सोडणार नाही.

* एनटीएच्या संकेतस्थळावरुन पासपोर्ट आकाराचे छायाचित्र डाऊनलोड केलीली प्रवेश पत्रांची छापलेली प्रत(अर्जावर चिटकवलेली डाऊनलोड केल्यासारखीच).
* एनईईटी (युजी) -2020 परीक्षेच्या वेळी सेंटरमधील हजेरी पत्रकात विशिष्ट जागेवर पेस्ट करण्यासाठी एक पासपोर्ट आकाराचा फोटो (ऑनलाईन अर्जावर अपलोड केल्याप्रमाणेच)
* पांढर्या प्रुष्ठ भागावर एक पोस्टकार्ड आकाराचा (चार बाय सह इंच) रंगीत छायाचित्र प्रवेशपत्राबरोबर डाऊनलोड केलेल्या पत्रावर चिट्कवावे.
* अधिकृत फोटो आयडीपैकी (मूळ व वैध असावा आणि पॅन कार्ड / ड्रायव्हिंग लायसन्स / मतदार ओळखपत्र / पासपोर्ट / आधार कार्ड (छायाचित्रांसह) / रेशन कार्ड / मंडळाने दिलेला इयत्ता बारावीचा क्रमांक./ इतर कोणतेही सरकारणे दिलेले योग्य छायाप्रत ओळखपत्र.
* पीडब्ल्यूडी (PwD) श्रेणीतील सवलतीचा दावा केल्यास सक्षम प्राधिकरणाद्वारे जारी केलेले पीडब्ल्यूडी प्रमाणपत्र.
* लेखनिक (स्वाताचा लेखनिक वापरण्यावसाठीचे हमीपत्र जरुर असल्यास)

ग) उमेदवारांना कोणत्याही प्रतिबंधित वस्तू आणण्याची परवानगी नाही. केंद्राच्या आवारात उमेदवारांनी अशा कोणत्याही वस्तू आणल्यास ते दंडात्मक कारवाईस पात्र होतील.

* ह) उमेदवारांना निषेधित वस्तू (कलम 17) परीक्षेच्या ठिकाणी न आणण्याचा सल्ला त्यांच्या स्वतःच्या हितासाठी देण्यात आला आहे. अशा वस्तू सुरक्षित ठेवण्याची व्यवस्था परीक्षा केंद्रावर केली जाणार नाही आणि या वस्तू बाळगणा-या उमेदवारांना परीक्षा केंद्रात प्रवेश देता येणार नाही.

ई) वेळापत्रकानुसार चाचणी संपेपर्यंत कोणताही उमेदवार आपली जागा सोडणार नाही. किंवा परीक्षा कक्ष / हॉल अथवा उमेदवारांनी आपली ओएमआर शीट ड्यूटीवर असलेल्या एन्विजिलेटरला न देता खोली / हॉल सोडू नये.

ज) परीक्षा केंद्रात धूम्रपान करण्यास मनाई आहे .

के) उमेदवारांना पाणी बाटल्या, चहा, कॉफी, कोल्ड्रिंक्स किंवा स्नॅक्स इत्यादी, परीक्षा केंद्रात घेण्याची परवानगी नाही. मधुमेहामुळे पीडित उमेदवारांना साखरेच्या गोळ्या / फळे (केळी / सफरचंद / संत्र्यासारखे) आणि पारदर्शक पाण्याची बाटली अशा खाण्यायोग्य (आधीच्या सूचनेसह) वस्तू परीक्षा हॉलमध्ये घेण्याची परवानगी आहे. तथापि त्यांना चॉकलेट / कँडी / सँडविच इत्यादी पॅक असलेले पदार्थ ठेवण्याची परवानगी दिली जाणार नाही.

ल) अॅडमिट कार्डमध्ये नमूद केलेल्या वेळी ही चाचणी सुरू होईल आणि परीक्षेच्या सुरूवातीस एन्विजिलेटर या विषयीची घोषणा करतील.

म) उमेदवारांकडून सूचनांच्या कडक पालनासाठी एन्विजिलेटरमार्फत महत्वाच्या सूचना उमेदवारांना कळवल्या जातील.

न) परीक्षेच्या सुरूवातीला आणि अर्ध्या वेळी सिग्नल दिले जातील. उमेदवारांनी उत्तरे नोंदवणे थांबवण्यासाठी समाप्तीच्या वेळेपूर्वी देखील सिग्नल देण्यात येईल.

ओ) उमेदवारास हजेरीपत्रावर निर्दिष्ट जागेवर दोनदा सही करावी लागेल, परीक्षा सुरू झाल्यानंतर लगेचच आणि दुस-या वेळी उत्तरपत्रिका इन्व्हिजिलेटरला देताना. उपस्थिती पत्रकात दिलेल्या जागेवर उमेदवारांनी आपले बोटांचे ठसेदेखील लावणे आवश्यक आहे.

प) उमेदवार हे तपासून पाहेल की चाचणी बुकलेटमध्ये मुखपृष्ठाच्या शीर्षस्थानी लिहिलेल्या संख्येइतकी पृष्ठे आहेत.

क्यु) जे लोक कोणत्याही कारणास्तव चाचणीच्या तारखेला उपस्थित राहण्यास असमर्थ आहेत त्यांची, कोणत्याही परिस्थितीत एनटीएकडून पुन्हा चाचणी घेता येणार नाही.

र) मधुमेह ग्रस्त उमेदवारांची एनटीए ने दिलेल्या सूचनेनुसार केंद्रात काळजी घेतली जाऊ शकते.

प्रकरण 12 : अनुचित कृत्य, गैरमार्ग आणि परीक्षा नियमांचे उल्लंघन

व्याख्या

अनुचित कृत्य, गैरमार्गही अशी क्रिया आहे जी एखाद्या उमेदवाराला इतर उमेदवारांपेक्षा अनुचित फायदा मिळवू देते. यात खालील बाबी समाविष्ट आहेत, परंतु ह्या इतक्याच मर्यादित नाहीत:

अ) प्रतिबंधित केलेली कोणतीही वस्तू किंवा साहित्य किंवा कोणत्याही स्टेशनरी वस्तू, संप्रेषण डिव्हाइस, उपकरणे, खाण्यायोग्य वस्तू, दागदागिने किंवा इतर कोणतीही सामग्री किंवा माहिती संबंधित परीक्षेतील पेपरशी संबंधित किंवा संबंधित नसलेले

ब) परीक्षा लिहिण्यासाठी एखाद्याचा उपयोग करणे (तोतयागिरी) किंवा कॉपी करण्यासाठी करण्यासाठी साहित्य तयार करणे.

क) परीक्षा नियमांचे उल्लंघन किंवा एनटीएने एनईईटी (यूजी) - २०२० च्या परीक्षेच्या संदर्भात वेळोवेळी जारी केलेले कोणतेही निर्देश

ड) अन्य उमेदवारास गैरवर्तन करण्यात मदत करणे, कोणत्याही प्रकारची प्रत्यक्ष किंवा अप्रत्यक्ष मदत देणे किंवा प्राप्त करणे किंवा तसे करण्याचा प्रयत्न करणे

इ) केंद्र अधीक्षकांनी दिलेल्या उत्तर पत्रिकेव्यतिरिक्त कोणत्याही सामग्रीवर प्रश्न किंवा उत्तरे उत्तरे लिहिणे.

फ) उत्तरपत्रिका, चाचणी पुस्तिकाचे कोणतेही पृष्ठ, इ. फाडणे.

ग) परीक्षा केंद्रात परीक्षेच्या वेळी परीक्षा कर्मचारी व्यतिरिक्त कोणत्याही व्यक्तीशी संपर्क संपर्क साधणे किंवा संवाद साधणे किंवा करण्याचा प्रयत्न करणे.

ह) परीक्षा हॉल / कक्षातून उत्तरपत्रिका काढून घेणे

ई) प्रश्नपत्रिका, उत्तरपत्रिका किंवा त्यातील भाग यांची तस्करी,

ज) परीक्षणासंदर्भात कोणत्याही परीक्षा अधिका-याला किंवा उमेदवाराला धमकावणे

के) परीक्षेसंदर्भात कोणतीही अन्य अवांछनीय पद्धत किंवा मार्ग वापरण्याचा प्रयत्न करणे

ल) ऑनलाईन कागदपत्रांची बनावट निर्मिती आणि फेरफार उदा. प्रवेश पत्र, रँक पत्र, स्वत:चे घोषणा पत्र इ.

म) परीक्षा केंद्र / हॉलमध्ये / बाहेरून सक्तीने प्रवेश / निर्गमन.

न) परीक्षा केंद्रात प्रवेश केल्यानंतर कोणत्याही इलेक्ट्रॉनिक उपकरणाचा वापर किंवा वापरण्याचा प्रयत्न.

ओ) अर्ज फॉर्म / प्रवेश पत्र / प्रोफार्मा वर केलेला बनावट फोटो अपलोड करणे / चिटकवणे.

प) ओएमआर शीटवर छापलेली कोणतीही माहिती मिटवणे किंवा नष्ट करणे

क्यु) उत्तरपत्रिकेवर चुकीची माहिती प्रदान करणे.

र) वेबसाइटवर अपलोड केलेल्या ओएमआर शीटमधील प्रतिसाद हाताळत बनावट दावे करणे व निकालाआधी किंवा निकाल घोषित केल्यावर आव्हान करणे.

स) परीक्षा सुरळीत व निष्पक्षपणे घेण्यात अडथळे निर्माण करणे.

ट) एनटीएने घोषित केलेले कोणत्याही प्रकारचे अनुचित गैरवर्तन.

१२.१) अनुचित पद्धती वापरल्याबद्दल शिक्षा

परीक्षेच्या आधी किंवा नंतर, परीक्षेच्या वेळी उमेदवाराने वरील कोणत्याही प्रकारच्या किंवा तत्सम पद्धतींमध्ये भाग घेतल्यास त्यास गैरमार्ग (यू.एफ.एम.) प्रकरणात दाखल केले जाईल. भविष्यात उमेदवाराला 3 वर्षांसाठी परीक्षेस अटकाव करण्यात येईल आणि फौजदारी कारवाई आणि / किंवा इतर कोणत्याही कारवाईस ते पात्र असतील.

१२.२) निकाल रद्द करणे

अ) अनफेअर प्रॅक्टिसमध्ये भाग घेणा-या उमेदवारांचे, एनईईटी (यूजी) -२०२० चे निकाल रद्द केले जातील आणि जाहीर केले जाणार नाहीत.

ब) त्याचप्रमाणे जे उमेदवार नेमून दिलेल्या परीक्षा केंद्राशिवाय इतर केंद्रावरून परीक्षा देतील त्यांचा, ज्या उमेदवारांनी (स्वतःच्या व्यतिरिक्त) इतर उमेदवारांच्या चाचणी पुस्तिका / ओएमआर शीट लिहिण्यासाठी घेतली किंवा इतर उमेदवारांना त्यांच्या चाचणी पुस्तिका / ओएमआर शीटवर लिहिण्याची परवानगी दिली तर अशा सर्व उमेदवारांचा निकाल रद्द केला जाईल आणि घोषित केला जाणार नाही.

प्रकरण 13 : गुणवत्ता यादी आणि पात्रता निकष

13.1) पात्रता निकष

पदवी वैद्यकीय शिक्षणात मेडिकल कौन्सिल ऑफ इंडिया आणि डेंटल काउन्सिल ऑफ इंडियाने पुरविलेल्या पात्रता निकषांच्या आधारे राष्ट्रीय चाचणी संस्था, एनईईटी (यूजी) २०२० २०२० च्या यशस्वी उमेदवारांची अखिल भारतीय गुणवत्ता यादी तयार करेल. दंतचिकित्सा अधिनियम 1948 अन्वये जारी केलेल्या व भारतीय वैद्यकीय परिषद अधिनियम 1956 आणि बीडीएस कोर्स रेग्युलेशन्स 2007 अंतर्गत दंतवैद्यांचा नियम 1948 अंतर्गत वेळोवेळी लागु असलेले, पात्रता निकष खालीलप्रमाणे आहेतः

अ) वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए अभ्यासक्रमासाठी प्रवेश घेण्यास पात्र होण्यासाठी विशिष्ट शैक्षणिक वर्षात सामान्य, सामान्य-ईडब्ल्यूएस उमेदवाराने राष्ट्रीय शैक्षणिक पात्रता सह प्रवेश परीक्षेमध्ये किमान 50 व्या 50 व्या परसेंटाइल एवढे गुण वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए अभ्यासक्रमांसाठी त्या शैक्षणिक वर्षातील NEET परीक्षेमध्ये) मिळवणे आवश्यक आहे.

तथापि, अनुसूचित जाती, जमाती, इतर मागास प्रवर्गातील उमेदवारांच्या बाबतीत किमान गुण 40 व्या पर्सेंटाइल इतके असणे आवश्यक आहे. अपंग व्यक्तींच्या हक्क अधिनियम 2016 नुसार निर्दिष्ट केलेल्या बेंचमार्क अपंग असलेल्या उमेदवारांच्या बाबतीत, अनारक्षित श्रेणी आणि जीईएन-ईडब्ल्यूएस कॅटेगरीच्या उमेदवारांसाठी कमीतकमी गुण 45 व्या परसेंटाइल एवढे आणि अनुसूचित जाती / जमाती / ओबीसी-एनसीएलच्या उमेदवारांसाठी 40 व्या परसेंटाइल एवढे असावेत. वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए कोर्सेसमध्ये प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता कम प्रवेश चाचणीतील परसेंटाइल, अखिल भारतीय सामान्य गुणवत्ता यादीमध्ये प्राप्त केलेल्या उच्चतम उच्चतम गुणांच्या आधारे निश्चित केली जाईल.

ब) प्रदान केलेल्या संबंधित श्रेणीतील उमेदवारांची संख्या कमी असल्यास, वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी कोणत्याही शैक्षणिक वर्षासाठी घेण्यात आलेल्या राष्ट्रीय पात्रता सह प्रवेश परीक्षेमध्ये विहित केलेले किमान गुण, भारत सरकारच्या मेडिकल काउन्सिल आणि डेंटल काउन्सिल ऑफ इंडिया यांच्याशी सल्लामसलत करून (उपरोक्त सर्व अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी) कमी केले जाऊ शकतात. संबंधित श्रेणीतील, केंद्र सरकारने कमी केलेल्या गुणांचा सदर बदल फक्त त्या शैक्षणिक वर्षासाठीच लागू असेल.

क) वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए कोर्सेसमध्ये प्रवेश घेण्यास पात्र होण्यासाठी उमेदवाराने भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र / जैव तंत्रज्ञान आणि इंग्रजी विषय स्वतंत्रपणे उत्तीर्ण केले असावेत आणि भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र / जैव तंत्रज्ञान यामधील पात्रता परीक्षेत एकत्रित एकत्रित किमान 50% गुण, सुधारित पदवीधर वैद्यकीय शिक्षण विनियम - 1997, अधिनियम 2018 आणि बीडीएस कोर्स रेग्युलेशन्स, 2007 मध्ये नमूद केल्यानुसार, घेतलेले असावेत. त्याव्यतिरिक्त वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम (एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता सह प्रवेश परीक्षेच्या गुणवत्ता यादीमध्ये असावे. एससी, एसटी आणि ओबीसी-एनसीएल प्रवर्गातील उमेदवारांच्या संदर्भात पात्रता परीक्षा आणि स्पर्धा परीक्षेत घेण्यात आलेल्या भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र / जैव तंत्रज्ञानातील गुण (भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र) 40% असणे आवश्यक आहे (50% गुणां ऐवजी). अपंग व्यक्तींचा हक्क अधिनियम 2016 अंतर्गत निर्दिष्ट केलेल्या बेंचमार्क अपंग असलेल्या उमेदवारांच्या संदर्भात, भौतिकशास्त्र, रसायनशास्त्र रसायनशास्त्र आणि जीवशास्त्र / जैव तंत्रज्ञाना मधील पात्रता परीक्षेत एकत्रित किमान गुण, विना आरक्षण आणि जीईएन-ईडब्ल्यूएस उमेदवारांसाठी 50% ऐवजी 45% आणि अनुसूचित जाती / जमाती / ओबीसी-एनसीएल उमेदवारांसाठी 40% असणे आवश्यक आहे.

बी.यु.एम.एस. कोर्समध्ये प्रवेश घेण्यासाठी उमेदवाराने उर्दू किंवा अरबी किंवा पर्शियन भाषेचा विषय म्हणून दहावी उत्तीर्ण केलेली असावी किंवा घेण्यात आलेल्या प्रवेश परिक्षेत दहावीच्या (उर्वरीत) तेथे (अशा प्रकारच्या परिक्षेचे आयोजन करण्याची तरतुद आहे) उर्दू चाचणी स्पष्ट करणे आवश्यक आहे. विद्यापीठ किंवा मंडळ किंवा नोंदणीकृत संस्था किंवा असोसिएशनव्दारे अशी परीक्षा आयोजित करण्यासाठी शासनाव्दारे अधिकृत बी. एस. एम. एस. कोर्समध्ये प्रवेश घेण्यासाठी दहावी / उच्च माध्यमिक अभ्यासक्रमातील विषयांपैकी

एक म्हणून तमिळ उत्तीर्ण असणे आवश्यक आहे. किंवा उमेदवारांनी प्रथम व्यावसायिक अभ्यासक्रमाच्या दरम्यान तामिळ विषय हा विषय म्हणून शिकला पाहिजे.

ड) 10+2 बायोटेक्नीकलाजीचा अतिरिक्त विषय म्हणून 10 + 2 पातळीवर आभ्यास करण्यास देखील परवानगी मिळणार नाही.

टीप - दिल्लीचे माननीय उच्च न्यायालय अलाहाबाद लखनौ खंडपीठ मध्यप्रदेशातील जबलपुर येथील मा.उच्चन्यायालयासमोर आव्हानात्मक बाब. मान्यता प्राप्त ओपन स्कुल कडून / बायोटेक्नोलाजी आतिरिक्त विषय घेतलेल्या उमेदवारांना प्रवेश नाकारण्यात येतो.

भारतीय मेडीकल कान्सील ने मा.सर्वोच्च न्यायालयासमोर विषेश रजा याचीका आणि मा. उच्चन्यायालयामधील आपिल यांना प्राधान्य दिले आहे. म्हणून उमेदवार NEET (UG) 2020 मधील पात्रता परिक्षा उत्तीर्ण झाला व नशनल इन्स्टुटुट ओफ़ ओपन स्कुलकडून किंवा मान्यताप्राप्त राज्य मंडळाचे खाजगी उमेदवार म्हनुन 10+ 2 किंवा जिवशास्त्र / बायोटेक्नोलाजी सह आतिरिक्त विषय घेऊन उत्तीर्ण झाला असेल तर त्यास परवानगी असेल. परंतु मेडीकल काऊन्सील ओफ़ इंडियाने दाखल केलेल्या रजा याचीका / अपिलच्या निकालाच्या अधिन राहून पात्रता परिक्षेला बसलेल्या उमेदवारांना, ज्यांचा निकाल जाहिर झाला नाही, त्याला स्पर्धात्मक परिक्षा देण्यास परवानगी आहे.

(ई) पात्रता परीक्षेस बसलेला उमेदवार, ज्याचा निकाल मिळाला नाही त्याला तात्पुर्ती स्पर्धात्मक प्रवेश परीक्षा घेण्यास परवानगी देण्यात येईल आणि वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम प्रवेशासाठी निवड झाल्यास तो पात्रतेचे निकष जोपर्यंत वर नमूद केल्याप्रमाणे तो किंवा ती पूर्ण करीत नाही तोपर्यंत त्याला/ तीलात्या कोर्समध्ये प्रवेश दिला जाणार नाही. तपशीलांसाठी उमेदवार वैद्यकीय पदवी शिक्षण नियम, 1997 व आणि बीडीएस कोर्स रेग्युलेशन्स 2007, इंडियन मेडिसीन सेंट्रल कौन्सिल (भारतीय वैद्यकीय शिक्षणाचे किमान मानक) रेग्युलेशन आणि होमियोपॅथी (पदवी अभ्यासक्रम) रेग्युलेशन 1983 चा संदर्भ घेऊ शकता.

फ़) संबंधीत INI साठी M.B.B.S अभ्यासक्रमासाठी असलेली कमीत कमी गुणांची अट पात्रते साठी लागू राहील

राष्ट्रीय पात्रता कम प्रवेश चाचणी (एनईईटी) यूजी-२०२० मध्ये मिळविलेल्या गुणांच्या आधारे अखिल भारतीय क्रमवारीत यशस्वी उमेदवारांची यादी, एनटीएकडून तयार केली जाईल.

13.2) उमेदवारांची आंतर-से-मेरिट,टाय ब्रेकिंगसाठी:

एनईईटी (यूजी) २०२० मध्ये दोन किंवा त्यापेक्षा जास्त उमेदवारांना समान गुण/ परसेंटाईल स्कोअर मिळाल्यास आंतर-से- गुणवत्ता खालीलप्रमाणे ठरविली जाईल:

अ) उमेदवाराने, चाचणीत जीवशास्त्र (वनस्पतिशास्त्र आणि प्राणीशास्त्र) मध्ये मिळवलेले उच्च गुण/ परसेंटाईल स्कोअर.

(ब) चाचणीमध्ये रसायनशास्त्रात उच्च गुण/ परसेंटाईल स्कोअर मिळविणारा उमेदवार, त्यानंतर

क) सर्व विषयांमध्ये चुकीच्या उत्तरांची निवड, कमी करणारा उमेदवार

ड) वयाने मोठा उमेदवार.

13.3) 15% अखिल भारतीय कोटा खाली असलेल्या समुपदेशनासाठी गुणवत्ता यादी

अखिल भारतीय कोटा जागांसाठी निवड केलेल्या पात्र आणि यशस्वी उमेदवारांची गुणवत्ता यादी एनटीएकडून, एनईईटी (यूजी) २०२० मधील गुणांच्या आधारे तयार केली जाईल. यशस्वी उमेदवारांची यादी महानिदेशालय आरोग्य सेवा (वैद्यकीय परीक्षा कक्ष), आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालय, आणि आयुष मंत्रालय, भारत सरकार यांच्या कडे, 15% अखिल भारतीय कोटा जागांना ऑनलाईन समुपदेशनाने जागावाटप करण्याच्या हेतूने, पाठविली जाईल

13.4) १५% अखिल भारतीय कोटा सीट वगळता इतर जागांसाठी मेरिट यादी

अ) पुर्ण भारतातील रन्क व निकाल एनटीए देईल व प्रवेश अधिकार्यांना देण्यासाठी डीजीएचएस, आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण मंत्रालय भारत सरकार आणि आयुष मंत्रालय, भारत सरकार यांच्यासह सामायिक केला जाईल.

ब) प्रवेश देणारे प्राधिकरण समुपदेशनासाठी अर्ज मागवू शकतात.

क) राज्यात लागू असलेल्या नियमांप्रमाणे उमेद्वाराने प्रवेश / समुपदेशन करते वेळी स्वयंघोषीत वर्गाप्रमाणे पुर्ण भारतातील रन्क नुसार प्रवेश / समुपदेशन आधिकारी मेरीट यादी काढतील.

प्रकरण 14 : समुपदेशनासाठी सूचना

14.1) 15% अखिल भारतीय कोटा असणा-या जागांसाठी आणि एएफएमसी, ईएसआय, दिल्ली विद्यापीठ (डीयू), बीएचयू व एएमयू आणि डीम्ड विद्यापीठांसह मध्यवर्ती संस्थांमधील सर्व जागांचे समुपदेशन.

आरोग्य सेवा महासंचालनालयाच्या वैद्यकीय समुपदेशन समिती कडून वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम

एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए ऑनलाईन समुपदेशन घेण्यात येईल. ऑनलाईन समुपदेशनाची माहिती वैद्यकीय पदवी अभ्यासक्रम एम एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रम आणि बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रम, एए सी सी सी/ एम ओ ए केवळ वैद्यकीय समुपदेशन समिती (एमसीसी) वेबसाइट (mcc.nic.in) वर उपलब्ध असेल. पात्र उमेदवारांनी समुपदेशन संबंधित माहिती काळजीपूर्वक वाचावी आणि समुपदेशनात हजर राहिल्यावर त्यांच्याकडून कोणती कार्यवाही केली जाईल हे समजून घ्यावे. 15% अखिल भारतीय कोटा, एएफएमसी, ईएसआय, दिल्ली विद्यापीठ (डीयू), बीएचयू व एएमयू, एम्स, जेआयपीएमईआर, पीजीआय आणि डीम्ड विद्यापीठांच्या समुपदेशनांसह केंद्रीय संस्था संबंधित कोणतीही शंका खालील पत्त्यावर पाठवली जाऊ शकते:

1. एम बी बी एस / बी डी एस अभ्यासक्रमासाठी

सहाय्यक महानिदेशक (एमई)

आरोग्य सेवा महासंचालनालय,

निर्माण भवन, नवी दिल्ली -110108

ई-मेल: aiqpmt-mcc@nic.in

2. बी ए एम एस/ बी एस एम एस / बी यु एम एस/ बी एच एम एस अभ्यासक्रमासाठी. -

---

संचालक

आयुष मंत्रालय

आयुष भवन, आयुष भवन, बी-ब्लॉक, जीपीओ कॉम्प्लेक्स,

आय एन ए नवी दिल्ली 110023

ई-मेल : counseling.ayush@gov.in

समुपदेशन संबंधित सर्व प्रश्नांसाठी, समुपदेशनाची योजना, एफएक्यूएस् ', कृपया mcc.nic.in. संकेतस्थळावर व इतर समुपदेशन आधिकारी यांचा संदर्भ उमेदवारांना वरील वेबसाईट द्वारे परिपत्रकाच्या सूचना, बातम्यांच्या घटना इत्यादींविषयी सतत अद्ययावत राहण्याचा सल्ला देण्यात आला आहे.

14.2) अखिल भारतीय जागांच्या 15% जागांशिवाय अन्य जागांसाठी समुपदेशन व प्रवेश घेण्यासंदर्भात

एनईईटी (यूजी) २०२० ची गुणवत्ता यादी वापरणारे राज्य मेडिकल महाविद्यालय / विद्यापीठे / संस्थांमध्ये प्रवेशासाठी इच्छुक उमेदवार समुपदेशनासाठी राज्य सरकार आणि / किंवा संबंधित वैद्यकीय / दंत / आयुर्वेद/ सिद्ध / युनानी / होमिओपॅथी महाविद्यालये / संस्था / विद्यापीठाच्या विद्यापीठाच्या अधिका-यांच्या सूचनांचे अनुसरण करतील. खासगी वैद्यकीय महाविद्यालये (डीम्ड

(डीम्ड वगळता) संबंधित समुपदेशन, संबंधित राज्य सरकारांकडे असेल. वैद्यकीय/दंत महाविद्यालये महाविद्यालये बाबतीत खासगी आयुर्वेद/ सिद्ध / युनानी / होमिओपॅथी महाविद्यालयाच्या अखिल भारतीय कोटा जागा 'आयुष' प्रवेश केंद्रीय सल्लागार समिती (ए ए सी सी सी) आणि आयुष मंत्रालयाने भरल्या आहेत.

एनटीए, उमेदवारांच्या डेटामध्ये, बदल करण्याची संधी संपल्यानंतर, कोणताही बदल करणार नाही. कोणत्याही परिस्थितीत, उमेदवारांनी ऑनलाईन अर्जात सादर केलेली माहिती , एनटीएकडून निकाल जाहीर झाल्यानंतर, बदलली जाणार नाही.

अर्जामध्ये, मध्यवर्ती यादीतील यादीनुसार उमेदवारांचे प्रवर्ग प्राप्त केले गेले आहेत. 15% अखिल भारतीय कोटा जागांव्यतिरिक्त इतर जागांवर समुपदेशन व प्रवेशासाठी उमेदवार आपल्या पात्रतेनुसार समुपदेशन करण्यासाठी राज्य प्रवर्गाच्या यादीनुसार वर्गवारी देऊन नोंदणी करतील आणि गुणवत्ता यादी त्यानुसार एनटीए तयार करेल.

अधिवास संबंधित निकष हे संबंधित राज्यानुसार असतील आणि एनटीए कोणतीही भूमिका निभावणार नाही. राज्य सरकारच्या अधिका-यांची यादी परिशिष्ट IV मध्ये दिलेली आहे.

प्रकरण 15 : परीक्षेनंतर ची कृती आणि निकाल जाहीर करणे

15.1) वेबसाइटवर ओएमआर पत्रके आणि प्रतिसाद प्रदर्शित करणे

अ) ntaneet.nic.in वेबसाइटवर सर्व उमेदवारांच्या , ओएमआर उत्तरपत्रिका आणि रेकॉर्ड केलेल्या प्रतिसादाची प्रतिमा एनटीए, मशीनद्वारे प्रदर्शित करेल. ओएमआर उत्तरपत्रिका आणि प्रतिसादांच्या प्रतिमांच्या प्रदर्शनाची अचूक तारीख एनईईटी वेबसाइटवर परीक्षेनंतर कळविली जाईल.

ब) उमेदवारास , आव्हान असलेल्या प्रश्नास, 1000 / -प्रति प्रश्न, प्रतिसादाच्या प्रक्रियेची फी भरून ओएमआर ग्रेडिंगच्या विरोधात प्रतिनिधित्व सादर करण्याची संधी देण्यात येईल.

क) उमेदवारांकडून ओएमआर ग्रेडिंगविरूद्ध केलेल्या निवेदनाची पडताळणी वास्तविक रेकॉर्डवरून एनटीएकडून केली जाईल. जर आव्हाने योग्य आढळल्यास वास्तविक माहिती अद्ययावत केली जाईल, तथापि, यासंदर्भात कोणतीही स्वतंत्र माहिती उमेदवाराला पाठविली जाणार नाही.

सर्व उमेदवारांना ओएमआर / उत्तरपत्रिकाची प्रतिमा आणि उमेदवारांनी नोंदवलेले प्रतिसाद पाहण्यासाठी व डाउनलोड करण्यासाठी, वेबसाइट ntaneet.nic.in ला भेट देण्याचा सल्ला देण्यात येत आहे.

15.2) आव्हानासाठी उत्तर कुंजी (key) प्रदर्शित करणे

अ) एनटीए, प्रश्नांची तात्पुरती उत्तर कुंजी दर्शवेल. जर उमेदवारांना ntaneet.nic.in संकेतस्थळावरील संकेतस्थळावरील उत्तर कुंजीत शंका असेल तर आव्हान देण्याची संधी देईल. उत्तर की चे प्रदर्शनाच्या

प्रदर्शनाच्या अचूक तारखेसाठी उमेदवार परीक्षेनंतर नियमितपणे एनटीए वेबसाइटवर अद्यतने तपासू शकतात.

ब) उमेदवारांना प्रति उत्तर 1000/- प्रक्रिया शुल्क भरून अस्थायी उत्तर की विरुद्ध ऑनलाईन ऑनलाईन आव्हान देण्याची संधी देण्यात येईल.

क) उमेदवारांनी केलेल्या आव्हानांची पडताळणी एनटीएद्वारे, त्या विषयातील तज्ञांच्या मदतीने केली जाईल. योग्य आढळल्यास, उत्तर की त्यानुसार सुधारित केली जाईल. सुधारित अंतिम उत्तर की च्या आधारे निकाल तयार केला जाईल आणि घोषित केला जाईल.

ड) कोणत्याही वैयक्तिक उमेदवारास त्याचे / तिचे आव्हानाची स्वीकृती / स्वीकृती न मिळाल्याबद्दल माहिती दिली जाणार नाही.

इ) आव्हानानंतर निश्चित केलेली उत्तर की अंतिम असेल.

15.3) निकालाची घोषणा

अ) राष्ट्रीय चाचणी संस्था मानक प्रक्रियेचा वापर करुन उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करेल आणि आणि ई परिणाम ntaneet.nic.in वेबसाइटवर प्रदर्शित केले जाईल आणि त्यानंतर उमेदवार संबंधित निकालपत्रक डाऊनलोड करू शकेल.

ब) डीजीएचएस व आयुष मंत्रालय, केंद्रीय प्रवेश समुपदेशन समिती च्या निर्देशानुसार एनटीए गुणवत्ता यादी तयार करेल.

क) प्रवर्गनिहाय निकाल पत्रक तयार केले जाणार नाही.

ड) एनईटी (यूजी) २०२० चे सर्व उमेदवारांनी, एनटीए, एमओएच आणि एफडब्ल्यू, वैद्यकीय समुपदेशन समिती (mcc.nic.in.) एम ओ ए, आयुष प्रवेश केंद्रीय समुपदेशन समिती (aaccc.gov.in) आणि सहभागी राज्ये / विद्यापीठे / संस्थांच्या वेबसाइटवरील अद्यतने समुपदेशनाच्या अंतिम फेरीच्या समाप्तीपर्यंत नियमितपणे तपासणे आवश्यक आहे.

15.4) उत्तरपत्रिकांची पुनर्तपासणी/पुनर्मूल्यमापन

*** मशीन-ग्रेडेबल उत्तरपत्रिकांचे अत्यंत काळजीपूर्वक मूल्यांकन केले जाते आणि वारंवार छाननी केली जाते.**

*** उत्तरपत्रिकांचे पुन्हा तपासणी / पुनर्मूल्यांकन करण्याची कोणतीही तरतूद नाही. हे खालील कारणांमुळे आहेः**

1) उमेदवारांना त्यांच्या ओएमआर शीटच्या ओएमआर दर्जानुसार प्रतिनिधित्व करण्याची संधी दिली जाते आणि शंका असल्यास उत्तर की ला आव्हान देण्याची संधी देखील दिली जाते.

2) ओएमआर मशीन ग्रेडेबल आहेत, ज्याचे मूल्यांकन सर्वांसाठी निःपक्षपाती असलेल्या विशिष्ट सॉफ्टवेअरद्वारे केले जाते.

तेव्हा या संदर्भात कोणत्याही पत्रव्यवहाराची दखल घेतली जाणार नाही.

15.5. एनईईटी (यूजी) २०२० च्या निकालाचा इतर संस्थांकडून उपयोग

एनईईटी (यूजी) २०२० चा निकाल केंद्र / राज्य सरकारच्या अन्य संस्थांकडून त्यांच्या नियमांनुसार प्रवेश उद्देशासाठी वापरला जाऊ शकतो व कुटुंबकल्याण व आरोग्यमंत्रालय भारत सरकर बरोबर चर्चा करुन .

15.6.) तणनाईचे नियम (परीक्षेच्या नियमाबाहेर पडणे.)

राष्ट्रीय पात्रता कम प्रवेश चाचणी (एनईईटी) चा निकाल जाहीर होण्याच्या तारखेपासून 90 दिवसांपर्यंत जतन केला जाईल.

प्रकरण 16 : सामान्य सेवा केंद्रे / सुविधा केंद्रे

ज्या भागात अनेक अडचणींमुळे उमेदवारांना ऑनलाईन अर्ज सादर करणे अवघड आहे अशा ठिकाणी, डिजीटल इंडियाच्या पुढाकाराने भारत सरकारच्या सामान्य सेवा केंद्र, आय. टी. मंत्रालयाच्या सेवांचा उपयोग होऊ शकेल. कॉमन सर्व्हिसेस सेंटर (सीएससी) योजना भारत सरकारच्या राष्ट्रीय ई-गव्हर्नन्स योजनेचा (एनईजीपी) एक भाग आहे आणि प्रत्येक ग्रामपंचायतीच्या स्तरावर ग्रामीण स्तरावरील उद्योजका (व्हीएलई) द्वारे व्यवस्थापित केली जाते.

येथे २.4 लाखाहून अधिक सामान्य सेवा केंद्रे आहेत. देशभरात जे अल्प शुल्क भरून उमेदवारांना ऑनलाईन अर्ज सादर करण्यास व ई-वॉलेटद्वारे फी भरण्यासाठी इच्छित समर्थन समर्थन देतील. कॉमन सर्व्हिसेस सेंटरची यादी http://www.csc.gov.in या संकेतस्थळावर उपलब्ध आहे.

परिशिष्ट 1

कोअर सिलॅबस

फिजिक्स, रसायनशास्त्र, जीवशास्त्र (उच्च माध्यमिक स्तर) https://www.NMCindla.org/doecuments/neet/finalCoreSyllabus NEET-UG.pdf

देशभरातील एमबीबीएस / बीडीएस अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी राष्ट्रीय पात्रता-सह-प्रवेश कसोटी (एनईईटी) साठी भारतीय वैद्यकीय परिषद (एनएमसी) राष्ट्रीय पात्रता सह-प्रवेश परीक्षे परीक्षे मधून होणा-या देशभरातील एमबीबीएस / बीडीएस अभ्यासक्रमांच्या प्रवेशासाठी एनईईटी (यूजी), विविध राज्य अभ्यासक्रम तसेच सीबीएसई, एनसीईआरटी आणि

सीओबीएसई यांनी तयार केलेल्या अभ्यासक्रमाचा आढावा घेतल्यानंतर, खालील अभ्यासक्रमाची शिफारस करते. हे वैद्यकीय शिक्षणातील विविध क्षेत्रांची प्रासंगिकता लक्षात घेऊन देशभर एकसमानता स्थापित करण्यासाठी केले आहे.

इयत्ता ११ वी भौतिकशास्त्र विषयाचा अभ्यासक्रम			इयत्ता 12 वी भौतिकशास्त्र विषयाचा अभ्यासक्रम अभ्यासक्रम		
अनु क्र.	घटक.	12 वी	अनु क्र.	घटक.	11 वी
1.	भौतिक विश्व व मोजमाप मोजमाप		1.	विद्युत स्थितिकी	
2.	गतिशास्त्र		2.	धारा विद्युत	
3.	गतीचे नियम		3.	विद्युत प्रवाहाचे चुंबकीय परिणाम आणि चुंबकत्व	
4.	कार्य, ऊर्जा आणि शक्ती		4.	विद्युत चुंबकीय प्रवर्तन आणि प्रत्यावर्ती धारा	
5.	कण प्रणालीची गती आणि दृढ पदार्थ		5.	विद्युत चुंबकीय तरंग	
6.	गुरुत्व		6.	प्रकाशिकी	
7.	आयतन (बल्क) पदार्थांचे गुणधर्म		7.	वस्तुमानाचे द्वैत स्वरूप आणि किरणोत्सर्ग	
8.	थर्मोडायनामिक्स		8.	अणू आणि अणूकेंद्रके	
9.	परिपूर्ण वायू आणि गतिज सिद्धांताचे वर्तन		9.	इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे	
10.	दोलन आणि तरंग				

क्र	रसायनशास्त्र अभ्यासक्रम इयत्ता ११ वी	क्र.	रसायनशास्त्र अभ्यासक्रम इयत्ता १२ वी
1.	रसायनशास्त्रातील काही मूलभूत संकल्पना	1.	घनस्थिती/अवस्था
2.	अणुची संरचना	2.	द्रावणे
3.	मूलद्रव्यांचे वर्गीकरण व गुणधर्मांच्या	3.	विद्युत रसायनशास्त्र

	आवर्तप्रवृत्ती/आवर्तिता		
4.	रासायनिक बंधक व रेण्वीय संरचना	4.	रासायनिक गजित
5.	पदार्थांच्या अवस्था	5.	पृष्ठीय रसायनशास्त्र
6.	उष्मागतिकी	6.	सामान्य तत्वे व मूलद्रव्ये वेगळे/निराळे करण्याच्या प्रक्रिया
7.	समतोल	7.	पी खंडातील मूलद्रव्ये
8.	क्षपणॉक्सि अभिक्रिया	8.	d व f खंडातील मूलद्रव्ये
9.	हायड्रोजन	9.	सहबुध्दता संयुगे
10.	एस-खंडातील मूलद्रव्ये	10.	हॅलोअल्केन्स व हॅलोॲरीन्स
11.	पी-खंडातील काही मूलद्रव्ये	11.	अल्कोहोल्स, फेनॉल्स व ईथर्स
12.	कार्बनी रसायनशास्त्र	12.	अल्दीहाईडस्, किटोन्स आणि कार्केक्सिलीक आम्ले
13.	हायड्रोकार्बन	13.	नायट्रोजन असलेली सेंद्रिय संयुगे
14.	पर्यावरणीय रसायनशास्त्र	14.	जीवरेणू
		15.	बहुवारिक
		16.	रोजच्या जीवनातील रसायनशास्त्र

क्र	जीवशास्त्र अभ्यासक्रम इयत्ता ११ वी	क्र.	जीवशास्त्र अभ्यासक्रम इयत्ता १२ वी
1.	जैव जगातील विविधता	1.	प्रजनन
2.	वनस्पती व प्राण्यांची रचनात्मक संस्था	2.	जननशास्त्र आणि उत्क्रांती
3.	पेशींची रचना आणि कार्ये	3.	जीवशास्त्र आणि मानवाचे कल्याण
4.	वनस्पती शरीर विज्ञानशास्त्र	4.	जैव तंत्रज्ञान आणि उपयोग
5.	मानवी शरीर विज्ञान	5	परिस्थितिकी व पर्यावरण

भौतिकशास्त्र: ११ वी अभ्यासक्रम सामग्री.

युनिट एक: भौतिक विश्व आणि मापन

तपशील: -

* **भौतिकशास्त्र: व्याप्ती आणि एक्साइटमेंट भौतिकशास्त्रिय नियमांचे स्वरूप; भौतिकशास्त्र, तंत्रज्ञान आणि समाज**
* **मोजमापांची आवश्यकता: मोजमापाची एकके; युनिटची प्रणालीः एसआय युनिट्स, मूलभूत आणि साधित युनिट्स. लांबी, वस्तुमान आणि वेळ, मोजमाप; मोजमाप यंत्रांची अचूकता (प्रिसिजन) आणि अचूकता; मोजमापातील त्रुटी; सार्थ अंक**
* **भौतिक राशीची मिती, मितीय विश्लेषण आणि त्याचे उपयोजन.**

युनिट दोन: गतिशास्त्र

तपशील:

* **संदर्भ चौकट, एकरेषीय गती; स्थान-वेळ आलेख, वेग आणि गती. एकसमान आणि नैकसमान गति, सरासरी वेग आणि त्वरित वेग. एकसमान त्वरणीय (प्रवेगक) गती व तिचे वेग-वेळ आणि स्थिती-वेळेचे आलेख, (आलेखिय विवेचन).**
* **गतीचे वर्णन करण्यासाठी भेदभाव आणि एकत्रीकरणाच्या प्राथमिक संकल्पना. स्केलर आणि वेक्टरचे प्रमाण: स्थान आणि विस्थापन व्हेक्टर, सामान्य वेक्टर, सामान्य वेक्टर आणि नोटेशन, वेक्टरची समानता, वास्तविक संख्यांद्वारे वेक्टरचे गुणाकार; वेक्टरची बेरीज आणि वजाबाकी. सापेक्ष वेग**
* **युनिट वेक्टर : सदिशाचे लंब घटकांमधे वियोजन**
* **स्केलर आणि वेक्टरचे गुणाकार. एकप्रतलीय गती. एकसमान वेग आणि एकसमान त्वरण- प्रक्षेपण गती. एकसमान वृत्तीय गती.**

युनिट तीन: गतिविषयक नियम

* **तपशील:**

  बलाची अंतर्ज्ञानी संकल्पना. जड़त्व, न्यूटनचा गतीचा पहिला नियम ; संवेग आणि न्यूटनचा गतीचा दुसरा नियम; बलाचा आवेग; न्यूटनचा गतीचा तिसरा नियम. संवेग अक्षय्यतेचा नियम आणि उपयोजन
* **समवर्ती बलांचा समतोल. स्थिर आणि गतिज घर्षण, घर्षणाचे नियम, रोलिंग घर्षण, वंगण**
* **एकसमान परिपत्रक गतीची गतिशीलता, अभिकेंद्री बल, परिपत्रक गतीची उदाहरणे (स्तरीय परिपत्रक रस्त्यावर वाहन, बँकिंग केलेल्या रस्त्यावरील वाहन).**

युनिट चार: कार्य, उर्जा आणि शक्ती:

तपशील:

* **एकसमान व परिवर्तनशील बलाने केलेले कार्य , गतिज ऊर्जा, कार्य- उर्जा प्रमेय. शक्ती,**

* स्थितीज उर्जेची कल्पना ,स्प्रिंगची स्थितीज उर्जा,

अक्षय्य बले, पुराणमतवादी शक्तींची संभाव्य उर्जा; यांत्रिक ऊर्जेची अक्षय्यता (गतीशील आणि स्थितीज ऊर्जा) नॉन-कंझर्वेटिव्ह बले; उभ्या वर्तुळातील गती, एक आणि दोन परिमाणांमध्ये प्रत्यास्थ आणि अप्रत्यास्थ टक्कर

युनिट पाच: कणाची प्रणालीची गती आणि दृढ पदार्थ

तपशील:

* दोन-कण प्रणालीच्या वस्तुमानाचे केंद्र, संवेग अक्षय्यता आणि वस्तुमान केंद्राची गती, दृढ पदार्थाच्या वस्तुमानाचे केंद्र, एकसमान रॉडच्या वस्तुमानाचे केंद्र

* बलाचे आघूर्ण 'आघूर्ण (टॉर्क), कोनीय संवेग, काही उदाहरणांसह कोनीय संवेगाची अक्षय्यता

*दृढ पदार्थाचा समतोल, रोटेशन आणि रोटेशनल गतीचे समीकरण, रेखीय आणि घूर्णन गतीची तुलना, जडत्व आघूर्ण, घूर्णन त्रिज्या, साध्या भूमितीय वस्तूंसाठी जडत्व आघूर्णाचे मूल्ये (कोणतेही व्युत्पन्न नाही) समांतर आणि लंबवत अक्ष प्रमेयांचे विधान आणि त्यांचे अनुप्रयोग

युनिट सहा: गुरुत्वाकर्षण

तपशील

* केप्लरचे ग्रह गतीचे नियम, गुरुत्वाकर्षणाचे सार्वभौम नियम आणि गुरुत्वाकर्षणाचा प्रवेग व त्यावर उंची व खोली चा होणारा परिणाम

* गुरुत्विय स्थितीज ऊर्जा: गुरुत्व विभव, मुक्तिवेग, उपग्रहाचा कक्षीय वेग. भू-स्थिर उपग्रह. उपग्रह.

युनिट सात: बल्क मॅटरचे गुणधर्म

तपशिल:

* प्रत्यास्थ वर्तन, प्रतिबल-ताण संबंध. हूकचा नियम, यंगचे स्थिरांक, बल्क मॉड्यूलस ,कर्तरण,कर्तरण स्थिरांक , पॉयसनचे गुणोत्तर; ताण उर्जा

* व्हिस्कोसीटी, स्टोक्स नियम, टर्मिनल वेग, रेनॉल्डची संख्या, सुव्यवस्थित आणि अशांत प्रवाह क्रांतिक वेग, बर्नाल्लीचे प्रमेय आणि त्याचे अनुप्रयोग

* पृष्ठीय ऊर्जा आणि पृष्ठीय ताण, संपर्क कोन, अतिरिक्त बल,थेंब,बुडबुडे व केशिकारोह कल्पना पृष्ठीय ताणावरून

* उष्णता, तापमान, औष्णिक विस्तारः

घन पदार्थ, द्रव आणि वायूंचे औष्णिक विस्तार, विसंगत विस्तार. विशिष्ट उष्णता क्षमताः सीपी, सीव्ही-कॅलरीमेट्री, पदार्थ अवस्थेत बदल-सुप्त उष्मा * उष्णता स्थानांतरण- वहन

आणि औष्णिक वाहकता, उष्णतेचे प्रक्रमण आणि प्रारण(रेडिएशन) ,ब्लॅक बॉडी रेडिएशनची गुणात्मक कल्पना, वेनचे विस्थापनाचा नियम, आणि ग्रीन हाऊस प्रभाव

* न्यूटनचा शीतकरण आणि स्टीफनचा प्रारणचा नियम.

युनिट सात : उष्मगतिकी (थर्मोडायनामिक्स)

तपशील:

* औष्णिक समतोल आणि तापमानाची व्याख्या (थर्मोडायनामिक्सचा शून्यावा नियम) उष्णता, कार्य आणि अंतर्गत ऊर्जा. थर्मोडायनामिक्सचा पहिला नियम. समतापी आणि समोष्ण प्रक्रिया.

* थर्मोडायनामिक्सचा दुसरा नियम: उलट करता येण्याजोगी आणि अपरिवर्तनीय प्रक्रिया, उष्णता इंजिन आणि प्रशीतक (रेफ्रिजरेटर)

युनिट नऊ: परिपूर्ण गॅसचे वर्तन आणि वायूंविषयक गतिज सिद्धांत

तपशील:

* परिपूर्ण वायूच्या अवस्थांचे समीकरण, वायूच्या आकुंचनास केलेले कार्य.

* वायूंविषयक गतिज सिद्धांत , गृहीते, दाब संकल्पना. गतिज उर्जा आणि तपमान, मुक्ततेच्या कोटी, उर्जा समविभाजनाचा नियम (केवळ विधान) आणि वायूंच्या विशिष्ट उष्णतेच्या क्षमतांचा अनुप्रयोग, माध्य मुक्त पथ.

युनिट दहा दोलन आणि तरंग

तपशील:

* आवर्ती गती- दोलनकाल, वारंवारता, विस्थापन आणि वेळ यांचा संबंध, आवृत्ती फल , रेषीय आवर्त गती (एसएचएम) आणि त्याचे समीकरण; प्रावस्था, स्प्रिंगची दोलने - पुनःस्थापी बल आणि बल स्थिरांक; रेषीय आवर्त गतीमधील ऊर्जा -गतिज आणि स्थितीज उर्जा, साधा लंबक, त्याच्या दोलन कालाच्या अभिव्यक्तीचे व्युत्पन्न; मुक्त, बलित आणि अवमंदित दोलन (केवळ गुणात्मक कल्पना), संस्पंदन

* तरंग गती (वेव्ह मोशन) अवतरंग व अनुतरंग, तरंग गतीचा वेग, प्रगामी तरंगातील विस्थापन संबंध. तरंगाच्या अधिरोपणाचे तत्त्व, तरंगाचे प्रतिबिंब, तार आणि अर्गन पाईप्समधील स्थिर तरंग, कंपनाचा मूलभूत प्रकार आणि संवादी, विस्पंद (बीट्स), ध्वनिमधील डॉप्लर परिणाम

फिजिक्स: इयत्ता बारावी अभ्यासक्रम सामग्री

घटक 1: विद्युत स्थितिकी. (इलेक्ट्रोस्टॅटिक्स)

तपशील:

विद्युत प्रभार आणि त्यांची अक्षय्यता. दोन पॉइंट चार्जेस दरम्यान कुलम्बचा नियम; बहुविद्युत भारांमधिल बले, सुपरपोजिशन तत्व आणि विद्युतभाराचे सातत्य व वाटप,

* इलेक्ट्रिक फील्ड, पॉईंट चार्जमुळे तयार होणारे इलेक्ट्रिक फील्ड, इलेक्ट्रिक फील्ड लाईन्स; इलेक्ट्रिक द्विध्रुव, द्विध्रुवामुळे तयार होणारे विद्युत क्षेत्र; एकसमान इलेक्ट्रिक इलेक्ट्रिक फील्डमधील द्विध्रुवीय टॉर्क़
* विद्युत अभिवाह (इलेक्ट्रिक फ्लक्स), गॉसच्या प्रमेयाचे स्टेटमेंट आणि असीम लांब सरळ वायर, एकसमान प्रभारित अनंततः समतल पत्रा आणि पातळ गोलाकार शेल यामुळे तयार होणारे विद्युत क्षेत्र शोधण्यासाठीचे अनुप्रयोग(आत आणि बाहेरील क्षेत्र). क्षेत्र).
* विद्युत विभव, विभवांतर, पॉइंट चार्जमुळे तयार होणारे विद्युत विभव, द्विध्रुवीय यंत्रणा यंत्रणा आणि प्रभार प्रणाली, समविभव पृष्ठभाग, समतुल्य पृष्ठभाग, दोन पॉइंट चार्ज चार्ज असलेल्या सिस्टमची व इलेक्ट्रिक द्विध्रुवाची, इलेक्ट्रोस्टेटिक क्षेत्रातील विद्युत स्थितीज उर्जा
* कंडक्टर आणि इन्सुलेटर, कंडक्टरमध्ये मुक्त प्रभार आणि बंधित प्रभार. डाइलेक्ट्रिक्स डाइलेक्ट्रिक्स आणि इलेक्ट्रिक ध्रुवीकरण, कॅपेसिटर आणि कॅपेसिटन्स, संधारित्राची समांतर व एकसर जोडणी, समांतर प्लेट कॅपेसिटरचे डाइलेक्ट्रिक माध्यमासहित व शिवाय कॅपेसिटेन्स, संधारित्राची उर्जा, व्हॅन डी ग्रॅफ जनरेटर.
* युनिट दोन: धारा विद्युत

तपशील

* विद्युत् प्रवाह, मेटलिक कंडक्टरमध्ये विद्युत प्रभारांचा प्रवाह, अनुगमन वेग, गतिशीलता आणि इलेक्ट्रिक करंट यांचा संबंध,ओहमचा नियम, विद्युत प्रतिरोध, I-V V आलेख, (एकरेषीय आणि अरेखीय), विद्युत ऊर्जा आणि शक्ती, विद्युत प्रतिरोधकता प्रतिरोधकता आणि चालकता
* कार्बन प्रतिरोधक, विद्युत रोधित्रा वरील रंग संकेत आणि प्रतिरोधकांचे समांतर व एकसर जोड, विद्युत रोधाचे तपमानावरील अवलंबित्व
* घटाचा आंतरिक रोध, विभवांतर आणि विद्युतगामक बल , विद्युतघटाची साखळी आणि समांतर जोडणी
* किर्चाफचे नियम आणि त्यांचे साधे अनुप्रयोग, व्हिट्सटोन ब्रिज, मीटर ब्रिज
* विभवमापी- तत्त्व आणि विभवांतर मोजण्यासाठी आणि दोन घटांच्या विद्युतगामक बलाची(एएमएफची) तुलना करण्यासाठी अनुप्रयोग, घटाच्या अंतर्गत रोधाचे मोजमाप.

युनिट तीन : विद्युत प्रवाहाचे चुंबकीय परिणाम आणि चुंबकत्व

तपशील

* चुंबकीय क्षेत्राची संकल्पना, ऑर्स्टेडचा प्रयोग, बायोट सावर्ट नियम आणि कुंडलातून वाहणा-या प्रवाहामुळे होणारे प्रेषण
* अँपिअरचा नियम आणि त्याचे अनंततः लांब सरळ वाहकासाठी उपयोजन, सरळ आणि टोरॉइडल सोलेनोइड्स. एकसारख्या चुंबकीय आणि इलेक्ट्रिक फील्डमधून जाणा-या विद्युत प्रभारास जाणवणारे बल, सायक्लोट्रॉन
* एकसमान चुंबकीय क्षेत्रातील विद्युत वाहकास जाणवणारे बल, दोन समांतर वाहकां दरम्यान येणारे बल, एम्पीयर ची परिभाषा. चुंबकीय क्षेत्रातील विद्युत् कुंडलाने अनुभवलेले टॉर्क; चल कुंडल विद्युत प्रवाह दर्शक - त्याची संवेदनशीलता आणि एम्मीटर आणि व्होल्टमीटर मधे त्याचे रूपांतर.
* विद्युत प्रवाह व चुंबकीय द्विध्रुव संबंध आणि त्याचे चुंबकीय द्विध्रुवीय आघूर्ण. फिरणार्या इलेक्ट्रॉनचा चुंबकीय द्विध्रुवीय आघूर्ण. दंडगोलाकृती चुंबकाचे अक्षावर व मध्यरेषेवरील बिंदूवर होणारे प्रेरण (बार चुंबक), एकसारखे चुंबकीय क्षेत्रात ठेवलेल्या दंडाकृती चुंबकीय द्विध्रुवीवरील आघूर्ण (बार चुंबक) ; चुंबकीय द्विध्रुव व सोलेनोइड यांची समकक्षता, पृथ्वीचे चुंबकीय क्षेत्र व चुंबकीय घटक;
* पॅरा, डाय-आणि फेरो-मॅग्नेटिक पदार्थ व त्यांची उदाहरणे
* विद्युतचुंबक व त्यांच्या सामर्थ्यावर परिणाम करणारे घटक. कायम चुंबक

युनिट चार: विद्युत् चुंबकीय प्रवर्तन आणि प्रत्यावर्ती धारा (इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक इंडक्शन आणि अल्टरनेटिंग करंट्स)

तपशील:

* विद्युत चुंबकीय प्रेरण; फॅराडेचा नियम, प्रवर्तित ईएमएफ आणि विद्युतपवाह; लेन्झचा लेन्झचा नियम, एडी करंटस् स्वप्रवर्तवन व अन्योन्य प्रवर्तन (सेल्फ व म्युच्युअल इंडक्टन्स)
* प्रत्यावर्ती धारा (अल्टरनेटिंग करंट्स), अल्टरनेटिंग करंट / व्होल्टेज चे पीक आणि आरएमएस मूल्य ; प्रेरण प्ररोध आणि संरोध; एलसी दोलन (केवळ गुणात्मक उपचार), एलसीआर मालिका सर्किट, संस्पंदन; एसी सर्किटमधील शक्ती, वॅटलेस प्रवाह

जनरेटर व ट्रान्सफॉर्मर

* युनिट पाच: इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक वेव्हज

तपशील

* विस्थापन प्रवाहाची आवश्यकता
* विद्युत चुंबकीय तरंग आणि त्यांची वैशिष्ट्ये (केवळ गुणात्मक कल्पना). इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक वेव्हची ट्रान्सव्हर्स प्रवृत्ती ,

- **विद्युत चुंबकीय वर्णपट (इलेक्ट्रोमॅग्नेटिक स्पेक्ट्रम): रेडिओ वेव्हस, मायक्रोवेव्ह, इन्फ्रारेड, दृश्यमान, अतिनील, एक्स-रे, गामा किरण, त्यांच्या उपयोगांविषयी प्राथमिक तथ्ये**

युनिट सहा : प्रकाशिकी

तपशील:

* **प्रकाशाचे परावर्तन, गोलाकार आरसे, आरसा सूत्र प्रकाशाचे अपवर्तन, पूर्ण अंतरिक परावर्तन आणि त्याचे अनुप्रयोग, ऑप्टिकल फायबर, गोलाकार पृष्ठभागावरील अपवर्तन, भिंग, पातळ लेन्सचे सूत्र, लेन्स-मेकरचे सूत्र, विशालन,लेन्सची शक्ती, एकमेकांच्या संपर्कातील पातळ लेन्सेस चे संयोजन, लेन्स आणि आरसा यांचे संयोजन. प्रिझमद्वारे प्रकाशाचे अपवर्तन आणि अपस्करण.**
* **आकाशाचा हलका-निळा रंग फेकणे आणि सूर्योदय व सूर्यास्ताच्या वेळी सूर्याचे लालसर दिसणे.**
* **प्रकाशीय उपकरणे: मानवी डोळा, प्रतिमा तयार करणे आणि समायोजन,डोळयांचे दोष (मायोपिया आणि हायपरमेट्रोपिया) लेन्स वापरुन सुधारणे**
* **सूक्ष्मदर्शक आणि खगोलीय दुर्बिणी (परावर्तित आणि अपवर्तित) आणि त्यांची विशालन शक्ती**
* **वेव्ह ऑप्टिक्स: वेव्हफ्रंट आणि ह्युजेन्सचे तत्व, सपाट पृष्ठभागावरून तरंग मुखाचे परावर्तन व अपवर्तन**
* **ह्यूजेन्सच्या तत्वावरून परावर्तनाचे आणि अपवर्तनाचे नियम सिध्द करणे.**
* **प्रकाशाचे व्यतिकरण, यंगचा डबल होल प्रयोग आणि फ्रिंज रुंदी, सुसंगत स्रोत आणि प्रकाशाचे स्थिर व्यतिकरण,**
* **एक स्लिटमुळे होणारे विवर्तन , मध्यवर्ती महत्तमाची रुंदी**
* **सूक्ष्मदर्शी आणि खगोलशास्त्रीय दूरदर्शकाची वियोजन शक्ती. ध्रुवीकरण, प्रतल ध्रुवित प्रकाश; ब्रूस्टरचा नियम, प्रतल ध्रुवित प्रकाशाचे उपयोग आणि पोलॉरॉइड्स**

युनिट सात: मॅटर आणि रेडिएशनचे दुहेरी स्वरूप

तपशील:

* **फोटोइलेक्ट्रिक प्रभाव, हट्र्झ आणि लेनार्डचे निरीक्षण, आइंस्टीनच्या फोटोइलेक्ट्रिक समीकरण, प्रकाशाचे कण स्वरूप.**
* **मॅटरवेव्ह : कणांचे तरंग स्वरूप, डी ब्रोगली रिलेशन, डेव्हिसन-जर्मर प्रयोग (प्रायोगिक तपशील वगळले पाहिजेत; केवळ निष्कर्ष स्पष्ट केले पाहिजे)**

युनिट आठ : अणू आणि अणूकेंद्रके

तपशील:

* अल्फा-कण विकिरण प्रयोग; रदरफोर्डचे अणूचे मॉडेल; बोहर मॉडेल, उर्जा पातळी ,हायड्रोजन स्पेक्ट्रम. न्यूक्लियसची रचना आणि आकार, समप्रोटॉन ,समभार , समन्युट्रॉन अणु.
* रेडिओएक्टिव्हिटी- अल्फा, बीटा कण व गामा किरण व त्यांचे गुणधर्म, किरणोत्सारी -हासाचा नियम, वस्तुमान उर्जा संबंध, वस्तुमान दोष; प्रति न्यूक्लियन बांधणी ऊर्जा आणि तिचा अणु वस्तुमानाशी संबंध. आण्विक विखंडन आणि संमीलन.

युनिट. नऊ: इलेक्ट्रॉनिक उपकरणे.

तपशील: -

सॉलिड्समधील ऊर्जा बँड (केवळ गुणात्मक कल्पना), कंडक्टर, इन्सुलेटर आणि सेमीकंडक्टर; सेमीकंडक्टर डायोड , फॉरवर्ड आणि रिव्हर्स बायस ची आय-व्ही वैशिष्ट्ये , डायोड रेक्टिफायर म्हणून,एलईडी, फोटोडायोड, सौर सेल आणि झिनर डायोडची आय-व्ही वैशिष्ट्ये; व्होल्टेज नियामक म्हणून झिनर डायोड, जंक्शन ट्रान्झिस्टर, ट्रान्झिस्टरची वर्तणूक, ट्रान्झिस्टरची वैशिष्ट्ये; ट्रांझिस्टर ॲम्पलीफायर (कॉमन एमिटर कॉन्फिगरेशन) , ऑसीलेटर आणि स्विच म्हणून, लॉजिक गेट्स (OR, AND , NAND आणि NOR).

XI रसायन शास्त्र अभ्यासक्रमातील मजकूर -

एकक I रसायन शास्त्रातील काही मूलभूत संकल्पना

सामान्य प्रस्तावना रसायन शास्त्राचे महत्व व व्याप्ति

रसायनिक संयोगाचे नियम, डाल्टनचा अणू सिध्दांत; मूलद्रव्य, अणू व रेणुंची सर्व समान्य कल्पना

अण्विय व रेण्वीय वस्तुमान. ग्रॅमरेणुची सामान्य कल्पना व ग्रॅमरेण्वीय वस्तुमान, घटकप्रमाणाची टक्केवारी आणि रेण्वीय सूत्र; रासायनिक अभिक्रिया, सुत्रमिति व सुत्रमितिवर आधारित गणना

एकक II अणुची संरचना

अणु अंक, समप्रोटॉन व समभार कक्षा/कवच व उपकक्षा/उपकवच यांची सर्वसामान्य कल्पना, द्रव्य व प्रकाशाचे दुहेरी स्वरुप, डी ब्रॉग्लीचे नाते, हायझेनबर्गसचा अनिश्चिततेचा सिध्दांत/तत्व, कक्षिकांची सर्वसामान्य कल्पना, क्वांटम संख्या, एस.पी. आणि डी कक्षिकाचे आकार, कक्षिकांमध्ये इलेक्ट्रॉन भरण्याचे नियम-ऑफबॉउ तत्व, पॉलीचे अपवर्जन तत्व, हुंडचा नियम, अणुचे इलेक्ट्रॉनी संरुपण, अर्ध व संपूर्ण पूरित कक्षिकांचे स्थैर्य.

एकक III मूलद्रव्यांचे वर्गीकरण व गुणधर्मांच्या आवर्त प्रवृत्ती / आवर्तिता आधुनिक आवर्त नियम व दीर्घश्रेणी आवर्तसारणी, मूलद्रव्यातील गुणधर्माचा आवर्ती कल-अणूत्रिज्या, आयनी त्रिज्या, आयनन एन्थॅल्पि, इलेक्ट्रॉन लाभ पूर्ण उष्मा, विद्युत ऋणता, संयुजा

एकक IV रासायनिक बंधक व रेण्वीय संरचना

संयुज इलेक्ट्रॉन, आयनी बंध, सहसंयुज बंध, बंधाचे मापदंड, लुईस संरचना, सहसंयुज बंधाचे धृवीय स्वरुप, संयुज बंध सिध्दांत, सस्पंदन, रेणूंची भूमिती, VSEPR सिध्दांत, एस, पी, व डी कक्षिका असलेल्या संकरणाची सर्वसामान्य कल्पना, व काही साध्या रेणूंचे आकार; समकेंद्रिय व्दिअणू असलेल्या रेणुंचा रेण्वीय कक्षिका सिध्दांत (फक्त गुणात्मक कल्पना), हायड्रोजन बंध

एकक V पदार्थांच्या अवस्था

पदार्थांच्या तीन अवस्था, आंतररेण्वीय अन्योन्यक्रिया, बंधाचे प्रकार, द्रवणांक, उत्कलनांक, रेणुची कल्पना स्पष्ट करण्यासाठी वायु नियमांची भूमिका, बॉइल्सचा नियम, चार्लसचा नियम, गे ल्यूसाकचा नियम, ॲव्होगाड्रोचा नियम, वायुचे आदर्श वर्तन, वायु समीकरणाचे अनुभवजन्य व्यत्पन्न, ॲव्होगाड्रो संख्या, आदर्श वायु समीकरण गतिज उर्जा, रेण्वीय वेग, (प्राथमिक कल्पना) आदर्श वागणुकीपासुन विचलन, वायुचे द्रवीकरण, सीमांत तापमान

द्रव अवस्था -बाष्प दाब, विष्यंदिता, आणि पृष्ठिय ताण (फक्त गुणात्मक कल्पना, गणितीय गणितीय व्युत्पन्न नाही)

एकक VI ऊष्मागतिकी

उष्मागतिकीचा पहिला नियम आंतरिक ऊर्जा आणि एन्थॅल्पी, उष्माधारकता, आणि विशिष्ट ऊष्मा, ΔU व ΔH मोजणी स्थिर उष्मा समाकलनाचा हेसेस नियम, एन्थॅल्पिः बंध विचरण ऊर्जा, दहन, घडण अणुविलगन, संप्लवन, प्रावस्था संक्रिमण, आयनन; द्रवण व विरलता एन्ट्रापि अवस्था कार्य याची प्रस्तावना, उष्मागतिकीचा दुसरा नियम, उत्स्फूर्त व अनुत्स्फूर्त प्रक्रियांसाठी गिब्ज उर्जा बदल समतोल व स्वयंस्फूर्ती साठी कसोटी

उष्मागतिकीचा तिसरा नियम-थोडक्यात प्रस्तावना

एकक VII समतोल

भौतिक व रासायनिक प्रक्रियांमधील समतोल, समतोलाचे गतिक स्वरुप, रासायनिक समतोलचा नियम, समतोल स्थिरांक समतोल स्थितीवर परिणाम करणारे घटक लेचॅटेलिअरचे तत्व; आयनी समतोल- आम्ल व आम्लारिचे आयनन, प्रबल व सौम्य विद्युत अपघटनी, आयननाचा अंश, बहुआम्लारिअंकी आम्लाचे आयनन, आम्ल शक्ती, पी एच ची कल्पना, क्षारांचे जलीय अपघटन (प्राथमिक कल्पना), प्रतिरोधक द्रावणे, हेन्डरसन समीकरण, विद्राव्यता गुणक, समान आयन प्रभाव (स्पष्ट करणारी उदाहरणे)

एकक VIII क्षपणॉक्सि अभिक्रिया

ऑक्सिडन व क्षपणाची सर्वसामान्य कल्पना, क्षपणाक्सि अभिक्रिया ऑक्सिडनांक, क्षपणॉक्सि अभिक्रियांच्या समीकरणांचे संतुलन हे इलेक्ट्रॉनचा लाभ व नुकसान वापरुन व ऑक्सिडनांकातील बदल वापरुन करणे.

एकक IX हायड्रोजन

आढळ, समस्थानिके, निर्मिती, गुणधर्मे व हायड्रोजनचे उपयोग हायड्राइड-आयनिक, सहसंयुज व आंतरछिद्री; पाण्याचे भौतिक व रासायनिक गुणधर्म, जड पाणी, हायड्रोजन पेरॉक्साइड निर्मिती, अभिक्रिया उपयोग आणि संरचना.

एकक X एस-खंडातील मूलद्रव्ये (आम्लरि धातू व आम्लारिधर्मी मृदा धातू)

गट 1 व 2 मधील मूलद्रव्ये

सर्वसामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, आढळ, प्रत्येक गटातील पहिल्या मूलद्रव्यांचे असंगत गुणधर्म, कर्णीय संबंध, बदलणा-या गुणधर्माचा कल (जसे आयनन एन्थॅल्पि, अण्विय व आयनन त्रिज्या)

ऑक्सिजन, हायड्रोजन व हॅलोजन बरोबर असलेला रासायनिक क्रियेचा कल, उपयोग

काही महत्वाच्या संयुगांची निर्मिती व गुणधर्मे

सोडिअम कार्बोनेट (धुण्याचा सोडा) सोडिअम क्लोराइड, सोडिअम हायड्रॉक्साइड व सोडिअम हायड्रोजन कार्बोनेट (खायचा सोडा); सोडिअम आणि पोटॅशिअमचे जीवशास्त्रीय महत्व

चुना व चुनखडीचे औद्योगीक उपयोग, मॅग्नेशिअम आणि कॅल्शिअमचे जीवशास्त्रीय महत्व

एकक XI पी खंडातील काही मूलद्रव्ये

पी खंडातील मूलद्रव्ये सर्वसामान्य प्रस्तावना,

गट 13 तील मूलद्रव्येः सर्वसामान्य प्रस्तावना इलेक्ट्रॉनी संरुपण आढळ, गुणधर्मातील फरक, ऑक्सिडन अवस्था, रासायनिक क्रियेतील कल, गटातील पहिल्या मूलद्रव्याचे असंगत गुणधर्म;

बोरॉन; काही महत्वाची संयुगेः बोरॅक्स, बोरिक आम्ले, बोरॉन हायड्राइडस , ॲल्युमिनिअमः उपयेाग, आम्ला बरोबर आणि आम्लरिबरोबरची अभिक्रिया

गट 14 तील मुलद्रव्येः सर्वसामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, आढळ, गुणधर्मातील फरक, ऑक्सिडन अवस्था, रासायनिक क्रियेतील कल पहिल्या मूलद्रव्याचे असंगत गुणधर्म, कार्बन; कार्बनची अपरुपे, भौतिक आणि रासायनिक गुणधर्म; काही महत्वाच्या संयुगांचे उपयोग; ऑक्साईडस्

सिलिकॉनची महत्वाची संयुगे आणि काही उपयोगः सिलिकॉन टेट्राक्लोराइउ, सिलिकोन्स, सिलिकेटस् आणि झिओलाइट; त्यांचे उपयोग

एकक XII कार्बनी रसायनशास्त्रः काही मूलभूत तत्व आणि तंत्र

सर्वसामान्य प्रस्तावना, शुध्द करण्याच्या पध्दती, संयुगांचे गुणात्मक आणि मापनात्मक विश्लेषण , वर्गीकरण व कार्बनी संयुगांची नामपध्दती

सहसंयुज बंधामध्ये इलेक्ट्रॉनची हालचाल प्रवर्तनिक परिणाम, इलेक्ट्रोमेरीक परिणाम, संस्पंदन आणि बंधरहित संस्पंदन

सहसंयुज बंधांचे सम आणि असम विखंडनः मुक्त मूलके, कार्बोकॅटायन, कार्बोअनायन; इलेक्ट्रॉनस्नेही आणि केंद्राकर्षी कार्बनी अभिक्रियांचे प्रकार

एकक XIII हायड्रोकार्बनः

अल्केन-नामपध्दति/ नामकरण, समसूत्रता, समाविन्यास (फक्त इथेनचे) भौतिक गुणधर्म, हॅलोजनची मुक्त मूलक यंत्रणेसह रासायनिक अभिक्रिया, दहन आणि उष्मा अपघटन

अल्किन-नामकरण, इथिनमधील व्दिबंधाची (C=C) संरचना, भूमितीय समसूत्रता, भौतिक गुणधर्म, निर्मितीच्या पध्दतीः रासायनिक अभिक्रिया हायड्रोजन, हॅलोजन, पाणी, हायड्रोजन हलाईडचा समावेश (मार्कोनिकोफचा समावेश आणि पेराक्साइडचा परिणाम) ओझोननी अपघटन, ऑक्सिडन, इलेक्ट्रॉनस्नेही समावेशाच्या अभिक्रियेची यंत्रणा

अल्काइनः- नामकरण, इथाइनमधील त्रिबंधाची संरचना, भौतिक गुणधर्म, तयार करण्याच्या पध्दती, रासायनिक अभिक्रिया, अलकाइनचा आम्ल गुणधर्म; हायड्रोजन, हॅलोजन, हायड्रोजन हलाईड आणि पाणी यांच्या समावेशाच्या अभिक्रिया

ॲरोमॅटिक हायड्रोकार्बनः- प्रस्तावना, IUPAC नामकरण; बेन्झिन; संस्पंदन, ॲरोमॅटिकता ; रासायनिक गुणधर्म; इलेक्ट्रॉनस्नेही प्रतियोजनची यंत्रणा, नायट्रीयन, सल्फोनेशन, हलोजनन, फ्रिडेल-क्राफ्टची अल्काईलेशन आणि असायलेशन अभिक्रिया, एक प्रतियोजित बेन्झिनमध्ये क्रियात्मक गटाचा निर्देशात्मक प्रभाव, कर्करोगजनकता आणि विषाक्तता .

एकक XIV पर्यावरणीय रसायनशास्त्र

पर्यावरणीय रसायनशास्त्रः

पर्यावरणीय प्रदूषकः हवा, पाणी आणि मातीचे प्रदूषण, वातावरणातील रासायनिक अभिक्रिया, स्मॉग, वातावरणातील मुख्य प्रदूषके, आम्ल पर्जन्य, ओझोन व त्याच्या अभिक्रिया, ओझोन थराच्या भंजनाचा परिणाम, हरितगृह परिणाम, जागतिक तापमानवाढ- औद्योगिक कचर्यामुळे प्रदुषण, प्रदुषण कमी करण्यासाठी हरित रसायनशास्त्र हे पर्यायी साधन, पर्यावरणातील प्रदुषण नियंत्रणासाठी रणनीती/उपाय.

XII अभ्यासक्रमातील मजकुर

एकक I घनस्थिती/ अवस्था

विविध बंधनबलावर आधारीत घनाचे वर्गीकरण; रेण्वीय, आयनी, सहसंयुज आणि धात्विक घन, अस्फटिकी व स्फटिक घन, (प्राथमिक कल्पना) व्दि व त्रि आकारीय जालकात एकक पेशी, एकक पेशीच्या घनतेचे गणन, घनपदर्थांची संकुलन कार्यक्षमता, अग्राहय, घनाकृति

एकक पेशीमधील एका पेशीतील अणुंची संख्या, बिंदू दोष, विद्युत व चुंबकीय गुणधर्मे, धातूचा पट्ट सिध्दांत , वाहके, अर्धवाहके व रोधके

एकक II द्रावणे

द्रावणाचे प्रकार, घनाचे द्रवातील द्रावणाच्या संहतिची पदावली, वायुची द्रवातील द्रावणीयता, घनद्रावणे, कणसंयावलंबी कॉलिगेटिव्ह गुणधर्म, बाष्प दाबाचे साक्षेप अवनमन, राऊलटचा नियम, उत्कलनांकाचे वर्धन, गोठणांक घट, परासरण दाब, कणसंख्यावलंबी गुणधर्म वापरुन रेण्वीय वस्तुमान निश्चित करणे, असामान्य रेण्वीय वस्तुमान, व्हॉन्ट हॉफ गुणक

एकक III विद्युत रसायनशास्त्र

क्षपणॉक्सि अभिक्रिया, विद्युत द्रावणाचे प्रवहन, विशिष्ट व रेण्वीय वाहकतेतील वाहकतेचे संहतिसह फरक, कोहल्राश नियम, विद्युत अपघटन व त्याचे नियम (प्राथमिक कल्पना), शुष्क घट- विद्युत अपघटनी घट व गॅल्व्हानी घट शिसेसंचायक, घटाचे EMF मानक इलेक्ट्रोड विभव, गिब्ज उर्जा बदल व घटाचे EMF यामधील संबंध, इंधन विद्युत घटे, झीज.

एकक IV रासायनिक गतिज

अभिक्रियेची गति (सरासरी व तात्कालिक), अभिक्रियेच्या गतिवर परिणाम करणारे घटक; संहति, तापमान, उत्प्रेरक; अभिक्रियेची कोटि व रेण्वियता, गति नियम, विशिष्ट गति स्थिरांक, संकलन गति समीकरणे व अर्धायुकाल (फक्त शुन्य व प्रथम अभिक्रिया कोटींसाठी) कोटींसाठी) संघात सिध्दांताची सर्वसामान्य कल्पना (प्राथमिक कल्पना, गणितीय प्रक्रिया नाही) संक्रियण उर्जा, अ-हेनिअस समीकरण

एकक V पृष्ठीय रसायनशास्त्र

अधिशोषण-भौतिक अधिशोषण व रासायनिक अधिशोषण, वायुंचे घनपदार्थांच्या अधिशोषणावर परिणाम करणारे घटक, सम व असम उत्प्रेरक, सक्रियता व निवडक्षमता, विकर उत्प्रेरण; कलिली अवस्था; यथार्थ द्रावणे, कलिले व कणयुक्त द्रव यातील फरक; द्रवाकर्षी, द्रवापकर्षी बहुरेण्वीय व स्थूलरेण्वीय कलिले; कलिल्यांचे गुणधर्म; टिंडॉल परिणाम, ब्राउनी हालचाल, विद्युत भारित कणसंकलन, साकळण; पायस; पायसचे प्रकार

एकक VI

सामान्य तत्वे व मूलद्रव्ये वेगळे/निराळे करण्याच्या प्रक्रिया

तत्वे व निष्कर्षणाच्या पध्दती-संहति, ऑक्सिडन, क्षपण, विद्युत अपघटनी पध्दती व परिष्करण; ॲल्युमिनिअम , तांबे/ताम्र, झिंक व लोखंड यांचे अर्क काढण्याची तत्वे व आढळ

एकक VII /पी खंडातील मूलद्रव्ये

गट 15 तील मूलद्रव्येः सामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, आढळ ऑक्सिजन अवस्था/स्थिती, भौतिक व रासायनिक गुणधर्माचा कल, अमोनिआ व नायट्रिक आम्लाची निर्मिती व त्यांचे गुणधर्म, नायट्रोजनची ऑक्साईडे (फक्त संरचना) फॉस्फिन, हलाईडे (PCl_3, PCl_5) व ऑक्झोआम्ल निर्मिती व त्यांचे गुणधर्म (फक्त प्राथमिक कल्पना)

गट 16 तील मूलद्रव्येः सामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, ऑक्सिडन अवस्था, आढळ, भौतिक व रासायनिक गुणधर्माचा कल, डायऑक्सिजनः निर्मिती, गुणधर्मे व उपयोग; ऑक्साइडचे वर्गीकरण, ओझोन, सल्फर-अपरुपे, सल्फरची संयुगे सल्फ्युरिक आम्ल; औद्योगिक उत्पादनाच्या पध्दती, गुणधर्म व उपयोग, सल्फरची ऑक्झोआम्ले (फक्त संरचना) संरचना)

गट 17 तील मूलद्रव्येः

सामान्य प्रस्तावना इलेक्टॉनी संरुपण, ऑक्सिडन अवस्था, आढळ, भौतिक व रासायनिक गुणधर्माचा कलः हॅलोजनची संयुगे, क्लोरिन व हायड्रोक्लोरिक आम्ल निर्मिती, गुणधर्म व उपयोग, आंतर हॅलोजन संयुगे 'हॅलोजनची ऑक्झोआम्ले (फक्त संरचना)

गट 18 तील मूलद्रव्ये

सामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, आढळ, भौतिक व रासायनिक गुणधर्माचा कल, उपयोग

एकक VII डी व एफ खंडातील मूलद्रव्ये

सामान्य प्रस्तावना, इलेक्ट्रॉनी संरुपण, संक्रमण धातुंची लक्षणे/अभिलाक्षणिके, पहिल्या रांगेतील संक्रमण धातूंच्या गुणधर्मांचा सामान्य कल- धात्विक लक्षणे, आयनन एन्थॅल्पी (पूर्ण उष्मा), ऑक्सिडन अवस्था, आयनी त्रिज्या, रंग, उत्प्रेरक, गुणधर्मे, चुंबकीय गुणधर्मे, आंतरछिद्री संयुगे, संमिश्र धातूंची निर्मिती $K_2Cr_2O_7$ व KM_nO_4

तयार करण्याच्या पध्दती व त्यांचे गुणधर्म

लॅन्थनॉइडस-इलेक्ट्रॉनी संरुपण, ऑक्सिडन अवस्था, रासायनिक अभिक्रियाशीलता व लॅन्थनाइड आंकुचन, व त्यांचे आनुषंगिक परिणाम

ॲक्टिनॉइडस -इलेक्ट्रॉनी संरुपण, ऑक्सिडन अवस्था व लॅन्थनॉइडस बरोबर तुलना

एकक IX सहबुध्दता संयुगे

सहबध्दता संयुगे- प्रास्ताविक, सहबुध्दी/संलग्नी , सहबध्दनाची संख्या, रंग, चुंबकीय गुणधर्म व आकार एक रेणू सहबध्दता संयगुगाची IUPAC नामपध्दती समसूत्रता (संरचनीय व त्रिमितीय), बंधक, वेरनरचा सिध्दांत VBT, CFT सहबध्दता संयुगांचे महत्व (गुणात्मक विश्लेषण , जीवशास्त्रीय प्रणाली

एकक X हॅलोअल्केन्स व हॅलोॲरीन्स

हॅलोअल्केन्सः नामपध्दती C-X बंधेचे स्वरुप, भौतिक व रासायनिक गुणधर्म, प्रतियोजन अभिक्रियेची यंत्रणा, प्रकाशिय धूर्णन

हॅलोॲरीन्स C-X बंधचे स्वरुप, प्रतियोजन अभिक्रिया, (निदेशी प्रभाव फक्त एक प्रतियोजित संयुगांसाठी)

उपयोग व परिस्थितीचे परिणाम- क्लोरोमिथेन ट्रायक्लोरोमिथेन, टेट्राक्लोरोमिथेन, आयोडोफार्म, फ्रेऑन्स, डीडीटी

एकक XII अल्कोहोल्स फेनॉल्स व ईथरस

अल्कोहोल्स नामपध्दती निर्मितीच्या पध्दती भौतिक व रासायनिक गुणधर्मे (फक्त प्राथमिक अल्कोहोल्स); प्राथमिक व्दितीयक व तृतीयक अल्कोहोलची ओळख, निर्जलनाची यंत्रणा

मिथॅनॉल व इथॅनालच्या संबंधीत उपयोग

फेनॉल्स- नामपध्दती निर्मितीच्या पध्दति भौतिक व रासायनिक गुणधर्मे, फेनॉलचे स्वरुप इलेक्ट्रॉनस्नेही प्रतियोजन अभिक्रिया, फेनॉलचे उपयोग

ईथरस - नामपध्दति निर्मितीच्या पध्दति, भौतिक व रासायनिक गुणधर्मे, उपयोग

एकक XII

अल्डिहाईडस, कीटोन्स व कार्बोक्सिलिक आम्ले

अल्डिहाईटडस व कीटोन्स; नामपध्दती कार्बोनिलगटाचे स्वरुप, निर्मितीच्या पध्दति, भौतिक व रासायनिक गुणधर्मे; व केंद्राकर्षी समावेशीची यंत्रणा, अल्डिहाईडमधील अल्फा हायड्रोजनची अभिक्रियाशीलता; उपयोग

कार्बोक्सिलिक आम्लेः नामपध्दती, आम्लधर्मी स्वरुप, निर्मिती, भौतिक व रासायनिक गुणधर्म; उपयेाग

एकक XIII

नायट्रोजन असलेली कार्बनी संयुगे

अमाइन्सः नामपध्दति, वर्गीकरण, संरचना, तयार निर्मितीच्या पध्दति, भौतिक व रासायनिक गुणधर्मे, उपयोग, प्राथमिक, व्दितीयक व तृतीयक अमाईनची ओळख

सायनाईडस् व आयसोसायनाईडस्, संबंधित जागी सांगितलेले आहेत.

डायझोनिअम क्षार- निर्मिती, रासायनिक अभिक्रिया व संश्लेषित कार्बनी रसायनशास्त्राचे महत्व

एकक XIV जीवरेणू

कार्बोहायर्डेटः वर्गीकरण (अल्डोसेस व कीटोन्स)

मोनेसॅकराइड (ग्लुकोज व फ्रुक्टोज) डी एल आविन्यास, ऑलिगोसॅकराइड, (साखर, लॅक्टोज, माल्टोज), पॉलिसॅकराइड (स्टार्च, सेल्युलोज, ग्लायकोजेन) महत्व

प्रथिनेः- प्राथमिक कल्पना-अमाइनोआम्ले, पेप्टाइड बंध, पॉलीपेप्टाइडस, प्रथिने, प्रायमरी संरचना व्दितीयक संरचना, तृतीयक संरचना व चतुर्थक संरचना (परिणामात्मक कल्पना फक्त) प्रथिनांचे गुणनाशन, विकरे

संप्रेरके-प्राथमिक कल्पना (संरचना सोडून)

जीवनसत्वे/व्हिटॅमिन-वर्गीकरण व कार्य

न्यूक्लिइक आम्लेः DNA व RNA

एकक XV

बहुवारिक

वर्गीकरण नेसर्गिक व कृत्रिम बहुवारिकन पध्दती (समावेशित व संघनन/द्रवीकरण) सहबहुवारिकन काही महत्वाची बहुवारिके- नैसर्गिक व कृत्रिम जसे पॉलिएस्टर, बॅकेलाईट, रबर, जैवअपघटनीय व जैवअपघटनीय नसलेली बहुवारिके

एकक XVI रोजच्या जीवनातील रसायनशास्त्र

औषधातील रसायने-वेदनाशामके, प्रशांतके, पूतिरोधके, जंतुनाशके, प्रतिसुक्ष्मजीवी, गर्भनिरोधक औषधे, सुक्ष्मजंतुनाशके, ॲन्टासिड , ॲंटीहिस्टामाईन

अन्नातील रसायने, परिरक्षके, कृत्रिम माधुर्यकारक, ऑक्सिडीकरणरोधींची प्राथमिक कल्पना

स्वच्छतेचे प्रतिनिधी-साबण व निर्मलक, स्वच्छतेची क्रिया

जीवशास्त्र

XI अभ्यासक्रमातील मजकूर

एकक –I जैव जगातील विविधता

तपशील

- **जीव जगत म्हणजे कार्य जगणे काय, जैवविविधता वर्गीकरणाची गरज, जीवनाचे तीन डोमेन, जागतिक वर्गीकरण प्रणाली प्रजाती आणि वर्गीकरण श्रेणीबद्ध संकल्पना व्दिपदी नामांकन वर्गीकरणाच्या अभ्यासाची साधने संग्रहालय, प्राणी संग्रहालय, हर्बेरिया, वनस्पती उद्याने**
- **पाच राज्य वर्गीकरण मोनेरा ची ठळक वैशिष्ट्ये आणि वर्गीकरण, प्रोटिस्टा आणि बुरशीचे प्रमुख गटांमध्ये वर्गीकरण आणि व्हायराईडस**

वनस्पतींची ठळक वैशिष्ट्य आणि मोठ्या गटांमध्ये वर्गीकरण शेवॉल ब्रायोफाइटा टेरिडोफाइट्स, जिम्नोस्पर्म्स आणि ॲंजिओस्पर्म्स (तीन ते पाच ठळक आणि भिन्न वैशिष्टये आणि प्रत्येक प्रत्येक श्रेणीची किमान दोन उदाहरणे); ॲंजिओस्पर्म्सचे वर्गीकरण, वैशिष्टये आणि उदाहरणे. उदाहरणे.

प्राण्यांचे वर्गीकरण आणि मुख्य वैशिष्टये; असमपृष्ठरज्जू प्राणी व समपृष्टरज्जू प्राण्यांचे संघ संघ व वर्ग स्तरावरील वर्गीकरण (तीन ते पाच ठळक वैशिष्टये आणि किमान दोन उदाहरणे)

एकक- II वनस्पती व प्राण्यांची रचनात्मक संस्था

तपशील

संरचना आणि परिवर्तन; ऊतक; शरीरशास्त्र आणि वेगवेगळया सपुष्प वनस्पतींची संरचना, मुळ, खोड, पर्ण, पुष्पविन्यास-ससीमाक्ष आणि असीमाक्ष, फुल, फळ आणि बिया (प्रात्यक्षिकांच्या अभ्यासक'माच्या सोबत प्रात्यक्षिके करण्यासाठी)

- **प्राण्यांच्या ऊती, झुरळ या कीटकाची संरचना, शरीररचना शास्त्र, आणि वेगवेगळया प्रणालींचे कार्य पचनसंस्था अभिसरण श्वसन , आणि प्रजनन संस्थाचा संक्षिप्त अभ्यास.**

एकक-3 : पेशींची रचना आणि कार्ये

तपशील :

पेशी सिध्दांत आणि पेशी हा सजीवाचा घटक; आदिकेंद्रकी व दृश्यकेंद्रकी पेशींची रचना; वनस्पती व प्राणी पेशी; पेशी आवरण, पेशी पटल, पेशी भित्तीका ; पेशी अंगकांची रचना आणि कार्य ; आंतरद्रव्यजालिका-आंतर्द्रत्यजालिका, गॉल्जी काय, लयकारिका, रिक्तिका ; तंतूकणिका, रायबोझोम्, लवके, सूक्ष्मकाय, पेशीकंकाल केंद्र रचना आणि कार्य केंद्र पटल, क्रोमॅटिन केंद्रकी

सजीव पेशींचे रासायनिक घटक; जीवरेणु-रचना आणि कार्य-प्रथिने, कार्बोहायड्रेटस्, लिपिडस, केंद्रकाम्ले; विकरांचे प्रकार, वैशिष्टये, विकरांच्या क्रिया.

बी- पेशी विभाजनः पेशीचक्र, सूत्री विभाजन, अर्ध सूत्री विभाजन आणि त्यांचे महत्व.

एकक-4 वनस्पती शरीरविज्ञानशास्त्र

तपशील :

वनस्पतींमधील वाहतूक : पाणी, वायू आणि पोषकद्रव्ये यांची हालचाल; पेशींमध्ये वाहतूक विसरण, सक्रिय वाहतूक, वनस्पती पाणी संबंध-अंतःशोषण, पाण्याची क्षमता, परासरण, रससंकोच, पाण्याची लांब पल्ल्याच प्रवास पाण्याचे अभिशोषण, अपद्रव्यक मार्ग, संद्रव्यक मार्ग बाष्पोत्सर्जन कर्षण, मूलदाब आणि बिंदुस्त्राव; बाष्पोत्सर्जन पर्णरंधाचे उघडणे व बंद होणे ; पोषण खनिजांचे ग्रहण आणि अन्नाचा प्रवास रसवाहिनीतून स्थानांतर, मोठा प्रवाह सिध्दांत; वायूंचे विसरण (संक्षिप्त) खनिज पोषण आवश्यक मूलद्रव्ये, स्थूल पोषद्रव्ये आणि सूक्ष्म पोषद्रव्ये व त्यांचे कार्य; (त्यांची भूमिका) कमतरता चिन्हेः खनिज विषता;

जलकृषीतून खनिज पोषणाचा अभ्यास. नत्राचा चयापचय, नत्राचे चक', नत्राचे जैविक स्थिरीकरण.

प्रकाश संश्लेषणः प्रकाश संश्लेषण हे स्वयंपोषी आहाराचे एक साधन, प्रकाश संश्लेषणाचे स्थान रंगद्रव्ये प्राथमिक माहिती

प्रकाश संश्लेषणातील - प्रकाश रासायनिक आणि जीव संश्लेषण टप्पे, चक्रिय व अचक्रिय प्रकाश स्फुरदीकरण; केमिओस्मोटिक गृहितक, प्रकाशी श्वसन C_3 आणि C_4 मार्ग प्रकाश संश्लेषण दरावर परिणाम करणारे घटक.

- श्वसन -वायू विनियम; पेशी श्वसन -ग्लुकोज विघटन, किप्वन (अनानिल) टी सी ए चक्र आणि इलेक्ट्रॉन अभिगमन शृंखला (सानिल) ATP रेणूंची निर्मिती, ॲम्फिबोलिक मार्ग; श्वसनाचे गुणोत्तर

वनस्पतींची वाढ आणि वाढीचे टप्पे, बीजांकुरण; वनस्पती वाढीच्या आवस्था व वृध्दीची गती; विकासाचा क्रम, वनस्पती वृध्दी नियंत्रके-ऑक्झिन, जिबरेलिन, सायटोकायनिन इथिलीन, ॲबसिसीक आम्ल, बीजातील सुप्तअवस्था; पुष्पोवेगन; प्रकाश अवधि

एकक-5 मानवी शरीरविज्ञान

तपशील

- पचन आणि अभिशोषण; पचननलिका आणि पचनग्रथी; पाचन विकर व जठर आंत्रातील नियंत्रकांचे कार्य; प्रथिने कार्बोडायड्रेट आणि मेद यांची कॅलरीमूल्ये; बहिःक्षेपण; पोषण आभाव, पी ई एम, अपचनाची लक्षणे-बध्दकोष्ठता, कावीळ, उलटी आणि अतिसार
- श्वासोच्छवास व श्वसन - प्राण्यांमधील श्वसन अवयव (फक्त आठवण) मानव शरीरातील श्वसन यंत्रणा, श्वसन प्रक्रीया श्वासोच्छवास व त्याचे नियंत्रण, श्वसन वायूंची अदलाबदल श्वसनाचे नियमन, श्वसनातील समावशक्ती (आकारमान) श्वसनाचे विकार-दमा, एम्फिसीमा, व्यवसायामुळे होणारे फुफ्फुस विकार शरीरातील द्रव व रुधिराभिसरण- रक्तातील घटक, रक्त गट, रक्त संघनन (गोठणे) लसिका आणि आणि त्यांच्या कार्याची रचना; मानवी हृदय आणि रक्तवाहिन्यांची रचना, हृदयस्थ चक्र ; हृदस्थ रक्ताची उपज, इलेक्ट्रोकार्डिओगाफ व्दि परिसंचरण; हृदय कार्याचे नियंत्रण, रक्त रक्ताच्या संबंधित आजार उच्च रक्तदाब, हृदयस्थ, धमनी विकार, हृदयस्थ धमन्यांचे काठिण्य, हृदय विकार.
- उत्कृष्ट पदार्थ व त्यांचे उत्सर्जनः उत्सर्जनाच्या पध्दती अमोनिया उत्सर्जन, युरिया उत्सर्जन, युरिक आम्ल उत्सर्जन; मानवी उत्सर्जन संस्था, रचना आणि कार्य; मूत्र निर्मिती, परासरण बिनयमन, वृक्क कार्याचे नियमन-रेनीन-ॲन्जीओटेब्सीन ए एन एफ, मूत्ररोधी (ए डी ॲच) डायबेटिस इन्सिपिडस; सहाय्यक उत्सर्जन अंगे, वृक्काचे

विकार युरेमिया, वृक्कनाश, मूतखडा, नेफ्रायटीस, व्याश्लेषण , आणि वृक्क प्रत्यारोपण.

चलन व हालचालः चलनाचे प्रकार- रोमक, कशाथियांनी, स्नायु; कंकाल स्नायूतील प्रथिने आणि स्नायू अंकुचन; कंकाल आणि त्याची कार्ये (प्रॅक्टिकल अभ्यासक'माच्या संबंधित महितीस अनुसरुन) सांधे; कंकाल स्नायू व कंकालाचे विकार-मायस्थेनिया ग्रॅव्हिस, टेटनी, स्नायू डिस्ट्रॉफी संधिवात, ऑस्टिओपोरेासिस, गाउट.

मज्जातंतू नियंत्रण आणि समन्वय - चेतापेशी आणि नसा; मानवाची चेतासंस्था; मध्यवर्ती चेतासंस्था, परिधीय, चेतासंस्था स्वायत्त चेतासंस्था, प्रतिक्षिप्त क्रिया निर्मिती आणि नियमन, नियमन, परावर्तकाची क्रिया, संवेदना इद्रिये डोळा आणि कान

रासायनिक समन्वय आणि नियंत्रण - अंतः स्त्रावी ग्रंथी व त्यांची संप्रेरके; मानवी अंतस्त्रावी अंतस्त्रावी संस्था -पियुषिका अवास्थलि, थायरॉईड, पॅराथयरॉईड, पिनियल, अधिवृक्क, उरस्थ, स्वादुपिंड, जननग्रंथी, संप्रेरकाचे कार्य तंत्र; (एलिमेंटरी आयडिया) संप्रेरकांची मेसेंजर आणि नियामक म्हणून भूमिका हायपो-आणि हायपर ॲक्टिव्हिटी आणि संबंधित विकार-सामान्य विकार-बुटकेपणा, अतिकायता, क्रटिनिसम, गोइटर, एक्झोथॅल्मिक गोइटर, मधुमेह, एडिसन रोग (वर नमुद केलेले रोग व विकार थोडक्यात हाताळले जातील)

XII अभ्यासक्रमातील मजकूर

युनिट 1 प्रजनन

तपशील

जीवांमध्ये पुनरुत्पादन; प्रजोत्पादन, प्रजातींच्या निरंतरतेसाठी सर्व जीवांचे वैशिष्टय; पुनरुत्पादनाचे प्रकार (पध्दती) अलैंगिक आणि लैंगिक प्रजनन; अलैंगिक प्रजनन; व्दिविभाजन, बीजाणू निर्मिती, मुकुलायन, मुकुलिका निर्मिती, खंडीभवन, वनस्पतींमध्ये शाकीय प्रजनन

बहरणा-या वनस्पतींतील लैगिक प्रजनन- फुलांचे भाग, पुंयग्मकोद्द व स्त्रीयुग्मकोदभिदाचा विकास; परागण-प्रकार, परागण कारक आणि उदाहरणे; बहिःप्रजननाची कारके, परागकण-जायांग अन्योन्य क्रिया दुहेरी फलन, फलनो बदल, भ्रुणपोषाचा विकास आणि भ्रुणाचा विकास, बीज व फळाची निर्मिती; असंगजनन, अनिषेक फलन, बहुभ्रुणता, बीज आणि फळाच्या निर्मितीचे महत्व.

मानवातील पुरुत्पादनः नर आणि मादी पुनरुत्पादन संस्था, वृषणाची व अंडाशयाची आंतररचना; जनन पेशी निर्मिती, शुक्रपेशीजनन आणि अंडुकाजनन; ऋतुस्त्राव चक्र, फलन; भ्रुण विकसन स्फितिकीय आवस्थे पर्यंत , रोपण; गर्भधारणा आणि जरायु तयार होणे ; प्रसूती, दुग्धोत्पादन (प्राथमिक विचार)

जनन आरोग्यः लैंगिक संक्रमिक त्यापासुन बचावाची आवश्यकता, जनन नियंत्रणाची गरज व पध्दत, गर्भपात (एमटी पी) ॲम्निओसेन्टेसिस) वंध्यंत्व आणि जनन सहाय्याचे तंत्रज्ञान, त्याचे प्रकार, आयव्हीएफ, झिफ्ट, ग्रीफ्ट (सर्वसाधारण जागरुकता)

युनिट 2 जननशास्त्र आणि उत्क्रांती

तपशील

- अनुवंशिकता आणि भिन्नताः मेंडेलियन वारसा; मेंडेलच्या गुणोत्तराचे विचलन-अपूर्ण प्रभावी, सहप्रभावी, बहुविध युग्मविकल्पी आणि रक्तगटाचे प्रकार, बहुप्रभाव, बहुजनुक बहुजनुक अनुवंशाचे प्राथमिक विचार; वंशागतीचा गुणसूत्रीय आधार गुणसूत्र आणि जनुक; मनुष्य प्राण्यांतील लिंग निर्धारण. मधमाश्यांत आणि पक्ष्यांमधील लिंग निर्धारण. संलग्नता आणि जनुक विनिमय लिंग निगडित वंशागती, अधिरक्तस्त्राव, वर्णांधता, मेंडेलियन विकृती, थॅलॅसेमिया, गुणसूत्रीय विकृती-डाउनचे संलक्षण, क्लायनफेल्टरचे संलक्षण टर्नरचे संलक्षण.
- वारसाचा आण्विक आधार; अनुवंशिक सामग्रीचा शोध आणि अनुवांशिक सामग्री म्हणून डी एन ए; डी एन ए आणि आर एन ए; डी एन ए ची मांडणी, डी एन ए प्रतिकृती प्रथिन संश्लेषणाचे मध्यवर्ती तत्व, प्रतिलेखन आणि अनुवाद, जनुक अभिव्यक्ती आणि नियमन, लॅक ओपेरॉन, जीनोम आणि मानवी जीनोम प्रकल्प, डी डी एन ए फिंगर प्रिंटींग

उत्क्रांतीः जीवनाची उत्पत्ती, पॅलेओंटोलॉजी, तुलनात्मक शरीरशास्त्र, भ्रुणशास्त्र आणि आण्विक आण्विक पुरावा, डार्विनचे योगदान, अधुनिक कृत्रिम सिध्दांत उत्क्रांती; भिन्नता (परिवर्तनाची आणि पुनःचयित

उत्क्रांतीची यंत्रणा

उदाहरणासोबत नैसर्गिक निवड, नैसर्गिक निवडीचे प्रकार, अनुकूली विकीरण; मानवी उत्क्रांती

युनिट 3 जीवशास्त्र आणि मानवाचे कल्याण

तपशील

आरोग्य आणि रोग; रोगकारके; मानवात रोग निर्माण करणारे परजीवी (मलेरिया, हत्तीरोग, जंत संसर्ग, टायफाइड, न्युमोनिया, साधी सर्दी, अमीबियासिस, गजकर्ण) रोगप्रतिकार शास्त्र व लसी यांची मूलभूत संकल्पना, कॅन्सर, एच आय व्ही आणि एडस्; पौगंडावस्था, अमली पदार्थ आणि मदयपान

अन्न उत्पादनात सुधारणा, वनस्पती प्रजनन, उत्ती संवर्धन, एक पेशीय प्रथिने, बायोफोर्टिफिकेशन, मधुमक्षिपालन आणि प्राणी पालन.

मानवाला उपयोगी असलेले सूक्ष्मजीवः घरगुती अन्न प्रक्रिया, उर्जा निर्मिती, औद्योगिक उत्पादन, सांडपाणी प्रक्रिया, जैविक नियंत्रण आणि जैविक खते.

युनिट 4 जैव तंत्रज्ञान आणि उपयोग

तपशीलः-

जैव तंत्रज्ञानाची तत्वे आणि प्रकि'या; जनुकीय अभियांत्रिकी (पुनः संयोजी DNA तंत्रज्ञान) आरोग्य व शेतीमध्ये जैव तंत्रज्ञानाचा उपयोग, मानवी इन्सुलिन आणि लस उत्पादन, जनुक उपचार पध्दती, अनुवांशिकरित्या सुधारित जीव बी टी पिके, ट्रान्सजेनिक प्राणी, जैव सुरक्षेचे मुद्देः जैव-चाचेगिरी आणि पेटंट

युनिट 5 परिस्थितिकी व पर्यावरण

तपशीलः

सजीव आणि पर्यावरणः वातावरण निवास आणि वर्तन लोकसंख्या आणि पर्यावरणीय परिस्थिती; गणसंया आणि परिस्थितीकीय अनुकूलन-सहोपकारिता, स्पर्धा, परभक्षी, परजीवी, लोकसंख्या गुणधर्म-वाढ, जन्म दर आणि मृत्यु दर, वय वितरण.

- परिसंस्था- नमुने, घटक, उत्पादकता आणि विघटन; उर्जा प्रवाह; बायोमास, पोषक पदार्थांचे चक्र (कार्बन आणि फॉस्फरस, अंकांचा पिरॅमीड, जीववस्तूमानाचा पिरॅमिड, उर्जेचा पिरॅमिड (शंकू) स्थलवैज्ञानिक अनुक्रमे (परंपरा) परिस्थितीकय सेवा CO_2 स्थिरीकरण, परागण, O_2 मुक्तता
- जैवविविधता आणि त्याचे संवर्धनः जैव विविधतेची संकल्पना ; जैवविविधतेचे नमुने, जैवविविधतेचे महत्व जैवविविधतेची हानी, जैवविविधता संवर्धन, हॉटस्पॉटस लुप्तप्राय लुप्तप्राय जीव, नामशेष होणे, रेड डेटा बुक, जीवमंडलात राखीव जागा, राष्ट्रीय उद्याने , याने, अभयारण्ये.
- पर्यावरणीय समस्याः वायू प्रदूषण आणि त्यांचे नियंत्रण, जल प्रदूषण आणि त्याचे नियंत्रण, कृषि रसायने आणि त्यांचे परिणाम; घनकचरा व्यवस्थापन, किरणोत्सर्गी कचरा व्यवस्थापन हरितगृह परिणाम जागतिक तापमान वाढ, ओझोनचा -हास, जंगलतोड, पर्यावरणीय समस्यांकडे लक्ष वेधणा-या यथार्थ कथा म्हणून कोणतेही तीन प्रकरण अभ्यास.

परिशिष्ट 2

केंद्रीय पात्रता प्रवेश परिक्षा (UG) - 2020 साठी राज्य/राज्यसंघक्षेत्राप्रमाणे परिक्षा शहरांची यादी

राज्य/राज्यसंघ क्षेत्र	शहर	शहर सांकेतांक
अंदमान व निकोबार बेटे	पोर्टब्लेअर	1101

आंध्रप्रदेश	गुंटूर	1201
	कुर्नुल	1202
	नेल्लोर	1203
	तिरुपती	1204
	विजयवाडा	1205
	विशाखापट्टणम	1206
अरुणाचल प्रदेश	इटानगर/नहरलागुन	1301
आसाम	दिब्रुगड	1401
	गौहत्ती	1402
	सिलचर	1403
	तेजपुर	1404
बिहार	गया	1501
	पटना	1502
चंदीगड	चंदीगड/मोहाली/पंचकुला	1601
छत्तीसगड	भिलाई/दुर्ग/भिलाईनगर	1701
	बिलासपुर	1702
	रायपुर	1703
दादरा व नगर हवेली	दादरा व नगर हवेली	1801
दमण व दिउ	दमण	1901
दिल्ली /नवी दिल्ली	दिल्ली /नवी दिल्ली	2001
गोवा	पणजी/मडगाव/मार्गोव	2101
गुजराथ	अहमदाबाद	2201
	आनंद	2202
	भावनगर	2203
	गांधीनगर	2204
	गोध्रा	2205
	पटना	2206
	राजकोट	2207
	सुरत	2208
	बडोदा	2209
	बलसाड	2210

हरियाना	फरिदाबाद	2301
	गुरगाव	2302
हिमाचल प्रदेश	हमिरपुर	2401
	सिमला	2402
जम्मु व काश्मिर	जम्मु	2501
	श्रीनगर	2502
झारखंड	बोकारो	2601
	जमशेदपुर	2602
	रांची	2603
कर्नाटक	बेळगाव/बेळगावी	2701
	बेंगलोर	2702
	दावणगिरी	2703
	धारवाड	2704
	गुलबर्गा/कलबुर्गी	2705
	हुबळी	2706
	मेंगलोर	2707
	म्हैसुर	2708
	उडपी	2709
केरळ	अलप्पुझा	2801
	अंगेमली	2802
	एर्नाकुलम	2803
	कानपुर	2804
	कासारागोड	2805
	कोल्लम	2806
	कोट्टेयम	2807
	कोझीकोड/कालीकत	2808
	मल्लपुरम	2809
	पलक्कड	2810
	तिरुअनंतपुरम	2811
	त्रिसुर	2812
लडाख	लेह	4701

लक्षव्दिप	कवरट्टी	2901
मध्यप्रदेश	भोपाळ	3001
	ग्वाल्हेर	3002
	इंदोर	3003
	जबलपुर	3004
	उज्जैन	3005
महाराष्ट्र	अहमदनगर	3101
	अकोला	3102
	अमरावती	3103
	औरंगाबाद	3104
	बीड	3105
	बुलढाणा	3106
	जळगाव	3107
	कोल्हापुर	3108
	लातुर	3109
	मुंबई	3110
	नागपुर	3111
	नांदेड	3112
	नाशिक	3113
	नवी मुंबई	3114
	पुणे	3115
	सातारा	3116
	सोलापुर	3117
	ठाणे	3118
मणिपुर	इंम्फाळ	3201
मेघालय	शिलाँग	3301
मिझोराम	ऐझवल	3401
नागालँड	दिमापुर	3501
	कोहिमा	3502
ओरिसा	अंगुल	3601
	बालासोर/बालेश्वर	3602

	बर्हाणपुर	3603
	भुवनेश्वर	3604
	कटक	3605
	रूरकेला	3606
	संबलपुर	3607
पाँडेचरी	पाँडेचरी	3701
पंजाब	अमृतसर	3801
	भतिंडा	3802
	जालंधर	3803
	लुधियाना	3804
	पतियाला	3805
राजस्थान	अजमेर	3901
	बिकानेर	3902
	जयपुर	3903
	जोधपुर	3904
	कोटा	3905
	उदयपुर	3906
सिक्कीम	गंगटोक	4001
तामिळनाडू	चेन्नई	4101
	कोइमतुर	4102
	कुड्डुलोर	4103
	कंचीपुरम	4104
	केरुर	4105
	मदुराई	4106
	नागरकॉइल	4107
	नमक्कल	4108
	सालेम	4109
	तंजावर	4110
	तिरुवेल्लोर	4111
	तिरुचुरपल्ली	4112
	तिरुनेलवली	4113

	वेल्लोर	4114
तेलंगाणा	हैद्राबाद	4201
	किरीमनगर	4202
	खम्मम	4203
	रंगारेड्डी	4204
	वरंगल	4205
त्रिपुरा	आगरताळा	4301
उत्तरप्रदेश	आग्रा	4401
	अलाहाबाद/प्रयागराज	4402
	बारेल्ली	4403
	गाझीयाबाद	4404
	गोरखपुर	4405
	झांसी	4406
	कानपुर	4407
	लखनौ	4408
	मेरठ	4409
	नोएडा/ग्रेटर नोएडा	4410
	वारासणी	4411
उत्तराखंड	डेहराडुन	4501
	हलदवणी	4502
	रुरकी	4503
पश्चिम बंगाल	24 परगाना (उत्तर)	4601
	असनसोल	4602
	बर्धमान/बुर्धवार	4603
	दुर्गापुर	4604
	हुघली	4605
	हावरा	4606
	खरगपुर	4607
	कोलकत्ता	4608
	सिलीगुडी	4609

परिशिष्ट **3**

जम्मु व काश्मिर संघ राज्यक्षेत्र/लडाख संघ राज्यक्षेत्र संबंधीत विद्यार्थ्यांसाठी स्वयंघोषित नमुना

नोंदणी

आकडा:

फोटो

मी-------- मुलगा/मुलगी----- यांचा प्रतिज्ञा करतो व खालीलप्रमाणे निवेदन करतो.

1. जम्मु व काश्मिर संघ राज्यक्षेत्र/लडाख मधील वैद्यकिय पदवीपूर्व अभ्यासक्रम जागांसाठी मी हजर होण्यास पात्र नाही तसेच जम्मु व काश्मिर संघ राज्यक्षेत्र/लडाख संघ राज्यक्षेत्र (वैद्यकीय/ दंत/ आयुर्वेद /सिध्दा/ युनानी/ होमीओपथी महाविद्यालये) येथे प्रवेश घेण्यास पात्र नाही.
2. मी जम्मु व काश्मिर संघ राज्यक्षेत्र/लडाख संघ राज्यक्षेत्र येथे मी कायमचा रहिवासी नाही.
3. सर्व नियम व ध्यन्यर्थ माहित असून व समजुन मी वरील घोषणा स्वतः जाहिर करीत आहे.
4. जर वरील निवेदन कोणत्याही वेळी चुकीचे आढळले, तर माझी उमेदवारी /प्रवेश एनइइटी **2020,** वैद्यकीय पदवीपूर्व अभ्यासक्रमासाठी रद्द करण्यात यावा व माझ्या विरुध्द योग्य ती कायदेशीर प्रक्रिया करण्यात यावी.

उजव्या हाताच्या अंगठयाचा ठसा	विद्यार्थ्यांची स्वाक्षरी

तारीख

नाव

वडिलांचे नाव

आईचे नाव

पत्ता

परिशिष्ट **4**

राज्य वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय व कार्यालय जेथे समुपदेशना संबंधी माहिती उपलब्ध असू शकते.

आरोग्य सेवा महासंचालनालय	**15% पूर्ण भारतातील वाटा, मध्यवर्ती संस्था, इएसआयसी, बीएचयु व एएमयु,** AFMC **व डीइइएमइड विद्यापीठे, समुपदेशन**
प्रा. डॉ बी. श्रीनिवास **सहाय्यक महासंचालक** **वैद्यकीय सेवा महासंचालनालय** **महासंचालनालय** **खोली नं. 352, अ बाजू** **निर्माण भवन-नवी दिल्ली**	**दूरध्वनी क्र. 011-23062493** **फॅक्स क्र. 011-23061907** Website : www.mcc.nic.in E-mail ID : aiqpmt-mcc@nic.in
आयुष मंत्रालय	**15% पूर्ण भारतातील वाटा, मध्यवर्ती संस्था, मध्यवर्ती विद्यापीठ, मानलेले विद्यापीठ व राष्ट्रीय संस्था (आयुर्वेद/ (आयुर्वेद/ सिध्दा/ युनानी/ होमिओपथी महाविद्यालये)**
संचालक (SRKV**) आयुष**	**दूरध्वनी क्र.011-24651980**

मंत्रालय, आयुष भवन, बी-ब्लॉक, जीपीओ कॉम्प्लेक्स, INA, नवी दिल्ली - 110023	**वेबसाईट-** www.aaccc.gov.in **ई-मेल आयडी** counselling.ayush@gov.in
राज्य/ संघ राज्यक्षेत्र **समुपदेशन अधिका-यांचा तपशील**	**85% राज्याचा वाटा व राज्य संघ राज्य अधिकारात येणा-या जागा**
अंदमान व निकाबार बेटे	
संचालक (आरोग्य सेवा) **आरोग्य सेवा महासंचालनालय, अंदमान व निकोबार प्रशासन, सचिवालय, पोर्ट ब्लेअर 7744101**	**दूरध्वनी क्र. 03192-233331** **फॅक्स क्र. 03192-232910** **वेबसाईट-** www.dhs.andaman.gov.in **ई-मेल आयडी** dirdhs.and@nic.in
अरुणाचल प्रदेश	
संचालक (आरोग्य सेवा) **आरोग्य सेवा महासंचालनालय,** **अरुणाचल प्रदेश सरकार, नहरलगुन, अरुणाचल प्रदेश 791110** **तालुका पापूमपार**	**दूरध्वनी क्र. 0360-2244248** **फॅक्स क्र. 0360-2244182** **वेबसाईट-** www.http://www.apdhte.nic.in **ई-मेल आयडी** dhsnlg@gmail.com
आसाम	
वैद्यकीय शिक्षण संचालक **वैद्यकीय शिक्षण संचालक**	**दूरध्वनी क्र.0361-2366236** **फॅक्स क्र.0361-2366236**

कार्यालय सिक्समाईल, **खानापरा, गौहाती,** **आसाम 781022**	**वेबसाईट-** www.dmeassam.gov.in **ई-मेल आयडी** dmeassam@gmail.com dme@assam.gov.in
आंध्रप्रदेश	
वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय, **संचालनालय,** **जुने सरकारी सर्व सामान्य इस्पितळ** **हनुमानसेटा** **अमरावती, विजयवाडा-520003**	**दूरध्वनी (कार्यालय) 0866-2574065** **फॅक्स क्र.** **वेबसाईट-** www.dme.ap.nic.in **ई-मेल आयडी** dmegoap@yahoo.co.in
बिहार	
वैद्यकीय शिक्षण संचालक **वैद्यकीय सेवा संचालनालय** **वैद्यकीय व कुटुंब कल्याण विभाग** **विकास भवन** **पटना- 800001, बिहार**	**दूरध्वनी क्र. 0612-2234992** **फॅक्स क्र.** **वेबसाईट-** http://health.bih.nic.in **ई-मेल आयडी** as-health-bih@nic.in
चंदीगड	
संचालक प्राचार्य **सरकारी वैद्यकीय महाविद्यालय**	**दूरध्वनी क्र.0172-2601023-4321** **फॅक्स क्र.0772-2609360**

महाविद्यालय **इस्पितळ, सेक्टर- 32** **चंदिगड**	**वेबसाईट-** www.gmch.gov.in **ई-मेल आयडी** dpgmcc@yahoo.com
छत्तीसगड	
वैद्यकीय शिक्षण संचालक **वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय,** **संचालनालय,** **जुने परिचारीक वसतीगृह** **मंत्रालय कॉम्प्लेक्स,** **रायपुर 492001, छत्तीसगड**	**दूरध्वनी क्र.0771-4264052, 2221621** **फॅक्स क्र.0771-2234451** **वेबसाईट-** www.cgdme.in **ई-मेल आयडी** cgdme@rediffmail.com
दादरा व नगर हवेली	
शिक्षण संचालक, **पहिला मजला इमारत क्र. 5** **पी.डब्ल्यु.डी. कार्यालय,** **कॉम्प्लेक्स** **दादरा व नगर हवेली,** **सिल्हासा**	**दूरध्वनी क्र. 0260-2630792** **फॅक्स क्र.0260-2642006** **वेबसाईट-** http://dnh.nic.in **ई-मेल आयडी** asde-admn-dnh@nic.in
दमण व दिव	
सहाय्यक संचालक **(तंत्रशिक्षण)** **युटी प्रशासन दमण दिउ**	**दूरध्वनी क्र.0260-2231707, 2230468** **फॅक्स क्र. 0260-2251351**

सरकारी तंत्रशिक्षण **वरंकुड, मटाफालिआ** **नानी दमण-396210**	**वेबसाईट-** http://daman.nic.in **ई-मेल आयडी** pers.dd@nic.in ceodp-dmn-dd@nic.in
दिल्ली	
गुरु गोविंद सिंग इंद्रप्रस्थ **विद्यापीठ, सेक्टर 16 सी,** **व्दारका, नवी दिल्ली 110078**	**दूरध्वनी क्र.+91-11-25302170** **फॅक्स क्र. +91-11-25302111** **ई-मेल आयडी** ggsipu.pr@rediffmail.com pro@ipu.ac.in
गोवा	
सहाय्यक संचालक **मध्यवर्ती प्रवेश विभाग** **तंत्रशिक्षण संचालनालय,** **अलो-पोटवोरिम, गोवा** **403571**	**दूरध्वनी क्र. 0832-2416370** **फॅक्स क्र. 0832-2413572** **वेबसाईट-** www.dtegoa.gov.in **ई-मेल आयडी** dir-dte.goa@nic.in
गुजराथ	
मुख्याधिकारी **बी.जे. वैद्यकीय महाविद्यालय** **महाविद्यालय** **असारवा, अहमदाबाद** **गुजराथ**	**दूरध्वनी क्र.079-22680074** **फॅक्स क्र.079-22683067** **वेबसाईट-** www.bjmc.org **ई-मेल आयडी** dean.bjmc@hotmail.com

हरियाना	
संचालक **वैद्यकीय शिक्षण संशोधन, हरियाना** **पर्यटन भवन** **बे. क्र. 55-58** **सेक्टर-2, पंचकुला**	**दूरध्वनी क्र. 0172-2560799** **फॅक्स क्र. 0172-2566556** **वेबसाईट-** haryanahealth.nic.in **ई-मेल आयडी** dmer.haryana@gmail.com
हिमाचल प्रदेश	
वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन **ब्लॉक क्र. 06, एसडीए कॉम्प्लेक्स** **कुसुमती, सिमला- 171009**	**दूरध्वनी क्र. 0177-2624895** **फॅक्स क्र. 0177-2620733** **वेबसाईट-** www.hp.gov.in/hpdmer **ई-मेल आयडी** directorateme@yahoo.com
जम्मु व काश्मीर	
संचालक (आरोग्य सेवा) **आरोग्य सेवा संचालनालय** **जम्मु विभाग,** MLA **वसतीगृहाजवळ, जम्मु तावी जम्मु 180001**	**दूरध्वनी क्र. 0191-25646338** **फॅक्स क्र. 0191-2549632, 2566599** **वेबसाईट-** http://www.jkhealth.org **ई-मेल आयडी** amarist786@gmail.com
संचालक (आरोग्य सेवा) **आरोग्य सेवा संचालनालय**	**दूरध्वनी क्र. 0194-2452052** **फॅक्स क्र. 0194-24527313**

जुने प्रशासन जम्मू आणि काश्मीर श्रीनगर **काश्मीर**	**वेबसाईट-** http:/www.jkhealth.org **ई-मेल आयडी** amarist786@gmail.com dhsk76@gmail.com
झारखंड	
परिक्षा नियंत्रक **झारखंड एकत्रित स्पर्धा परिक्षा प्रवेश मंडळ, शास्त्र व तंत्र आवार** **सिरखा टोली, नामकुम-तुपुदाना रस्ता** **नामकुम, रांची-834023**	**दूरध्वनी क्र. 0651-6999170-71** **फॅक्स क्र. 0651-2230336** **वेबसाईट-** www.jceceb.jharkhand.gov.in **ई-मेल आयडी** jcecboard@gmail.com
कर्नाटक	
कार्यकारी संचालक, **कर्नाटक परिक्षा अधिकारी,** **18 क्रॉस सार्पींग रस्ता** **मल्लेरम, बेंगलोर 560012**	**दूरध्वनी क्र. 080-2360460** **फॅक्स क्र. 080-23461576** **वेबसाईट-** kea.kar.nic.in **ई-मेल आयडी** keauthority-ka@nic.in
केरळ	
प्रवेश परिक्षा आयुक्त **5 वा मजला, निवास मंडळ इमारत, सांथीनगर** **तिरुअनंतपुरम-695001**	**दूरध्वनी क्र. 0471-2332120, 2338487** **फॅक्स क्र. 0471-2337228** **वेबसाईट-** www.cee-kerala.org

	ई-मेल आयडी ceekinfor@cee.kerala.gov.in
लडाख UT	
लक्षव्दिप (UT) **शिक्षण संचालक** **शिक्षण विभाग** **लक्षव्दिप संघ राज्यक्षेत्र**	**दूरध्वनी क्र. 04896-262241** **फॅक्स क्र. 04896-262264** **वेबसाईट-** www.lakshadweep.nic.in **ई-मेल आयडी** lk-doe@hub.nic.in
महाराष्ट्र	
आयुक्तालय, राज्य सामायिक प्रवेश परिक्षा कक्ष 8 वा मजला, न्यु एक्सेलसिअर इमारत, ए. के. नायक मार्ग, फोर्ट, मुंबई 400001	**दूरध्वनी क्र. 022-22016157/59/53** **022-22016134/19/28** **वेबसाईट-** www.mahacet.org **ई-मेल आयडी** maharashtra.cetcell@gmail.com
मिझोराम	
संचालक **उच्च व तंत्र शिक्षण** **मिझोराम सरकार** **मॅकडोनाल्ड टेकडी,** **झारकावट, ऐझावल, मिझोराम**	**दूरध्वनी क्र.0389-2340926** **फॅक्स क्र. 0389-2340927** **वेबसाईट-** http://healthmizoram.nic.in **ई-मेल आयडी** director_htemz@yahoo.com
मध्यप्रदेश	
संचालक	**दूरध्वनी क्र. 0755-2551307, 2551719**

वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय **सातपुरा भवन** **भोपाळ, मध्यप्रदेश**	**वेबसाईट-** www.medicaleducation.mp.gov.in **ई-मेल आयडी** dme12001@yahoo.com
मणिपुर	
संचालक (वैद्यकीय शिक्षण) **आरोग्य सेवा संचालनालय,** **इम्फाळ, मणीपुर**	**दूरध्वनी क्र. 0385-2411484, 2414629** **फॅक्स क्र. 0364-2414625** **वेबसाईट-** http:// rims.edu.in **ई-मेल आयडी** director@rims.edu.in
मेघालय	
आयुक्त व सचिव **आरोग्य व कुटुंब कल्याण,** **मेघालय सचिवालय,** **अतिरिक्त इमारत खोली क्र. 315** **शिलाँग-793001, मेघालय**	**दूरध्वनी क्र. 0364-2223760** **वेबसाईट-** www.meghealth.gov.in **ई-मेल आयडी** kmarb2007@gmail.com
नागालँड	
संचालक **तंत्र शिक्षण संचालनालय,** **कोहिमा, नागालँड**	**दूरध्वनी क्र. 0370-2270409** **फॅक्स क्र. 0370-2270409** **वेबसाईट-** www.dtenagaland.org.in **ई-मेल आयडी** direch.edu-ng@nic.in

	mhasetonarko@yahoo.com
ओरिसा	
अध्यक्ष **ओरीसा एकत्र प्रवेश परिक्षा** **जेईई सेल, गंडमुंड, खंडागिरी** **तालुका खुर्दा** **भुवनेश्वर -751030**	**दूरध्वनी क्र. 0674-6552455-58** **फॅक्स क्र. 0674-2352457** **वेबसाईट-** www.odishajee.com www.ojee.nic.in **ई-मेल आयडी** odishajee2015@gmail.com
पाँडेचरी (UT)	
संचालक (आरोग्य) **वैद्यकीय कुटुंब कल्याण सेवा** **संचालनालय, निवास मंडळ** **इमारत, एलआयसीसमोर, आरोग्य शिक्षण** **कॉम्प्लेक्स, पाँडेचरी 605001**	**दूरध्वनी क्र. 0413-22293550** **फॅक्स क्र. 0413-2339351** **वेबसाईट-** http://health.puducherry.gov.in **ई-मेल आयडी** dms.pon@nic.in
पंजाब	
उप-कुलगुरु **आरोग्य शास्त्रांचे बाबा फरिद** **विद्यापीठ, सादिक रस्ता** **फरिदकोट-151203 (पंजाब)**	**दूरध्वनी क्र. 01639-256232,256236** **फॅक्स क्र. 01639-256234,256235** **वेबसाईट-** www.bfunhs.ac.in **ई-मेल आयडी** generalinfo@bfuhs.ac.in
राजस्थान	

सचिव (वैद्यकीय शिक्षण) **वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय** **सरकारी सचिवालय इमारत,** **सी स्कीम, जयपुर**	**दूरध्वनी क्र. 0141-2227132** **फॅक्स क्र. 0141-2227797** **वेबसाईट-** www.medicaleducation.rajasthan.gov.in **ई-मेल आयडी** phsrajasthan@gmail.com
सिक्कीम	
सचिव **मानव संसाधन विकास विभाग** **सिक्कीम सरकार,** **ताशीलिंग, गंगटोक-737103**	**दूरध्वनी क्र. 03592-203050, 221611** **फॅक्स क्र. 03592-221611** **वेबसाईट-** sikkimhrdd.org **ई-मेल आयडी** techeduskm@gmail.com
तामीळनाडू	
संचालक **(सार्वजनिक आरोग्य व निवारक वैद्यक)** **आरोग्य सेवा संचालनालय,** **359, अण्णा सलाई, तेनामपेट** **चेन्नई-600006**	**दूरध्वनी क्र. 044-24320802** **फॅक्स क्र. 044-24323942** **वेबसाईट-** http://www.tnhealth.org **ई-मेल आयडी** dphpm@rediffmail.com
तेलंगाणा	
आरोग्य संचालक **वैद्यकीय शिक्षण संचालनालय,**	**दूरध्वनी क्र. 040-24602514-16** **फॅक्स क्र. 040-24656909,24600769**

संचालनालय, **डीएम अॅन्ड एच एस आवार** **कोटी, हैद्राबाद**	**वेबसाईट-** dmetelangana@gmail.com **ई-मेल आयडी** dmetelangana.gov.in
त्रिपुरा	
संचालक (वैद्यकीय शिक्षण) **2 रा मजला, त्रिपुरा एआयडीएस नियंत्रण संस्था** **इमारत, आयजीएम इस्पितळासमोर,** **आगरताळा, त्रिपुरा - 799001**	**दूरध्वनी क्र.0381-2325232** **फॅक्स क्र.-0381-2325232** **वेबसाईट-** http://www.tripurahealthservices.in directormetripura@gmail.com **ई-मेल आयडी** directormetripura@gmail.com
उत्तराखंड	
महासंचालक **(वैद्यकीय शिक्षण व प्रशिक्षण)** **प्रशिक्षण)** **107, चंदननगर देहरादून उत्तराखंड**	**दूरध्वनी क्र. 0135-2723026, 2723028** **फॅक्स क्र. -0135-2723027** **वेबसाईट-** www.ua.nic.in **ई-मेल आयडी** medicaleducation11@gmail.com
उत्तर प्रदेश	
महासंचालक **(वैद्यकीय शिक्षण व प्रशिक्षण)** **प्रशिक्षण)**	**दूरध्वनी क्र. 0135-2723026,2723028** **फॅक्स क्र. -0135-2723027** **वेबसाईट-** www.updgme.in **ई-मेल आयडी** dgmededu@gmail.com

पश्चिम बंगाल	
अध्यक्ष **मध्यवर्ती निवड समिती** **वैद्यकीय महाविद्यालय,88** **महाविद्यालय रस्ता, कोलकाता-कोलकाता-700073**	**दूरध्वनी क्र. 033-22123853,22551633** **फॅक्स क्र.033-22123770** **वेबसाईट-** medicalcollegekolkata.org **ई-मेल आयडी** lahiritapan@yahoo.co.in
AFMC PUNE	
नोडल अधिकारी **खोली क्र. 48ए, एम ब्लॉक** **संरक्षण मंत्रालय, नवी दिल्ली** DGAFMC/DG-ID	**दूरध्वनी क्र. 011-23092349** **फॅक्स क्र.-011-23092562/23092992** **वेबसाईट-** www.afmc.nic.in www.afmcdg1d.gov.in **ई-मेल आयडी** oicexams.afmc@nic.in afmcdg1d@nic.in, ojcadmission@gmail.com
दिल्ली विद्यापीठ	
मुख्यधिकारी **वैद्यकीय शास्त्र शाखा** **व्हीपीसीआय इमारत, 6 वा मजला, दिल्ली विद्यापीठ, दिल्ली 110007**	**दूरध्वनी क्र. 011-27662764, 27667647** **फॅक्स क्र. 011-27662763** **वेबसाईट-** www.fmsc.ac.in **ई-मेल आयडी** dean-medical@du.ac.in
AIIMS	
मुख्यधिकारी	**दूरध्वनी क्र. +91-11-26588500/26588700**

भारतीय आयुर्रविज्ञान संस्था **अन्सारी नगर, नवी दिल्ली 110029**	**वेबसाईट-** http://www.aiims.edu/en.html. **ई-मेल आयडी** dean@aiims.edu
JIPMER, **पुडूचेरी**	
मुख्यधिकारी **(शैक्षणिक) ३ रा मजला** **शैक्षणिक विभाग JIPMER** **शैक्षणिक केंद्र, धन्वंतरी नगर** **P.O.पुडूचेरी 605006**	**दूरध्वनी क्र. 0413-2296002 , 2272901** **वेबसाईट-** http://jipmer.edu.in **ई-मेल आयडी** pankajkundra@gmail.com

जम्मु व काश्मीर संघ राज्यक्षेत्र/लडाख संघ राज्यक्षेत्र यामधील संबंधित विद्यार्थी जे पूर्ण भारताच्या **15** टक्के वाटा मागणी करतील व फक्त ऑनलाईन अर्ज प्रत भरून पाठविल्यानंतर ही घोषणा आपोआप उत्पादित केली जाईल.

परिशिष्ट-**5**

NEET (UG) **2020** साठी राज्य/संघ राज्यक्षेत्र सांकेतिक क्रमांक असलेली यादी

खाली दिलेल्या राज्य संकेताच्या यादीप्रमाणे विद्यार्थ्यांनी त्यांचा कायम असलेला राज्य संकेत दाखविणे आवश्यक आहे.

राज्य/संघ राज्यक्षेत्राचे नाव	**सांकेतिक क्रमांक**
जम्मु व काश्मीर	**01**
हिमाचल प्रदेश	**02**
पंजाब	**03**
चंदीगड	**04**
उत्तराखंड	**05**
हरियाना	**06**
दिल्ली	**07**
राजस्थान	**08**
उत्तरप्रदेश	**09**
बिहार	**10**
सिक्कीम	**11**
अरुणाचल प्रदेश	**12**
नागालँड	**13**
मणीपुर	**14**
मिझोराम	**15**
त्रिपुरा	**16**
मेघालय	**17**

आसाम	18
पश्चिम बंगाल	19
झारखंड	20
ओरीसा	21
छत्तीसगड	22
मध्यप्रदेश	23
गुजराथ	24
दमण व दिव	25
दादरा व नगर हवेली	26
महाराष्ट्र	27
आंध्र प्रदेश	28
कर्नाटक	29
गोवा	30
लक्षव्दिप	31
केरळ	32
तामीळनाडू	33
पुडुचेरी	34
अंदमान व निकोबार बेटे	35
तेलंगाणा	36
लडाख	37

NEET (UG)-2020 साठी व्यवसाय, पात्रता व प्राप्ती (वडिलांचे /संरक्षकाचे/ आईचे फक्त) यांच्या सांकेतिक यादी

व्यावसायासाठी सांकेतिक यादी	
व्यवसाय	**सांकेतांक**
शेती	01
व्यापार	02
वैद्यकीय	03
इंजिनियर	04
कायदयाची प्रथा	05
सरकारी नोकरी	06
सार्वजनिक विभाग नोकरी	07
खाजगी नोकरी	08
शिक्षकी/ संशोधन	09
इतर घरातील स्त्री सहित	10

प्राप्तीची सांकेतिक यादी	
प्राप्ती	**सांकेतांक**
रु. 50000 पर्यंत	01
रु. 50001 ते 100000	02
रु. 10001 ते 200000	03
रु. 20001 ते 500000	04
रु. 50001 ते 650000	05
रु. 650001 ते 800000	06
रु. 80001 ते त्यावर	07

पात्रता सांकेतांक यादी	
पात्रता	**सांकेतांक**
निरक्षर	**01**
10 व्या वर्गाच्याखाली	**02**
वर्ग 10 व वर्ग 12	**03**
इंजिनिअरींग पदवीका	**04**
पदवीधर- BA/BSc/BCom/BCA	**05**
इंजिनिअरींग पदवीधर BE/BTech/B.Sc **(इंजि)**	**06**
वैद्यकीय पदवीधर MBBS/BDS/BAMS/ BSMS/ BUMS/ BHMS /BVSC	**07**
कायदा पदवीधर-एलएलबी	**08**
स्नातकोत्तर MA/MSC/MCom/MCA	**09**
इंजिनिअरींग स्नातकोत्तर ME/MTecch/M.Sc	**10**
वैद्यकीय स्नातकोत्तर- MD/MS/MVSc	**11**
कायदा स्नातकोत्तर-LLM	**12**
MBA/CA/ICWA	**13**
PhD/Dphil/DSc/DM	**14**

वर्गाची यादी	
सांकेतांक	**नाव**
1	SC
2	ST
3	OBC-NCL
4	GEN-EWS
5	UR

परिशिष्ट-**7**

वर्ग **12** च्या शालेय शिक्षण मंडळाच्या सांकेतांकांची यादी

मंडळ	**सांकेतांक**
आंध्र प्रदेश इंटरमिजीएट शिक्षण मंडळ	**01**
आसाम उच्च माध्यमिक शिक्षण परिषद	**02**
बिहार इंटरमिजीएट शिक्षण परिषद	**03**
केंद्रिय माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**04**
छत्तीसगड माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**05**
भारतीय शाळा प्रमाणपत्र परिक्षा परिषद	**06**
माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ, गोवा	**07**
गुजराथ माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**08**
हरियाना शिक्षण मंडळ	**09**
एच.पी. शालेश शिक्षण मंडळ	**10**
जम्मु व काश्मीर शालेय शिक्षण राज्य मंडळ	**11**
झारखंड शैक्षणिक परिषद	**12**
कर्नाटक पूर्व विद्यापीठ शिक्षण मंडळ	**13**
केरळ सार्वजनिक परिक्षा मंडळ	**14**
मध्यप्रदेश माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**15**
महाराष्ट्र राज्य माध्यमिक व उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**16**
मणिपुर उच्च माध्यमिक शिक्षण परिषद	**17**
मेघालय माध्यमिक शिक्षण मंडळ	**18**
मिझोराम शालेय शिक्षण मंडळ	**19**

नागालँड शालेय शिक्षण मंडळ	20
उच्च माध्यमिक शिक्षण परिषद, ओरीसा	21
पंजाब शालेय शिक्षण मंडळ	22
राजस्थान शालेय शिक्षण मंडळ	23
तामिळनाडू उच्च माध्यमिक शिक्षण मंडळ	24
त्रिपुरा शालेय शिक्षण मंडळ	25
उत्तर प्रदेश हायस्कुल व इंटरमीजीएट शिक्षण	26
उत्तरांचल शिक्षण व परिक्षा परिषद	27
पश्चिम बंगाल उच्च माध्यमिक शिक्षण परिषद	28
जमीया मिलीआ इस्लामिया, नवी दिल्ली	30
अलिगड मुस्लीम विद्यापीठ, अलीगड	31
दयालबाग शैक्षणिक संस्था, आग्रा	32
बनस्थळी विद्यापीठ, राजस्थान	33
विश्वभारती विद्यापीठ, शांतीनिकेतन बिरभूम, पश्चिम बंगाल	34
ज्ञान व तंत्रज्ञान राजीवगांधी विद्यापीठ, हैद्राबाद	35
तेलंगाणा राज्य इंटरमीजीएट शिक्षण मंडळ	42
इतर	99

परिशिष्ट **8**

वैद्यकीय **/** दंत **/** आयुर्वेद**/** सिध्दा**/** युनानी**/** होमिओपथी महाविद्यालयांचा तपशील

- वेबसाईट http://www.NMCindia.org/ वर वैद्यकीय महाविद्यालय यांची यादी उपलब्ध आहे**.**
- वेबसाईट http://www.dcindia.org.in/ वर दंत महाविद्यालयाची यादी उपलब्ध आहे**.**
- वेबसाईट**-** http/:www.ayush.gov.in, www.ccimindia.org व www.cchindia.com वर आयुर्वेद**/**सिध्दा**/**युनानी**/** होमिओपथी महाविद्यालयांची यादी उपलब्ध आहे

परिशिष्ट 9

विकलांगता प्रमाणपत्र : एमसीआय/एनएमसी/डीसीआय/जेआयपीएमइआर मार्गदर्शक सिध्दांताप्रमाणे

(पूर्ण भारतातील वाटयाच्या वैद्यकीय शिक्षणक्रमाच्या प्रवेशासाठी)

- वर्धमान महावीर वैद्यकीय महाविद्यालय व सफदरजंग इस्पितळ, नवी दिल्ली **110029**
- शारीरिक वैद्यकशास्त्र व पुर्नस्थापीत भारतीय संस्था, हाजीअली, मुंबई **100034**
- स्नातकोत्तर वैद्यकीय शिक्षण व संशोधन संस्था, कलकत्ता**-700020**
- मद्रास वैद्यकीय महाविद्यालय, पार्क टाउन, चेन्नई **600003**
- जेआयपीएमइआर शैक्षणिक केंद्र,धन्वंलतरीनगर,पी ओ पुडुचेरी - ६०५००६

(वरील पैकी कोणतेही एक निवडा व ✓ अशी खूण करा)

प्रमाणपत्र क्र. ---------- तारीख ---------- असे प्रमाणित करतो की डॉ./श्री. /मिसेस ---------- वय---- वर्षे मुलगा/मुलगी श्री---------- यांचे आहेत.

श्रेणी क'. ---------- (रोगाचे नाव) ---------- यापासुन त्रास होत आहे व त्यास कायमची शारिरीक दुर्बलता (पीपीआय) आहे ती/तो ---------- असमर्थ आहे व त्याच्या टक्केवारी---------- (शब्दात) ---------- (आकडयात) आहे. तो/ती **NMC/MCI/DCI** मार्गदर्शीकेप्रमाणे वैद्यकीय/ दंत/ आयुर्वेद /सिध्दा/ युनानी/ होमीओपथी /नर्सींग/ **AHS / BASLP** शिक्षणक्रमाच्या प्रवेशासाठी पात्र/अपात्र आहे.

विद्यार्थ्यांचा पासपोर्ट आकाराचा फोटो, केलेला अधिकार्याने साक्षांकित (ऑनलाईन अर्जासारखाच)

सही व नाव	सही व नाव	सही व नाव
(संबंधीत तज्ञ)	(संबंधीत तज्ञ)	(संबंधीत तज्ञ)

अनुसूचित जाती व अनुसूचीत जमाती प्रमाणपत्राचा नमुना

प्रमाणपत्राचा अर्ज नेमुन दिल्याप्रमाणे M.H.A., O.M. NO.**42/21/49-N.G.S. तारीख 28/1/1952 विभागाने दुरुस्त केल्याप्रमाणे व ए.आर. पत्र क्र. 36012/6/76-ईएसटी (एससीटी) तारीख 29/10/1977, अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीतील विद्यार्थ्यांनी दाव्यासाठी दाखवावे लागेल.**

जात प्रमाणपत्र

असे प्रमाणित करतो की, श्री/श्रीमती/कुमारी* ---------- मुलगा/मुलगी* ---------- ----- यांचे ---------- खेडेगाव/शहर* ---------- तालुक्यात/ विभागात* ---------- दाव्याच्या/ संघ राज्यक्षेत्राच्या* ---------- संबंधीत असून - ---------- जात/जमात जी खालीलप्रमाणे अनुसूचित जात/अनुसूचित जाती यास मान्यताप्राप्त आहे.

- **घटना (अनुसूचित जाती) आदेश, 1950**
- **घटना (अनुसूचित जमाती) आदेश, 1950**
- **घटना (अनुसूचित जाती) (राज्य संघक्षेत्र) आदेश, 1951**
- **घटना (अनुसूचित जमाती) (राज्य संघक्षेत्र) आदेश, 1951**

% 1. (अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती सुधारित यादी (परिवर्तन) आदेश 1956, मुंबई पुनः संघटन अधिनियम, 1960, पंजाब पुनःसंघटन अधिनियम, 1966 हिमाचल प्रदेश राज्य अधिनियम, 1970, उत्तर दक्षिण क्षेत्र (पुनःसंघटन) अधिनियम 1971 व अनुसूचित जाती व %2 अनुसूचित जमाती आदेश (सुधारणा) अधिनियम 1976)

- **घटना (जम्मु व काश्मीर) अनुसूचित जाती आदेश, 1956**
- **घटना (अंदमान व निकोबार बेटे) अनुसूचित जमाती आदेश, 1959**
- **घटना (दादरा व नगर हवेली) अनुसूचित जाती आदेश, 1962**
- **घटना (दादरा व नगर हवेली) अनुसूचित जमाती आदेश, 1962**
- **घटना (पाँडेचरी) अनुसूचित जाती आदेश, 1964**
- **घटना (उत्तर प्रदेश) अनुसूचित जमाती आदेश, 1967**
- **घटना (गोवा, दमण व दिव) अनुसूचित जाती आदेश, 1968**
- **घटना (गोवा, दमण व दिव) अनुसूचित जमाती आदेश, 1968**
- **घटना (नागालँड) अनुसूचित जमाती आदेश, 1970**
- **घटना (सिक्कीम) अनुसूचित जाती आदेश, 1978**
- **घटना (सिक्कीम) अनुसूचित जमाती आदेश, 1978**

% 2. अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीतील लोक जे एका राज्यातील / राज्य संघराज्यातील प्रशासनातून स्थलांतरीत झाले आहेत त्यांना लागू होईल.

हे प्रमाणपत्र अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमातीच्या* आधारे देण्यात येत आहे श्री/श्रीमती* ---------- श्री/श्रीमती/कुमारी* ---------- यांचे वडील/आई ---------- खेडेगाव/शहर* ---------- तालुका/विभाग* ---------- ---------- राज्य/राज्य संघ क्षेत्र* ---------- जे संबंधित आहेत ---------- ---------- जाती/जमाती जी मान्यताप्राप्त अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती राज्यात/राज्य संघराज्यात* ---------- यांच्याकडून देण्यात आले (ठरविलेल्या अधिका-याचे नाव) त्यांचा क्रमांक ---------- तारीख ----------

% 3. श्री*/श्रीमती*/कुमारी* ---------- किंवा त्यांचा /तिचा* सामान्य खेडेगावात/शहरात* रहाणारे ---- राज्य/राज्य संघराज्य ---

सही ** हुद्दा

ठिकाणः---- राज्य/राज्य संघ क्षेत्र

तारीख ---- (कार्यालयाच्या मोहोरसहीत)

*** जे शब्द लागू पडत नाहीत ते कृपया काढून टाका.**

• कृपया विशिष्ट अध्यक्षीय आदेश उद्धृत करा.

% जो परिच्छेद लागू होत नाही तो काढून टाका

**** वर स्पष्ट केल्याप्रमाणे अनुसूचित जाती/अनुसूचित जमाती चे प्रमाणपत्र देण्यासाठी अधिकार देण्यात आलेल्या अधिका-याने सही केलीच पाहिजे.**

इतर मागासवर्गीयांसाठी OBC प्रमाणपत्राचा नमुना

(भारत सरकारच्या मध्यवर्ती शैक्षणिक संस्था (CEIS) **येथे प्रवेशासाठी अर्ज करताना इतर मागासवर्गीयांनी देण्याचे प्रमाणपत्र)**

असे प्रमाणित करतो की श्री/श्रीमती/कुमारी/डॉ. श्री/डॉ ---------- यांचा मुलगा/मुलगी खेडेगाव/शहर ---------- तालुका/विभाग ---------- राज्य समुह जो मागासवर्गीयांसाठी खालीलप्रमाणे संबंधित मान्यता प्राप्त आहे.

1. **ठराव क्रमांक 12011/68/93-बीसीसी/**CC **तारीख 10/9/93 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1 उपविभाग 1 क्रमांक 186 तारीख 13/9/1993**
2. **ठराव क्र. 12011/9/94-बीसीसी तारीख 19/10/1994 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1 उपविभाग 1 क्रमांक 163 तारीख 20/10/1994**
3. **ठराव क्र. 12011/7/95-बीसीसी तारीख 24/5/95 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1 उपविभाग 1 क्र 88 तारीख 25/5/95**
4. **ठराव क्र. 12011/96/94-बीसीसी तारीख 9/3/96**
5. **ठराव क्र. 12011/44/96-बीसीसी तारीख 06/12/96 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1 उपविभाग 1 क्र. 120 तारीख 11/12/96**
6. **ठराव क्र. 12011/13/97-बीसीसी तारीख 03/12/97**
7. **ठराव क्र. 12011/99/94-बीसीसी तारीख 11/12/97**
8. **ठराव क्र. 12011/68/98-बीसीसी तारीख 27/10/99**
9. **ठराव क्र. 12011/88/98-बीसीसी तारीख 06/12/99 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1, उपविभाग 1 क्र. 270 तारीख 06/12/99**
10. **ठराव क्र. 12011/36/99-बीसीसी तारीख 04/04/2000 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1, उपविभाग 1 क्र. 71 तारीख 04/04/2000**
11. **ठराव क्र. 12011/44/99-बीसीसी तारीख 21/9/2000 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे. असाधारण भाग 1, उपविभाग 1 क्र. 210 तारीख 21/9/2000**
12. **ठराव क्र. 12015/09/2000-बीसीसी तारीख 21/9/2000**
13. **ठराव क्र. 12011 /01/2001- बीसीसी तारीख 19/6/2003**
14. **ठराव क्र. 12011 /04/2002- बीसीसी तारीख 13/1/2004**
15. **ठराव क्र. 12011/09/2004 -बीसीसी तारीख 16/01/2006 भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1, उपविभाग 1 क्र. 210 तारीख 16/1/2006**
16. **ठराव क्र. 20012/129/2009- बीसी-2 तारीख 04/03/2014**

भारताच्या राजपत्रात प्रसिध्द केले आहे, असाधारण भाग 1 उपविभाग 1 क्र. 63 तारीख 04/03/2014.

श्री/श्रीमती/कुमारी ---------- व किंवा त्याचे कुटुंब साधारण ---------- या जिल्हयात /भागात ---- राज्यात रहात आहे

असे प्रमाणीत करण्यात येते की, तो/ती भारत सरकारच्या पुरवणीमध्ये तिसर्या रकान्यात उल्लेख केल्याप्रमाणे लोक/भाग/ (किमीलेअर) या संबंधित नाही. काम करणारी मंडळी व प्रशिक्षण विभाग ओ.एम. क्र. 36020/22/93- तारीख 08/09/93 Est. (SCT) जे सुधारीत केले आहे ओएम. क्र. 36033/3/2004 तारीख 9/3/2004 Est (Res) किंवा भारत सरकारच्या सर्वांत शेवटच्या जाहिरातीप्रमाणे

तारीख

जिल्हा न्यायाधीश/कार्यक्षम अधिका-याची मोहोर

नोंद

अ. येथे वापरलेला साधारण शब्दाचा अर्थ जनतेच्या अधिनियम, 1950 मध्ये निवेदन केल्याप्रमाणे भाग 20 सारखाच आहे.

ब. जात प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी खाली दाखविल्याप्रमाणे कार्यक्षम अधिकारी आहेत.

1. जिल्हा न्यायाधिश/अतिरिक्त न्यायाधिश/प्रथम वर्ग पगारी न्यायाधीश/ उपविभागीय न्यायाधीश /तालुका न्यायाधीश/कार्यकारी न्यायाधीश/जादा सह आयुक्त (प्रथम वर्ग पगारी न्यायाधिशांच्या खाली नाही)
2. मुख्य अध्यक्षीय न्यायाधीश/ अतिरिक्त मुख्य अध्यक्षीय न्यायाधीश/ अध्यक्षीय न्यायाधीश/ अध्यक्षीय न्यायाधीश
3. तहसीलदाराच्या खालील वर्गाचा महसूल अधिकारी नको.
4. जेथे विद्यार्थी व किंवा त्यांचे कुटुंब राहते त्या क्षेत्रातील उपविभागीय अधिकारी

सी) अर्जदाराच्या पालकांची स्थिती/वार्षिक उत्पन्न मार्च 31, 2020 च्या आर्थिक वर्षांच्या आधारे असावे

परिशिष्ट **12**

विकलांग प्रकारच्या (PWD) खालील विद्यार्थ्यांसाठी प्रमाणपत्राचा नमुना

प्रमाणपत्र देणा-या संस्था/इस्पितळाचे नाव व पत्ता

प्रमाणपत्र क्र

तारीख

पासपोर्ट आकाराचा फोटो चिकटवा, जो अधिकार्याकडून साक्षांकित केला आहे. (ऑनलाईन अपलोड केल्या सारखाच)

विकलांग लोकांसाठी प्रमाणपत्र

असे प्रमाणित करतो की श्री/श्रीमती/कुमारी* ---------- मुलगा/मुलगी* श्री ---------- यांचा ---------- वय---- वर्षे, नोंदणी क्र. ----- ही बाब स्थलांतरकारी विकलांग/सेरेब‘लपालसी/आंधळेपणा/ ऐकण्याची दूर्बलता/इतर विकलांग आहे व विकलांगाच्या तिव्रतेचा त्रास **----%** पेक्षा कमी नाही **(----------)** त्याच्या /तिच्या वर दर्शविलेल्या विकलांगाची माहिती खाली वर्णन केली आहे.

मोठया अक्षरात ----------

नोंद -

1. ही अट प्रगतीशील/प्रगतीशील नसलेली /सुधारणा होण्यासारखी/सुधारणा न होण्यासारखी* आहे
2. पूनः तपासणी -- महिन्यानंतर/वर्षानंतर सुचविलेली नाही/सुचविलेली आहे
3. पीडब्ल्यु डी कायदा **1995** नुसार प्रमाणपत्र देण्यात आले आहे.

* नको असेल ते खोडावे.

सही व नाव (संबंधित विषेतज्ञ)

सही व नाव (संबंधित विषेतज्ञ)

सही व नाव (संबंधित विषेतज्ञ)

माणसाची सही व अंगठयाचा ठसा

वैद्यकीय अधिक्षक/ मुख्य वैद्यकीय अधिकारी/ सही/इस्पितळ प्रमुख यांची सही (मोहोरसहीत)

रजिस्ट्री सं० डी० एल०-33004/99 REGD. NO. D. L.-33004/99

भारत का राजपत्र
The Gazette of India

असाधारण
EXTRAORDINARY
भाग III—खण्ड 4
PART III—Section 4
प्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY

सं. 51] नई दिल्ली, मंगलवार, फरवरी 5, 2019/माघ 16, 1940
No. 51] NEW DELHI, TUESDAY, FEBRUARY 5, 2019/MAGHA 16, 1940

भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद के अधिक्रमण में शासी बोर्ड

संशोधन अधिसूचना

नई दिल्ली, 4 फरवरी, 2019

सं.भा.आ.प.-34(41)/2018-मेड./170045.—भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् अधिनियम, 1956 (1956 का 102) की धारा 33 द्वारा प्रदत्त शक्तियों का इस्तेमाल करते हुए, भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् "स्नातक चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 1997" में पुन: संशोधन करने के लिए, केंद्र सरकार की पूर्व स्वीकृति से निम्नलिखित विनियम बनाती है, नामत:-

1. (i) इन विनियमों को "स्नातक चिकित्सा शिक्षा (संशोधन) विनियमावली, 2019" कहा जाएगा।

(ii) ये सरकारी राजपत्र में उनके प्रकाशन की तारीख से प्रवृत्त होंगे।

2. "स्नातक चिकित्सा शिक्षा विनियमावली, 1997" में "चिकित्सा पाठ्यक्रम में दाखिला–पात्रता मापदंड" शीर्षक के अंतर्गत खंड 4(3) को निम्नलिखित रूप में प्रतिस्थापित किया जाएगा:

एमबीबीएस पाठ्यक्रम में दाखिले का पात्र होने के लिए किसी अभ्यर्थी को भौतिक विज्ञान, रसायन-विज्ञान, जीव-विज्ञान (या वनस्पति-विज्ञान और प्राणी-विज्ञान)/ जीव-प्रौद्योगिकी तथा अंग्रेजी विषयों में अलग-अलग उत्तीर्ण होना चाहिए और विनियम 4 के खंड (2) में यथा उल्लिखित अर्हक परीक्षा में भौतिक विज्ञान, रसायन-विज्ञान और जीव-विज्ञान (या वनस्पति-विज्ञान और प्राणी-विज्ञान)/जीव प्रौद्योगिकी में कुल मिलाकर न्यूनतम 50% अंक प्राप्त करने चाहिए और इसके अलावा एमबीबीएस पाठ्यक्रम में दाखिले के लिए "राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा" की मेरिट सूची में आना चाहिए। अनुसूचित जातियों, अनुसूचित जनजातियों या अन्य पिछड़ा वर्गों से संबंधित अभ्यर्थियों के संबंध में अर्हक परीक्षा में भौतिक विज्ञान, रसायन-विज्ञान और जीव-विज्ञान (या वनस्पति-विज्ञान और प्राणी-विज्ञान)/ जीव प्रौद्योगिकी में कुल मिलाकर प्राप्त किए गए न्यूनतम अंक 50% के बजाए 40% होंगे। विकलांग व्यक्ति के अधिकार अधिनियम, 2016 के अंतर्गत विशिष्ट विकलांगता वाले अभ्यर्थियों के संबंध में अर्हक परीक्षा में भौतिक विज्ञान, रसायन-विज्ञान और जीव-विज्ञान/ (या वनस्पति-विज्ञान और प्राणी-विज्ञान) जीव प्रौद्योगिकी में कुल मिलाकर न्यूनतम अंक 50% के बजाए 45% होंगे।

बशर्ते यह कि किसी ऐसे अभ्यर्थी, जो ऐसी अर्हक परीक्षा में बैठा है, जिसका परिणाम घोषित नहीं किया गया है, को राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा में बैठने की अनुमति अनंतिम रूप से दी जा सकती है और एमबीबीएस पाठ्यक्रम में दाखिले के

लिए चयन हो जाने की स्थिति में उसे उस पाठ्यक्रम में दाखिल नहीं किया जाएगा, जब तक वह विनियम 4 के अंतर्गत पात्रता मापदंड पूरा नहीं कर लेता।

सरकारी या सरकारी सहायता प्राप्त उच्चतर शैक्षिक संस्थानों में, वार्षिक स्वीकृत प्रवेश क्षमता की 5% सीटें, 'राष्ट्रीय पात्रता व प्रवेश परीक्षा' की मेरिट सूची के आधार पर, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 के उपबंधों के अनुसार बैंचमार्क विकलांगताओं वाले अभ्यर्थियों द्वारा भरी जाएगी। इस उद्देश्य के लिए, विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 की अनुसूची में दी गई "विशिष्ट विकलांगता" परिशिष्ट 'छ' पर संलग्न है और मेडिसिन पाठ्यक्रम में पढ़ने हेतु विकलांगता वाले अभ्यर्थियों की पात्रता, परिशिष्ट 'ज' के अनुसार होगी। यदि किसी श्रेणी विशेष में, विकलांग व्यक्तियों के लिए आरक्षित सीटें, अभ्यर्थियों की अनुपलब्धता के कारण बिना भरी रह जाती हैं, तो इन सीटों को संबंधित श्रेणी के लिए वार्षिक स्वीकृत सीटों में शामिल कर लिया जाएगा।

3."स्नातक चिकित्सा शिक्षा विनियमावली 1997" में परिशिष्ट 'च' की सातवीं पंक्ति के पश्चात निम्नलिखित पंक्ति जोड़ी जाएगी:

क्र. सं.	दाखिले का कार्यक्रम	केन्द्रीय काउंसलिंग		राज्य काउंसलिंग
		अखिल भारतीय कोटा	मानित + सी1	
7क.	शैक्षिक सत्र का प्रारंभण	1 अगस्त		

डॉ. संजय श्रीवास्तव, महासचिव

[विज्ञापन-/III/4/असा./525/18]

पाद टिप्पणी : प्रधान विनियमावली, नामत: "स्नातक चिकित्सा शिक्षा पर विनियमावली 1997" भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 4 मार्च, 1997 की अधिसूचना के अंतर्गत भारत के राजपत्र के भाग-III खंड (4) में प्रकाशित की गई थी और इसे भारतीय आयुर्विज्ञान परिषद् की दिनांक 29.05.1999, 02.07.2002, 30.09.2003, 16.10.2003, 01.03.2004, 20.10.2008, 15.12.2008, 22.12.2008, 25.03.2009, 19.04.2010, 07.10.2010, 21.12.2010, 15.02.2012, 29.12.2015, 05.08.2016, 21.09.2016, 10.03.2017, 04.07.2017, 23.01.2018, 06.02.2018 और 21.05.2018 की अधिसूचनाओं के अंतर्गत संशोधित किया गया था।

परिशिष्ट - "ज"

एमबीबीएस में दाखिले के संबंध में 'विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016' के अंतर्गत "विशिष्ट विकलांगताओं " वाले छात्रों के दाखिले से संबंधित दिशानिर्देश

टिप्पणी:

1. "विकलांगता का प्रमाणपत्र", 15 जून, 2017 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन) सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित विकलांग व्यक्तियों के अधिकार नियमावली, 2017 के अनुसार जारी किया जाएगा।
2. किसी व्यक्ति में "विशिष्ट विकलांगता" की सीमा, 5 जनवरी, 2018 को सामाजिक न्याय एवं अधिकारिता मंत्रालय, [विकलांग व्यक्ति (दिव्यांगजन)सशक्तीकरण विभाग] द्वारा भारत के राजपत्र में अधिसूचित "विकलांग व्यक्तियों के अधिकार अधिनियम, 2016 (2016 का 49) के अंतर्गत शामिल किए गए किसी व्यक्ति में विशिष्ट विकलांगता की सीमा आंकने के उद्देश्य के लिए दिशानिर्देश" के अनुसार आंकी जाएगी।
3. विशिष्ट विकलांगता वाले व्यक्तियों के लिए आरक्षण का लाभ प्राप्त करने की दृष्टि से विकलांगता की न्यूनतम डिग्री 40% (बैंचमार्क विकलांगता) होनी चाहिए।
4. "शारीरिक रूप से विकलांग" (शा.वि.) शब्द के बजाए 'विकलांग व्यक्ति' (वि.व्य.) शब्द का इस्तेमाल किए जाएगा।

क्र.सं.	विकलांगता प्रकार	विकलांगताओं का प्रकार	विनिर्दिष्ट विकलांगता	विकलांगता की रेंज		
				मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र नहीं	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र, विकलांग व्यक्ति कोटा के लिए पात्र	मेडिकल पाठ्यक्रम के लिए पात्र नहीं
1.	शारीरिक विकलांगता	क. विनिर्दिष्ट विकलांगताओं सहित गतिक विकलांगता (क से च)	क. कुष्ठ रोग से मुक्त व्यक्ति*	40% से कम विकलांगता	40-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ख. प्रमस्तिष्कीय पक्षाघात**			
			ग. बौनापन			
			घ. मांसपेशीय डिस्ट्राफी			
			ङ. तेजाब के प्रहार से पीड़ित			
			च. अन्य*** जैसे अंगविच्छेदन, पोलियोम्येलाइटिस आदि			
			* ऊंगलियों, हाथों में संवेदन की क्षति, अंगविच्छेद और आंखों की अंतर्ग्रस्तता पर ध्यान दिया जाना चाहिए तथा तदनुरूपी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। **दृष्टि, श्रवण की संज्ञानात्मक कार्य की क्षति पर ध्यान दिया जाना चाहिए और तद्नुरूपी अनुशंसाएं देखी जानी चाहिए। ***चिकित्सा पाठ्यक्रम के लिए पात्र माने जाने के लिए दोनों हाथों का, अक्षुण्ण संवेदनाओं, पर्याप्त शक्ति और गति के रेंज के साथ अक्षुण्ण होना आवश्यक है।		
		ख. दृष्टि क्षति (*)	क. नेत्रहीनता	40% से कम विकलांगता (अर्थात श्रेणी 'I(10%)', 'II (20%)' और 'III (30%')	-	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता (अर्थात श्रेणी III और इससे ऊपर
			ख. निम्न दृष्टि			
		ग. श्रवण अति@	क. बहरा	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता
			ख. कम सुनाई देना			
			(*) 40% से अधिक की दृष्टि क्षति/ दृष्टि विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातक चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि दृष्टि विकलांगता को आधुनिक निम्न दृष्टि सहायक उपकरण जैसे कि टेलीस्कोप/ मैग्नीफायर इत्यादि की सहायता से 40% के बैंचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। @ 40% से अधिक की श्रवण विकलांगता वाले व्यक्तियों को स्नातक चिकित्सा शिक्षा में पढ़ने के लिए पात्र बनाया जा सकता है और इस शर्त के अधीन आरक्षण दिया जा सकता है कि श्रवण विकलांगता को सहायक उपकरणों की सहायता से 40% के बैंचमार्क से कम के स्तर तक लाया जाए। इसके अलावा, व्यक्ति के पास 60% से अधिक का वाक् विवेक स्कोर होना चाहिए।		
		घ. वाक् एवं भाषा विकलांगताएं $	आर्गनिक/तंत्रीय कारण	40% से कम विकलांगता	-	40% के बराबर या इससे कम विकलांगता

		$ यह प्रस्ताव दिया जाता है कि एमबीबीएस पाठ्यक्रम में पढ़ने का पात्र होने के लिए दाखिले हेतु वाक् बुद्धिमता प्रभावित (एस आई ए) स्कोर 3 से अधिक नहीं होगा। इस स्कोर से अधिक वाले व्यक्ति एमबीबीएस पाठ्यक्रम में दाखिले के लिए पात्र नहीं होंगे। 40% तक वाचाघात लब्धि वाले व्यक्ति एमबीबीएस पाठ्यक्रम में पढ़ने के पात्र हो सकते हैं परंतु इसके अधिक वे न तो एमबीबीएस पाठ्यक्रम में पढ़ने के पात्र होंगे और न ही उन्हें कोई आरक्षण प्राप्त होगा।				
2.	बौद्धिक विकलांगता		क. विशिष्ट ज्ञानार्जन विकलांगताएं (बोधात्मक विकलांगता, डिस्लेक्सिया डिस्केलकुलिया डिस्ग्राफिसिया और विकासात्मक एग्नोसिया) #	# वर्तमान में एसपीएलडी की गंभीरता आंकने के लिए कोई मात्राकरण पैमाना नहीं है, इसलिए 40% का कट ऑफ, मनमाना है और इसके लिए अधिक साक्ष्य की आवश्यकता है।		
				40% से कम विकलांगता	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता- परंतु चयन, रिमेडिएशन सहायता प्राप्त प्रौद्योगिकी/उपकरणों/ विशेषज्ञ पैनल द्वारा किए गए अवसंरचनात्मक परिवर्तनों की सहायता से मूल्यांकन की गई ज्ञानार्जन सक्षमता पर आधारित होगा।	80% से अधिक या गंभीर स्वरूप या पर्याप्त संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता
			ख. आत्म-विमोह स्पैकट्रम विकृति	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता अस्परजर सिंड्रोम (आईएसएए) के अनुसार 40%-60% विकलांगता, जहां व्यक्ति को किसी विशेषज्ञ पैनल द्वारा एमबीबीएस के लिए उपयुक्त माना जाता है।	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	60% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता या संज्ञानात्मक/ बौद्धिक विकलांगता की मौजूदगी और/ या यदि व्यक्ति को विशेषज्ञ पैनल द्वारा एमबीबीएस पाठ्यक्रम में पढ़ने के लिए अनुपयुक्त पाया जाता है।
3.	मानसिक व्यवहार		मानसिक रोग	विकलांगता का अभाव या मामूली विकलांगता: 40% से कम (आईडीईएएस के अंतर्गत)	मानसिक बीमारी की मौजूदगी या सीमा स्थापित करने की उद्देश्य परक पद्धति के अभाव के कारण संस्तुत नहीं किया गया। तथापि, आरक्षण/कोटे के लाभ पर, विकलांगता आंकने की बेहतर पद्धतियां विकसित कर लिए जाने के पश्चात विचार किया जा सकता है।	40% के बराबर या इससे अधिक विकलांगता या यदि व्यक्ति को अपनी ड्यूटियां करने के लिए अनुपयुक्त माना जाता है। ""मेडिसिन में प्रैक्टिस करने के लिए फिटनेस की परिभाषा के लिए मानक तैयार किए जाए जिनका जैसे कि

						भारत के अलावा अन्य देशों के अनेक संस्थानों द्वारा इस्तेमाल किए जाते हैं।
4.	आगे उल्लेखित के कारण विकलांगता	क. चिरकालिक तंत्रिका संबंधी स्थितियां	i. बहुल ऊतक दृढ़न	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. पार्किनसेनिज्म			
		ख. रक्त विकृतियां	i. हीमोफीलिया	40% से कम विकलांगता	40%-80% विकलांगता	80% से अधिक विकलांगता
			ii. थैलिसीमिया			
			iii. सिक्कल सैल रोग			
5.	मूक बधिरता सहित बहुल विकलांगताएं		उपर्युक्त में से एक से अधिक विनिर्दिष्ट विकलांगताएं	उपर्युक्त में किसी की मौजूदगी के संबंध में अलग अलग मामलों की अनुशंसाओं में निर्णय लेते समय उपर्युक्त सभी मामलों में बहुल विकलांगता के एक घटक के रूप में दृष्टि, श्रवण, वाक् और भाषा विकलांगता, बौद्धिक विकलांगता और मानसिक विकलांगता पर विचार किया जाना चाहिए जब किसी व्यक्ति में एक से अधिक असमर्थकारी स्थिति मौजूद है, उत्पन्न होने वाली विकलांगता की संगणना करने के लिए, भारत सरकार द्वारा जारी की गई संबंधित राजपत्र अधिसूचना द्वारा अधिसूचित संयोजनकारी फार्मूले की अनुशंसा की जाती है: $\frac{क + ख\ (90-क)}{90}$ (जहां क = विकलांगता के % का उच्च मूल्य और ख = विकलांगता के % का निम्न मूल्य जो भिन्न-भिन्न विकलांगताओं के लिए परिकलित किया गया हो। इस फार्मूले का इस्तेमाल बहुल विकलांगताओं वाले मामलों में किया जाए और व्यक्ति विशेष के मामले में मौजूद विशिष्ट विकलांगताओं के अनुसार दाखिले और/या आरक्षण के संबंध में अनुशंसा की जाए।	

BOARD OF GOVERNORS IN SUPERSESSION OF MEDICAL COUNCIL OF INDIA

AMENDMENT NOTIFICATION

New Delhi, the 4th February, 2019

No. MCI-34(41)/2018-Med./170045.—In exercise of the powers conferred by Section 33 of the Indian Medical Council Act, 1956 (102 of 1956), the Medical Council of India with the previous sanction of the Central Government, hereby makes the following Regulations to further amend the "Regulations on Graduate Medical Education, 1997", namely: -

1. (i) These Regulations may be called the "Regulations on Graduate Medical Education(Amendment), 2019.

(ii) They shall come into force from the date of their publication in the Official Gazette.

2. In the "Regulations on Graduate Medical Education, 1997", under the heading of "Admission to the Medical Course-Eligibility Criteria" clause 4(3) shall be substituted as under:

To be eligible for admission to MBBS course, a candidate must have passed in the subjects of Physics, Chemistry, Biology (or Botany and Zoology)/Biotechnology and English individually and must have obtained a minimum of 50% marks taken together in Physics, Chemistry and Biology (or Botany and Zoology)/Biotechnology at the qualifying examination as mentioned in clause (2) of Regulation 4 and in addition must have come in the merit list of "National Eligibility-cum-Entrance Test" for admission to MBBS course. In respect

of candidates belonging to Scheduled Castes, Scheduled Tribes or other Backward Classes the minimum marks obtained in Physics, Chemistry and Biology (or Botany and Zoology)/Bio-technology taken together in qualifying examination shall be 40% instead of 50%. In respect of candidates with specified disability under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 the minimum marks in qualifying examination in Physics, Chemistry and Biology/Bio-technology taken together in qualifying examination shall be 45% instead of 50%.

Provided that a candidate who has appeared in the qualifying examination the result of which has not been declared, he/she may be provisionally permitted to take up the National Eligibility-cum-Entrance Test and in case of selection for admission to the MBBS course, he/she shall not be admitted to that course until he fulfils the eligibility criteria under Regulation 4.

5% of the annual sanctioned intake capacity in Government or Government aided higher educational institutions shall be filled up by candidates with benchmark disabilities in accordance with the provisions of the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016, based on the merit list of 'National Eligibility-cum-Entrance Test' . For this purpose the "Specified Disability" contained in the Schedule to the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 is annexed in Appendix 'G' and the eligibility of candidates to pursue a course in medicine with specified disability shall be in accordance with Appendix 'H'. If the seats reserved for the persons with disabilities in a particular category remain unfilled on account of unavailability of candidates, the seats shall be included in the annual sanctioned seats for the respective Category.

3 In the "Regulations on Graduate Medical Education, 1997", after 7th row of Appendix-'F', the following row shall be added as under:

Sl. No.	Schedule for Admission	Central Counseling		State Counseling
		All India Quota	Deemed + CI	
7A.	Commencement of Academic Session	1st August		

Dr. SANJAY SHRIVASTAVA, Secy. General

[ADVT.-III/4/Exty./525/18]

Foot Note: The Principal Regulations namely, "Regulations on Graduate Medical Education, 1997" were published in Part–III, Section (4) of the Gazette of India vide Medical Council of India notification dated 4th March, 1997, and amended *vide* MCI notifications dated 29/05/1999, 02/07/2002, 30/09/2003, 16/10/2003, 01/03/2004, 20/10/2008, 15/12/2008, 22/12/2008, 25/03/2009, 19/04/2010, 07/10/2010, 21/12/2010, 15/02/2012, 29/12/2015, 05/08/2016, 21/09/2016, 10/03/2017, 04/07/2017, 23/01/2018, 06/02/2018 & 21/05/2018.

Appendix "H"

Guidelines regarding admission of students with "Specified Disabilities" under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 with respect to admission in MBBS

Note 1. The "Certificate of Disability" shall be issued in accordance with the Rights of Persons with Disabilities Rules, 2017 notified in the Gazette of India by the by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 15th June 2017.

2. The extent of "specified disability" in a person shall be assessed in accordance with the "Guidelines for the purpose of assessing the extent of specified disability in a person included under the Rights of Persons with Disabilities Act, 2016 (49 of 2016)" notified in the Gazette of India by the Ministry of Social Justice and Empowerment [Department of Empowerment of Persons with Disabilities (*Divyangjan*)] on 4th January 2018.

3. The minimum degree of disability should be 40% (Benchmark Disability) in order to be eligible for availing reservation for persons with specified disability.

4. The term 'Persons with Disabilities' (PwD) is to be used instead of the term 'Physically Handicapped' (PH)

Sl. No.	Disability Type	Type of Disabilities	Specified Disability	Disability Range		
				Eligible for Medical Course, Not Eligible for PwD Quota	Eligible for Medical Course, Eligible for PwD Quota	Not Eligible for Medical Course
1.	Physical Disability	A. Locomotor Disability,	a. Leprosy cured person*	Less than 40% disability	40-80% disability	More than 80%

		including Specified Disabilities (a to f).	b. Cerebral Palsy**			
			c. Dwarfism			
			d. Muscular Dystrophy			
			e. Acid attack victims			
			f. Others*** such as Amputation, Poliomyelitis, etc.			
			* Attention should be paid to loss of sensations in fingers and hands, amputation, as well as involvement of eyes and corresponding recommendations be looked at. ** Attention should be paid to impairment of vision, hearing, cognitive function etc. and corresponding recommendations be looked at. *** Both hands intact, with intact sensations, sufficient strength and range of motion are essential to be considered eligible for medical course			
		B. Visual Impairment (*)	a. Blindness b. Low vision	Less than 40% disability (i.e. Category '0 (10%)', 'I (20%)' & 'II (30%')	-	Equal to or More than 40% Disability (i.e. Category III and above)
		C. Hearing impairment@	a. Deaf b. Hard of hearing	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
			(*) Persons with Visual impairment / visual disability of more than 40% may be made eligible to pursue Graduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the visual disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with advanced low vision aids such as telescopes / magnifier etc. @ Persons with hearing disability of more than 40% may be made eligible to pursue Graduate Medical Education and may be given reservation, subject to the condition that the hearing disability is brought to a level of less than the benchmark of 40% with the aid of assistive devices. In addition to this, the individual should have a speech discrimination score of more than 60%.			
		D. Speech & language disability$	Organic/ neurological causes	Less than 40% Disability	-	Equal to or more than 40% Disability
			$ It is proposed that for admission to MBBS course the Speech Intelligibility Affected (SIA) score shall not exceed 3 (Which will correspond to less than 40%) to be eligible to pursue the MBBS course. The individuals beyond this score will not be eligible for admission to the MBBS course. Persons with an Aphasia Quotient (AQ) upto 40% may be eligible to pursue MBBS course but beyond that they will neither be eligible to pursue the MBBS course nor will they have any reservation.			
2.	Intellectual disability		a. Specific learning disabilities (Perceptual disabilities, Dyslexia, Dyscalculia, Dyspraxia & Developmental aphasia)#	# currently there is no Quantification scale available to assess the severity of SpLD, therefore the cut-off of 40% is arbitrary and more evidence is needed.		
				Less than 40% Disability	Equal to or more than 40% disability - But selection will be based on the learning competency evaluated with the help of the remediation/ assisted technology/ aids/ infrastructural changes by the Expert Panel	More than 80% or severe nature or significant cognitive/ intellectual disability

			b. Autism spectrum disorders	Absence or Mild Disability, Asperger syndrome (disability of 40- 60% as per ISAA) where the individual is deemed fit for MBBS course by an expert panel	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	Equal to or more than 60% disability or presence of cognitive/intellectual disability and/or if the person is deemed unfit for pursuing MBBS course by an expert panel
3.	Mental behaviour		Mental illness	Absence or mild Disability: less than 40% (under IDEAS)	Currently not recommended due to lack of objective method to establish presence and extent of mental illness. However, the benefit of reservation/quota may be considered in future after developing better methods of disability assessment.	Equal to or more than 40% disability or if the person is deemed unfit to perform his/her duties. Standards may be drafted for the definition of "fitness to practice medicine", as are used by several institutions of countries other than India.
4.	Disability caused due to	a. Chronic Neurological Conditions	i. Multiple Sclerosis	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Parkinsonism			
		b. Blood Disorders	i. Haemophilia	Less than 40% Disability	40-80% disability	More than 80%
			ii. Thalassemia			
			iii. Sickle cell disease			
5.	Multiple disabilities including deaf blindness		More than one of the above specified disabilities	Must consider all above while deciding in individual cases recommendations with respect to presence any of the above, namely, Visual, Hearing, Speech & Language disability, Intellectual Disability, and Mental Illness as a component of Multiple Disability. Combining Formula as notified by the related Gazette Notification issued by the Govt. of India $\frac{a + b(90-a)}{90}$ (where a= higher value of disability % and b=lower value of disability % as calculated for different disabilities) is recommended for computing the disability arising when more than one disabling condition is present in a given individual. This formula may be used in cases with multiple disabilities, and recommendations regarding admission and/or reservation made as per the specific disabilities present in a given individual		

Uploaded by Dte. of Printing at Government of India Press, Ring Road, Mayapuri, New Delhi-110064
and Published by the Controller of Publications, Delhi-110054.

MANOJ KUMAR VERMA Digitally signed by MANOJ KUMAR VERMA Date: 2019.02.08 13:16:54 +05'30'

स्वतःसाठी लेखनिक वापरण्याचे हमीपत्र

मी ---------- उमेदवार ---------- (विकलांगचे नाव) ----- परिक्षेस (परिक्षेचे नाव) अनुक्रमांक ---------- व (केंद्राचे नाव) येथे ----- जिल्हयात ----- राज्याचे नाव बसत आहे

माझी पात्रता ---------- आहे. मी असे लिहीतो की ---- (लेखनिकाचे नाव) हा वरील परिक्षेसाठी खाली सही केलेल्यास लेखनिक /वाचक/ प्रयोगशाळा सहाय्यक सेवा पुरवेल.

मी हमी देतो की लेखनिकाची पात्रता ---------- आहे. जर असे अचानकपणे आढळले की जाहीर केलेली पात्रता घोषित केल्याप्रमाणे नाही व माझ्या पात्रतेपेक्षा जास्त आहे, तर मी माझा त्यासंबंधीचा दावा व जागेचा हक्क हिरावून घेईन.

(उमेदवाराच्या स्वाक्षरी विकलांगासहीत)

ठिकाण

तारीख

लेखनिकाचा फोटो

स्वसाक्षांकीत फोटो

लेखनिकाचे नाव	लेखनिकाचा ID	ID क्रमांक

सिंगल गर्ल मुलीसाठी प्रतिज्ञापत्र .रू)5० स्टॅम्प पेपरवर असणे आवश्यक आहे - / (

मी. _____ (वडिलांचे (आईचे नाव / _____ यांचा मुलगा.पत्नी/ _____&_____ येथील रहीवासी या प्रमाणे शपथे वर सांगतो:सांगते की/

1. अभिसाक्षी .ही /हा ._____ (उमेदवाराचे नाव .वडिल आहेत / आई (

२ कुटूंबातील / जुळी मुलगी / अभिसाक्षीची मुलगी कुटूंबातील एकल मुलगी .

आणि माझ्या कुटुंबात इतर कोणीही मुल. भ्रातृवत कन्या आहेगा व मुलगी अपत्य नाही

_____येथे _____रोजी (तारीख(वर्ष-महिना- सत्यापित करतो की वरील प्रतिज्ञापत्रातील माहिती माझ्या वैयक्तिक ज्ञानावर आणि विश्वासावर खरे आणि योग्य आहे.

डेपॉनंट स्वाक्षरी

नाव ...

पत्ता

सही व शिक्का

एसडीएम प्रथम /श्रेणी दंडाधिकारी तहसीलदार पदाच्या) राजपत्रित अधिकारी / वरील घोषणा प्रमाणित करताना (खाली नाही

परिशिष्ट-**15**

अल्पसंख्याक विद्यार्थ्यांच्या समर्थनासाठी उमेदवाराद्वारे अल्पसंख्यांक समुदायाची स्व - - घोषणा

-घोषणापत्र

मी_____,चा मुलगा मुलगी/_____येथील रहीवासी , असे घोषित करतो की मी (मुस्लिम जैन आणि / बौद्ध / ख्रिस्ती / शीख /झोरास्ट्रॅन्स या (पारशी) अल्पसंख्याक समुदायतील असून तो अल्पसंख्याक समुदाय अल्पसंख्यांक राष्ट्रीय आयोग अधिनियम 1992 च्या कलम २ .मध्ये सूचित केलेला आहे (सी)

[तारीख:

ठिकाण:

उमेदवाराची सही:

उमेदवाराचे नाव:

परिशिष्ट **16**

Act, 2019)

रजिस्ट्री सं॰ डी॰ एल॰—(एन)04/0007/2003—19 REGISTERED NO. DL—(N)04/0007/2003—19

भारत का राजपत्र
The Gazette of India

असाधारण
EXTRAORDINARY
भाग II — खण्ड 1
PART II — Section 1
प्राधिकार से प्रकाशित
PUBLISHED BY AUTHORITY

सं॰ 49] नई दिल्ली, बृहस्पतिवार, अगस्त 8, 2019/ श्रावण 17, 1941 (शक)
No. 49] NEW DELHI, THURSDAY, AUGUST 8, 2019/SHRAVANA 17, 1941 (SAKA)

इस भाग में भिन्न पृष्ठ संख्या दी जाती है जिससे कि यह अलग संकलन के रूप में रखा जा सके।
Separate paging is given to this Part in order that it may be filed as a separate compilation.

MINISTRY OF LAW AND JUSTICE
(Legislative Department)

New Delhi, the 8*th August,* 2019/*Shravana* 17, 1941 (*Saka*)

The following Act of Parliament received the assent of the President on the 8th August, 2019, and is hereby published for general information:—

THE NATIONAL MEDICAL COMMISSION ACT, 2019

No. 30 OF 2019

[8*th August*, 2019.]

An Act to provide for a medical education system that improves access to quality and affordable medical education, ensures availability of adequate and high quality medical professionals in all parts of the country; that promotes equitable and universal healthcare that encourages community health perspective and makes services of medical professionals accessible to all the citizens; that promotes national health goals; that encourages medical professionals to adopt latest medical research in their work and to contribute to research; that has an objective periodic and transparent assessment of medical institutions and facilitates maintenance of a medical register for India and enforces high ethical standards in all aspects of medical services; that is flexible to adapt to changing needs and has an effective grievance redressal mechanism and for matters connected therewith or incidental thereto.

BE it enacted by Parliament in the Seventieth Year of the Republic of India as follows:—

CHAPTER I

PRELIMINARY

Short title, extent and commencement.

1. (*1*) This Act may be called the National Medical Commission Act, 2019.

(*2*) It extends to the whole of India.

(3) It shall come into force on such date as the Central Government may, by notification in the Official Gazette, appoint, and different dates may be appointed for different provisions of this Act and any reference in any such provision to the commencement of this Act shall be construed as a reference to the coming into force of that provision.

Definitions.

2. In this Act, unless the context otherwise requires,—

(*a*) "Autonomous Board" means any of the Autonomous Boards constituted under section 16;

(*b*) "Chairperson" means the Chairperson of the National Medical Commission appointed under section 5;

(*c*) "Commission" means the National Medical Commission constituted under section 3;

(*d*) "Council" means the Medical Advisory Council constituted under section 11;

(*e*) " Ethics and Medical Registration Board" means the Board constituted under section 16;

(*f*) "health University" means a University specialised in affiliating institutions engaged in teaching medicine, medical and health sciences and includes a medical University and University of health sciences;

(*g*) "licence" means a licence to practice medicine granted under sub-section (*1*) of section 33;

(*h*) "Medical Assessment and Rating Board" means the Board constituted under section 16;

(*i*) "medical institution" means any institution within or outside India which grants degrees, diplomas or licences in medicine and include affiliated colleges and deemed to be Universities;

(*j*) "medicine" means modern scientific medicine in all its branches and includes surgery and obstetrics, but does not include veterinary medicine and surgery;

(*k*) "Member" means a Member of the Commission appointed under section 5 and includes the Chairperson thereof;

(*l*) "National Board of Examination" means the body registered as such under the Societies Registration Act, 1860 which grants broad-speciality and super-speciality qualifications referred to in the Schedule; 21 of 1860.

(*m*) "National Register" means a National Medical Register maintained by the Ethics and Medical Registration Board under section 31;

(*n*) "notification" means notification published in the Official Gazette and the expression "notify" shall be construed accordingly;

(*o*) "Post-Graduate Medical Education Board" means the Board constituted under section 16;

(*p*) "prescribed" means prescribed by rules made under this Act;

(*q*) "President" means the President of an Autonomous Board appointed under section 18;

(*r*) "recognised medical qualification" means a medical qualification recognised under section 35 or section 36 or section 37 or section 40, as the case may be;

(*s*) "regulations" means the regulations made by the Commission under this Act;

(*t*) "Schedule" means the Schedule to this Act;

(*u*) "State Medical Council" means a medical council constituted under any law for the time being in force in any State or Union territory for regulating the practice and registration of practitioners of medicine in that State or Union territory;

(*v*) "State Register" means a register maintained under any law for the time being in force in any State or Union territory for registration of practitioners of medicine;

(*w*) "Under-Graduate Medical Education Board" means the Board constituted under section 16;

(*x*) "University" shall have the same meaning as assigned to it in clause (*f*) of section 2 of the University Grants Commission Act, 1956 and includes a health University.

3 of 1956.

CHAPTER II

THE NATIONAL MEDICAL COMMISSION

Constitution of National Medical Commission.

3. (*1*) The Central Government shall constitute a Commission, to be known as the National Medical Commission, to exercise the powers conferred upon, and to perform the functions assigned to it, under this Act.

(*2*) The Commission shall be a body corporate by the name aforesaid, having perpetual succession and a common seal, with power, subject to the provisions of this Act, to acquire, hold and dispose of property, both movable and immovable, and to contract, and shall, by the said name, sue or be sued.

(*3*) The head office of the Commission shall be at New Delhi.

Composition of Commission.

4. (*1*) The Commission shall consist of the following persons to be appointed by the Central Government, namely:—

(*a*) a Chairperson;

(*b*) ten *ex officio* Members; and

(*c*) twenty-two part-time Members.

(*2*) The Chairperson shall be a medical professional of outstanding ability, proven administrative capacity and integrity, possessing a postgraduate degree in any discipline of medical sciences from any University and having experience of not less than twenty years in the field of medical sciences, out of which at least ten years shall be as a leader in the area of medical education.

(*3*) The following persons shall be the *ex officio* Members of the Commission, namely:—

(*a*) the President of the Under-Graduate Medical Education Board;

(*b*) the President of the Post-Graduate Medical Education Board;

(*c*) the President of the Medical Assessment and Rating Board;

(*d*) the President of the Ethics and Medical Registration Board;

(*e*) the Director General of Health Services, Directorate General of Health Services, New Delhi;

(*f*) the Director General, Indian Council of Medical Research;

(*g*) a Director of any of the All India Institutes of Medical Sciences, to be nominated by the Central Government;

(*h*) two persons from amongst the Directors of Postgraduate Institute of Medical Education and Research, Chandigarh; Jawaharlal Institute of Postgraduate Medical Education and Research, Puducherry; Tata Memorial Hospital, Mumbai; North Eastern Indira Gandhi Regional Institute of Health and Medical Sciences, Shillong; and All India Institute of Hygiene and Public Health, Kolkata; to be nominated by the Central Government; and

(*i*) one person to represent the Ministry of the Central Government dealing with Health and Family Welfare, not below the rank of Additional Secretary to the Government of India, to be nominated by that Ministry.

(*4*) The following persons shall be appointed as part-time Members of the Commission, namely:—

(*a*) three Members to be appointed from amongst persons of ability, integrity and standing, who have special knowledge and professional experience in such areas including management, law, medical ethics, health research, consumer or patient rights advocacy, science and technology and economics;

(*b*) ten Members to be appointed on rotational basis from amongst the nominees of the States and Union territories, under clauses (*c*) and (*d*) of sub-section (*2*) of section 11, in the Medical Advisory Council for a term of two years in such manner as may be prescribed;

(*c*) nine members to be appointed from amongst the nominees of the States and Union territories, under clause (*e*) of sub-section (*2*) of section 11, in the Medical Advisory Council for a term of two years in such manner as may be prescribed.

Explanation.—For the purposes of this section and section 17, the term "leader" means the Head of a Department or the Head of an organisation.

Search Committee for appointment of Chairperson and Members.

5. (*1*) The Central Government shall appoint the Chairperson, part-time Members referred to in clause (*a*) of sub-section (*4*) of section 4 and the Secretary referred to in section 8 on the recommendation of a Search Committee consisting of—

(*a*) the Cabinet Secretary—Chairperson;

(*b*) three experts, possessing outstanding qualifications and experience of not less than twenty-five years in the field of medical education, public health education and health research, to be nominated by the Central Government—Members;

(*c*) one expert, from amongst the part-time Members referred to in clause (*c*) of sub-section (*4*) of section 4, to be nominated by the Central Government in such manner as may be prescribed—Member;

(*d*) one person, possessing outstanding qualifications and experience of not less than twenty-five years in the field of management or law or economics or science and technology, to be nominated by the Central Government—Member; and

(*e*) the Secretary to the Government of India in charge of the Ministry of Health and Family Welfare, to be the Convenor—Member.

(*2*) The Central Government shall, within one month from the date of occurrence of any vacancy, including by reason of death, resignation or removal of the Chairperson or a Member, or within three months before the end of tenure of the Chairperson or Member, make a reference to the Search Committee for filling up of the vacancy.

(*3*) The Search Committee shall recommend a panel of at least three names for every vacancy referred to it.

(*4*) The Search Committee shall, before recommending any person for appointment as the Chairperson or a Member of the Commission, satisfy itself that such person

does not have any financial or other interest which is likely to affect prejudicially his functions as such Chairperson or Member.

(*5*) No appointment of the Chairperson or Member shall be invalid merely by reason of any vacancy or absence of a Member in the Search Committee.

(*6*) Subject to the provisions of sub-sections (*2*) to (*5*), the Search Committee may regulate its own procedure.

Term of office and conditions of service of Chairperson and Members.

6. (*1*) The Chairperson and the part-time Members, other than the part-time Members appointed under clauses (*b*) and (*c*) of sub-section (*4*) of section 4, shall hold office for a term not exceeding four years and shall not be eligible for any extension or re-appointment:

Provided that such person shall cease to hold office after attaining the age of seventy years.

(*2*) The term of office of an *ex officio* Member shall continue as long as he holds the office by virtue of which he is such Member.

(*3*) Where a Member, other than an *ex officio* Member, is absent from three consecutive ordinary meetings of the Commission and the cause of such absence is not attributable to any valid reason in the opinion of the Commission, such Member shall be deemed to have vacated the seat.

(*4*) The salaries and allowances payable to, and other terms and conditions of service of, the Chairperson and Member, other than an *ex officio* Member, shall be such as may be prescribed.

(*5*) The Chairperson or a Member may,—

(*a*) relinquish his office by giving in writing to the Central Government a notice of not less than three months; or

(*b*) be removed from his office in accordance with the provisions of section 7:

Provided that such person may be relieved from duties earlier than three months or be allowed to continue beyond three months until a successor is appointed, if the Central Government so decides.

(*6*) The Chairperson and every member of the Commission shall make declaration of his assets and his liabilities at the time of entering upon his office and at the time of demitting his office and also declare his professional and commercial engagement or involvement in such form and manner as may be prescribed, and such declaration shall be published on the website of the Commission.

(*7*) The Chairperson or a Member, ceasing to hold office as such, shall not accept, for a period of two years from the date of demitting such office, any employment, in any capacity, including as a consultant or an expert, in any private medical institution, whose matter has been dealt with by such Chairperson or Member, directly or indirectly:

Provided that nothing herein shall be construed as preventing such person from accepting an employment in a body or institution, including medical institution, controlled or maintained by the Central Government or a State Government:

Provided further that nothing herein shall prevent the Central Government from permitting the Chairperson or a Member to accept any employment in any capacity, including as a consultant or expert in any private medical institution whose matter has been dealt with by such Chairperson or Member.

Removal of Chairperson and Member of Commission.

7. (*1*) The Central Government may, by order, remove from office the Chairperson or any other Member, who—

(*a*) has been adjudged an insolvent; or

(*b*) has been convicted of an offence which, in the opinion of the Central Government, involves moral turpitude; or

(*c*) has become physically or mentally incapable of acting as a Member; or

(*d*) is of unsound mind and stands so declared by a competent court; or

(*e*) has acquired such financial or other interest as is likely to affect prejudicially his functions as a Member; or

(*f*) has so abused his position as to render his continuance in office prejudicial to public interest.

(*2*) No Member shall be removed under clauses (*e*) and (*f*) of sub-section (*1*) unless he has been given a reasonable opportunity of being heard in the matter.

Appointment of Secretary, experts, professionals, officers and other employees of Commission.

8. (*1*) There shall be a Secretariat for the Commission to be headed by a Secretary, to be appointed by the Central Government in accordance with the provisions of section 5.

(*2*) The Secretary of the Commission shall be a person of proven administrative capacity and integrity, possessing such qualifications and experience as may be prescribed.

(*3*) The Secretary shall be appointed by the Central Government for a term of four years and shall not be eligible for any extension or re-appointment.

(*4*) The Secretary shall discharge such functions of the Commission as are assigned to him by the Commission and as may be specified by regulations made under this Act.

(*5*) The Commission may, for the efficient discharge of its functions under this Act, appoint such officers and other employees, as it considers necessary, against the posts created by the Central Government.

(*6*) The salaries and allowances payable to, and other terms and conditions of service of, the Secretary, officers and other employees of the Commission shall be such as may be prescribed.

(*7*) The Commission may engage, in accordance with the procedure specified by regulations, such number of experts and professionals of integrity and outstanding ability, who have special knowledge of, and experience in such fields, including medical education, public health, management, health economics, quality assurance, patient advocacy, health research, science and technology, administration, finance, accounts and law, as it deems necessary, to assist the Commission in the discharge of its functions under this Act.

Meetings, etc., of Commission.

9. (*1*) The Commission shall meet at least once every quarter at such time and place as may be appointed by the Chairperson.

(*2*) The Chairperson shall preside at the meeting of the Commission, and if, for any reason, the Chairperson is unable to attend a meeting of the Commission, any other Member, being the President of an Autonomous Board, nominated by the Chairperson, shall preside at the meeting.

(*3*) Unless the procedure to be followed at the meetings of the Commission is otherwise provided by regulations, one-half of the total number of Members of the Commission including the Chairperson shall constitute the quorum and all the acts of the Commission shall be decided by a majority of the members, present and voting and

in the event of equality of votes, the Chairperson, or in his absence, the President of the Autonomous Board nominated under sub-section (*2*), shall have the casting vote.

(*4*) The general superintendence, direction and control of the administration of the Commission shall vest in the Chairperson.

(*5*) No act done by the Commission shall be questioned on the ground of the existence of a vacancy in, or a defect in the constitution of, the Commission.

(*6*) A person who is aggrieved by any decision of the Commission except the decision rendered under sub-section (*4*) of section 30 may prefer an appeal to the Central Government against such decision within thirty days of the communication of such decision.

Powers and functions of Commission.

10. (*1*) The Commission shall perform the following functions, namely:—

(*a*) lay down policies for maintaining a high quality and high standards in medical education and make necessary regulations in this behalf;

(*b*) lay down policies for regulating medical institutions, medical researches and medical professionals and make necessary regulations in this behalf;

(*c*) assess the requirements in healthcare, including human resources for health and healthcare infrastructure and develop a road map for meeting such requirements;

(*d*) promote, co-ordinate and frame guidelines and lay down policies by making necessary regulations for the proper functioning of the Commission, the Autonomous Boards and the State Medical Councils;

(*e*) ensure co-ordination among the Autonomous Boards;

(*f*) take such measures, as may be necessary, to ensure compliance by the State Medical Councils of the guidelines framed and regulations made under this Act for their effective functioning under this Act;

(*g*) exercise appellate jurisdiction with respect to the decisions of the Autonomous Boards;

(*h*) lay down policies and codes to ensure observance of professional ethics in medical profession and to promote ethical conduct during the provision of care by medical practitioners;

(*i*) frame guidelines for determination of fees and all other charges in respect of fifty per cent. of seats in private medical institutions and deemed to be universities which are governed under the provisions of this Act;

(*j*) exercise such other powers and perform such other functions as may be prescribed.

(*2*) All orders and decisions of the Commission shall be authenticated by the signature of the Secretary.

(*3*) The Commission may delegate such of its powers of administrative and financial matters, as it deems fit, to the Secretary.

(*4*) The Commission may constitute sub-committees and delegate such of its powers to such sub-committees as may be necessary to enable them to accomplish specific tasks.

CHAPTER III

THE MEDICAL ADVISORY COUNCIL

Constitution and composition of Medical Advisory Council.

11. (*1*) The Central Government shall constitute an advisory body to be known as the Medical Advisory Council.

(*2*) The Council shall consist of a Chairperson and the following members, namely:—

(*a*) the Chairperson of the Commission shall be the *ex officio* Chairperson of the Council;

(*b*) every member of the Commission shall be the *ex officio* members of the Council;

(*c*) one member to represent each State, who is the Vice-Chancellor of a health University in that State, to be nominated by that State Government;

(*d*) one member to represent each Union territory, who is the Vice-Chancellor of a health University in that Union territory, to be nominated by the Ministry of Home Affairs in the Government of India;

(*e*) one member to represent each State and each Union territory from amongst elected members of the State Medical Council, to be nominated by that State Medical Council;

(*f*) the Chairman, University Grants Commission;

(*g*) the Director, National Assessment and Accreditation Council;

(*h*) four members to be nominated by the Central Government from amongst persons holding the post of Director in the Indian Institutes of Technology, Indian Institutes of Management and the Indian Institute of Science:

Provided that if there is no health University in any State or Union territory, the Vice-Chancellor of a University within that State or Union territory having the largest number of medical colleges affiliated to it shall be nominated by the State Government or by the Ministry of Home Affairs in the Government of India:

Provided further that if there is no University in any Union territory, the Ministry of Home Affairs shall nominate a member who possesses such medical qualification and experience as may be prescribed.

Functions of Medical Advisory Council.

12. (*1*) The Council shall be the primary platform through which the States and Union territories may put forth their views and concerns before the Commission and help in shaping the overall agenda, policy and action relating to medical education and training.

(*2*) The Council shall advise the Commission on measures to determine and maintain, and to co-ordinate maintenance of, the minimum standards in all matters relating to medical education, training and research.

(*3*) The Council shall advise the Commission on measures to enhance equitable access to medical education.

Meetings of Medical Advisory Council.

13. (*1*) The Council shall meet at least twice a year at such time and place as may be decided by the Chairperson.

(*2*) The Chairperson shall preside at the meeting of the Council and if for any reason the Chairperson is unable to attend a meeting of the Council, such other member as nominated by the Chairperson shall preside over the meeting.

(*3*) Unless the procedure is otherwise provided by regulations, fifty per cent. of the members of the Council including the Chairperson shall form the quorum and all acts of the Council shall be decided by a majority of the members present and voting.

CHAPTER IV

NATIONAL EXAMINATION

National Eligibility-cum-Entrance Test.

14. (*1*) There shall be a uniform National Eligibility-cum-Entrance Test for admission to the undergraduate and postgraduate super-speciality medical education in all medical institutions which are governed by the provisions of this Act:

Provided that the uniform National Eligibility-cum-Entrance Test for admission to the undergraduate medical education shall also be applicable to all medical institutions governed under any other law for the time being in force.

(*2*) The Commission shall conduct the National Eligibility-cum-Entrance Test in English and in such other languages, through such designated authority and in such manner, as may be specified by regulations.

(*3*) The Commission shall specify by regulations the manner of conducting common counselling by the designated authority for admission to undergraduate and postgraduate super-speciality seats in all the medical institutions which are governed by the provisions of this Act:

Provided that the designated authority of the Central Government shall conduct the common counselling for all India seats and the designated authority of the State Government shall conduct the common counselling for the seats at the State level.

National Exit Test.

15. (*1*) A common final year undergraduate medical examination, to be known as the National Exit Test shall be held for granting licence to practice medicine as medical practitioners and for enrolment in the State Register or the National Register, as the case may be.

(*2*) The Commission shall conduct the National Exit Test through such designated authority and in such manner as may be specified by regulations.

(*3*) The National Exit Test shall become operational on such date, within three years from the date of commencement of this Act, as may be appointed by the Central Government, by notification.

(*4*) Any person with a foreign medical qualification shall have to qualify National Exit Test for the purpose of obtaining licence to practice medicine as medical practitioner and for enrolment in the State Register or the National Register, as the case may be, in such manner as may be specified by regulations.

(*5*) The National Exit Test shall be the basis for admission to the postgraduate broad-speciality medical education in medical institutions which are governed under the provisions of this Act or under any other law for the time being in force and shall be done in such manner as may be specified by regulations.

(*6*) The Commission shall specify by regulations the manner of conducting common counselling by the designated authority for admission to the postgraduate broad-speciality seats in the medical institutions referred to in sub-section (*5*):

Provided that the designated authority of the Central Government shall conduct the common counselling for All India seats and the designated authority of the State Government shall conduct the common counselling for the seats at the State level.

CHAPTER V

AUTONOMOUS BOARDS

Constitution of Autonomous Boards.

16. (*1*) The Central Government shall, by notification, constitute the following Autonomous Boards, under the overall supervision of the Commission, to perform the functions assigned to such Boards under this Act, namely:—

(*a*) the Under-Graduate Medical Education Board;

(*b*) the Post-Graduate Medical Education Board;

(*c*) the Medical Assessment and Rating Board; and

(*d*) the Ethics and Medical Registration Board.

(2) Each Board referred to in sub-section (*1*) shall be an autonomous body which shall carry out its functions under this Act subject to the regulations made by the Commission.

Composition of Autonomous Boards.

17. (*1*) Each Autonomous Board shall consist of a President and two whole-time Members and two part-time Members.

(2) The President of each Autonomous Board, three Members (including one part-time Member) of the Under-Graduate Medical Education Board and the Post-Graduate Medical Education Board, and two Members (including one part-time Member) each of the Medical Assessment and Rating Board and the Ethics and Medical Registration Board shall be persons of outstanding ability, proven administrative capacity and integrity, possessing a postgraduate degree in any discipline of medical sciences from any University and having experience of not less than fifteen years in such field, out of which at least seven years shall be as a leader in the area of medical education, public health, community medicine or health research.

(*3*) The third Member of the Medical Assessment and Rating Board shall be a person of outstanding ability and integrity, possessing a postgraduate degree in any of the disciplines of management, quality assurance, law or science and technology from any University, having not less than fifteen years' experience in such field, out of which at least seven years shall be as a leader.

(*4*) The third Member of the Ethics and Medical Registration Board shall be a person of outstanding ability who has demonstrated public record of work on medical ethics or a person of outstanding ability possessing a postgraduate degree in any of the disciplines of quality assurance, public health, law or patient advocacy from any University and having not less than fifteen years' experience in such field, out of which at least seven years shall be as a leader.

(*5*) The fourth Member of each Autonomous Boards, being a part-time Member, shall be chosen from amongst the elected Members of the State Medical Council in such manner as may be prescribed.

Search Committee for appointment of President and Members.

18. The Central Government shall appoint the President and Members of the Autonomous Boards, except Members referred to in sub-section (*5*) of section 17, on the recommendations made by the Search Committee constituted under section 5 in accordance with the procedure specified in that section.

Term of office and conditions of service of President and Members.

19. (*1*) The President and Members (other than part-time Members) of each Autonomous Board shall hold the office for a term not exceeding four years and shall not be eligible for any extension or re-appointment:

Provided that part-time Members of each Autonomous Board shall hold the office for a term of two years:

Provided further that a Member shall cease to hold office after attaining the age of seventy years.

(2) The salaries and allowances payable to, and other terms and conditions of service of the President and Members (other than part-time Members) of an Autonomous Board shall be such as may be prescribed:

Provided that part-time Members of each Autonomous Board shall be entitled for such allowances as may be prescribed.

(*3*) The provisions of sub-sections (*3*), (*5*), (*6*), (*7*) and (*8*) of section 6 relating to other terms and conditions of service of, and section 7 relating to removal from the office of, the Chairperson and Members of the Commission shall also be applicable to the President and Members of the Autonomous Boards.

Advisory committee experts.

20. (*1*) Each Autonomous Board, except the Ethics and Medical Registration Board, shall be assisted by such advisory committees of experts as may be constituted by the Commission for the efficient discharge of the functions of such Boards under this Act.

(*2*) The Ethics and Medical Registration Board shall be assisted by such ethics committees of experts as may be constituted by the Commission for the efficient discharge of the functions of that Board under this Act.

Staff of Autonomo Boards.

21. The experts, professionals, officers and other employees appointed under section 8 shall be made available to the Autonomous Boards in such number, and in such manner, as may be specified by regulations by the Commission.

Meetings, of Autonomo Boards.

22. (*1*) Every Autonomous Board shall meet at least once a month at such time and place as it may appoint.

(*2*) All decisions of the Autonomous Boards shall be made by majority of votes of the President and Members.

(*3*) Subject to the provision of section 28, a person who is aggrieved by any decision of an Autonomous Board may prefer an appeal to the Commission against such decision within sixty days of the communication of such decision.

Powers of Autonomo Boards an delegation powers.

23. (*1*) The President of each Autonomous Board shall have such administrative and financial powers as may be delegated to it by the Commission to enable such Board to function efficiently.

(*2*) The President of an Autonomous Board may further delegate any of his powers to a Member or an officer of that Board.

Powers an functions Under-Graduate Medical Education Board.

24. (*1*) The Under-Graduate Medical Education Board shall perform the following functions, namely:—

(*a*) determine standards of medical education at undergraduate level and oversee all aspects relating thereto;

(*b*) develop competency based dynamic curriculum at undergraduate level in accordance with the regulations made under this Act;

(*c*) develop competency based dynamic curriculum for addressing the needs of primary health services, community medicine and family medicine to ensure healthcare in such areas, in accordance with the provisions of the regulations made under this Act;

(*d*) frame guidelines for setting up of medical institutions for imparting undergraduate courses, having regard to the needs of the country and the global norms, in accordance with the provisions of the regulations made under this Act;

(*e*) determine the minimum requirements and standards for conducting courses and examinations for undergraduates in medical institutions, having regard to the needs of creativity at local levels, including designing of some courses by individual institutions, in accordance with the provisions of the regulations made under this Act;

(*f*) determine standards and norms for infrastructure, faculty and quality of education in medical institutions providing undergraduate medical education in accordance with the provisions of the regulations made under this Act;

(*g*) facilitate development and training of faculty members teaching undergraduate courses;

(*h*) facilitate research and the international student and faculty exchange programmes relating to undergraduate medical education;

(*i*) specify norms for compulsory annual disclosures, electronically or otherwise, by medical institutions, in respect of their functions that has a bearing on the interest of all stakeholders including students, faculty, the Commission and the Central Government;

(*j*) grant recognition to a medical qualification at the undergraduate level.

(2) The Under-Graduate Medical Education Board may, in the discharge of its duties, make such recommendations to, and seek such directions from, the Commission, as it deems necessary.

Powers and functions of Post-Graduate Medical Education Board.

25. (*1*) The Post-Graduate Medical Education Board shall perform the following functions, namely:—

(*a*) determine the standards of medical education at the postgraduate level and super-speciality level in accordance with the regulations made under this Act and oversee all aspects relating thereto;

(*b*) develop competency based dynamic curriculum at postgraduate level and super-speciality level in accordance with the regulations made under this Act, with a view to develop appropriate skill, knowledge, attitude, values and ethics among postgraduates and super-specialists to provide healthcare, impart medical education and conduct medical research;

(*c*) frame guidelines for setting up of medical institutions for imparting postgraduate and super-speciality courses, having regard to the needs of the country and global norms, in accordance with the regulations made under this Act;

(*d*) determine the minimum requirements and standards for conducting postgraduate and super-speciality courses and examinations in medical institution, in accordance with the regulations made under this Act;

(*e*) determine standards and norms for infrastructure, faculty and quality of education in medical institutions conducting postgraduate and super-speciality medical education, in accordance with the regulations made under this Act;

(*f*) facilitate development and training of the faculty members teaching postgraduate and super-speciality courses;

(*g*) facilitate research and the international student and faculty exchange programmes relating to postgraduate and super-speciality medical education;

(*h*) specify norms for compulsory annual disclosure, electronically or otherwise, by medical institutions in respect of their functions that has a bearing on the interest of all stakeholders including students, faculty, the Commission and the Central Government;

(*i*) grant recognition to the medical qualifications at the postgraduate level and super-speciality level;

(*j*) promote and facilitate postgraduate courses in family medicine.

(2) The Post-Graduate Medical Education Board may, in the discharge of its functions, make such recommendations to, and seek such directions from, the Commission, as it deems necessary.

Powers and functions of Medical Assessment and Rating Board.

26. (*1*) The Medical Assessment and Rating Board shall perform the following functions, namely:—

(*a*) determine the procedure for assessing and rating the medical institutions for their compliance with the standards laid down by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, in accordance with the regulations made under this Act;

(*b*) grant permission for establishment of a new medical institution, or to start any postgraduate course or to increase number of seats, in accordance with the provisions of section 28;

(*c*) carry out inspections of medical institutions for assessing and rating such institutions in accordance with the regulations made under this Act:

Provided that the Medical Assessment and Rating Board may, if it deems necessary, hire and authorise any other third party agency or persons for carrying out inspections of medical institutions for assessing and rating such institutions:

Provided further that where inspection of medical institutions is carried out by such third party agency or persons authorised by the Medical Assessment and Rating Board, it shall be obligatory on such institutions to provide access to such agency or person;

(*d*) conduct, or where it deems necessary, empanel independent rating agencies to conduct, assess and rate all medical institutions, within such period of their opening, and every year thereafter, at such time, and in such manner, as may be specified by the regulations;

(*e*) make available on its website or in public domain the assessment and ratings of medical institutions at regular intervals in accordance with the regulations made under this Act;

(*f*) take such measures, including issuing warning, imposition of monetary penalty, reducing intake or stoppage of admissions and recommending to the Commission for withdrawal of recognition, against a medical institution for failure to maintain the minimum essential standards specified by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, in accordance with the regulations made under this Act.

(*2*) The Medical Assessment and Rating Board may, in the discharge of its functions, make such recommendations to, and seek such directions from, the Commission, as it deems necessary.

Powers and functions of Ethics and Medical Registration Board.

27. (*1*) The Ethics and Medical Registration Board shall perform the following functions, namely:—

(*a*) maintain National Registers of all licensed medical practitioners in accordance with the provisions of section 31;

(*b*) regulate professional conduct and promote medical ethics in accordance with the regulations made under this Act:

Provided that the Ethics and Medical Registration Board shall ensure compliance of the code of professional and ethical conduct through the State Medical Council in a case where such State Medical Council has been conferred power to take disciplinary actions in respect of professional or ethical misconduct by medical practitioners under respective State Acts;

(*c*) develop mechanisms to have continuous interaction with State Medical Councils to effectively promote and regulate the conduct of medical practitioners and professionals;

(*d*) exercise appellate jurisdiction with respect to the actions taken by a State Medical Council under section 30.

(*2*) The Ethics and Medical Registration Board may, in the discharge of its duties, make such recommendations to, and seek such directions from, the Commission, as it deems necessary.

Permission for establishment of new medical college.

28. (*1*) No person shall establish a new medical college or start any postgraduate course or increase number of seats without obtaining prior permission of the Medical Assessment and Rating Board.

(*2*) For the purposes of obtaining permission under sub-section (*1*), a person may submit a scheme to the Medical Assessment and Rating Board in such form, containing such particulars, accompanied by such fee, and in such manner, as may be specified by the regulations.

(*3*) The Medical Assessment and Rating Board shall, having due regard to the criteria specified in section 29, consider the scheme received under sub-section (*2*) and either approve or disapprove such scheme within a period of six months from the date of such receipt:

Provided that before disapproving such scheme, an opportunity to rectify the defects, if any, shall be given to the person concerned.

(*4*) Where a scheme is approved under sub-section (*3*), such approval shall be the permission under sub-section (*1*) to establish new medical college.

(*5*) Where a scheme is disapproved under sub-section (*3*), or where no decision is taken within six months of submitting a scheme under sub-section (*1*), the person concerned may prefer an appeal to the Commission for approval of the scheme within fifteen days of such disapproval or, as the case may be, lapse of six months, in such manner as may be specified by the regulations.

(*6*) The Commission shall decide the appeal received under sub-section (*5*) within a period of forty-five days from the date of receipt of the appeal and in case the Commission approves the scheme, such approval shall be the permission under sub-section (*1*) to establish a new medical college and in case the Commission disapproves the scheme, or fails to give its decision within the specified period, the person concerned may prefer a second appeal to the Central Government within thirty days of communication of such disapproval or, as the case may be, lapse of specified period.

(*7*) The Medical Assessment and Rating Board may conduct evaluation and assessment of any medical institution at any time, either directly or through any other expert having integrity and experience of medical profession and without any prior notice and assess and evaluate the performance, standards and benchmarks of such medical institution.

Explanation.—For the purposes of this section, the term "person" includes a University, trust or any other association of persons or body of individuals, but does not include the Central Government.

Criteria for approving or disapproving scheme.

29. While approving or disapproving a scheme under section 28, the Medical Assessment and Rating Board, or the Commission, as the case may be, shall take into consideration the following criteria, namely:—

(*a*) adequacy of financial resources;

(*b*) whether adequate academic faculty and other necessary facilities have been provided to ensure proper functioning of medical college or would be provided within the time-limit specified in the scheme;

(*c*) whether adequate hospital facilities have been provided or would be provided within the time-limit specified in the scheme;

(*d*) such other factors as may be prescribed:

Provided that, subject to the previous approval of the Central Government, the criteria may be relaxed for the medical colleges which are set up in such areas as may be specified by the regulations.

State Medical Councils.

30. (*1*) The State Government shall, within three years of the commencement of this Act, take necessary steps to establish a State Medical Council if no such Council exists in that State.

(*2*) Where a State Act confers power upon the State Medical Council to take disciplinary actions in respect of any professional or ethical misconduct by a registered medical practitioner or professional, the State Medical Council shall act in accordance with the regulations made, and the guidelines framed, under this Act:

Provided that till such time as a State Medical Council is established in a State, the Ethics and Medical Registration Board shall receive the complaints and grievances

relating to any professional or ethical misconduct against a registered medical practitioner or professional in that State in accordance with such procedure as may be specified by the regulations:

Provided further that the Ethics and Medical Registration Board or, as the case may be, the State Medical Council shall give an opportunity of hearing to the medical practitioner or professional concerned before taking any action, including imposition of any monetary penalty against such person.

(*3*) A medical practitioner or professional who is aggrieved by any action taken by a State Medical Council under sub-section (*2*) may prefer an appeal to the Ethics and Medical Registration Board against such action, and the decision, if any, of the Ethics and Medical Registration Board thereupon shall be binding on the State Medical Council, unless a second appeal is preferred under sub-section (*4*).

(*4*) A medical practitioner or professional who is aggrieved by the decision of the Ethics and Medical Registration Board may prefer an appeal to the Commission within sixty days of communication of such decision.

Explanation.—For the purposes of this Act,—

(*a*) "State" includes Union territory and the expressions "State Government" and "State Medical Council", in relation to a Union territory, shall respectively mean the "Central Government" and "Union territory Medical Council";

(*b*) the expression "professional or ethical misconduct" includes any act of commission or omission as may be specified by the regulations.

National Register and State Register.

31. (*1*) The Ethics and Medical Registration Board shall maintain a National Register containing the name, address, all recognised qualifications possessed by a licensed medical practitioner and such other particulars as may be specified by the regulations.

(*2*) The National Register shall be maintained in such form, including electronic form, in such manner, as may be specified by the regulations.

(*3*) The manner in which a name or qualification may be added to, or removed from, the National Register and the grounds for removal thereof, shall be such as may be specified by the regulations.

1 of 1872.

(*4*) The National Register shall be a public document within the meaning of section 74 of the Indian Evidence Act, 1872.

(*5*) The National Register shall be made available to the public by placing it on the website of the Ethics and Medical Registration Board.

(*6*) Every State Medical Council shall maintain and regularly update the State Register in the specified electronic format and supply a physical copy of the same to the Ethics and Medical Registration Board within three months of the commencement of this Act.

(*7*) The Ethics and Medical Registration Board shall ensure electronic synchronisation of the National Register and the State Register in such a manner that any change in one register is automatically reflected in the other register.

(*8*) The Ethics and Medical Registration Board shall maintain a separate National Register in such form, containing such particulars, including the name, address and all recognised qualifications possessed by a Community Health Provider referred to in section 32 in such manner as may be specified by the regulations.

Community Health Provider.

32. (*1*) The Commission may grant limited licence to practice medicine at mid-level as Community Health Provider to such person connected with modern scientific medical profession who qualify such criteria as may be specified by the regulations:

Provided that the number of limited licence to be granted under this sub-section shall not exceed one-third of the total number of licenced medical practitioners registered under sub-section (*1*) of section 31.

(*2*) The Community Health Provider who is granted limited licences under sub-section (*1*), may practice medicine to such extent, in such circumstances and for such period, as may be specified by the regulations.

(*3*) The Community Health Provider may prescribe specified medicine independently, only in primary and preventive healthcare, but in cases other than primary and preventive healthcare, he may prescribe medicine only under the supervision of medical practitioners registered under sub-section (*1*) of section 32.

Rights of persons to have licence to practice and to be enrolled in National Register or State Register and their obligations thereto.

33. (*1*) Any person who qualifies the National Exit Test held under section 15 shall be granted a licence to practice medicine and shall have his name and qualifications enrolled in the National Register or a State Register, as the case may be:

Provided that a person who has been registered in the Indian Medical Register maintained under the Indian Medical Council Act, 1956 prior to the coming into force of this Act and before the National Exit Test becomes operational under sub-section (*3*) of section 15, shall be deemed to have been registered under this Act and be enrolled in the National Register maintained under this Act. 102 of 1956.

(*2*) No person who has obtained medical qualification from a medical institution established in any country outside India and is recognised as a medical practitioner in that country, shall, after the commencement of this Act and the National Exit Test becomes operational under sub-section (*3*) of section 15, be enrolled in the National Register unless he qualifies the National Exit Test.

(*3*) When a person whose name is entered in the State Register or the National Register, as the case may be, obtains any title, diploma or other qualification for proficiency in sciences or public health or medicine which is a recognised medical qualification under section 35 or section 36, as the case may be, he shall be entitled to have such title, diploma or qualification entered against his name in the State Register or the National Register, as the case may be, in such manner as may be specified by the regulations.

Bar to practice.

34. (*1*) No person other than a person who is enrolled in the State Register or the National Register, as the case may be, shall—

(*a*) be allowed to practice medicine as a qualified medical practitioner;

(*b*) hold office as a physician or surgeon or any other office, by whatever name called, which is meant to be held by a physician or surgeon;

(*c*) be entitled to sign or authenticate a medical or fitness certificate or any other certificate required by any law to be signed or authenticated by a duly qualified medical practitioner;

(*d*) be entitled to give evidence at any inquest or in any court of law as an expert under section 45 of the Indian Evidence Act, 1872 on any matter relating to medicine: 1 of 1872.

Provided that the Commission shall submit a list of such medical professionals to the Central Government in such manner as may be prescribed:

Provided further that a foreign citizen who is enrolled in his country as a medical practitioner in accordance with the law regulating the registration of medical practitioners in that country may be permitted temporary registration in India for such period and in such manner as may be specified by the regulations.

(2) Any person who contravenes any of the provisions of this section shall be punished with imprisonment for a term which may extend to one year, or with fine which may extend to five lakh rupees or with both.

CHAPTER VI

RECOGNITION OF MEDICAL QUALIFICATIONS

Recognition of medical qualifications granted by Universities or medical institutions in India.

35. (*1*) The medical qualification granted by any University or medical institution in India shall be listed and maintained by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, in such manner as may be specified by the regulations and such medical qualification shall be a recognised medical qualification for the purposes of this Act.

(2) Any University or medical institution in India which grants an undergraduate or postgraduate or super-speciality medical qualification not included in the list maintained by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, may apply to that Board for granting recognition to such qualification.

(*3*) The Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, shall examine the application for grant of recognition to a medical qualification within a period of six months in such manner as may be specified by the regulations.

(*4*) Where the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, decides to grant recognition to a medical qualification, it shall include such medical qualification in the list maintained by it and also specify the date of effect of such recognition.

(*5*) Where the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, decides not to grant recognition to a medical qualification, the University or the medical institution concerned may prefer an appeal to the Commission for grant of recognition within sixty days of the communication of such decision, in such manner as may be specified by the regulations.

(*6*) The Commission shall examine the appeal received under sub-section (*5*) within a period of two months and if it decides that recognition may be granted to such medical qualification, it may direct the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, to include such medical qualification in the list maintained by that Board, in such manner as may be specified by the regulations.

(*7*) Where the Commission decides not to grant recognition to the medical qualification, or fails to take a decision within the specified period, the University or the medical institution concerned may prefer a second appeal to the Central Government within thirty days of the communication of such decision or lapse of specified period, as the case may be.

(*8*) All medical qualifications which have been recognised before the date of commencement of this Act and are included in the First Schedule and Part I of the Third Schedule to the Indian Medical Council Act, 1956, shall also be recognised medical qualifications for the purposes of this Act, and shall be listed and maintained by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, in such manner as may be specified by the regulations.

102 of 1956.

Recognition of medical qualifications granted by medical institutions outside India.

36. (*1*) Where an authority in any country outside India, which by the law of that country is entrusted with the recognition of medical qualifications in that country, makes an application to the Commission for granting recognition to such medical qualification in India, the Commission may, subject to such verification as it may deem necessary, either grant or refuse to grant recognition to that medical qualification:

Provided that the Commission shall give a reasonable opportunity of being heard to such authority before refusing to grant such recognition.

(*2*) A medical qualification which is granted recognition by the Commission under sub-section (*1*) shall be a recognised medical qualification for the purposes of this Act, and such qualification shall be listed and maintained by the Commission in such manner as may be specified by the regulations.

(*3*) Where the Commission refuses to grant recognition to the medical qualification under sub-section (*1*), the authority concerned may prefer an appeal to the Central Government against such decision within thirty days of communication thereof.

(*4*) All medical qualifications which have been recognised before the date of commencement of this Act and are included in the Second Schedule and Part II of the Third Schedule to the Indian Medical Council Act, 1956, shall also be recognised medical qualifications for the purposes of this Act, and shall be listed and maintained by the Commission in such manner as may be specified by the regulations. 102 of 1956.

Recognition of medical qualifications granted by statutory or other body in India.

37. (*1*) The medical qualifications granted by any statutory or other body in India which are covered by the categories listed in the Schedule shall be recognised medical qualifications for the purposes of this Act.

(*2*) The Diplomate of National Board in broad-speciality qualifications and super-speciality qualifications when granted in a medical institution with attached hospital or in a hospital with the strength of five hundred or more beds, by the National Board of Examinations, shall be equivalent in all respects to the corresponding postgraduate qualification and the super-speciality qualification granted under this Act, but in all other cases, senior residency in a medical college for an additional period of one year shall be required for such qualification to be equivalent for the purposes of teaching also.

(*3*) The Central Government may, on the recommendation of the Commission, and having regard to the objects of this Act, by notification, add to, or, as the case may be, omit from, the Schedule any categories of medical qualifications granted by a statutory or other body in India and on such addition, or as the case may be, omission, the medical qualifications granted by such statutory or other body in India shall be, or shall cease to be, recognised medical qualifications for the purposes of this Act.

Withdrawal of recognition granted to medical qualification granted by medical institutions in India.

38. (*1*) Where, upon receiving a report from the Medical Assessment and Rating Board under section 26, or otherwise, if the Commission is of the opinion that—

(*a*) the courses of study and examination to be undergone in, or the proficiency required from candidates at any examination held by, a University or medical institution do not conform to the standards specified by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be; or

(*b*) the standards and norms for infrastructure, faculty and quality of education in medical institution as determined by the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, are not adhered to by any University or medical institution, and such University or medical institution has failed to take necessary corrective action to maintain specified minimum standards, the Commission may initiate action in accordance with the provisions of sub-section (*2*):

Provided that the Commission shall, before taking any action for *suo motu* withdrawal of recognition granted to the medical qualification awarded by a University or medical institution, impose penalty in accordance with the provisions of clause (*f*) of sub-section (*1*) of section 26.

(*2*) The Commission shall, after making such further inquiry as it deems fit, and after holding consultations with the concerned State Government and the authority of

the concerned University or medical institution, comes to the conclusion that the recognition granted to a medical qualification ought to be withdrawn, it may, by order, withdraw recognition granted to such medical qualification and direct the Under-Graduate Medical Education Board or the Post-Graduate Medical Education Board, as the case may be, to amend the entries against the University or medical institution concerned in the list maintained by that Board to the effect that the recognition granted to such medical qualification is withdrawn with effect from the date specified in that order.

Derecognition of medical qualifications granted by medical institutions outside India.

39. Where, after verification with the authority in any country outside India, the Commission is of the opinion that a recognised medical qualification which is included in the list maintained by it is to be derecognised, it may, by order, derecognise such medical qualification and remove it from the list maintained by the Commission with effect from the date of such order.

Special provision in certain cases for recognition of medical qualifications.

40. Where the Commission deems it necessary, it may, by an order published in the Official Gazette, direct that any medical qualification granted by a medical institution in a country outside India, after such date as may be specified in that notification, shall be a recognised medical qualification for the purposes of this Act:

Provided that medical practice by a person possessing such qualification shall be permitted only if such person qualifies National Exit Test.

CHAPTER VII

GRANTS, AUDIT AND ACCOUNTS

Grants by Central Government.

41. The Central Government may, after due appropriation made by Parliament by law in this behalf, make to the Commission grants of such sums of money as the Central Government may think fit.

National Medical Commission Fund.

42. (*1*) There shall be constituted a fund to be called "the National Medical Commission Fund" which shall form part of the public account of India and there shall be credited thereto—

(*a*) all Government grants, fees, penalties and charges received by the Commission and the Autonomous Boards;

(*b*) all sums received by the Commission from such other sources as may be decided by it.

(*2*) The Fund shall be applied for making payment towards—

(*a*) the salaries and allowances payable to the Chairperson and Members of the Commission, the Presidents and Members of the Autonomous Boards and the administrative expenses including the salaries and allowances payable to the officers and other employees of the Commission and Autonomous Boards;

(*b*) the expenses incurred in carrying out the provisions of this Act, including in connection with the discharge of the functions of the Commission and the Autonomous Boards.

Audit and accounts.

43. (*1*) The Commission shall maintain proper accounts and other relevant records and prepare an annual statement of accounts in such form as may be prescribed, in consultation with the Comptroller and Auditor-General of India.

(*2*) The accounts of the Commission shall be audited by the Comptroller and Auditor-General of India at such intervals as may be specified by him and any expenditure incurred in connection with such audit shall be payable by the Commission to the Comptroller and Auditor-General of India.

(*3*) The Comptroller and Auditor-General of India and any other persons appointed by him in connection with the audit of the accounts of the Commission shall have the same rights and privileges and authority in connection with such audit as the Comptroller and Auditor-General generally has in connection with the audit of Government accounts and in particular, shall have the right to demand the production of, and complete access to, records, books, accounts, connected vouchers and other documents and papers and to inspect the office of the Commission.

(*4*) The accounts of the Commission as certified by the Comptroller and Auditor-General of India or any other person appointed by him in this behalf, together with the audit report thereon, shall be forwarded annually by the Commission to the Central Government which shall cause the same to be laid, as soon as may be after it is received, before each House of Parliament.

Furnishing of returns and reports to Central Government.

44. (*1*) The Commission shall furnish to the Central Government, at such time, in such form and in such manner, as may be prescribed or as the Central Government may direct, such reports and statements, containing such particulars in regard to any matter under the jurisdiction of the Commission, as the Central Government may, from time to time, require.

(*2*) The Commission shall prepare, once every year, in such form and at such time as may be prescribed, an annual report, giving a summary of its activities during the previous year and copies of the report shall be forwarded to the Central Government.

(*3*) A copy of the report received under sub-section (*2*) shall be laid by the Central Government, as soon as may be after it is received, before each House of Parliament.

CHAPTER VIII

MISCELLANEOUS

Power of Central Government to give directions to Commission and Autonomous Boards.

45. (*1*) Without prejudice to the foregoing provisions of this Act, the Commission and the Autonomous Boards shall, in exercise of their powers and discharge of their functions under this Act, be bound by such directions on questions of policy as the Central Government may give in writing to them from time to time:

Provided that the Commission and the Autonomous Boards shall, as far as practicable, be given an opportunity to express their views before any direction is given under this sub-section.

(*2*) The decision of the Central Government whether a question is one of policy or not shall be final.

Power of Central Government to give directions to State Governments.

46. The Central Government may give such directions, as it may deem necessary, to a State Government for carrying out all or any of the provisions of this Act and the State Government shall comply with such directions.

Information to be furnished by Commission and publication thereof.

47. (*1*) The Commission shall furnish such reports, copies of its minutes, abstracts of its accounts, and other information to the Central Government as that Government may require.

(*2*) The Central Government may publish, in such manner as it may think fit, the reports, minutes, abstracts of accounts and other information furnished to it under sub-section (*1*).

Obligation of universities and medical institutions.

48. Every University and medical institution governed under this Act shall maintain a website at all times and display on its website all such information as may be required by the Commission or an Autonomous Board, as the case may be.

Completion of courses of studies in medical institutions.

49. (*1*) Notwithstanding anything contained in this Act, any student who was studying for a degree, diploma or certificate in any medical institution immediately before the commencement of this Act shall continue to so study and complete his course for such degree, diploma or certificate, and such institution shall continue to provide instructions and examination for such student in accordance with the syllabus and studies as existed before such commencement, and such student shall be deemed to have completed his course of study under this Act and shall be awarded degree, diploma or certificate under this Act.

(*2*) Notwithstanding anything contained in this Act, where recognition granted to a medical institution has lapsed, whether by efflux of time or by its voluntary surrender or for any other reason whatsoever, such medical institution shall continue to maintain and provide the minimum standards required to be provided under this Act till such time as all candidates who are admitted in that medical institution complete their study.

Joint sittings of Commission, Central Councils of Homoeopathy and Indian medicine to enhance interface between their respective systems of medicine.

50. (*1*) There shall be a joint sitting of the Commission, the Central Council of Homoeopathy and the Central Council of Indian Medicine at least once a year, at such time and place as they mutually appoint, to enhance the interface between Homoeopathy, Indian Systems of Medicine and modern systems of medicine.

(*2*) The agenda for the joint sitting may be prepared with mutual agreement between the Chairpersons of the Commission, the Central Council of Homoeopathy and the Central Council of Indian Medicine or be prepared separately by each of them.

(*3*)The joint sitting referred to in sub-section (*1*) may, by an affirmative vote of all members present and voting, decide on approving specific educational modules or programmes that may be introduced in the undergraduate course and the postgraduate course across medical systems and promote medical pluralism.

State Government to promote primary healthcare in rural areas.

51. Every State Government may, for the purposes of addressing or promoting primary healthcare in rural area, take necessary measures to enhance the capacity of the healthcare professionals.

Chairperson, Members, officers of Commission and of Autonomous Boards to be public servants.

52. The Chairperson, Members, officers and other employees of the Commission and the President, Members and officers and other employees of the Autonomous Boards shall be deemed, when acting or purporting to act in pursuance of any of the provisions of this Act, to be public servants within the meaning of section 21 of the Indian Penal Code. 45 of 1860.

Protection of action taken in good faith.

53. No suit, prosecution or other legal proceeding shall lie against the Government, the Commission or any Autonomous Board or a State Medical Council or any Committee thereof, or any officer or other employee of the Government or of the Commission acting under this Act for anything which is in good faith done or intended to be done under this Act or the rules or regulations made thereunder.

Cognizance of offences.

54. No court shall take cognizance of an offence punishable under this Act except upon a complaint in writing made in this behalf by an officer authorised by the Commission or the Ethics and Medical Registration Board or a State Medical Council, as the case may be.

Power of Central Government to supersede Commission.

55. (*1*) If, at any time, the Central Government is of opinion that—

(*a*) the Commission is unable to discharge the functions and duties imposed on it by or under the provisions of this Act; or

(*b*) the Commission has persistently made default in complying with any

direction issued by the Central Government under this Act or in the discharge of the functions and duties imposed on it by or under the provisions of this Act,

the Central Government may, by notification, supersede the Commission for such period, not exceeding six months, as may be specified in the notification:

Provided that before issuing a notification under this sub-section, the Central Government shall give a reasonable opportunity to the Commission to show cause as to why it should not be superseded and shall consider the explanations and objections, if any, of the Commission.

(*2*) Upon the publication of a notification under sub-section (*1*) superseding the Commission,—

(*a*) all the Members shall, as from the date of supersession, vacate their offices as such;

(*b*) all the powers, functions and duties which may, by or under the provisions of this Act, be exercised or discharged by or on behalf of the Commission, shall, until the Commission is re-constituted under sub-section (*3*), be exercised and discharged by such person or persons as the Central Government may direct;

(*c*) all property owned or controlled by the Commission shall, until the Commission is re-constituted under sub-section (*3*), vest in the Central Government.

(*3*) On the expiration of the period of supersession specified in the notification issued under sub-section (*1*), the Central Government may,—

(*a*) extend the period of supersession for such further term not exceeding six months, as it may consider necessary; or

(*b*) re-constitute the Commission by fresh appointment and in such case the Members who vacated their offices under clause (*a*) of sub-section (2) shall not be deemed disqualified for appointment:

Provided that the Central Government may, at any time before the expiration of the period of supersession, whether as originally specified under sub-section (*1*) or as extended under this sub-section, take action under clause (*b*) of this sub-section.

(*4*) The Central Government shall cause a notification issued under sub-section (*1*) and a full report of any action taken under this section and the circumstances leading to such action to be laid before both Houses of Parliament at the earliest opportunity.

Power to make rules.

56. (*1*) The Central Government may, by notification, make rules to carry out the purposes of this Act.

(*2*) In particular, and without prejudice to the generality of the foregoing power, such rules may provide for all or any of the following matters, namely:—

(*a*) the manner of appointing six Members of the Commission on rotational basis from amongst the nominees of the States and Union territories in the Medical Advisory Council under clause (*b*) of sub-section (*4*) of section 4;

(*b*) the manner of appointing five members of the Commission under clause (*c*) of sub-section (*4*) of section 4;

(*c*) the manner of nominating one expert by the Central Government under clause (*c*) of sub-section (*1*) of section 5;

(*d*) the salary and allowances payable to, and other terms and conditions of service of the Chairperson and Members under sub-section (*4*) of section 6;

(*e*) the form and the manner of making declaration under sub-section (*6*) of section 6;

(*f*) the qualifications and experience to be possessed by the Secretary of the Commission under sub-section (*2*) of section 8;

(*g*) the salaries and allowances payable to, and other terms and conditions of service of the Secretary, officers and other employees of the Commission under sub-section (*6*) of section 8;

(*h*) the other powers and functions of the Commission under clause (*j*) of sub-section (*1*) of section 10;

(*i*) the medical qualification and experience to be possessed by a member under the second proviso to section 11;

(*j*) the manner of choosing part-time Members under sub-section (*5*) of section 17;

(*k*) the salary and allowances payable to, and other terms and conditions of service of the President and Members of an Autonomous Board under sub-section (*2*), and the allowances payable to part-time Members under the proviso thereunder, of section 19;

(*l*) the other factors under clause (*d*) of section 29;

(*m*) the manner of submitting a list of medical professionals under the second proviso to sub-section (*1*) of section 34;

(*n*) the form for preparing annual statement of accounts under sub-section (*1*) of section 43;

(*o*) the time within which, and the form and the manner in which, the reports and statements shall be furnished by the Commission and the particulars with regard to any matter as may be required by the Central Government under sub-section (*1*) of section 44;

(*p*) the form and the time for preparing annual report under sub-section (*2*) of section 44;

(*q*) any other matter in respect of which provision is to be made by rules.

Power to make regulations.

57. (*1*) The Commission may, after previous publication, by notification, make regulations consistent with this Act and the rules made thereunder to carry out the provisions of this Act.

(*2*) In particular, and without prejudice to the generality of the foregoing power, such regulations may provide for all or any of the following matters, namely:—

(*a*) the functions to be discharged by the Secretary of the Commission under sub-section (*4*) of section 8;

(*b*) the procedure in accordance with which experts and professionals may be engaged and the number of such experts and professionals under sub-section (*7*) of section 8;

(*c*) the procedure to be followed at the meetings of Commission, including the quorum at its meetings under sub-section (*3*) of section 9;

(*d*) the quality and standards to be maintained in medical education under clause (*a*) of sub-section (*1*) of section 10;

(*e*) the manner of regulating medical institutions, medical researches and medical professionals under clause (*b*) of sub-section (*1*) of section 10;

(*f*) the manner of functioning of the Commission, the Autonomous Boards and the State Medical Councils under clause (*d*) of sub-section (*1*) of section 10;

(*g*) the procedure to be followed at the meetings of the Medical Advisory Council, including the quorum at its meetings under sub-section (*3*) of section 13;

(*h*) the other languages in which and the manner in which the National Eligibility-cum-Entrance Test shall be conducted under sub-section (*2*) of section 14;

(*i*) the manner of conducting common counselling by the designated authority for admission to the undergraduate and postgraduate super-speciality medical education under sub-section (*3*) of section 14;

(*j*) the designated authority, and the manner for conducting the National Exit Test under sub-section (*2*) of section 15;

(*k*) the manner in which a person with foreign medical qualification shall qualify National Exit Test under sub-section (*4*) of section 15;

(*l*) the manner in which admission to the postgraduate broad-speciality medical education shall be made on the basis of National Exit Test under sub-section (*5*) of section 15;

(*m*) the manner of conducting common counselling by the designated authority for admission to the postgraduate broad-speciality medical education under sub-section (*6*) of section 15;

(*n*) the number of, and the manner in which, the experts, professionals, officers and other employees shall be made available by the Commission to the Autonomous Boards under section 21;

(*o*) the curriculum at undergraduate level under clause (*b*) of sub-section (*1*) of section 24;

(*p*) the curriculum for primary medicine, community medicine and family medicine under clause (*c*) of sub-section (*1*) of section 24;

(*q*) the manner of imparting undergraduate courses by medical institutions under clause (*d*) of sub-section (*1*) of section 24;

(*r*) the minimum requirements and standards for conducting courses and examinations for undergraduates in medical institutions under clause (*e*) of sub-section (*1*) of section 24;

(*s*) the standards and norms for infrastructure, faculty and quality of education at undergraduate level in medical institutions under clause (*f*) of sub-section (*1*) of section 24;

(*t*) the standards of medical education at the postgraduate level and super-speciality level under clause (*a*) of sub-section (*1*) of section 25;

(*u*) the curriculum at postgraduate level and super-speciality level under clause (*b*) of sub-section (*1*) of section 25;

(*v*) the manner of imparting postgraduate and super-speciality courses by medical institutions under clause (*c*) of sub-section (*1*) of section 25;

(*w*) the minimum requirements and standards for conducting postgraduate and super-speciality courses and examinations in medical institutions under clause (*d*) of sub-section (*1*) of section 25;

(*x*) the standards and norms for infrastructure, faculty and quality of education in medical institutions conducting postgraduate and super-speciality medical education under clause (*e*) of sub-section (*1*) of section 25;

(*y*) the procedure for assessing and rating the medical institutions under clause (*a*) of sub-section (*1*) of section 26;

(*z*) the manner of carrying out inspections of medical institutions for assessing and rating such institutions under clause (*c*) of sub-section (*1*) of section 26;

(*za*) the manner of conducting, and the manner of empanelling independent rating agencies to conduct, assessment and rating of medical institutions under clause (*d*) of sub-section (*1*) of section 26;

(*zb*) the manner of making available on website or in public domain the assessment and ratings of medical institutions under clause (*e*) of sub-section (*1*) of section 26;

(*zc*) the measures to be taken against a medical institution for its failure to maintain the minimum essential standards under clause (*f*) of sub-section (*1*) of section 26;

(*zd*) the manner of regulating professional conduct and promoting medical ethics under clause (*b*) of sub-section (*1*) of section 27;

(*ze*) the form of scheme, the particulars thereof, the fee to be accompanied and the manner of submitting scheme for establishing a new medical college or for starting any postgraduate course or for increasing number of seats under sub-section (*2*) of section 28;

(*zf*) the manner of making an appeal to the Commission for approval of the scheme under sub-section (*5*) of section 28;

(*zg*) the areas in respect of which criteria may be relaxed under the proviso to section 29;

(*zh*) the manner of taking disciplinary action by a State Medical Council for professional or ethical misconduct of registered medical practitioner or professional and the procedure for receiving complaints and grievances by Ethics and Medical Registration Board, under sub-section (*2*) of section 30;

(*zi*) the act of commission or omission which amounts to professional or ethical misconduct under clause (*b*) of the *Explanation* to section 30;

(*zj*) other particulars to be contained in a National Register under sub-section (*1*) of section 31;

(*zk*) the form, including the electronic form and the manner of maintaining the National Register under sub-section (*2*) of section 31;

(*zl*) the manner in which any name or qualification may be added to, or removed from, the National Register and the grounds for removal thereof, under sub-section (*3*) of section 31;

(*zm*) the form and manner in which the National Register for registering Community Health Provider is to be maintained under sub-section (*8*) of section 31;

(*zn*) the criteria for granting limited licence to practice medicine under sub-section (*1*) of section 32;

(*zo*) the extent, the circumstances and the period under sub-section (*2*) of section 32;

(*zp*) the manner of listing and maintaining medical qualifications granted by a University or medical institution in India under sub-section (*1*) of section 35;

(*zq*) the manner of examining the application for grant of recognition under sub-section (*3*) of section 35;

(*zr*) the manner of preferring an appeal to the Commission for grant of recognition under sub-section (*5*) of section 35;

(*zs*) the manner of including a medical qualification in the list maintained by the Board under sub-section (*6*) of section 35;

(*zt*) the manner of listing and maintaining medical qualifications which have been granted recognition before the date of commencement of this Act under sub-section (*8*) of section 35.

Rules and regulations to be laid before Parliament.

58. Every rule and every regulation made, and every notification issued, under this Act shall be laid, as soon as may be after it is made, before each House of Parliament, while it is in session, for a total period of thirty days which may be comprised in one session or in two or more successive sessions, and if, before the expiry of the session immediately following the session or the successive sessions aforesaid, both Houses agree in making any modification in the rule or regulation or notification; both Houses agree that the rule or regulation or notification should not be made, the rule or regulation or notification shall thereafter have effect only in such modified form or be of no effect, as the case may be; so, however, that any such modification or annulment shall be without prejudice to the validity of anything previously done under that rule or regulation or notification.

Power to remove difficulties.

59. (*1*) If any difficulty arises in giving effect to the provisions of this Act, the Central Government may, by order published in the Official Gazette, make such provisions not inconsistent with the provisions of this Act, as may appear to it to be necessary, for removing the difficulty:

Provided that no order shall be made under this section after the expiry of a period of two years from the commencement of this Act.

(*2*) Every order made under this section shall be laid, as soon as may be after it is made, before each House of Parliament.

Repeal and saving.

60. (*1*) With effect from such date as the Central Government may appoint in this behalf, the Indian Medical Council Act, 1956 shall stand repealed and the Medical Council of India constituted under sub-section (*1*) of section 3 of the said Act shall stand dissolved. 102 of 1956.

(*2*) Notwithstanding the repeal of the Act referred to in sub-section (*1*), it shall not affect,—

(*a*) the previous operation of the Act so repealed or anything duly done or suffered thereunder; or

(*b*) any right, privilege, obligation or liability acquired, accrued or incurred under the Act so repealed; or

(*c*) any penalty incurred in respect of any contravention under the Act so repealed; or

(*d*) any proceeding or remedy in respect of any such right, privilege, obligation, liability, penalty as aforesaid, and any such proceeding or remedy may be instituted, continued or enforced, and any such penalty may be imposed as if that Act had not been repealed.

(*3*) On the dissolution of the Medical Council of India, the person appointed as the Chairman of the Medical Council of India and every other person appointed as the

28 THE GAZETTE OF INDIA EXTRAORDINARY [PART II—SEC. 1]

THE SCHEDULE

[*See* section 37]

LIST OF CATEGORIES OF MEDICAL QUALIFICATIONS GRANTED BY STATUTORY BODY OR OTHER BODY IN INDIA

Sl. No.	*Categories of medical qualifications*
1.	All medical qualifications granted by the Jawaharlal Institute of Postgraduate Medical Education and Research, Puducherry.
2.	All medical qualifications granted by All India Institutes of Medical Sciences.
3.	All medical qualifications granted by the Postgraduate Institute of Medical Education and Research, Chandigarh.
4.	All medical qualifications granted by the National Institute of Mental Health and Neuro-Sciences, Bangalore.
5.	All medical qualifications granted by the National Board of Examination.

DR. G. NARAYANA RAJU,
Secretary to the Govt. of India.

UPLOADED BY THE MANAGER, GOVERNMENT OF INDIA PRESS, MINTO ROAD, NEW DELHI–110002
AND PUBLISHED BY THE CONTROLLER OF PUBLICATIONS, DELHI–110054.

MGIPMRND—2590GI(S3)—08-08-2019.

BANSHI DHAR DUBEY Digitally signed by BANSHI DHAR DUBEY Date: 2019.08.08 23:09:20 +05'30'

अर्जाच्या नमुन्याची अचुक नक्कल

वेब अर्ज पाठविणे

पायरी 1	• **नोंदणी** • **परवलीचा शब्द तयार करणे**
पायरी 2	• **अर्जाचा नमुना पुर्ण भरणे** • **शैक्षणिक व पालक/संरक्षक यांचा तपशील**
पायरी 3	• **फोटो व स्वाक्षरी अपलोड करणे** • **अंगठयाचा ठसा अपलोड करणे**
पायरी 4	• **परिक्षा शुल्क भरणे** • **कायम केलेले पान डाउल लोड करणे**

पायरी **1**

नोंदणी अर्ज

अ.क्र.	**क्षेत्राचे वर्णन**	**निविष्टी**	**शेरा**
व्यक्तिगत तपशील			
1	**उमेदवाराचे नाव**		**(इ. 12 वी/तत्सम गुणात्मक परिक्षेत नोंद केल्याप्रमाणेच उमेदवाराचे नाव)**
2.	**वडिलांचे नाव**		**(इ. 12 वी/तत्सम गुणात्मक परिक्षेत नोंद केल्याप्रमाणेच वडिलांचे नाव. मी/श्री/ Fr/डॉ./ कर्नल इ. नावाच्या आधी वापरु नये)**
3.	**आईचे नाव**		**(इ. 12 वी/तत्सम गुणात्मक परिक्षेत**

			नोंद केल्याप्रमाणेच आईचे नाव. Fr/डॉ./ मिसेस / श्रीमती/ कर्नल इ. नावाच्या आधी वापरु नये)
4.	जन्म तारीख		दिवस-महिना-वर्ष (असे माहित करुन देण्यात येते की माननीय सुप्रीम कोर्टाच्या आदेशात SLP (C) No. (S) 14320/2018 व संबंधी माहितीत 29 नोव्हेंबर 2018, अर्जदार/उमेदवार जे 25 वर्षांचे व त्यावर आहेत ते अर्ज करु शकतात व नीट (UG) 2019 परिक्षेस हया संबंधी अंतिम निर्णय येईपर्यंत हजर होऊ शकतात.
5	ओळखपत्राचा प्रकार	फोटो असलेले सरकारी योग्य ओळखपत्र	
		निवडा	
		पॅनकार्ड, आधार कार्ड, ई-आधार पासपोर्ट, फोटो असलेले योग्यता परिक्षेचे प्रवेश पत्र, निवडणूक ओळखपत्र, फोटो असलेले रेशन कार्ड, फोटो असलेले बँक	उमेदवाराचा तपशील बिनचुक असण्यासाठी नीट (UG) 2020 च्या उमेदवारांना आधारचा उपयोग योग्य होईल. व तोतया घटना कमी होतील. NTA शक्यतोवर आधार कार्डाचा वापर करण्यास सुचित करते.

		पुस्तक, गाडी चालविण्याचा परवाना, फोटो असलेले इतर योग्य असलेले सरकारी ओळखपत्र	
6.	**योग्य असलेला सरकारी तपशीलाचा क्रमांक भरा.**		
7.	**लिंग**	**निवडा**	**पुरुष** **स्त्री** **लिंगा पलीकडील**
8.	**इयत्ता 10 वी चा यादी क्रमांक भरा**		**उमेदवाराच्या तपशीलाची अचुकता यासाठी योग्य होईल व तोतया घटना कमी होतील.**

संपर्कासाठी तपशील

1.	**पत्ता**		**जास्तीत जास्त 35 शब्द**
2.	**वस्ती (वैकल्पिक)**		**जास्तीत जास्त 35 शब्द**
3.	**शहर/गाव /खेडेगाव**		**जास्तीत जास्त 35 शब्द**
4.	**राज्य/राज्य संघ क्षेत्र**	**निवडा**	**खालील राज्याच्या यादीत राज्य संघक्षेत्र (लडाख) मिळवा/ राज्य**

			संघक्षेत्र/ foreign/ NRI/ OCI उमेदवारांनी 'इतर' पर्याय मिळवावा
5.	**जिल्हा**	**निवडा**	**जिल्हयाची यादी (अ. क्र. 4 राज्य संघराज्य/ राज्य निवडण्यावर अवलंबून)**
6.	**पिनकोड**		**(जास्तीत जास्त 6 आकडे अनु. क्र. 4 'इतर' निवडलेले सोडून)**
7.	**ई-मेल-ID**		**जास्तीत जास्त 35 शब्द**
8.	**भ्रमणध्वनी क्र. (+91)**		**जास्तीत जास्त 10 शब्द**

पासवर्ड निवडा

1.	**पासवर्ड**		• **पासवर्ड 8 ते 13 शब्दांपर्यंत लांब असावा.** • **पासवर्डला कमीत कमी एक वरील बाबीतील अल्फाबेट असावा.** • **पासवर्डला कमीत कमी एक खालील बाबीतील अल्फाबेट असावा.** **पासवर्डला कमीत कमी एक अंक असावा.** • **पासवर्डमध्ये कमीत कमी एक विशिष्ट स्वरुपाचा असावा.** • **उदा. ! @ # $% & * -)**

2.	**कायमचा पासवर्ड**		
3.	**धोकामुक्त प्रश्न**	**निवडा** **कोणत्या वेबसाईटला तुम्ही क्वचित भेट देता?** **तुमच्या पहिल्या शाळेचे नांव काय?** **तुमच्या शेजा-याचे नाव काय?** **तुमच्या पहिल्या वाहनाचा नोंदणी क्रमांक काय?** **तुमचे आवडते पुस्तक कोणते?**	
4.	**धोका मुक्त उत्तर** **उत्तर**		

धोकामुक्त पिन

1.	**धोका मुक्त पिन भरा (नाजुक बाब)**		**जास्तीत जास्त 6 शब्द**

सादर करा

उमेदवारांच्या माहितीसाठी

- एकच ईमेल आय.डी. व भ्रमणध्वनी क्र. दया. नोंदणी क्र. त्या ई-मेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांकावर पाठविला जाईल. पुढील सर्व संभाषण तुमच्या ई-मेलवर

पाठविल्या जातील. भ्रमणध्वनी क्र. व ई-मेल आयडी उमेदवाराचा स्वतःचा असावा. फक्त एकच नोंदणी एका ईमेल आयडी व भ्रमणध्वनी क्रमांकावर होईल.

- जर उमेदवाराला सिस्टीममध्ये लॉग इन मागे करण्याची जरुर असेल परंतु त्याचा पासवर्ड विसरला, तर ते खालील पध्दतीचा अवलंब करु शकतात.

1. होम पानावर नोंदणी क्र. भरा.

2. 'पासवर्ड विसरला' यावर दाबा.

3. उमेदवार त्यांचा पासवर्ड नोंदणी पध्दतीतील त्याच्या/तिच्या ई-मेल आयडी व दुरध्वनी क्रमांकावर मिळवेल.

पायरी**-2**

पूर्ण अर्ज

अ.क्र.	**क्षेत्राचे वर्णन**	**निविष्टी**	**शेरा**
व्यक्तिगत तपशील			
1	**उमेदवाराचे नाव**		**(स्वयंप्रेरित भरलेला. नोंदणी पायरीत भरलेला तपशील)**
2.	**जन्म तारीख**		**(स्वयंप्रेरित भरलेला. नोंदणीच्या पायरीत भरलेला तपशील)**
3.	**लिंग**		**(स्वयंप्रेरित भरलेला. नोंदणीच्या पायरीत भरलेला तपशील)**
4.	**वडिलांचे नाव**		**(स्वयंप्रेरित भरलेला. नोंदणीच्या पायरीत भरलेला तपशील)**
5.	**आईचे नाव**		**(स्वयंप्रेरित भरलेला. नोंदणीच्या पायरीत भरलेला तपशील)**
6.	**राष्ट्रीयत्व**	**निवडा**	**भारतीय** **NRI**

			OCI PIO परदेशी
7.	पात्रतेसाठी राज्य (15% भारतीय राखीव जागांसाठी)	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र यादीत/संघ राज्यक्षेत्र, (लडाख) घाला, आरोग्य सेवा संचालनालय, भारत सरकार फक्त पूर्ण भारतातील 15% राखीव जागांसाठी समुपदेशन करेल.
8.	कायमचे राहण्याचे राज्य/ राहण्याची जागा	निवडा	राज्य अशी विनंती करतात की NTA ने NEET(UG) 2020 साठी वर्गवारीप्रमाणे राज्य गुणांनुक्रमे यादी दयावी, NEET (UG) 2020 साठी उमेदवाराने ऑनलाईन नोंदणी करताना दिलेल्या कायम राहण्याच्या जागेवर अवलंबुन राज्य गुणानुक्रमे व वर्गवारीनुसार सुध्दा दयावी.
9.	वर्गवारी	निवडा	• सामान्य • SC • ST • OBC-NCL • सामान्य- EWS
10.	विकलांगता असलेला माणूस	निवडा	• आहे • नाही

	(PWD)		
11.	विकलांगतेचा तपशील	निवडा • शारीरिक विकलांगता • बौध्दिक विकलांगता • मानसिक वागणुक • रक्तातील अनियमीतता व मेंदुतील दोषामुळे झालेली विकलांगता	भारत सरकारच्या तारीख 20.10.2018 च्या पत्रानुसार आरोग्य व कुटुंब कल्याण मंत्रालयाकडून प्राप्त प्राप्त झालेल्या सूचनेनुसार असे कळविण्यात येते की, भारताच्या वैद्यकीय मंडळाने (NMC) दिलेल्या वेबसाईटवर दाखविलेल्या मार्गदर्शिकेप्रमाणे NEET (UG) 2019 च्या आधारे PWD अर्ज भरु शकतात.
12.	आपणास लेखनिक हवा आहे का?	निवडा	• नाही - मला लेखनिकाची जरुर नाही • होय-स्वतः आणणार आहे • होय -NTA ने आणावा
13.	तुमच्या कुटुंबात भाऊ व बहिण नसुन तुम्ही एकटया मुलगी आहात का?	निवडा	• होय • नाही • एक मुलगी- उमेदवाराने लिंग पर्याय स्त्रि निवडलेला असेल तरच हा पर्याय दिसेल. परिवारातील एक मुलगी भाउ व

			बहिण नसल्याएस हा पर्याय निवड़ शकतात. परिवारातील जुळया मुली/ वडीलांच्या बाजूच्याय मुलं हा पर्याय निवडू शकतात.
14.	तुम्ही अल्पसंख्य समाज संबंधी आहात का?	निवडा	• होय • नाही
15.	समाजाचे नाव	निवडा	• मुस्लिम • शिंख • ख्रिश्चन • बुध्दिस्त • पारशी • जैन
16.	तुम्ही मधुमेही आहात का?	निवडा	• होय • नाही
17.	जन्म ठिकाण	निवडा	• भारत • भारताबाहेर
18.	राज्य	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र यांच्याखालील यादीत संघक्षेत्र (लडाख) मिळवा. (जर, अ. क्र. 16 ला भारत निवडला)
19.	जिल्हा	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र यांच्याखालील यादीत संघक्षेत्र (लडाख) मिळवा.

			(जर, अ. क्र. 16 ला भारत निवडला)
		परिक्षा केंद्र	
1.	परिक्षा शहर पाहिले	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र व शहरांमधील यादी
2.	परिक्षा शहर दुसरे	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र व शहरांमधील यादी
3.	परिक्षा शहर तिसरे	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र व शहरांमधील यादी
4.	परिक्षा शहर चौथे	निवडा	राज्य/राज्य संघक्षेत्र व शहरांमधील यादी
5.	प्रश्नपत्रिकेचे माध्यम	निवडा	• इंग्रजी • हिंदी • आसामी • बंगाली • गुजराथी • कानडी • मराठी • अुडीया • तामिळ • तेलगु

			• **उर्दू** **(एकदा निवडलेले प्रश्नपत्रिकेचे माध्यम नंतर उमेदवारास बदलता येणार नाही)**

शैक्षणिक तपशील

वर्ग **10** व तत्सम

अ.क्र.	**क्षेत्राचे वर्णन**	**निविष्टी**	**शेरा**
1.	**उत्तीर्ण परिस्थिती**	**निवडा**	• **निवड** • **होय**
2.	**शाळेचे ठिकाण**	**निवडा**	• **शहर** • **गाव** • **खेडेगाव**
3.	**शाळेचा/ संस्थेचा प्रकार**	**निवडा**	• **सरकारी** • **खाजगी**
4.	**शिकण्याचे ठिकाण**	**निवडा**	• **भारतात** • **भारताबाहेर**
5.	**वर्ग 10 शाळा/संस्था असलेले राज्य**		**राज्य/राज्य संघक्षेत्राची यादी मिळवा**
6.	**वर्ग 10 असलेली शाळा/संस्था जेथे आहे तो जिल्हा**		**जिल्हयांची यादी मिळवा. (अ.क्र. 5 प्रमाणे राज्य/राज्य संघक्षेत्र यांच्या निवडीवर अवलंबून)**

7.	योग्यतेच्या परिक्षेचा सांकेतांक	निवडा	• निवड • लागू नाही
8.	शालेय शिक्षण मंडळाचे नाव	निवडा	मान्यताप्राप्त शालेय शिक्षण मंडळाच्या मंडळाच्या यादी मिळवा, ज्यात 'इतर' संकल्प आहे. (हुकूम)
9.	उत्तीर्णाचे वर्ष	निवडा	
10.	निकालाचा प्रकार	निवडा	• टक्केवारी • CGPA
11.	मिळालेले गुण, एकूण गुण व टक्केवारी		
12.	इ. 10 चा किंवा योग्यता परिक्षेचा क्रमांक		(हुकूम)
13	शाळा/संस्थेचे नाव		
14.	शाळा/संस्थेचा पत्ता पत्ता		

वर्ग 11 वी व तत्सम

1.	उत्तीर्ण परिस्थिती	निवडा	• होय • नाही
2.	शाळेचे ठिकाण	निवडा	• शहर

			• गाव
3.	शाळेचा/ संस्थेचा प्रकार	निवडा	• सरकारी • खाजगी
4.	शिकण्याचे ठिकाण	निवडा	• भारतात • भारता बाहेर
5.	वर्ग 11 वी शाळा/ संस्था असलेले राज्य	निवडा	राज्य/राज्य संघ क्षेत्राची यादी मिळवा
6.	वर्ग 11 वी असलेली शाळा/संस्था जेथे आहे तो जिल्हा		जिल्हयांची यादी मिळवा. (अ. क्र. 5 प्रमाणे राज्य/राज्य संघक्षेत्र यांच्या निवडीवर अवलंबुन)
7.	योग्यता परिक्षेचा सांकेतांक	निवडा	• निवड • लागू नाही
8.	शालेय शिक्षण मंडळाचे नाव	निवडा	• निवड • लागू नाही
9.	उत्तीर्णाचे वर्ष	निवडा	
10.	निकालाचा प्रकार	निवडा	• टक्केवारी • CGPA
11.	मिळालेले गुण, एकुण गुण व		

	टक्केवारी		
12.	**इ. 10 वी चा किंवा योग्यता परिक्षेचा क्रमांक**		• **हुकूम नाही**

वर्ग **12** वी व तत्सम

अ.क्र	**क्षेत्राचे वर्णन**	**निविष्टि**	**शेरा**
1.	**वर्ग 12 वी किंवा तत्सम उत्तीर्ण/ बसणार आहे**	**निवडा**	• **उत्तीर्ण** • **बसत आहे**
2.	**शाळेची जागा**	**निवडा**	• **शहर** • **गाव** • **खेडेगाव**
3.	**शाळा/संस्थेचा प्रकार**	**निवडा**	• **सरकारी** • **खाजगी**
4.	**शिक्षणाची जागा**	**निवडा**	• **भारतात** • **भारता बाहेर**
5.	**इ. 12 वी शाळा/संस्था जेथे आहे ते राज्य**	**निवडा**	**राज्य/राज्य संघ क्षेत्राची यादी मिळवा.**
6.	**जिल्हा जेथे इ. 12 वी ची शाळा/संस्था आहे.**	**निवडा**	**राज्य/राज्य संघ क्षेत्राची यादी मिळवा. (अ. क्र. 5 प्रमाणे राज्य/राज्य संघ यांच्या निवडीवर अवलंबून)**

7.	योग्यता परिक्षेचा सांकेतांक	निवडा	माहिती पत्रकात दर्शविल्याप्रमाणे पात्रता व पात्रता परिक्षेचा सांकेतांक
8.	शालेय शिक्षण मंडळाचे नाव	निवडा	मान्यता प्राप्त शालेय शिक्षण मंडळाची मंडळाची यादी मिळवा 'इतर' संकल्प समाविष्ट करा.
9.	उत्तीर्णतेचे वर्ष	निवडा	बसणार आहे हया संकल्पाखाली 2020 हे उत्तीर्णतेचे वर्ष आहे.
10.	निकालाचा प्रकार	निवडा	• टक्केवारी • CGPA
11.	मिळालेले गुण एकुण गुण व टक्केवारी		
12.	इ. 12 वी चा किंवा योग्यता परिक्षेचा क्रमांक		'बसणार आहे' त्या विकल्पासाठी हुकूम नाही.
13.	शाळेचे/संस्थेचे नाव		
14.	शाळेचा/संस्थेचा पत्ता		

पालकांचा/संरक्षकाचा तपशील

अ. क्र	क्षेत्राचे वर्णन	निविष्टी	शेरा
1.	वडिलांचे शिक्षण	निवडा	

2.	**वडीलांचा व्यवसाय**	**निवडा**	
3.	**वडिलांचे वार्षिक उत्पन्न**	**निवडा**	
4.	**आईचे शिक्षण**	**निवडा**	
5.	**आईचा व्यवसाय**	**निवडा**	**यादीमधील 'गृहिणी' हा संकल्प सुध्दा समावेश करावा.**
6.	**आईचे वार्षीक उत्पन्न**	**निवडा**	

गणवेश सांकेतांक

अ.क्र.	**क्षेत्राचे वर्णन**	**निविष्टी**	**शेरा**
1.	**NEET (UG) 2020 ला बसण्यासाठी आपण गणवेश सांकेतांच्या विरुध्द नेहमीचा गणवेश वापरु इच्छिता का?**	**निवडा**	• **होय** • **नाही**

सादर करा

पुर्न तपासणी

अर्ज पध्दती सविस्तर तपासण्यासाठी खिडकी पुन्हा तपासा. जर उमेदवारास काढून टाकणे/बदल करणे याची इच्छा असेल, तो /ती 'मागील' बटण दाबून खिडकीवर अनुक्रमे जाऊ शकतो'

पायरी 3

फोटो व अंगठयाचा ठसा अपलोड करा

अ.क्र.	क्षेत्राचे वर्णन	निविष्टी	शेरा
1.	फोटो	निवडा	आकार 10 kb-200 kb
2.	सही	निवडा	आकार 10 kb-30 kb
3.	अंगठयाचा ठसा	निवडा	आकार 10 kb-50 kb (उमेदवाराचा तपशीलबिनचुक असल्याची खात्री करा व तोतया घटना कमी करा)

उमेदवारांसाठी माहिती

1. स्वच्छ ओळखण्यासारखा पासपोर्ट फोटो (4.5 cm x 3.5 cm) लगेचचा अपलोड करा. प्रवेश पूर्ण होईपर्यंत उमेदवारांना असे सांगण्यात येते की त्यांचे चेह-याचे स्वरुप बदलू नये. तपासणी वेळी फोटो व सही यामध्ये वेगळेपणा आढळल्यास त्यास अपात्र समजण्यात येईल.

माहितीः फोटोचा आकार 10 kb - 200 kb च असला पाहिजे.

2. आपण स्वाक्षरी केलेली सही पांढ-या कागदावर निळया /काळया शाईने अपलोड करावी. त्याचा आकार 4 kb - 30 kb मध्येच असावा.
3. पांढर्या कागदावर निळी/ काळी शाई वापरून जेपीजी/ जेपीईजी पद्धतीत तुमचा अंगठ्याचा ठसा अपलोड करा. (आकार- १० केबी- ५० केबी)

पायरी 4

1. परिक्षा फी भरणे

फी/फीचे व्दार प्रकार निवडा व पैसे भरा. उदा. क्रेडिट/डेबीट कार्ड/इंटरबँकींग /पेटीम

1. एसबीआय बँक
2. सिंडीकेट बँक
3. एचडीएफसी बँक
4. आयसीआयसीआय बँक
5. पेटीम

माहितीः NEE (UG) 2020 परिक्षेसाठी ची फी फक्त ऑनलाईनच भरावी.

2. कायमचे पान लाउनलोड करा.

फी योग्य रितीने भरल्यानंतर NEET (UG) 2020 चे कायम झालेले पान छापा. जर फी भरल्यानंतर कायम झालेले पान उत्पन्न झाले नाही तर व्यवहार रद्द झाला

आहे व संबंधित खात्यात पैसे परत केले जातील. जर कायमचे पान उत्पन्न झाले नसेल तर उमेदवारास दुसरा व्यवहार करावा लागेल.

महत्वाच्या मुद्दयांची नोंद

उमेदवारांनी माहितीपत्रक काळजीपुर्वक पाहणे आवश्यक आहे व त्यांनी खालील ओळख करुन घ्यावी.

1. **NEET (UG) 2020 साठी उमेदवारांनी फक्त ऑनलाईन अर्ज करावेत. ऑफलाईन अर्ज विचारात घेतला जाणार नाही.**
2. **www.nta.ac.in/ntaneet.nic.in हया वेबसाईटवरुन माहितीपत्रक डाउनलोड करुन घ्यावे.**
3. **उमेदवारांनी संदर्भ म्हणून पुढील पत्र व्यवहारासाठी खालील कागदपत्रे ठेवावीत.**

अ. ऑनलाईन अर्जाच्या कायमच्या पानांची प्रत छापून ठेवावी.

ब. फी भरल्याची सिध्दता (उदा. कायमच्या पानासहीत बँक व्यवहाराचा तपशील)

क. ऑनलाईन अर्जावर पारपत्राच्या आकाराच्या एक सारख्या/कमीत कमी 5 प्रति ज्या स्कॅन व अपलोड केलेल्या आहेत.

ड. ज्या राज्य संघक्षेत्र/ जम्मु व काश्मीर /लडाख येथील उमेदवारांनी 15% पूर्ण भारतीय राखीव जागांसाठी तयारी दाखविलेली आहे ती सिस्टीमने उत्पन्न केलेली स्वयंघोषित प्रत.

4. **उमेदवारांनी स्वतःचा किंवा पालकांचा भ्रमणध्वनी क्र., ई मेल आयडी ऑनलाईन अर्जावर भरलेला आहे याची खात्री करावी. एनटीए एसएमएसव्दारे किंवा व इ-मेलव्दारे फक्त दिलेल्या भ्रमणध्वनीवर व ई-मेल आयडीवर संपर्क करेल.**
5. **ऑनलाईन अर्जावर भरलेला पत्ता, भ्रमणध्वनी क्र., ' ई-मेल आयडी यामध्ये चुक असेल तर नजीकच्या काळातील माहिती उपलब्ध न झाल्यास एनटीए जबाबदार राहणार नाही.**
6. **फी आनालाईन मोड मधे भरावी म्हणजेच डेबीट/ क्रेडीट कार्ड व नेट ब्यांकींग / UPUUP U P U U P**

UPI द्वारे STATE BANK OF INDIA/ICICI BANK / HDFC BANK / पेटीएम सेवा पुरवीणारे

- **डेबिट / क्रेडीट कार्ड योग्यता तपासा व अर्ज वेबसाईटवर लॉगइनमध्ये सादर करताना ते तुमच्या जवळ तयार ठेवा, उमेदवाराने डेबिट/क्रेडीट कार्डव्दारे फी भरताना विचारलेली माहिती भरावी.**
- **नेट बँकींग वापरताना, तुमच्या खात्यातील शिल्लक तपासा व लॉगईनच्यावेळी वेबसाईटवर अर्ज सादर करताना सर्व शिफारस पत्र तयार ठेवा. उमेदवाराने**

त्याच्या/तिच्या नेट बँकींग शिफारसपत्राप्रमाणे लॉगइन करावे व नेट बँकींग मार्फत फी भरा.

ब. भारतीय स्टेट बँकेच्या शाखेत फक्त इ-चलनाव्दारे रोख भरता येईल.

- NTA वेबसाईटवरुन A4 आकाराच्या लँडस्केप कागदावर ई-स्लिप छापावी व इ-स्लिपवर दिलेल्या आदेशाप्रमाणे करा व भारतीय स्टेट बँकेच्या शाखेत फक्त इ चलनव्दारे फी भरावी.

7. ऑनलाईन अर्जाच्या तिस-या पायरीत चुका झाल्यामुळे ऑनलाईन अर्ज अंतिम सादर करते वेळी अपूर्ण व अयशस्वी राहील, म्हणजेच फी भरलेली नाही. कायमचे पान उत्पन्न झाल्यास अर्ज यशस्वी सादर झाला असे होते. कायमचे पान उत्पन्न न झाल्यास फी भरण्याची पध्दत अपूर्ण आहे असे दिसते व अर्ज यशस्वीपणे सादर झालेला नाही.
8. उमेदवाराने पदवीपूर्व वैद्यकीय अभ्याक्रमासाठी प्रवेशापर्यंत त्याचे प्रवेशपत्र जपून ठेवावे.
9. ऑनलाईन अर्जात बिनचुक माहिती सादर केली आहे त्याची खात्री करा. उमेदवारांच्या फोटो व स्वाक्षरी संदर्भातील दुरुस्ती ईमेल/ एसएमएस व्दारे कळविले जाईल व उमेदवाराच्या लॉगइन खात्यात उपलब्ध असेल. इतर दुरुस्त्या सुध्दा फक्त त्यासाठी तयार केलेल्या यादीप्रमाणे लॉगइन खात्याव्दारे करता येतील. उमेदवाराने स्वच्छ फोटो व स्वाक्षरी अपलोड केली आहे याच्या खात्री करावी. त्यानंतर दुरुस्तीसाठीच्या विनंती फक्त जेव्हा दुरूस्तीसाठी खिडकी उघडी असेल तेव्हा सोडून मान्य केली जाणार नाही.
10. ऑनलाईन अर्ज सादर करण्याच्या शेवटच्या दिवशी उमेदवाराची पात्रता ठरविली जाईल.
11. NEET (UG) 2020 , 3 मे 2020 (रविवार) रोजी घेतली जाईल.
12. NEET (UG) 2020 एकदाच घेतली जाईल व ती परिक्षा वस्तुनिष्ठ स्वरुपाची असेल.
13. NEET (UG) 2020 ला बसण्यासाठी भारतीय राष्ट्रीयत्व/भारतीय रहीवासी नसलेले (NRI) /ओव्हरसीज भारतीय नागरीक (OCI) मूळ भारतीय असलेले (PIO) व अभारतीय राष्ट्रीयत्व असलेले पात्र आहेत.
14. उमेदवाराने फक्त एकच प्रवेश अर्ज सादर करावा.
15. अर्जातील सर्व संकल्प व माहिती काळजीपूर्वक भरलेली असावी त्यानंतर सर्व क्षेत्रातील दुरुस्तीसाठी खिडकी उघडी असेल तोपर्यंत सोडून एकदा निवडलेले संकल्प बदल होणार नाही.

16. केंद्राचे वाटप संगणक करेल व त्यामध्ये मानवी सहभाग असणार नाही. एनटीए कोणत्याही परिस्थितीत वाटप केलेले केंद बदलणार नाही.
17. उमेदवाराने ntaneet.nic.in हया वेबसाईटवरुन परिक्षेसाठी प्रवेशपत्र डाउनलोड करुन घ्यावे.
18. उमेदवाराने ntaneet.nic.in हया वेबसाईटवरुन निकाल, गुण अथवा अनुक्रमांक यादी/ अनुक्रमांक पत्र डाउलनोड करुन घ्यावे. ही कागदपत्रे डिजी लॉकर ww.digilocker.gov.in वर सुध्दा उपलब्ध केली जातील.
19. सर्व त्वरीत माहितीसाठी, ntaneet.nic.in, www.MoH&FW.gov.in www.mcc.nic.in (MBBS/BDS अभ्याीसक्रमासाठी)व www.ayush.gov.in व www.acc.gov.in (BAMS/BSMS/BUMS/BHMS अभ्याासक्रमासाठी) या वेबसाईटला नियमितपणे भेट दयावी. व राज्याच्या/ संस्थांच्या बेवसाईटला समुदेशनाच्या अंतिम फेरी पूर्ण होईपर्यंत भेट दयावी.
20. उमेदवाराने सर्व्हरला गर्दी असताना न थांबता ऑनलाईन अर्ज व फी अगोदरच भरावी. अर्ज/फी सादर न झाल्यास (कोणत्याही कारणास्तव) विनंती मान्य करण्यात येणार नाही.
21. उमेदवाराने लक्षात ठेवावे की बँक खात्यातुन फी वजा झाली ही फी भरल्याची सिध्दता नाही. अर्ज यशस्वीपणे सादर झाला आहे यासाठीचे कायमचे पान उत्पन्न झाल्याचे खात्यात दिसल्यास फी भरली आहे असे होईल.
22. NEET (UG) 2020 चा निकाल केंद्र व राज्य सरकार त्यांच्या नियमांप्रमाणे प्रवेशासाठी वापरु शकतात.
23. भारतीय नागरीक /ओव्हरसीज भारतीय नागरीक जे अभारतीय वैद्यकीय /दंत संस्था येथे जाउ इच्छितात त्यांना NEET (UG) 2020 पात्र होणे जरुर आहे. व कुटुंब कल्याण व आरोग्य मंत्रालय भारत सरकार यांचे बरोबर चर्चा करुन

त्वरीतच्या माहितीसाठी उमेदवारास वेबसाईटला नियमितपणे भेट देणे अशी सूचना आहे. NTA सर्व सूचना फक्त वेबसाईटव्दारे संपर्क करेल.